ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ

(ಮೂಲ - ಪದವಿಭಾಗ - ಅನ್ವಯಾರ್ಥ - ತಾತ್ಪರ್ಯ - ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ
ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರ ಟೀಕೆ ಸಹಿತ)

ಸಂಪಾದಕರು : ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ

ಸಂ (8)

ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ

(ಮೂಲ – ಪದವಿಭಾಗ – ಅನ್ವಯಾರ್ಥ – ತಾತ್ಪರ್ಯ – ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ
ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರ ಟೀಕೆ ಸಹಿತ)

ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಕ
ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ
(ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು)
ಬೆಂಗಳೂರು

ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಕಾಶನ
ನಂ.972/ಸಿ, 4ನೇ 'ಇ' ಬ್ಲಾಕ್, 10ನೇ 'ಎ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,
ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–560010
ದೂರವಾಣಿ: **080–23354619**

SOUNDARYALAHARI STOTRADARPANA –Edited and Translated by : **Prof. G. Aswathanarayana,** Professor in Kannada (Retired), # 95, 34th 'B' Cross, 16th Main, 4th 'T' Block, Jayanagara, Bengaluru-560 041. Ph. : 080-26637783. *Published by:* **Indira Prakashana,** No. 972/C, 4th 'E' Block, 10th 'A' Main Road, Rajajinagar, Bangalore- 560 010. Phone : 080-23354619

First Impression : 2017 Pages : XX + 224 = **244** Copies : 1000

Size : 1/8 Demmy Paper used : 70 GSM Maplitho

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ – ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಕ: **ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ** (ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು). ನಂ. 95, 34ನೇ 'ಬಿ' ಕ್ರಾಸ್, 16ನೇ ಮೈನ್, 4ನೇ 'ಟಿ' ಬ್ಲಾಕ್, ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–560 041. ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 080–26637783. *ಪ್ರಕಾಶಕರು:* **ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಕಾಶನ,** ನಂ. 972/ಸಿ, 4ನೇ 'ಇ' ಬ್ಲಾಕ್, 10ನೇ 'ಎ' ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–10 ದೂರವಾಣಿ: 080–23354619

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 2017

ಪುಟಗಳು : XX + 224 = **244**

ಪ್ರತಿಗಳು : 1000

ಆಕಾರ: 1/8 ಡೆಮ್ಮಿ

ಬಳಸಿದ ಕಾಗದ : 70 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಮ್ಯಾಪ್‌ಲಿಥೊ

ಬೆಲೆ : **ರೂ. 150/–**

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ : ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಕರು :

ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ನಂ.13/1, 1ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಭಕ್ತ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಬಡಾವಣೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560026.
ದೂ : 080-32924462 ಮೊಬೈಲ್ : 9341931668

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ತೋತ್ರಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ, ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ, ಆದಿತ್ಯಹೃದಯ, ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ, ಭಜಗೋವಿಂದಂ, ಮುಕುಂದಮಾಲಾ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಸರ್ವಜನಾದರಣೀಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಪಾರಾಯಣ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂಲ, ಪಾಠಾಂತರ, ಪದವಿಭಾಗ, ಅನ್ವಯಾರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಪದ್ಯಾನುವಾದ, ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಡನೆ ಬಿಎಂಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಿಂದ ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀತಯ್ಯ ಅವರ ಟೀಕೆ, ಎಂವಿಸೀ ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಪದ್ಯಾನುವಾದದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಎರಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಅನುಬಂಧ, ಪೀಠಿಕೆಗಳೊಡನೆ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದೀಪಿಕೆ** ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಾ ದತ್ತಿನಿಧಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸರಳ ಆವೃತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮೂಲ, ಪದವಿಭಾಗ, ಅನ್ವಯಾರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆಯನ್ನೂ ಉಪಯುಕ್ತ ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ **'ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ'** ಸರಳ ಆವೃತ್ತಿಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿಯನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಭಕ್ತರು, ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯರು ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

–ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಶ್ರೀಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಒಂದಿಬ್ಬರು ಇದು ಆದಿಶಂಕರರ ರಚನೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮೊದಲ ೪೧ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಂಕರರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಮಂದಿ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಆದಿಶಂಕರರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೂ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ರಚಿತವಾದಷ್ಟು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ (ಲೊಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ ದೇಶಿಕರಂಥ) ಘನಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಆದಿಶಂಕರರ ಕೃತಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ (೩೫ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಆದಿಶಂಕರರದೇ ರಚನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೫ ಜನರು ಕವಿಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೬ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿ ಅನುವಾದಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. (ವಿವರಗಳಿಗೆ 'ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದೀಪಿಕೆ' ನೋಡಿ.)

೧. ಮೂಲಸ್ತೋತ್ರ ಪಾಠದ ಗ್ರಂಥಗಳು

೨. ಮೂಲ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯ ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ ಗ್ರಂಥಗಳು

೩. ಮೂಲ ಅನ್ವಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ ಗ್ರಂಥಗಳು

೪. ಮೂಲದ ಪದ್ಯಾನುವಾದಗಳು

೫. ಮೂಲ-ಅನ್ವಯಾರ್ಥ-ತಾತ್ಪರ್ಯ-ಟಿಪ್ಪಣಿ ಗ್ರಂಥಗಳು

೬ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಮೂಲ, ಪಾಠಾಂತರ, ಅನ್ವಯಾರ್ಥ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ಪದ್ಯಾನುವಾದ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಅನುಬಂಧಗಳು ಇವುಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಏಕೈಕ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ೨೦೧೬ ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಷಟ್ಪದೀ ಪದ್ಯಾನುವಾದ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಸ್.

ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಟೀಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದೆನು. ಬಿಎಂಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯದವರು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು ನಿಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದೀಪಿಕೆ ಗ್ರಂಥ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾದುದು, ಬೃಹತ್ತಾದುದು. ಇದರ ಜತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸರಳ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಈ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯ ಅವರ ಟೀಕೆಯನ್ನು (ಅನ್ವಯಾರ್ಥ) ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಪುತ್ರರಾದ ಬಿ.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಮೂಲ – ಪದವಿಭಾಗ – ಅನ್ವಯಾರ್ಥ – ತಾತ್ಪರ್ಯ – ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿಗಳ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ ಗ್ರಂಥ ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಕಾಶನದ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ವಾಸುದೇವ್ ಅವರು ಈ ಬಗೆಯ ಗ್ರಂಥದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಾರಾಯಣದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುವವರು, ಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದೀಪಿಕೆ(ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥ)ಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ತಾ. ೧೪.೧೦.೨೦೧೭

–ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ
ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಕ
ದೂ: ೦೮೦–೨೬೬೩೭೭೮೩

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು ೫

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ ೭

ಪರಿವಿಡಿ ೯

ಶ್ಲೋಕಗಳ ವಿಷಯಸೂಚಿ ೧೧

ಪಠ್ಯ

೧. ಶ್ಲೋಕ – ಪದವಿಭಾಗ–ಅನ್ವಯಾರ್ಥ–ತಾತ್ಪರ್ಯ–ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ ೧

ಅನುಬಂಧಗಳು

೨. ಅನುಬಂಧ – ೧

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಮತ್ತು ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳ
ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ–ಭಾವಗಳ ಶ್ಲೋಕ–ನಾಮಗಳು ೨೦೯

೩. ಅನುಬಂಧ – ೨
ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ೨೧೮

೪. ಅನುಬಂಧ – ೩
ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯ (ಟೀಕಾಕಾರರು) ಅವರ ಪರಿಚಯ ೨೨೩

೫. ಅನುಬಂಧ – ೪

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ (ಸಂಪಾದಕರು) ಅವರ ಪರಿಚಯ ೨೨೪

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ
ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೊದಲಸಾಲು ಮತ್ತು ವಿಷಯಸೂಚಿ

ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊದಲಸಾಲು ಮತ್ತು ವಿಷಯ
೧.	ಶಿವಶ್ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಕ್ತೋ (ದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ)
೨.	ತನೀಯಾಂಸಂ ಪಾಂಸುಂ (ದೇವಿಯ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಪ್ರಭಾವ)
೩.	ಅವಿದ್ಯಾನಾಮಂತಸ್ತಿಮಿರ (ದೇವಿಯ ಚರಣರಜದ ಪ್ರಭಾವ)
೪.	ತ್ವದನ್ಯಃ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮ್ (ದೇವಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಮಹಿಮೆ)
೫.	ಹರಿಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ (ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯಮಹಿಮೆ)
೬.	ಧನುಃ ಪೌಷ್ಪಂ ಮೌರ್ವೀ (ದೇವಿಯ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವ)
೭.	ಕ್ವಣತ್ಕಾಂಚೀದಾಮಾ (ದೇವಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ಸ್ಮರಣೆ)
೮.	ಸುಧಾಸಿಂಧೋರ್ಮಧ್ಯೇ (ದೇವಿಯ ಪೀಠವರ್ಣನೆ)
೯.	ಮಹೀಂ ಮೂಲಾಧಾರೇ (ದೇವಿಯ ವಿಹಾರಮಾರ್ಗಗಳು)
೧೦.	ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಃ (ದೇವಿಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮದ ವರ್ಣನೆ)
೧೧.	ಚತುರ್ಭಿಃ ಶ್ರೀಕಂಠೈಃ (ಶ್ರೀ ಚಕ್ರದ ಸ್ವರೂಪ)

೧೨. ತ್ವದೀಯಂ ಸೌಂದರ್ಯಂ
(ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅನಿರ್ವರ್ಣನೀಯತೆ)

೧೩. ನರಂ ವರ್ಷೀಯಾಂಸಂ
(ದೇವಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದ ಪ್ರಭಾವ)

೧೪. ಕ್ಷಿತೌ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್
(ದೇವಿಯ ಪಾದಾಂಕಿತ ಷಟ್ಚಕ್ರಗಳ ಕಿರಣ ವಿಭಾಗ)

೧೫. ಶರಜ್ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಶುದ್ಧಾಂ
(ದೇವಿಯ ಮಧುರವಾಣಿಯ ಉಗಮ)

೧೬. ಕವೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಚೇತಃ
(ವಾಣಿಯ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೧೭. ಸವಿತ್ರೀಭಿರ್ವಾಚಾಂ
(ಕವಿತಾಮೂಲವಾದ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೧೮. ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಸ್ತೇ
(ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ದೇವೀ ಸೌಂದರ್ಯ)

೧೯. ಮುಖಂ ಬಿಂದುಂ ಕೃತ್ವಾ
(ದೇವಿಯ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಣನೆ)

೨೦. ಕಿರಂತೀಮಂಗೇಭ್ಯಃ
(ಜ್ವರಪರಿಹಾರಕವಾದ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೨೧. ತಟಿಲ್ಲೇಖಾ ತನ್ವೀಂ
(ಆನಂದದಾಯಿನೀ ದೇವಿಯ ಕಲೋಪಾಸನೆ)

೨೨. ಭವಾನೀ ತ್ವಂ ದಾಸೇ
(ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ನೀಡುವ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನವಿಶೇಷ)

೨೩. ತ್ವಯಾ ಹೃತ್ವಾ ವಾಮಂ
(ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯೇ ಶಿವಮಯ ರೂಪ)

೨೪. ಜಗತ್ಸೂತೇ ಧಾತಾ
(ದೇವಿಯೇ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ)

೨೫. ತ್ರಯಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಂ
(ದೇವೀಪೂಜೆಯೇ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆ)

೨೬. ವಿರಂಚಿಃ ಪಂಚತ್ವಂ
(ಪರಶಿವನ ಶಾಶ್ವತತೆ)

೨೭. ಜಪೋಜಲ್ಪಃ
(ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆ)

೨೮. ಸುಧಾಮಪ್ಯಾಸ್ವಾದ್ಯ
(ದೇವಿಯ ಕರ್ಣಭೂಷಣಗಳ ಮಹಿಮೆ)

೨೯. ಕಿರೀಟಂ ವೈರಿಂಚಂ
(ದೇವಿಗೆ ಸದಾಶಿವನಲ್ಲಿರುವ ಗೌರವ)

೩೦. ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾಭಿಃ
(ದೇವಿಯ ಐಕ್ಯಭಾವೋಪಾಸನೆ)

೩೧. ಚತುಷ್ಷಷ್ಟ್ಯಾ ತಂತ್ರೈಃ
(ಪುರುಷಾರ್ಥದರ್ಶಿನಿಯಾದ ಶ್ರೀಚಕ್ರದಮಹಿಮೆ)

೩೨. ಶಿವಶ್ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಮಃ
(ಪಂಚದಶಾಕ್ಷರೀಮಂತ್ರೋದ್ಧಾರ)

೩೩. ಸ್ಮರಂ ಯೋನಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ
(ದೇವೀಮಂತ್ರೋಪಾಸನೆಯ ಕ್ರಮ)

೩೪. ಶರೀರಂ ತ್ವಂ ಶಂಭೋಃ
(ಶಿವ ಶಕ್ತಿಗಳ ಐಕ್ಯವರ್ಣನೆ)

೩೫. ಮನಸ್ತ್ವಂ ವ್ಯೋಮತ್ವಂ
(ದೇವಿಯ ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಿಕತೆ)

೩೬. ತವಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ
(ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೩೭. ವಿಶುದ್ಧೌ ತೇ
(ವಿಶುದ್ಧಿ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯಧ್ಯಾನ)

೩೮. ಸಮುನ್ಮೀಲತ್ಸಂವಿತ್
(ಅನಾಹತ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೩೯. ತವ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ
(ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯಧ್ಯಾನ)

೪೦. ತಟಿತ್ತ್ವಂತಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ
(ಮಣಿಪೂರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೪೧. ತವಾಧಾರೇ ಮೂಲೇ
(ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ)

೪೨. ಗತೈರ್ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ
(ದೇವಿಯ ಕಿರೀಟವರ್ಣನೆ)

೪೩. ಧುನೋತು ಧ್ವಾಂತಂ
(ದೇವಿಯ ಕೇಶಪಾಶಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೪೪. ತನೋತು ಕ್ಷೇಮಂ
(ದೇವಿಯ ಬೈತಲೆಯ ವರ್ಣನೆ)

೪೫. ಅರಾಲೈಸ್ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾತ್
(ದೇವಿಯ ಮುಖಕಮಲ ವರ್ಣನೆ)

೪೬. ಲಲಾಟಂ ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿ
(ದೇವಿಯ ಹಣೆಯ ವರ್ಣನೆ)

೪೭. ಭ್ರುವೌ ಭುಗ್ನೇ
(ದೇವಿಯ ಹುಬ್ಬುಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೪೮. ಅಹಃಸೂತೇ ಸವ್ಯಂ
(ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೪೯. ವಿಶಾಲಾ ಕಲ್ಯಾಣೀ
(ದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವರ್ಣನೆ)

೫೦. ಕವೀನಾಂ ಸಂದರ್ಭಃ
(ದೇವಿಯ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ವರ್ಣನೆ)

೫೧. ಶಿವೇ ಶೃಂಗಾರಾರ್ದ್ರಾ
(ದೇವಿಯ ನವರಸನೋಟದ ವರ್ಣನೆ)

೫೨. ಗತೇ ಕರ್ಣಾಭ್ಯರ್ಣಂ
(ದೇವಿಯ ನೇತ್ರಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೫೩. ವಿಭಕ್ತತ್ರೈವರ್ಣ್ಯಂ
(ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಡಿಗೆಯ ವರ್ಣನೆ)

೫೪. ಪವಿತ್ರೀಕರ್ತುಂ ನಃ
(ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ದಯಾರಸ ವರ್ಣನೆ)

೫೫. ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ
(ದೇವಿಯ ಕಣ್ಮುಚ್ಚುವ ತೆಗೆವ ವರ್ಣನೆ)

೫೬. ತವಾಪರ್ಣೇ ಕರ್ಣೇ
(ದೇವಿಯ ನೇತ್ರಗಳ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವರ್ಣನೆ)

೫೭. ದೃಶಾ ದ್ರಾಘೀಯಸ್ಯಾ
(ದೇವಿಯ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ವರ್ಣನೆ)

೫೮. ಅರಾಲಂ ತೇ ಪಾಲೀಯುಗಲಂ
(ದೇವಿಯ ಪಾಲಿಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೫೯. ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗ
(ದೇವಿಯ ಬೆಂಡೋಲೆಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೬೦. ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ ಸೂಕ್ತೀಃ
(ದೇವಿಯ ಮಧುರಾಲಾಪದ ವರ್ಣನೆ)

೬೧. ಅಸೌನಾಸಾವಂಶಃ
(ದೇವಿಯ ನಾಸಾಪುಟದ ವರ್ಣನೆ)

೬೨. ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಽಽರಕ್ತಾಯಾಸ್ತವ
(ದೇವಿಯ ತುಟಿಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೬೩. ಸ್ಮಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಜಾಲಂ
(ದೇವಿಯ ವದನಬಿಂಬದ ವರ್ಣನೆ)

೬೪. ಅವಿಶ್ರಾಂತಂ ಪತ್ಯುಃ
(ದೇವಿಯ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರವರ್ಣನೆ)

೬೫. ರಣೇ ಜಿತ್ವಾ ದೈತ್ಯಾನ್
(ದೇವಿಯ ತಾಂಬೂಲದ ಪವಿತ್ರತಾವರ್ಣನೆ)

೬೬. ವಿಪಂಚ್ಯಾ ಗಾಯಂತೀ
(ದೇವಿಯ ಕಂಠಮಾಧುರ್ಯದ ವರ್ಣನೆ)

೬೭. ಕರಾಗ್ರೇಣ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ
(ದೇವಿಯ ಗಲ್ಲದ ವರ್ಣನೆ)

೬೮. ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾನ್ನಿತ್ಯಂ
(ದೇವಿಯ ಕತ್ತಿನ ವರ್ಣನೆ)

೬೯. ಗಲೇ ರೇಖಾಸ್ತಿಸ್ರೋಃ
(ದೇವಿಯ ಕಂಠದ ವಲಿತ್ರಯ ವರ್ಣನೆ)

೭೦. ಮೃಣಾಲೀ ಮೃದ್ವೀನಾಂ
(ದೇವಿಯ ಭುಜಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೭೧. ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತೈಃ
(ದೇವಿಯ ಮುಂಗೈಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೭೨. ಸಮಂ ದೇವಿ
(ದೇವಿಯ ಕುಚಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೭೩. ಅಮೂ ತೇ ವಕ್ಷೋಜೌ
(ದೇವಿಯ ಸ್ತನಮಹಿಮೆ)

೭೪. ವಹತ್ಯಂಬಸ್ತಂಬೇರಮದನುಜ
(ದೇವಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದ ವರ್ಣನೆ)

೭೫. ತವ ಸ್ತನ್ಯಂ ಮನ್ಯೇ
(ದೇವಿಯ ಕರುಣೆಯ ದ್ರವಿಡಶಿಶು)

೭೬. ಹರಕ್ರೋಧಜ್ವಾಲಾವಲಿಭಿಃ
(ದೇವಿಯ ರೋಮಾವಳಿಯ ಸೊಗಸು)

೭೭. ಯದೇತತ್ಕಾಲಿಂದೀ
(ದೇವಿಯ ರೋಮಾವಳಿಯ ವೈಖರಿ)

೭೮. ಸ್ಥಿರೋ ಗಂಗಾವರ್ತಃ
(ದೇವಿಯ ನಾಭಿಯ ಚೆಲುವು)

೭೯. ನಿಸರ್ಗಕ್ಷೀಣಸ್ಯ
(ದೇವಿಯ ನಡುವಿನ ವರ್ಣನೆ)

೮೦. ಕುಚೌ ಸದ್ಯಸ್ಸ್ವಿದ್ಯತ್
(ದೇವಿಯ ವಲಿತ್ರಯವರ್ಣನೆ)

೮೧. ಗುರುತ್ವಂ ವಿಸ್ತಾರಂ
(ದೇವಿಯ ನಿತಂಬವರ್ಣನೆ)

೮೨. ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಶುಂಡಾನ್
(ದೇವಿಯ ತೊಡೆಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೮೩. ಪರಾಜೇತುಂ ರುದ್ರಂ
(ದೇವಿಯ ಮೊಣಕಾಲುಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೮೪. ಶ್ರುತೀನಾಂ ಮೂರ್ಧಾನೋ
(ದೇವಿಯ ಚರಣಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ)

೮೫. ನಮೋವಾಕಂ ಬ್ರೂಮೋ
(ದೇವಿಯ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮನ)

೮೬. ಮೃಷಾಕೃತ್ವಾ ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಂ
(ದೇವಿಯ ಕಾಲಂದುಗೆ ವರ್ಣನೆ)

೮೭. ಹಿಮಾನೀ ಹಂತವ್ಯಂ
(ದೇವಿಯ ಪದಕಮಲ ವರ್ಣನೆ)

೮೮. ಪದಂ ತೇ ಕೀರ್ತೀನಾಂ
(ದೇವಿಯ ಪಾದಾಗ್ರ ವರ್ಣನೆ)

೮೯. ನಖೈರ್ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ
(ದೇವಿಯ ಪದಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆ)

೯೦. ದದಾನೇ ದೀನೇಭ್ಯಃ
(ದೇವಿಯ ಚರಣಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ)

೯೧. ಪದನ್ಯಾಸಕ್ರೀಡಾಪರಿಚಯಂ
(ದೇವಿಯ ಕಾಲ್ಗಡಗಗಳ ವರ್ಣನೆ)

೯೨. ಗತಾಸ್ತೇ ಮಂಚತ್ವಂ
(ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಣನೆ)

೯೩. ಅರಾಲಾ ಕೇಶೇಷು
(ದೇವಿಯ ಚೆಲುವಿನ ವರ್ಣನೆ)

೯೪. ಕಲಂಕಃ ಕಸ್ತೂರೀ
(ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೇ ದೇವಿಯ ಕರ್ಪೂರಕರಂಡ)

೯೫. ಪುರಾರಾತೇರಂತಃಪುರಮಸಿ
(ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಿಗೆ ದೇವೀಪೂಜೆ ದುರ್ಲಭ)

೯೬. ಕಲತ್ರಂ ವೈಧಾತ್ರಂಕತಿಕತಿ
(ದೇವಿಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ವರ್ಣನೆ)

೯೭. ಗಿರಾಮಾಹುರ್ದೇವೀಂ
(ದೇವಿಯ ತುರೀಯತ್ವ ವರ್ಣನೆ)

೯೮. ಕದಾ ಕಾಲೇ ಮಾತಃ
(ದೇವಿಯ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ)

೯೯. ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ
(ದೇವೀಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆ)

೧೦೦. ಪ್ರದೀಪಜ್ವಾಲಾಭಿಃ
(ದೇವಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರದ ಅರ್ಪಣೆ)

೧೦೧.* ಸಮಾನೀತಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ*
(ದೇವಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ವರ್ಣನೆ)

೧೦೨.* ಸಮುದ್ಭೂತ ಸ್ಥೂಲಸ್ತನಭರಂ*
(ದೇವಿಯ ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲ)

೧೦೩.* ನಿಧೇ ನಿತ್ಯಸ್ಮೇರೇ*
(ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ)

[*೧೦೧, ೧೦೨, ೧೦೩ನೇ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಕೆಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.]

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ

(ಪೂರ್ವಭಾಗ : ಶ್ಲೋಕ – ೧–೪೧)

ಶ್ರೀರಸ್ತು

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ

ಶ್ಲೋಕ–೧

ದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ

ಶಿವಶ್ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಯದಿ ಭವತಿ ಶಕ್ತಃ ಪ್ರಭವಿತುಂ
ನ ಚೇದೇವಂ ದೇವೋ ನ ಖಲು ಕುಶಲಸ್ಸ್ಪಂದಿತುಮಪಿ
ಅತಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯಾಂ ಹರಿಹರವಿರಿಂಚಾದಿಭಿರಪಿ
ಪ್ರಣಂತುಂ ಸ್ತೋತುಂ ವಾ ಕಥಮಕೃತಪುಣ್ಯಃ ಪ್ರಭವತಿ ॥ ೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಶಿವಶ್ಶಕ್ತ್ಯಾ) = ಶಿವಃ + ಶಕ್ತ್ಯಾ, (ಯುಕ್ತೋ)=ಯುಕ್ತಃ, ಯದಿ, ಭವತಿ, ಶಕ್ತಃ, ಪ್ರಭವಿತುಂ, ನ, (ಚೇದೇವಂ)=ಚೇತ್+ಏವಂ, ದೇವಃ, ನ, ಖಲು ಕುಶಲಃ, (ಸ್ಪಂದಿತುಮಪಿ) ಸ್ಪಂದಿತುಂ+ಅಪಿ, (ಅತಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯಾಂ)=ಅತಃ+ತ್ವಾಂ+ಆರಾಧ್ಯಾಂ (ಹರಿಹರವಿರಿಂಚಾದಿಭಿರಪಿ) = ಹರಿಹರ ವಿರಿಂಚಿ+ಆದಿಭಿಃ+ಅಪಿ, ಪ್ರಣಂತುಂ, ಸ್ತೋತುಂ, ವಾ, (ಕಥಮಕೃತಪುಣ್ಯಃ)=ಕಥಂ+ಅಕೃತಪುಣ್ಯಃ+ಪ್ರಭವತಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

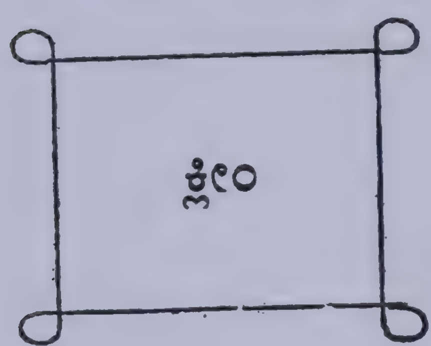
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ಶಿವಃ	(ದೇವರು) ಈಶ್ವರನು
ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಃ	ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದವನು
ಭವತಿ ಯದಿ	ಆದವನೆ ಆದರೆ
(ತದಾ)	(ಆವಾಗ)
ಪ್ರಭವಿತುಂ ಶಕ್ತಃ	ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುವನು
ಏವಂ	ಈ ರೀತಿ ಶಿವಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನು
ನ ಚೇತ್	ಆಗದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ದೇವೋ	ಸ್ವಾಮಿಯು
ಸ್ಪಂದಿತುಮಪಿ	ಅಲ್ಲಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ
ಕುಶಲಃ ನ ಖಲು	ಸಮರ್ಥನು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ !
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದ
ಹರಿಹರ ವಿರಿಂಚಾದಿಭಿರಪಿ	(ಹರಿಹರ ವಿರಿಂಚಿ+ಆದಿಭಿಃ+ಅಪಿ)=ವಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರ, ಬ್ರಹ್ಮ–ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ

ಆರಾಧ್ಯಾಂ ತ್ವಾಂ	ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನನ್ನು
ಅಕೃತಪುಣ್ಯಃ	ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಇರುವವನು (ಪಾಪಿಯು)
ಪ್ರಣಂತುಂ	ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ
ಸ್ತೋತುಂ ವಾ	ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ
ಕಥಂ ಪ್ರಭವತಿ?	ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪೂಜ್ಯಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ದೇವನಾದ ಶಿವನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದರೆ ಆಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನು ಆಗದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರನು. ಆದಕಾರಣ ವಿಷ್ಣು ಈಶ್ವರ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದವರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ನಿನ್ನನ್ನು (ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ) ಪುಣ್ಯ ಮಾಡದೆ ಇರುವವನು ಮತ್ತು ಪಾಪಿಯಾದವನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ? (ಸಮರ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೧)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಬೀಜಾಕ್ಷರಯುಕ್ತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತ್ರಿಮಧುರ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. (ತ್ರಿಮಧುರ ಎಂದರೆ, ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕೊಬ್ಬರಿತುರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಸಿ ತುಪ್ಪ ಸೇರಿಸಿದ ಖಾದ್ಯ.)

ಜಪ : ಮಣೆ ಅಥವಾ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಸಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲ ಕಾರ್ಯ ಜಯ.**

ಶ್ಲೋಕ-೨

ದೇವಿಯ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಪ್ರಭಾವ

ತನೀಯಾಂಸಂ ಪಾಂಸುಂ ತವ ಚರಣಪಂಕೇರುಹಭವಂ
ವಿರಿಂಚಿಃ ಸಂಚಿನ್ವನ್ ವಿರಚಯತಿ ಲೋಕಾನವಿಕಲಮ್ ।
ವಹತ್ಯೇನಂ ಶೌರಿಃ ಕಥಮಪಿ ಸಹಸ್ರೇಣ ಶಿರಸಾಂ
ಹರಃ ಸಂಕ್ಷುದ್ಯೈನಂ ಭಜತಿ ಭಸಿತೋದ್ಧೂಲನ ವಿಧಿಮ್ ॥ ೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತನೀಯಾಂಸಂ, ಪಾಂಸುಂ, (ತವಚರಣಪಂಕೇರುಹ ಭವಂ ವಿರಂಚಿಃ, ಸಂಚಿನ್ವನ್, ವಿರಚಯತಿ, (ಲೋಕಾನವಿಕಲಮ್) ಲೋಕಾನ್ + ಅವಿಕಲಮ್, (ವಹತ್ಯೇನಂ) ವಹತಿ+ಏನಂ; ಶೌರಿಃ, ಹರಃ, (ಸಂಕ್ಷುದ್ಯೈನಂ) = ಸಂಕ್ಷುದ್ಯ + ಏನಂ, ಭಜತಿ (ಭಸಿತೋದ್ಧೂಲನವಿಧಿಮ್) ಭಸಿತ+ಉದ್ಧೂಲನ+ವಿಧಿಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

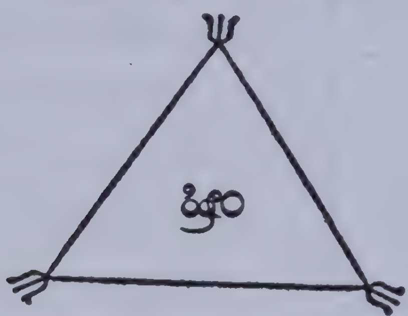
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ವಿರಂಚಿಃ	ಬ್ರಹ್ಮನು
ತವ ಚರಣಪಂಕೇರುಹಭವಂ	ನಿನ್ನ-ಕಮಲದಂತಿರುವ ಪಾದದಲ್ಲಿ-ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ
ತನೀಯಾಂಸಂ ಪಾಂಸುಂ	ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಧೂಳನ್ನು
ಸಂಚಿನ್ವನ್	ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ (ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು)
ಲೋಕಾನ್	ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಅವಿಕಲಂ ವಿರಚಯತಿ	ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ
ಶೌರಿಃ	(ಶೂರನ ಮಗನು, ಬಲರಾಮ ರೂಪನಾಗಿರುವ ಆದಿಶೇಷನು)
ಏನಂ	ಇದನ್ನು ಈ ಪ್ರಪಂಚರೂಪವಾಗಿರುವ ಪದದ ಧೂಳನ್ನು
ಸಹಸ್ರೇಣ ಶಿರಸಾಂ	ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳಿಂದಲೂ
ಕಥಮಪಿ ವಹತಿ	ಕಷ್ಟದಿಂದ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ

	(ಅದೇ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು)
ಏನಂ	ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ಸಂಕ್ಷುದ್ಯ ಹರಃ	ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚೂರ್ಣಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಶಿವನು
ಭಸಿತೋದ್ಧೂಲನ ವಿಧಿಂ	ಬೂದಿಯ ಲೇಪನಕ್ರಮವನ್ನು
ಭಜತಿ	ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. (ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಜಗನ್ಮಾತೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ। ನಿನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಧೂಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಲರಾಮ ರೂಪನಾಗಿರುವ (ಶೌರಿಯು) ಆದಿಶೇಷನಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚರೂಪವಾಗಿರುವ ಪಾದದ ಧೂಳನ್ನು ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನು ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ (ಧೂಳೀಕರಣ ಮಾಡಿ) ಭಸ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರರ್ಥ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವರು, ದೇವಿಯ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಸಮಭುಜಾಕಾರ ತ್ರಿಕೋಣ ಲೇಖನವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿ ಪೂರ್ವಕ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೫೫ ದಿನಗಳು (ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ ೪೫ ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ೧೨ ದಿನಗಳು) ಪ್ರತಿದಿನಗಳು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸರ್ವಲೋಕ ವಶೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಜಯ**

ಶ್ಲೋಕ–೩

ದೇವಿಯ ಚರಣರಜದ ಪ್ರಭಾವ

ಅವಿದ್ಯಾನಾಮಂತಸ್ತಿಮಿರಮಿಹಿರದ್ವೀಪನಗರೀ ।
ಜಡಾನಾಂ ಚೈತನ್ಯಸ್ತಬಕಮಕರಂದಸ್ರುತಿಝುರೀ ।
ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ಚಿಂತಾಮಣಿಗುಣನಿಕಾ ಜನ್ಮಜಲಧೌ
ನಿಮಗ್ನಾನಾಂ ದಂಷ್ಟ್ರಾ ಮುರರಿಪುವರಾಹಸ್ಯ ಭವತಿ ॥ ೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಅವಿದ್ಯಾನಾಮಂತಸ್ತಿಮಿರಮಿಹಿರದ್ವೀಪನಗರೀ = ಅವಿದ್ಯಾನಾಂ + ಅಂತಃ + ತಿಮಿರ–ಮಿಹಿರದ್ವೀಪ ನಗರೀ; ಜಡಾನಾಂ, ಚೈತನ್ಯಸ್ತಬಕಮಕರಂದಸ್ರುತಿಝುರೀ, ದರಿದ್ರಾಣಾಂ, ಚಿಂತಾಮಣಿಗುಣನಿಕಾ, ಜನ್ಮ ಜಲಧೌ, ನಿಮಗ್ನಾನಾಂ, ದಂಷ್ಟ್ರಾ, ಮುರರಿಪುವರಾಹಸ್ಯ, ಭವತಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

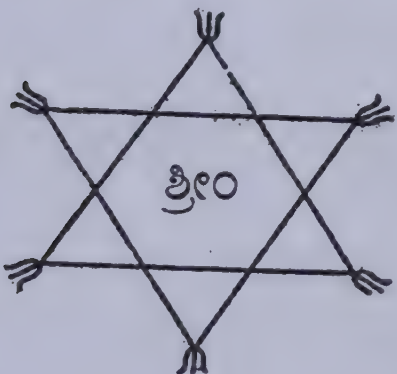
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
(ತವ ಪಾದಾಬ್ಜರೇಣುಃ ಏಷಃ)	(ನಿನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಪಾದದ ಧೂಳು)
ಅವಿದ್ಯಾನಾಂ	ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ
ಅಂತಸ್ತಿಮಿರಮಿಹಿರದ್ವೀಪನಗರೀ	ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗೆ–ಸೂರ್ಯನ–ದ್ವೀಪದ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ
ಜಡಾನಾಂ	ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ (ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ)
ಚೈತನ್ಯ ಸ್ತಬಕ ಮಕರಂದ ಸ್ರುತಿ ಝುರೀ	ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲಿನ–ಮಕರಂದ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿಯೂ
ದರಿದ್ರಾಣಾಂ	ದರಿದ್ರರಿಗೆ
ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗುಣನಿಕಾ	ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ಮಣಿಗಳ–ಸಮೂಹವಾಗಿಯೂ
ಜನ್ಮಜಲಧೌ	ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ನಿಮಗ್ನಾನಾಂ	ಮುಳುಗಿರುವ ಜನಗಳಿಗೆ

ಮುರರಿಪುವರಾಹಸ್ಯ	ವರಾಹರೂಪನಾಗಿರುವ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ರೂಪಾದ ವರಾಹನ
ದಂಷ್ಟ್ರಾ ಭವತಿ	ಕೋರೇಹಲ್ಲಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಚರಣಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ! ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಂತರಂಗದ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾದಂತೆ) ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜಡಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲಿನಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಮಕರಂದದ ಪ್ರವಾಹದಂತಿದೆ. ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ರತ್ನರಾಶಿಯಾಗಿದೆ. ಜನನ ಮರಣಗಳ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವ ವರಾಹರೂಪಿಯಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೋರೆಹಲ್ಲಾಗಿ ಇದೆ. (ವರಾಹ ರೂಪಿಯಾದಂಥ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೋರೇಹಲ್ಲು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ತೋರುವುದೊ ಅದೇ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಧೂಳು ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವುದನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವುದು.)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ – ೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಸಹಿತ ಕೆತ್ತಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಬಿಳಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಉದ್ದಿನ ವಡೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ......

ಜಪ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಮಣೆ ಅಥವಾ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಅಥವಾ ೨೦೦೦ ಸಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ೪೫ ಅಥವಾ ೫೪ ಅಥವಾ ೧೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ವೇದಾದಿ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಶ್ಲೋಕ–೪

ದೇವಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಮಹಿಮೆ

ತ್ವದನ್ಯಃ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮಭಯವರದೋ ದೈವತಗಣಃ
ತ್ವಮೇಕಾ ನೈವಾಸಿ ಪ್ರಕಟಿತವರಾಭೀತ್ಯಭಿನಯಾ ।
ಭಯಾತ್ತ್ರಾತುಂ ದಾತುಂ ಫಲಮಪಿ ಚ ವಾಂಛಾಸಮಧಿಕಂ
ಶರಣ್ಯೇ ಲೋಕಾನಾಂ ತವ ಹಿ ಚರಣಾವೇವ ನಿಪುಣೌ ॥ ೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತ್ವದನ್ಯಃ) = ತ್ವತ್ + ಅನ್ಯಃ, (ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮಭಯವರದೋ)=ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ + ಅಭಯವರದಃ; ದೈವತಗಣಃ, (ತ್ವಮೇಕಾ) ತ್ವಂ+ಏಕಾ; (ನೈವಾಸಿ) ನ+ಏವ+ಅಸಿ; (ಪ್ರಕಟಿತವರಾಭೀತ್ಯಭಿನಯಾ) = ಪ್ರಕಟಿತವರಾ + ಅಭೀತಿ + ಅಭಿನಯಾ (ಭಯಾತ್ತ್ರಾತುಂ) ಭಯಾತ್+ತ್ರಾತುಂ; ದಾತುಂ, (ಫಲಮಪಿ)=ಫಲಂ+ಅಪಿ; ಚ, ವಾಂಛಾಸಮಧಿಕಂ, ಶರಣ್ಯೇ, ಲೋಕಾನಾಂ, ತವ, ಹಿ, (ಚರಣಾವೇವ)= ಚರಣೌ+ಏವ, ನಿಪುಣೌ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

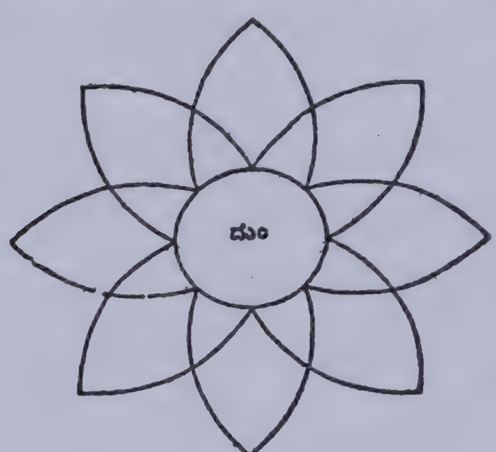
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
ಲೋಕಾನಾಂ	ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ
ಶರಣ್ಯೇ	ಪಾಲಕಳಾಗಿರುವ
ತ್ವದನ್ಯಃ	ನೀನಲ್ಲದೆ ಇತರವಾದ
ದೈವತ ಗಣಃ	ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವು
ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಅಭಯವರದಃ	ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಯವರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ
ಏಕಾ ತ್ವಂ	ನೀನು ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾತ್ರ
ಪ್ರಕಟಿತವರಾಭೀತ್ಯಭಿನಯಾ	ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ–ವರದ ಹಸ್ತ–ಅಭಯ ಹಸ್ತಭಾವವುಳ್ಳವಳಾಗಿ
ನೈವಾಸಿ ಹಿ	ನೀನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?
(ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ)	(ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ)
ತವ ಚರಣೌ ಏವ	ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳೇ
ಭಯಾತ್ ತ್ರಾತುಂ	ಭಯದ ದೆಸೆಯಿಂದಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೂ

ವಾಂಛಾಸಮಧಿಕಂ	ಅಪೇಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ–ಹೆಚ್ಚಾದ
ಫಲಂ ಅಪಿ ದಾತುಂ	ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ
ನಿಪುಣೌ	ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕಳೇ! ಸಕಲ ಲೋಕಗಳ ಪಾಲಕಳಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ದೇವತಾ ಸಮೂಹಗಳು, ತಮ್ಮ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಯವನ್ನು ಮತ್ತು ವರವನ್ನು ನೀಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನೀನೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಹಾಗೆ ವರ–ಅಭಯಗಳ ಅಭಿನಯ ನೀಡುವವಳು ಆಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳೇ ಅಂತಹ ಭಯದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ (ಅಭಯ) ಅಪೇಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಫಲವನ್ನು (ವರ) ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ರಕ್ಷಕಳಾಗಿದ್ದೀಯೇ. ಅವರಂತೆ ನೀನು ಅಭಯಹಸ್ತೆ, ವರದಹಸ್ತೆ ಆಗಿದ್ದರೆ. ನಿನಗೂ ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಏಕಮಾತ್ರ ಶರಣ್ಯಳು. ಅಂದರೆ ಅಭಯಹಸ್ತ, ವರದಹಸ್ತ ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದದರ್ಶನವೇ ಸಾಕು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ – ೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟ ದಳ ಪದ್ಮಲೇಖನ, ಕರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜಾಕ್ಷರವಿರುವ ಇರುವ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಸಹಿತ ಕೆತ್ತಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮಪೂರ್ವಕ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅಕ್ಕಿ, ಹೆಸರುಬೇಳೆ, ಅರಿಶಿನ ಸೇರಿಸಿದ ಹುಗ್ಗಿ (ಪೊಂಗಲ್), ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಹಾಲು, ಕೊಬ್ಬರಿ

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ೧೫ (೩೬) ದಿನಕಾಲ ಶ್ಲೋಕ (೪) ಜಪಿಸಬೇಕು. ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಬೇಕು.

ಫಲ : ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ನಿವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೫

ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಹಿಮೆ

ರಿಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ ಪ್ರಣತಜನಸೌಭಾಗ್ಯಜನನೀಂ
ಪುರಾ ನಾರೀಭೂತ್ವಾ ಪುರರಿಪುಮಪಿ ಕ್ಷೋಭಮನಯತ್ ।
ಸ್ಮರೋऽಪಿ ತ್ವಾಂ ನತ್ವಾ ರತಿನಯನಲೇಹ್ಯೇನ ವಪುಷಾ
ಮುನಿನಾಮಪ್ಯಂತಃ ಪ್ರಭವತಿ ಹಿ ಮೋಹಾಯ ಮಹತಾಮ್ ॥ ೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಹರಿಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ)=ಹರಿಃ+ತ್ವಾಂ+ಆರಾಧ್ಯ, ಪ್ರಣತಜನಸೌಭಾಗ್ಯಜನನೀಂ, ಪುರಾ, ನಾರೀಭೂತ್ವಾ, (ಪುರರಿಪುಮಪಿ)=ಪುರರಿಪುಂ+ಅಪಿ, (ಕ್ಷೋಭಮನಯತ್)= ಕ್ಷೋಭಂ+ಅನಯತ್, (ಸ್ಮರೋऽಪಿ)=ಸ್ಮರಃ+ಅಪಿ, ತ್ವಾಂ, ನತ್ವಾ, ರತಿನಯನಲೇಹ್ಯೇನ, ವಪುಷಾ, (ಮುನೀನಾಮಪ್ಯಂತಃ) ಮುನೀನಾಂ+ಅಪಿ+ಅಂತಃ, ಪ್ರಭವತಿ, ಹಿ, ಮೋಹಾಯ, ಮಹತಾಮ್

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

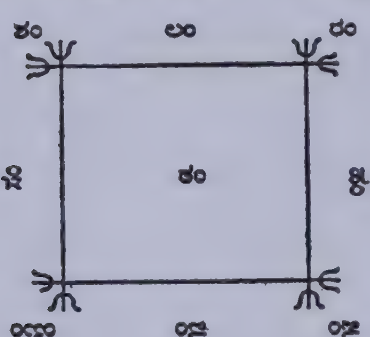
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
ಪ್ರಣತಜನಸೌಭಾಗ್ಯಜನನೀಂ	ಬಹಳವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ–ಜನಗಳಿಗೆ–ಸುಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ–ತಾಯಿಯಾದ–
ತ್ವಾಂ ಹರಿಃ ಆರಾಧ್ಯ	ನಿನ್ನನ್ನು–ವಿಷ್ಣುವು–ಪೂಜಿಸಿ
ಪುರಾ	ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರೀ ಭೂತ್ವಾ	ಸ್ತ್ರೀ (ಮೋಹಿನೀ) ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಪುರರಿಪುಮಪಿ	ಈಶ್ವರನನ್ನೂ ಕೂಡ
ಕ್ಷೋಭಂ ಅನಯತ್	ಮನೋವಿಕಾರವನ್ನು – ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು
ಸ್ಮರೋऽಪಿ	ಮನ್ಮಥನೂ ಕೂಡ
ತ್ವಾಂ	ನಿನ್ನನ್ನು
ನತ್ವಾ	ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ (ನಮಸ್ಕರಿಸಿ)
ರತಿನಯನಲೇಹ್ಯೇನ	ರತಿ ದೇವಿಯ–ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ–ರುಚಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ (ಇವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರನಾದ)
ವಪುಷಾ	ಶರೀರದಿಂದ

ಮಹತಾಂ	ಮಹಾತ್ಮರಾದಂಥಾ
ಮುನೀನಾಂ ಅಪಿ	(ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ) ಋಷಿಗಳಿಗೂ-ಕೂಡ
ಅಂತಃ ಮೋಹಾಯ	ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ-ಅಜ್ಞಾನ (ಮೋಹ)ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
ಪ್ರಭವತಿ ಹಿ	ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಲ್ಲವೆ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ (ಕಾಯಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಮಾನಸಿಕವೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧವಾದ) ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಜನರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವಳು ನೀನು. ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು (ಪೂಜಿಸಿ, ಜಪಿಸಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ,) ಆರಾಧಿಸಿ, ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಕೂಡ ಮನೋವಿಕಾರವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಮನ್ಮಥನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಎಂಥ ಚೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದರೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರತಿದೇವಿಯು ಅವನ ಚೆಲುವನ್ನು ಸದಾ ತನ್ನ ಬೊಗಸೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಆಕರ್ಷಿತಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಂಥ ಮೈ ಚೆಲುವಿನ ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೋಹವುಂಟುಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸೌಂದರ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ?

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ಸಮಚತುರಶ್ರ ಲೇಖನವಿರಬೇಕು. ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅರಿಶಿನ ಪುಡಿಯ ಮೇಲೂ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

ಪೂಜೆ : ವಾಯವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ಕೂತು ಪೂಜಿಸಬಹುದು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಬೆಲ್ಲದ ಹುಗ್ಗಿಯ ಪಾಯಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೨೦೦೦ ಅಥವಾ ೧೦೦೧ ಸಲ ಜಪವನ್ನು ೧೨ ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ೮ ದಿನಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಫಲ : ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರ ವಶೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಕಲಜನ ಸಂಮೋಹನ.

ಶ್ಲೋಕ–೬

ದೇವಿಯ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವ

ಧನುಃ ಪೌಷ್ಪಂ ಮೌರ್ವೀ ಮಧುಕರಮಯೀ ಪಂಚ ವಿಶಿಖಾಃ
ವಸಂತಸ್ಸಾಮಂತೋ ಮಲಯಮರುದಾಯೋಧನರಥಃ ।
ತಥಾಪ್ಯೇಕಸ್ಸರ್ವಂ ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ ಕಾಮಪಿ ಕೃಪಾಂ
ಅಪಾಂಗಾತ್ತೇ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜಗದಿದಮನಂಗೋ ವಿಜಯತೇ ॥ ೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಧನುಃ, ಪೌಷ್ಪಂ, ಮೌರ್ವೀ, ಮಧುಕರಮಯೀ, ಪಂಚ, ವಿಶಿಖಾಃ, ವಸಂತಃ, (ಸಾಮಂತೋ) ಸಾಮಂತಃ, (ಮಲಯಮರುದಾಯೋಧನರಥಃ) = ಮಲಯ ಮರುತ್ + ಆಯೋಧನರಥಃ, (ತಥಾಪ್ಯೇಕಃ) = ತಥಾ + ಅಪಿ + ಏಕಃ, ಸರ್ವಂ, ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ, (ಕಾಮಪಿ) = ಕಾಮ್ + ಅಪಿ, ಕೃಪಾಂ, (ಅಪಾಂಗಾತ್ತೇ) = ಅಪಾಂಗಾತ್ + ತೇ, ಲಬ್ಧ್ವಾ, (ಜಗದಿದಮನಂಗೋ) = ಜಗತ್ + ಇದಂ + ಅನಂಗಃ. ವಿಜಯತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

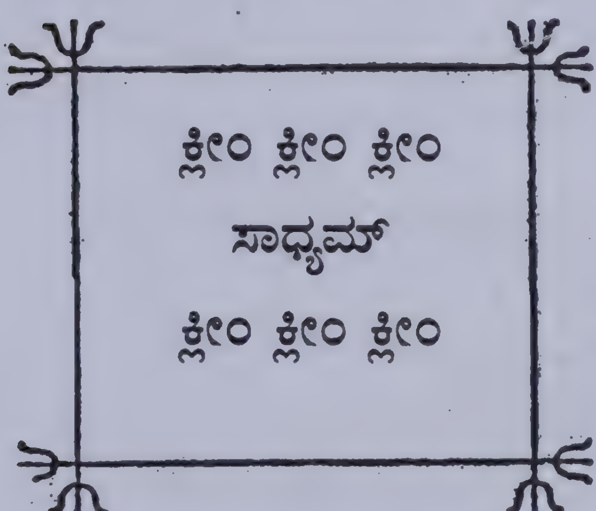
(ಹೇ) ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ	ಎಲ್ಲೈ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳೇ (ಪಾರ್ವತಿಯೇ)
(ಯಸ್ಯಾನಂಗಸ್ಯ)	(ಯಾವ–ಮನ್ಮಥನ)
ಧನುಃ ಪೌಷ್ಪಂ	ಬಿಲ್ಲು ಪುಷ್ಪಮಯವಾಗಿಯೂ
ಮೌರ್ವೀ ಮಧುಕರಮಯೀ	ಹೆಡೆಯು ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ
ವಿಶಿಖಾಃ ಪಂಚ	ಬಾಣಗಳು ಐದಾಗಿಯೂ
ಸಾಮಂತಃ ವಸಂತಃ	ಮಂತ್ರಿಯು ಮಿತ್ರ ವಸಂತ ಋತುವಾಗಿಯೂ
ಆಯೋಧನ ರಥಃ	ಯುದ್ಧದ–ರಥವು
ಮಲಯ ಮರುತ್ (ಸಂತಿ)	ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಗಾಳಿಯಾಗಿಯೂ ಇದೆಯೋ
ತಥಾಪಿ	ಹಾಗಿದ್ದರೂ
ಅನಂಗಃ	ಮನ್ಮಥನು
ಏಕಃ	ಒಬ್ಬನೇ (ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ)

ತೇ ಅಪಾಂಗಾತ್	ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷ ದೆಸೆಯಿಂದ (ಉಂಟಾದ)
ಕಾಮಪಿ	ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ
ಕೃಪಾಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ	ದಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಇದಂ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್	ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜಗತ್ತನ್ನು
ವಿಜಯತೇ	ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ! ಹಿಮಗಿರಿಪುತ್ರಿಯೇ! ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲು ಪುಷ್ಪಮಯವಾಗಿದೆ; ಹೆದೆಯು ಭ್ರಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ; ಬಾಣಗಳು ಕೇವಲ ಐದು ಇವೆ; ಸಾಮಂತನು (ಮಂತ್ರಿಯು) ವಸಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಯುದ್ಧದ ರಥವು ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಮಾರುತವಾಗಿದೆ; ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಮನ್ಮಥನು ಸ್ವಯಂ ಶರೀರರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಮನ್ಮಥನು ಅಸಹಾಯಶೂರನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷದ ದಯೆಯಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ : ಶ್ಲೋಕ ೬

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಸಮ ಚತುರಶ್ರಾಕಾರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡರಂತೆ ೮ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಣೆ ಅಥವಾ ಚಾಪೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಕಬ್ಬು, ಪಾಯಸ, ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೫೦೦ ಬಾರಿ ೨೧ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಷಂಡತ್ವ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಶ್ಲೋಕ-೭

ದೇವಿಯ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ಸ್ಮರಣೆ

ಕ್ವಣತ್ಕಾಂಚೀದಾಮಾ ಕರಿಕಲಭಕುಂಭಸ್ತನನತಾ
ಪರಿಕ್ಷೀಣಾ ಮಧ್ಯೇ ಪರಿಣತಶರಚ್ಚಂದ್ರವದನಾ ।
ಧನುರ್ಬಾಣಾನ್ ಪಾಶಂ ಸೃಣಿಮಪಿ ದಧಾನಾ ಕರತಲೈಃ
ಪುರಸ್ತಾದಾಸ್ತಾಂ ನಃ ಪುರಮಥಿತುರಾಹೋ ಪುರುಷಿಕಾ ॥ ೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಕ್ವಣತ್ಕಾಂಚೀದಾಮಾ)= ಕ್ವಣತ್ + ಕಾಂಚೀದಾಮಾ, ಕರಿಕಲಭಕುಂಭಸ್ತನನತಾ, ಪರಿಕ್ಷೀಣಾ, ಮಧ್ಯೇ, (ಪರಿಣತ ಶರಚ್ಚಂದ್ರವದನಾ) = ಪರಿಣತಶರತ್ + ಚಂದ್ರವದನಾ, (ಧನುರ್ಬಾಣಾನ್) = ಧನುಃ + ಬಾಣಾನ್, ಪಾಶಂ, (ಸೃಣಿಮಪಿ)=ಸೃಣಿಂ+ಅಪಿ, ದಧಾನಾ, ಕರತಲೈಃ, (ಪುರಸ್ತಾದಾಸ್ತಾಂ) = ಪುರಸ್ತಾತ್+ಆಸ್ತಾಂ, ನಃ, (ಪುರಮಥಿತುರಾಹೋ) = ಪುರಮಥಿತುಃ+ಆಹೋ, ಪುರುಷಿಕಾ.

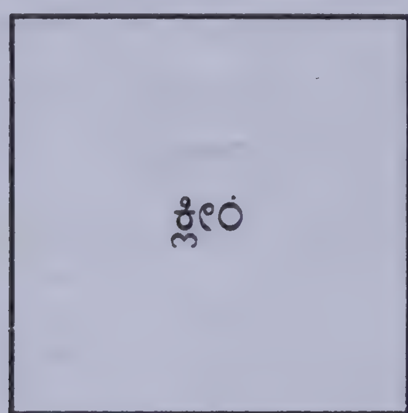
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಕ್ವಣತ್ಕಾಂಚೀದಾಮಾ	ಧ್ವನಿಮಾಡುವ-ನಡುವಿನ ಡಾಬುಳ್ಳ
ಕರಿಕಲಭ ಕುಂಭಸ್ತನನತಾ	೨೦ ವರ್ಷದ ಆನೆಯ-ಕುಂಭ ಸ್ಥಳದಂತಿರುವ ಸ್ತನಗಳಿಂದ-ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿರುವ
ಮಧ್ಯೇ ಪರಿಕ್ಷೀಣಾ	ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೃಶಳಾದ
ಪರಿಣತಶರಚ್ಚಂದ್ರವದನಾ	ಸಂಪೂರ್ಣನಾದ-ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ-ಮುಖವುಳ್ಳ
ಧನುಃ	ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ
ಬಾಣಾನ್	ಬಾಣಗಳನ್ನೂ
ಪಾಶಂ	ಹಗ್ಗವನ್ನೂ
ಸೃಣಿಮಪಿ	(ಸೃಣಿಂ+ಅಪಿ) ಅಂಕುಶವನ್ನೂ ಕೂಡ
ಕರತಲೈಃ	(ನಾಲ್ಕು) ಕೈಗಳಿಂದಲೂ
ದಧಾನಾ	ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಪುರಮಥಿತುಃ	ಈಶ್ವರನ (ಗರ್ವರೂಪಳಾದ)
ಆಹೋ ಪುರುಷಿಕಾ	ದೇವಿಯು ಓಹೋ !
ನಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಆಸ್ತಾಂ	ನಮ್ಮಗಳ-ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ- ಇರಲಿ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮೆಲುದನಿಯ ನಾದಮಾಡುವ ಕಿರಿಗೆಜ್ಜೆಯ, ರತ್ನಖಚಿತ ನಡುವಿನ ಡಾಬುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷದ ಮರಿಯಾನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಂತಿರುವ ಸ್ತನಭಾರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿರುವ ತೆಳುವಾದ ನಡುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ; ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮುಖವುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ಮೂರನೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಶವನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕನೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಂಕುಶವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂಥ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಾದ ರುದ್ರನ ಅಹಂಭಾವರೂಪಳಾದ ಭಗವತಿಯು ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಆಸೀನಳಾಗಿರಲಿ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ : ಶ್ಲೋಕ ೭

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಮ ಚತುರಶ್ರ ನಕ್ಷೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಶುದ್ಧ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹರಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಕ್ಷೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬಹುದು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಅಥವಾ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದುರ್ಗಾ ಸಹಸ್ರನಾಮದಿಂದ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬಹುದು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಮೊಸರನ್ನ, ಹಣ್ಣಿನ ರಸಗಳು, ಕ್ಷೀರಪಾಯಸ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ೧೨ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಪೂಜಿಸಿದ ಯಂತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿಭೂತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಶತ್ರು ಜಯ.

ಶ್ಲೋಕ–೮

ದೇವಿಯ ಪೀಠವರ್ಣನೆ

ಸುಧಾಸಿಂಧೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಸುರವಿಟಪಿವಾಟೀಪರಿವೃತೇ
ಮಣಿದ್ವೀಪೇ ನೀಪೋಪವನವತಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೃಹೇ ।
ಶಿವಾಕಾರೇ ಮಂಚೇ ಪರಮಶಿವಪರ್ಯಂಕನಿಲಯಾಂ
ಭಜಂತಿ ತ್ವಾಂ ಧನ್ಯಾಃ ಕತಿಚನ ಚಿದಾನಂದಲಹರೀಂ ॥ ೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸುಧಾಸಿಂಧೋರ್ಮಧ್ಯೇ)= ಸುಧಾಸಿಂಧೋಃ+ಮಧ್ಯೇ, ಸುರವಿಟಪಿವಾಟೀಪರಿವೃತೇ, ಮಣಿದ್ವೀಪೇ, (ನೀಪೋಪವನವತಿ)= ನೀಪ+ಉಪವನವತಿ, ಚಿಂತಾಮಣಿಗೃಹೇ, (ಶಿವಾಕಾರೇ) ಶಿವ+ಆಕಾರೇ, ಮಂಚೇ, ಪರಮಶಿವಪರ್ಯಂಕನಿಲಯಾಂ, ಭಜಂತಿ, ತ್ವಾಮ್, ಧನ್ಯಾಃ ಕತಿಚನ, (ಚಿದಾನಂದಲಹರೀಂ) = ಚಿತ್+ಆನಂದಲಹರೀಂ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

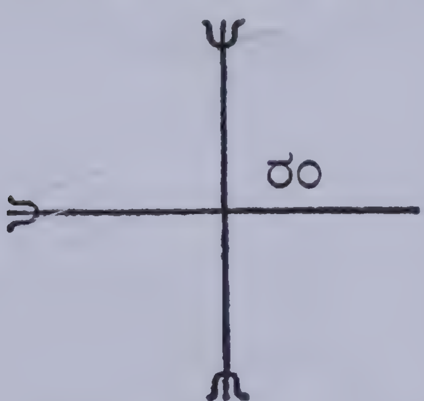
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ಸುಧಾಸಿಂಧೋಃ ಮಧ್ಯೇ	ಅಮೃತಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಸುರವಿಟಪಿ ವಾಟೀ	ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ–ಸಾಲುಗಳಿಂದ–ಯುಕ್ತವಾದ
ಪರಿವೃತೇ	(ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ)
ಮಣಿದ್ವೀಪೇ	ರತ್ನದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ
ನೀಪೋಪವನವತಿ	(ನೀಪ+ಉಪವನವತಿ) ಕದಂಬವೃಕ್ಷ ಕೈತೋಟವುಳ್ಳ
ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗೃಹೇ	ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ರತ್ನದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಶಿವಾಕಾರೇ	(ಶಿವ+ಆಕಾರೇ) ಶಕ್ತಿರೂಪವಾದ (ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರವಾದ)
ಮಂಚೇ	ಮಂಚದಲ್ಲಿ (ಪವಡಿಸಿರುವ)
ಪರಮಶಿವ ಪರ್ಯಂಕ (ಕ)	ಪರಿ+ಅಂ ಪರಮಶಿವನ–ಶ್ರೇಷ್ಠತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ–
ನಿಲಯಾಂ	ಇರುವ
ತ್ವಾಂ	ನಿನ್ನನ್ನು

ಚಿದಾನಂದ ಲಹರೀಂ	ಚಿದ್ರೂಪವಾದ ಆನಂದ ಪ್ರವಾಹ ಸ್ವರೂಪಳನ್ನಾಗಿ
ಕತಿಚನ ಧನ್ಯಾಃ	ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು – ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು
ಭಜಂತಿ	ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ಅಮೃತ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಸಾಲುಗಳ (ತೋಪುಗಳಿಂದ) ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷಗಳ ಉಪವನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ರತ್ನದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಶಕ್ತಿರೂಪವಾದ ತ್ರಿಕೋಣದಲ್ಲಿ ಪರಮಶಿವನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿದಾನಂದ ಪ್ರವಾಹ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿ ಇರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ : ಶ್ಲೋಕ ೮

ಯಂತ್ರರಚನೆ: ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಸರಿ ಮಿಶ್ರವಾದ ಶ್ರೀಗಂಧಲೇಪನವನ್ನು ಹರಡಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ರಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಯುಕ್ತ ಮೂರು ಕಡೆ ತ್ರಿಶೂಲವುಳ್ಳ ನಕ್ಷೆ ಇರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ: ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ದುರ್ಗಾಷ್ಟೋತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ದೀಪ ಬೆಳಗಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ: ಕಾಳುಮೆಣಸಿನಪುಡಿ ಮಿಶ್ರವಾದ ಅನ್ನ, ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ಜಪ: ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ೧೨೦೦ ಅಥವಾ ೧೦೦೮ ಆವರ್ತಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ: ಕಾರಾಗೃಹ ನಿವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಕಲಕಾರ್ಯಜಯ.

ಶ್ಲೋಕ–೯

ದೇವಿಯ ವಿಹಾರಮಾರ್ಗಗಳು

ಮಹೀಂ ಮೂಲಾಧಾರೇ ಕಮಪಿ ಮಣಿಪೂರೇ ಹುತವಹಂ
ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ ಹೃದಿ ಮರುತಮಾಕಾಶಮುಪರಿ ।
ಮನೋಽಪಿ ಭ್ರೂಮಧ್ಯೇ ಸಕಲಮಪಿ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಕುಲಪಥಂ
ಸಹಸ್ರಾರೇ ಪದ್ಮೇ ಸಹ ರಹಸಿ ಪತ್ಯಾ ವಿಹರಸೇ ॥ ೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಮಹೀಂ, ಮೂಲಾಧಾರೇ, (ಕಮಪಿ) = ಕಂ+ಅಪಿ, ಮಣಿಪೂರೇ, ಹುತವಹಂ, ಸ್ಥಿತಂ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ, ಹೃದಿ, (ಮರುತಮಾಕಾಶಮುಪರಿ) = ಮರುತಂ + ಆಕಾಶಂ + ಉಪರಿ, (ಮನೋಽಪಿ) = ಮನಃ + ಅಪಿ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯೇ, (ಸಕಲಮಪಿ) = ಸಕಲಂ + ಅಪಿ, ಭಿತ್ತ್ವಾ, ಕುಲಪಥಂ, ಸಹಸ್ರಾರೇ, ಪದ್ಮೇ, ಸಹ, ರಹಸಿ, ಪತ್ಯಾ, ವಿಹರಸೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

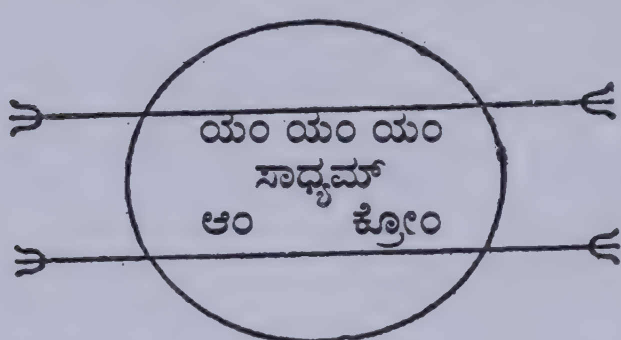
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
ಮೂಲಾಧಾರೇ ಸ್ಥಿತಂ	ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಮಹೀಂ	ಪೃಥ್ವೀ ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ
ಮಣಿಪೂರೇ	ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಕಮಪಿ	ಉದಕತತ್ತ್ವವನ್ನೂ
ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ	ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಹುತವಹಂ	ಅಗ್ನಿತತ್ತ್ವವನ್ನೂ
ಹೃದಿ	ಅನಾಹತ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಮರುತಂ	ವಾಯುತತ್ತ್ವವನ್ನೂ
ಉಪರಿ	ಅದರ ಮೇಲಿನ ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಆಕಾಶಂ	ಆಕಾಶ ತತ್ತ್ವವನ್ನು
ಭ್ರೂಮಧ್ಯೇ	ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಮನೋಽಪಿ	ಮನಸ್ತತ್ತ್ವವನ್ನೂ
ಸಕಲಂ	ಸಮಸ್ತವಾದ
ಕುಲಪಥಮಪಿ	ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಭಿತ್ತ್ವಾ	ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು

ಸಹಸ್ರಾರೇ ಪದ್ಮೇ	ಸಹಸ್ರದಳಗಳುಳ್ಳ (ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರುವ)
ರಹಸಿ	ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
ಪತ್ಯಾ ಸಹ	(ಪತಿಯೊಡನೆ) ಸದಾಶಿವನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನೆ
ವಿಹರಸೇ	ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೀಯೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮೂಲಾಧಾರಾದಿ ಐದು ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಪಂಚಭೂತ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವುವು ಮತ್ತು ಗಂಧ, ರಸ, ರೂಪ, ಸ್ಪರ್ಶಗಳೆಂಬ ತನ್ಮಾತ್ರಗಳೂ ಇರುವುವು. ಕೊನೆಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ತತ್ವ ಇರುವುದು. ಅಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ತ್ವಕ್, ಚಕ್ಷು, ಶ್ರೋತ್ರ, ಜಿಹ್ವಾ, ಘ್ರಾಣಗಳೆಂಬ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ವಾಕ್, ಪಾಣಿ, ಪಾದ, ಪಾಯು, ಉಪಸ್ಥಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಂದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ೨೧ ತತ್ತ್ವಗಳು ಆದವು. ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ, ಮಾಯಾ, ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಸದಾಶಿವಾತ್ಮಕ ನಾಲ್ಕು ಇವೆ. ಮಾಯೆಯು ಮಹೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಸೇರಿದರೆ ಜೀವವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶುದ್ಧ ವಿದ್ಯೆಯು ಸದಾಶಿವನೊಡನೆ ಒಬ್ಬಳೆಂದು ರೂಢಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಗವತಿಯು ೨೪ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ೨೫ನೆಯ ತತ್ತ್ವ, ಸದಾಶಿವನೊಡನೆ ಸೇರಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪಳೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಕಸ್ತೂರಿಲೇಪನ ಹಾಕಿದ ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರದ ನಕ್ಷೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಳಿಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿಯಿಂದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಕ್ಷೀರ ಪಾಯಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಕೊಬ್ಬರಿ ತುರಿ

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ೪೫ ದಿನಗಳು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಪಂಚಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ ಜಯ; ದೇಶಾಂತರ ಹೋದವರು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸುವರು.**

ಶ್ಲೋಕ-೧೦

ದೇವಿಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮದ ವರ್ಣನೆ

ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಶ್ಚರಣಯುಗಲಾಂತರ್ವಿಗಲಿತೈಃ
ಪ್ರಪಂಚಂ ಸಿಂಚಂತೀ ಪುನರಪಿ ರಸಾಮ್ನಾಯಮಹಸಃ ।
ಅವಾಪ್ಯ ಸ್ವಾಂ ಭೂಮಿಂ ಭುಜಗನಿಭಮಧ್ಯುಷ್ಟವಲಯಂ
ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಪಿಷಿ ಕುಲಕುಂಡೇ ಕುಹರಿಣಿ ॥ ೧೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಶ್ಚರಣಯುಗಲಾಂತರ್ವಿಗಲಿತೈಃ)= ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಃ+ ಚರಣಯುಗಲ+ಅಂತಃ+ವಿಗಲಿತೈಃ, ಪ್ರಪಂಚಂ, ಸಿಂಚಂತೀ (ಪುನರಪಿ)=ಪುನಃ + ಅಪಿ, ರಸಾಮ್ನಾಯಮಹಸಃ, ಅವಾಪ್ಯ, ಸ್ವಾಂ, ಭೂಮಿಂ, (ಭುಜಗನಿಭಮಧ್ಯುಷ್ಟವಲಯಂ) = ಭುಜಗನಿಭಂ+ಅಧ್ಯುಷ್ಟವಲಯಂ, (ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ) = ಸ್ವಂ + ಆತ್ಮಾನಂ, ಕೃತ್ವಾ, ಸ್ವಪಿಷಿ ಕುಲಕುಂಡೇ, ಕುಹರಿಣಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
ಚರಣಯುಗಲಾಂತರ್ವಿಗಲಿತೈಃ	(ನಿನ್ನ) ಎರಡು ಪಾದಗಳ– ಒಳಗಿನಿಂದ–ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ
ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಃ	(ಸುಧಾ+ಧಾರಾ+ಆಸಾರೈಃ) ಅಮೃತದ – ಧಾರೆಗಳ – ನಿರಂತರವಾದ ಸಂಪಾತಗಳಿಂದ (ಸುರಿಯುವಿಕೆಗಳಿಂದ)
ಪ್ರಪಂಚಂ ಸಿಂಚಂತೀ	೭೨ ಸಾವಿರ ನಾಡಿಗಳ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನೆನೆಯಿಸುತ್ತಾ (ತೋಯಿಸುತ್ತಾ)
ರಸಾಮ್ನಾಯ ಮಹಸಃ	(ರಸ+ಆಮ್ನಾಯ+ಮಹಸಃ) ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತ ರಸದ ಆಮ್ನಾಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಕಾಂತಿಯ
(ಸಕಾಶಾತ್)	ಸಮೀಪದ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಸ್ವಾಂ ಭೂಮಿಂ	ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು (ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು)
ಪುನರಪಿ ಅವಾಪ್ಯ	ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಕೂಡ
ಭುಜಗನಿಭಮಂ ಅಧ್ಯುಷ್ಟ ವಲಯಂ	ಭುಜಗನಿಭಮಂ ಅಧ್ಯುಷ್ಟ ವಲಯಂ = ಸರ್ಪಕ್ಕೆ–ಸಮಾನವಾದ (ಮೂರೂವರೆ ಸುತ್ತನ್ನು) – ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟ– ದುಂಡು ಆಕಾರವುಳ್ಳ

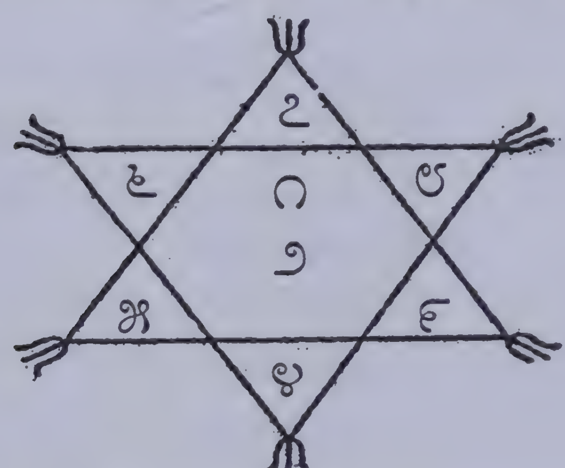
ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಕೃತ್ವಾ	ತನ್ನದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಕುಲಕುಂಡೇ	ಸುಷಮ್ನಾನಾಡಿಯ ಮೂಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಣಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಾನ ಅಂದರೆ ಆಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಕುಹರಿಣಿ	(ತಾವರೆ ಗೆಡ್ಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ) ರಂಧ್ರವುಳ್ಳ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ
ಸ್ವಪಿಷಿ	ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿರುವ ಅಮೃತ ಧಾರೆಗಳ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ೭೨೦೦೦ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ತೋಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನಿನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಆಧಾರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಆಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಾಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವ ಸರ್ಪದಂತೆ ಕಮಲದ ಕರ್ಣಿಕೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಪೃಥಿವೀತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಿನೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತೀಯೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೦)

೧, ೩ ಕ್ಲೀಂ

೨, ೪, ೫, ೬, ೭, ೮, ೯ ಹ್ರೀಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ಜಪ :	ಪ್ರತಿದಿನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆದಾರದಿಂದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ :	ಅನ್ನ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ರಸಾಯನ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳು.
ಫಲ :	ಪುರುಷರಿಗೆ ವೀರ್ಯ ವೃದ್ಧಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ದೇಹಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ರಜೋದರ್ಶನ.

ಶ್ಲೋಕ–೧೧

ಶ್ರೀಚಕ್ರದ ಸ್ವರೂಪ

ಚತುರ್ಭಿಃಶ್ರೀಕಂಠೈಃಶಿವಯುವತಿಭಿಃ ಪಂಚಭಿರಪಿ
ಪ್ರಭಿನ್ನಾಭಿಶ್ಶಂಭೋರ್ನವಭಿರಪಿ ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವಸುದಲಕಲಾಶ್ರತ್ರಿವಲಯ –
ತ್ರಿರೇಖಾಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ತವ ಶರಣಕೋಣಾಃ ಪರಿಣತಾಃ ॥ ೧೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಚತುರ್ಭಿಃ, ಶ್ರೀಕಂಠೈಃ, ಶಿವಯುವತಿಭಿಃ, (ಪಂಚಭಿರಪಿ) = ಪಂಚಭಿಃ+ಅಪಿ, ಪ್ರಭಿನ್ನಾಭಿಃ, (ಶಂಭೋರ್ನವಭಿರಪಿ) = ಶಂಭೋಃ+ನವಭಿಃ+ಅಪಿ, ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ, (ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವಸುದಲಕಲಾಶ್ರತ್ರಿವಲಯತ್ರಿರೇಖಾಭಿಃ) = ಚತುಃ+ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್+ ವಸುದಲ ಕಲಾಶ್ರತ್ರಿವಲಯತ್ರಿರೇಖಾಭಿಃ, ಸಾರ್ಧಂ, ತವ, ಶರಣಕೋಣಾಃ, ಪರಿಣತಾಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

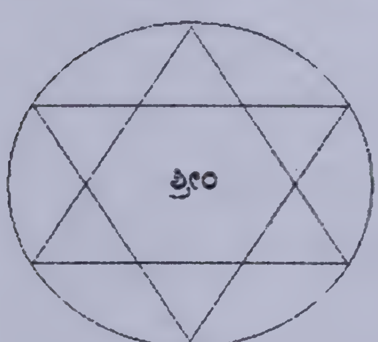
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ),
ಚತುರ್ಭಿಃ ಶ್ರೀಕಂಠೈಃ	ನಾಲ್ಕಾದ–ಶಿವಾತ್ಮಕಗಳಾದ ಚಕ್ರಗಳಿಂದಲೂ
ಶಂಭೋಃ (ಸಕಾಶಾತ್)	ಶಿವ ಚಕ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಪ್ರಭಿನ್ನಾಭಿಃ	ಬೇರೆಯಾದ
ಶಿವಯುವತಿಭಿಃ	ಶಕ್ತಿ ಚಕ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ
ಪಂಚಭಿಃ	ಐದಾದ
ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ	ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ
ನವಭಿಃ	ತ್ವಜ್ಮಾಂಸಾದಿ ಒಂಬತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ
ವಸುದಲಕಲಾಶ್ರತ್ರಿವಲಯ	ಅಷ್ಟದಳವುಳ್ಳ ಕಮಲದೊಡನೆಯೂ
ತ್ರಿರೇಖಾಭಿಃ	ಷೋಡಶದಳ ಪದ್ಮದೊಡನೆಯೂ
ಸಾರ್ಧಂ	ಮೂರುಸುತ್ತಿನ ಗೆರೆಗಳೊಡನೆಯೂ
ತವ	ಮೂರು ಚೌಕವಾದ ರೇಖೆಗಳೊಡನೆಯೂ
ಶರಣಕೋಣಾಃ	ಸೇರಿ
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್	ನಿನ್ನ
ಪರಿಣತಾಃ	(ಬಿಂದು ರೂಪವಾದ) ಮನೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿದ – ಮೂಲೆಗಳು ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕು ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಾಲ್ಕು ಶಿವಾತ್ಮಕಚಕ್ರಗಳಿಂದಲೂ, (೪) ಶಿವಚಕ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಐದು ಶಕ್ತಿಚಕ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ (೫) ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ಒಂಬತ್ತು ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾದ ತ್ವಕ್ ಮಾಂಸಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವೆ. ನಂತರ ಬಿಂದುರೂಪವಾದ ಮನೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿದ ಮೂಲೆಗಳು (ಬೈಂದವ ಮಂದಿರ) (೧) ಮತ್ತು ಅಷ್ಟದಳಪದ್ಮ, (೮) ಷೋಡಶದಳ ಪದ್ಮ, (೧೬) ಮೇಖಲಾತ್ರಯ (ವಲಯತ್ರಯ=ಮೂರು ಸುತ್ತಿನ ಗೆರೆಗಳು), (೩) ಮೂರು ಚೌಕವಾದ ರೇಖೆಗಳೊಡನೆ (ಭೂಪುರ) (೩) ಇವುಗಳ ಜೊತೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು (ಅಂತರ್ಭಾವವನ್ನು) (೧) ಹೊಂದಿ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕೋಣಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀಚಕ್ರವೆನಿಸಿದೆ. ಎಂದರೆ

ಶಿವಚಕ್ರ	೪
ಶಕ್ತಿ ಚಕ್ರ	೫
ಬೈಂದವ ಮಂದಿರ	೧
ತ್ರಿಕೋಣ	೩
ಅಷ್ಟದಳ	೮
ಷೋದಶದಳ	೧೬
ಮೇಖಲಾತ್ರಯ	೩
ಭೂಪುರತ್ರಯ	೩
ಅಂತರ್ಭಾವ	೧
ಒಟ್ಟು	**೪೪ ಕೋಣಗಳಾಗಿವೆ.**

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ವೃತ್ತದೊಳಗೆ ಷಟ್ಕೋಣವನ್ನು ಮತ್ತು ವೃತ್ತದನಡುವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಸಿಂಧೂರ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಚಿತ್ರಾನ್ನ (ಹರಿದ್ರಾನ್ನ), ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಪಾಯಸ ಅಥವಾ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ. ಬಂಜೆತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶುದ್ಧಬೆಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ೮೧ ದಿನಗಳು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಂಜೆತನ ನಿವಾರಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ-೧೨

ದೇವೀ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅನಿರ್ವರ್ಣನೀಯತೆ

ತ್ವದೀಯಂ ಸೌಂದರ್ಯಂ ತುಹಿನಗಿರಿಕನ್ಯೇ ತುಲಯಿತುಂ
ಕವೀಂದ್ರಾಃ ಕಲ್ಪಂತೇ ಕಥಮಪಿ ವಿರಿಂಚಿಪ್ರಭೃತಯಃ ।
ಯದಾಲೋಕೌತ್ಸುಕ್ಯಾದಮರಲಲನಾ ಯಾಂತಿ ಮನಸಾ
ತಪೋಭಿರ್ದುಷ್ಪ್ರಾಪಾಮಪಿ ಗಿರಿಶಸಾಯುಜ್ಯಪದವೀಮ್ ॥ ೧೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತ್ವದೀಯಂ, ಸೌಂದರ್ಯಂ, ತುಹಿನಗಿರಿಕನ್ಯೇ, ತುಲಯಿತುಂ, (ಕವೀಂದ್ರಾಃ) ಕವಿ+ಇಂದ್ರಾಃ, ಕಲ್ಪಂತೇ, (ಕಥಮಪಿ) = ಕಥಂ+ಅಪಿ, ವಿರಿಂಚಿಪ್ರಭೃತಯಃ, (ಯದಾಲೋಕೌತ್ಸುಕ್ಯಾತ್)= ಯತ್ +ಆಲೋಕ+ಔತ್ಸುಕ್ಯಾತ್, (ಅಮರಲಲನಾ) = ಅಮರಲಲನಾಃ ಯಾಂತಿ, ಮನಸಾ, (ತಪೋಭಿರ್ದುಷ್ಪ್ರಾಪಾಮಪಿ) = ತಪೋಭಿಃ+ದುಷ್ಪ್ರಾಪಾಂ+ಅಪಿ, ಗಿರಿಶ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವೀಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

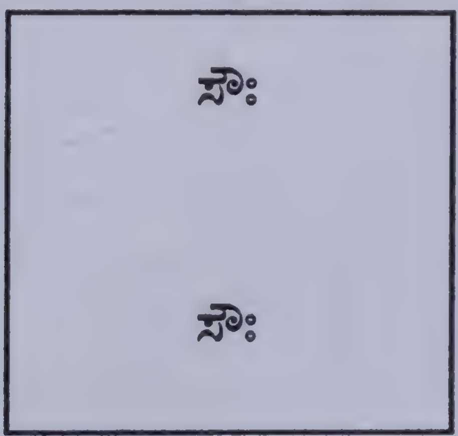
(ಹೇ) ತುಹಿನಗಿರಿಕನ್ಯೇ	ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳೇ ದೇವಿಯೇ
ತ್ವದೀಯಂ ಸೌಂದರ್ಯಂ	ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು
ತುಲಯಿತುಂ	ತೂಕಮಾಡಿ (ಹೋಲಿಸಿ) ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ (ವರ್ಣಿಸಲು)
ವಿರಂಚಿಪ್ರಭೃತಯಃ	ಬ್ರಹ್ಮನೇ-ಮೊದಲಾದ
ಕವೀಂದ್ರಾಃ	(ಕವಿ+ಇಂದ್ರಾಃ) ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು
ಕಥಮಪಿ	(ಕಥಂ+ಅಪಿ) ಹೇಗೆತಾನೆ
ಕಲ್ಪಂತೇ	ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಯತ್	(ಯದ್ಯಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾತ್) ಯಾವ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಅಮರಲಲನಾಃ	ದೇವತೆಗಳ-ಸ್ತ್ರೀಯರು (ಊರ್ವಶೀ ಮೊದಲಾದವರು)
ಆಲೋಕೌತ್ಸುಕ್ಯಾತ್	(ಆಲೋಕ+ಔತ್ಸುಕ್ಯಾತ್) ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ-ಉತ್ಸಾಹಪಟ್ಟು
ತಪೋಭಿಃ	(ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ) ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ

ದುಷ್ಪ್ರಾಪಾಮಪಿ ಗಿರಿಶ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವೀಂ ಮನಸಾ ಯಾಂತಿ	ಹೊಂದಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈಶ್ವರನೊಡನೆ-ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ (ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಸದೃಶವಾದ ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಶಕ್ತರಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಊರ್ವಶೀ ಮೊದಲಾದ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಚಿಂತೆಪಟ್ಟು ಪರಮೇಶ್ವರನ ರೂಪವನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿದ ಹೊರತು ದೇವೀಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಲಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅನೇಕರೀತಿಯ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಪಟ್ಟರು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಅಥವಾ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೂಡಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಳಿಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಸರಸ್ವತೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ದಾಳಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ನೀರು ಅಥವಾ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಮೂಕತನ ನಿವಾರಣೆ, ವಾಕ್‌ಸಿದ್ಧಿ, ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ವಶಿತ್ವಸಿದ್ಧಿ.**

ಶ್ಲೋಕ–೧೩

ದೇವಿಯ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದ ಪ್ರಭಾವ

ನರಂ ವರ್ಷೀಯಾಂಸಂ ನಯನವಿರಸಂ ನರ್ಮಸು ಜಡಂ
ತವಾಪಾಂಗಾಲೋಕೇ ಪತಿತಮನುಧಾವಂತಿ ಶತಶಃ ।
ಗಲದ್ವೇಣೀಬಂಧಾಃ ಕುಚಕಲಶವಿಸ್ರಸ್ತಸಿಚಯಾಃ
ಹಠಾತ್ತ್ರುಟ್ಯತ್ಕಾಂಚ್ಯೋ ವಿಗಲಿತದುಕೂಲಾ ಯುವತಯಃ ॥ ೧೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ನರಂ, ವರ್ಷೀಯಾಂಸಂ, ನಯನವಿರಸಂ, ನರ್ಮಸು, ಜಡಂ, (ತವಾಪಾಂಗಾಲೋಕೇ) =ತವ+ಅಪಾಂಗ+ಆಲೋಕೇ, (ಪತಿತಮನುಧಾವಂತಿ)= ಪತಿತಂ+ಅನುಧಾವಂತಿ, ಶತಶಃ (ಗಲದ್ವೇಣೀಬಂಧಾಃ) = ಗಲತ್+ವೇಣಿಬಂಧಾಃ, ಕುಚಕಲಶವಿಸ್ರಸ್ತಸಿಚಯಾಃ (ಹಠಾ, ತ್ತ್ರುಟ್ಯತ್ಕಾಂಚ್ಯೋ) = ಹಠಾತ್+ತ್ರುಟ್ಯತ್+ಕಾಂಚ್ಯಃ, (ವಿಗಲಿತದುಕೂಲಾ ಯುವತಯಃ) = ವಿಗಲಿತದುಕೂಲಾಃ + ಯುವತಯಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ವರ್ಷೀಯಾಂಸಂ	ಬಹಳ ಮುದುಕನಾಗಿಯೂ
ನಯನ ವಿರಸಂ	ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ದೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ
ನರ್ಮಸು ಜಡಂ	ಮನ್ಮಥ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮೂಢನಾಗಿದ್ದು (ಅನಂತರದಲ್ಲಿ)
ತವಾಪಾಂಗಾಲೋಕೇ	(ತವ+ಅಪಾಂಗಲೋಕೇ) ನಿನ್ನ – ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದಲ್ಲಿ
ಪತಿತಂ ನರಂ	ಬಿದ್ದ ಒಳಗಾದ ಪುರುಷನನ್ನು
ಯುವತಯಃ	ಪ್ರಾಯದ ಹೆಂಗಸರು (ತರುಣಿಯರು)
ಗಲದ್ವೇಣೀಬಂಧಾಃ	(ಗಲತ್+ವೇಣೀಬಂಧಾಃ) ಬಿಚ್ಚುಕೊಂಡಿರುವ ತುರುಬುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ
ಕುಚಕಲಶ ವಿಸ್ರಸ್ತಸಿಚಯಾಃ	(ಕುಚಕಲಶ + ವಿಸ್ರಸ್ತ + ಸಿಚಯಾಃ) ಕಲಶಗಳಂತಿರುವ ಸ್ತನಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದ ಜಾರಿದ ಸೆರಗುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ
ಹಠಾತ್ತ್ರುಟ್ಯತ್ಕಾಂಚ್ಯಃ	(ಹಠಾತ್+ತ್ರುಟ್ಯತ್+ಕಾಂಚ್ಯಃ)= ಇದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ–ಕಳಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಗೆಜ್ಜೆ ಡಾಬುವುಳ್ಳವರಾಗಿ

ವಿಗಲಿತದುಕೂಲಾಃ	ಜಾರಿಬಿದ್ದ – ವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ
ಅನುಧಾವಂತಿ	(ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ) ಅನುಸರಿಸಿ ಓಡಿಬರುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟಕ್ಕೆ (ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ) ಒಳಗಾದ ವಿಕಾರಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಸುಂದರ ತರುಣಿಯರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಮನ್ಮಥನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಾವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲಿಯ ಸಾರಾಂಶ. ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಬಗೆ ಹೀಗೆ :-

ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದರೂ, ನೇತ್ರದೋಷಗಳಿಂದ ಅಂಧನಾಗಿದ್ದರೂ, ರತಿಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಢನಾಗಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣನೋಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ, ನೂರಾರು ಮಂದಿ ತರುಣಿಯರು ಮೋಹ ಪರವಶರಾಗಿ, ಬಿಚ್ಚಿದ ತುರುಬು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಕಲಶದಂತಿರುವ ಸ್ತನಗಳಿಂದ ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಸೆರಗು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಜಾರುತ್ತಿರುವ ಗೆಜ್ಜೆ ಡಾಬುವುಳ್ಳರಾಗಿ, ಉಟ್ಟ ಸೀರೆ ಜಾರಿಬಿದ್ದವರಾಗಿ ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಆಕರ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ (ಮೋಹಾಂಧಕರಾಗಿ) (ಆ ವೃದ್ಧವಿಕಾರಿ) ಮುದುಕನನ್ನು ಮನ್ಮಥನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮೋಹಾಂಧಕರಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದ ಮಹಿಮೆ ಅಂತಹದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೩)

ಕ್ಲೀಂ	ಕ್ಲೀಂ	ಕ್ಲೀಂ
	ಸಾಧ್ಯಮ್	
ಕ್ಲೀಂ	ಕ್ಲೀಂ	ಕ್ಲೀಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಸೀಸದ ತಗಡಿನಮೇಲೆ ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳೊಡನೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ತ್ರಿಮಧುರ (ಹಾಲು, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬೆಲ್ಲ ಸೇರಿದ ಪಾಯಸ)

ಜಪ : ೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವಿರಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಷಂಡತನನಿವೃತ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀವಶೀಕರಣ**

ಶ್ಲೋಕ–೧೪

ದೇವಿಯ ಪಾದಾಂಕಿತವಾದ ಷಟ್‌ಚಕ್ರಗಳ ಕಿರಣವಿಭಾಗ

ಕ್ಷಿತೌ ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ದ್ವಿಸಮಧಿಕಪಂಚಾಶದುದಕೇ
ಹುತಾಶೇ ದ್ವಾಷಷ್ಟಿಶ್ಚತುರಧಿಕಪಂಚಾಶದನಿಲೇ ।
ದಿವಿ ದ್ವಿಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶನ್ಮನಸಿ ಚ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿರಿತಿ ಯೇ
ಮಯೂಖಾಸ್ತೇಷಾಮಪ್ಯುಪರಿ ತವ ಪಾದಾಂಬುಜಯುಗಮ್ ॥ ೧೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕ್ಷಿತೌ, (ಷಟ್ಪಂಚಾಶದ್ದ್ವಿಸಮಧಿಕಪಂಚಾಶದುದಕೇ) = ಷಟ್ + ಸಂಚಾಶತ್ + ದ್ವಿ+ಸಂ+ಅಧಿಕ ಪಂಚಾಶತ್+ಉದಕೇ, ಹುತಾಶೇ, (ದ್ವಾಷಷ್ಟಿಶ್ಚತುರಧಿಕಪಂಚಾಶದನಿಲೇ) = ದ್ವಾಷಷ್ಟಿಃ+ಚತುಃ+ಅಧಿಕ ಪಂಚಾಶತ್+ ಅನಿಲೇ, ದಿವಿ, (ದ್ವಿಷಟ್ತ್ರಿಂಶನ್ಮನಸಿ) = ದ್ವಿಃ+ಷಟ್+ತ್ರಿಂಶತ್+ಮನಸಿ) ಚ, (ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿರಿತಿ) = ಚತುಃ+ಷಷ್ಟಿಃ+ಇತಿ, ಯೇ (ಮಯೂಖಾಸ್ತೇಷಾಮಪ್ಯುಪರಿ) = ಮಯೂಖಾಃ + ತೇಷಾಂ+ಅಪಿ+ಉಪರಿ) ತವ, (ಪಾದಾಂಬುಜಯುಗಮ್)=ಪಾದ+ಅಂಬುಜಯುಗಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

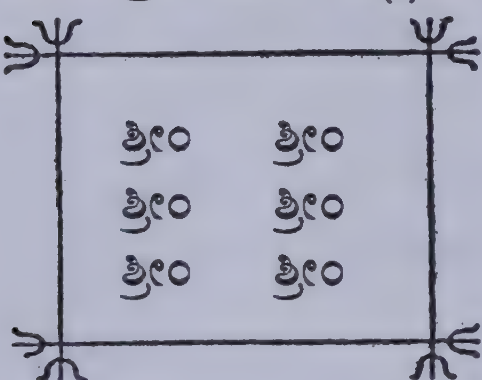
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ,)
ಯೇ ಮಯೂಖಾಃ	ಯಾವ ಕಿರಣಗಳು
ಕ್ಷಿತೌ	ಪೃಥ್ವಿ ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್	(ಷಟ್+ಪಂಚಾಶತ್) ಐವತ್ತಾರು ಆಗಿಯೂ
ಉದಕೇ	ಆ ಜಲತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ದ್ವಿಸಮಧಿಕ ಪಂಚಾಶತ್	ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ–ಐವತ್ತಾಗಿ (ಅಂದರೆ ೫೨ ಆಗಿಯೂ)
ಹುತಾಶೇ	ಅಗ್ನಿತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ದ್ವಾಷಷ್ಟಿಃ	ಅರವತ್ತೆರಡಾಗಿಯೂ
ಅನಿಲೇ	ವಾಯು ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಅನಾಹತಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಚತುರಧಿಕ ಪಂಚಾಶತ್	ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಐವತ್ತಾಗಿ (ಎಂದರೆ ೫೪ ಆಗಿಯೂ)
ದಿವಿ	ಆಕಾಶ ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ (ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ)

ದ್ವಿಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶತ್	(ದ್ವಿಃ+ಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶತ್) ಎರಡು–ಮೂವತ್ತಾರಾಗಿ (ಅಂದರೆ ೭೨ ಆಗಿಯೂ)
ಮನಸಿ	(ಮನಸ್ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ) ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿ (ವರ್ತಂತೇ)	(ಚತುಃ+ಷಷ್ಟಿಃ) ೬೪ ಆಗಿಯೂ
ಇತಿ	ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ
ತೇಷಾಮಪ್ಯುರಿ	(ತೇಷಾಂ+ಅಪಿ+ಉಪರಿ) ೩೬೦ ಕಿರಣಗಳ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ)
ತವ ಪದಾಂಬುಜಯುಗಂ (ವರ್ತ್ತೇ)	ನಿನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಎರಡು ಪಾದಗಳು (ಇರುತ್ತದೆ) ಸಮಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಭಗವತಿ, ಯಾವ ಕಿರಣಗಳು ಪೃಥ್ವೀತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೫೬ ಆಗಿಯೂ ಜಲತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೫೨ ಆಗಿಯೂ ಅಗ್ನಿ ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೬೨ ಆಗಿಯೂ ವಾಯುತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಅನಾಹತ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೫೪ ಆಗಿಯೂ ಆಕಾಶತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೭೨ ಆಗಿಯೂ ಮನಸ್ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೬೪ ಆಗಿಯೂ ಒಟ್ಟು ಷಟ್ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ೩೬೦ ಕಿರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ೩೬೦ ಕಿರಣಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಎರಡು ಪಾದಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಸಮಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರೀತಿಯ ವರ್ಣನೆ ಆಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಮ ಚತುರಶ್ರವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಉದ್ದಿನವಡೆ, ಪಾಯಸ, ತಾಂಬೂಲ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ವಸಂತಾದಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ನಿವಾರಣೆ**

ಶ್ಲೋಕ–೧೫

ದೇವಿಯ ಮಧುರವಾಣಿಯ ಉಗಮ

ಶರಜ್ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಶುದ್ಧಾಂ ಶಶಿಯುತಜಟಾಜೂಟಮಕುಟಾಂ
ವರತ್ರಾಸತ್ರಾಣಸ್ಫಟಿಕಘಟಿಕಾಪುಸ್ತಕಕರಾಮ್ ।
ಸಕೃನ್ನತ್ವಾ ನ ತ್ವಾ ಕಥಮಿವ ಸತಾಂ ಸನ್ನಿದಧತೇ
ಮಧುಕ್ಷೀರದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಧುರಿ ಮಧುರೀಣಾಃ ಫಣಿತಯಃ ॥ ೧೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಶರಜ್ಜೋತ್ಸ್ನಾಶುದ್ಧಾಂ)=ಶರತ್+ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಶುದ್ಧಾಂ, ಶಶಿಯುತಜಟಾಜೂಟಮಕುಟಾಂ, ವರತ್ರಾಸತ್ರಾಣಸ್ಫಟಿಕ ಘಟಿಕಾಪುಸ್ತಕಕರಾಂ, (ಸಕೃನ್ನತ್ವಾ)=ಸಕೃತ್ + ನತ್ವಾ, ನತ್ವಾ, (ಕಥಮಿವ) ಕಥಮ್+ಇವ, ಸತಾಂ, = ಸಂ+ನಿದಧತೇ, ಮಧುಕ್ಷೀರದ್ರಾಕ್ಷಾ ಮಧುರಿಮಧುರೀಣಾಃ, ಫಣಿತಯಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

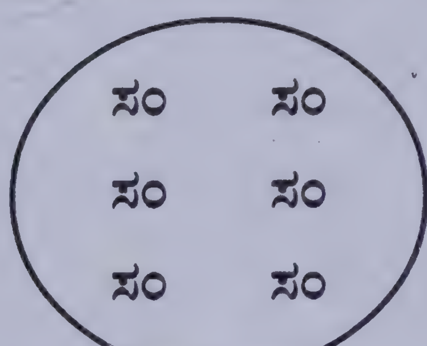
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ಶರಜ್ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಶುದ್ಧಾಂ	(ಶರತ್+ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ)= ಶರತ್ಕಾಲದ (ಆಶ್ವಯುಜ, ಕಾರ್ತಿಕ) ಬೆಳುದಿಂಗಳಂತೆ–ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ
ಶಶಿಯುತ ಜಟಾಜೂಟಮಕುಟಾಂ	ಚಂದ್ರಸಹಿತನಾದ–ತುರುಬೂ ಜಟೆಯೂ ಕಿರೀಟವಾಗುಳ್ಳ
ವರತ್ರಾಸತ್ರಾಣ ಸ್ಫಟಿಕ ಘಟಿಕಾ ಪುಸ್ತಕಕರಾಮ್	ವರದಾನಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ಅಭಯದಾನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ– ಸ್ಫಟಿಕದ ಗಿಂಡಿಯಿಂದಲೂ– ಪುಸ್ತಕದಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾದ ಕೈಗಳುಳ್ಳ
ತ್ವಾ	ನಿನ್ನನ್ನು
ಸಕೃನ್ನತ್ವಾ	(ಸಕೃತ್+ನತ್ವಾ) ಒಂದಾವರ್ತಿ– ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಸತಾಂ	ಇರುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ
ಮಧುಕ್ಷೀರದ್ರಾಕ್ಷಾಮಧುರಿಮಧುರೀಣಾಃ	ಜೇನುತುಪ್ಪದ–ಹಾಲಿನ– ದ್ರಾಕ್ಷೀಹಣ್ಣಿನ–ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು– ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ (ಅಂದರೆ

	ಅವುಗಳಂತೆ ಮಾಧುರ್ಯಭಾರ ಹೊತ್ತಿರುವಂತಹ)
ಫಣಿತಯಃ	ವಾಕ್ಕುಗಳು
ಕಥಮಿವ	ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ನ ಸನ್ನಿದಧತೇ	ಸಮೀಪಸ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಶರತ್ಕಾಲದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶುಭ್ರಳಾಗಿರುವ ಶರೀರದವಳು ನೀನು. ಚಂದ್ರನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಟೆಯನ್ನೇ ಕಿರೀಟವಾಗುಳ್ಳ ವರದಾನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ, ಅಭಯದಾನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಮಯವಾದ ಗಿಂಡಿಯಿಂದಲೂ, ಪುಸ್ತಕದಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿ (ಕೂಡಿರುವ) ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ದ್ರಾಕ್ಷಿಹಣ್ಣು – ಇವುಗಳ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಂದರೆ ಅವುಗಳಂತೆ ಮಾಧುರ್ಯಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ವಾಗ್ವೈಖರಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಒದಗಿಬಂದು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ?

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ : ಶ್ಲೋಕ – ೧೫

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರುತುಂಬಿ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ವೃತ್ತ ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಳಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಸರಸ್ವತಿ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ಜಪ : ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೧ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕವಿತಾ ಪ್ರತಿಭಾಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ

ಶ್ಲೋಕ–೧೬

ವಾಣಿಯ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ಕವೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಚೇತಃಕಮಲವನಬಾಲಾತಪರುಚಿಂ
ಭಜಂತೇ ಯೇ ಸಂತಃ ಕತಿಚಿದರುಣಾಮೇವ ಭವತೀಮ್ ।
ವಿರಿಂಚಿಪ್ರೇಯಸ್ಯಾಸ್ತರುಣತರಶೃಂಗಾರಲಹರೀ–
ಗಭೀರಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿರ್ವಿದಧತಿ ಸತಾಂ ರಂಜನಮಮೀ ॥ ೧೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಕವೀಂದ್ರಣಾಂ)=ಕವಿ+ಇಂದ್ರಾಣಾಂ, (ಚೇತಃಕಮಲವನಬಾಲಾತಪಮಚಿಂ)= ಚೇತಃಕಮಲವನ ಬಾಲ+ಆತಪರುಚಿಂ, ಭಜಂತೇ, ಯೇ ಸಂತಃ, (ಕತಿಚಿದರುಣಾಮೇವ) = ಕತಿಚಿತ್+ಅರುಣಾಂ+ ಏವ, ಭವತೀಂ, (ವಿರಂಚಿಪ್ರೇಯಸ್ಯಾಸ್ತರುಣತರ ಶೃಂಗಾರಲಹರೀಗಭೀರಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿರ್ವಿದಧತಿ)=ವಿರಂಚಿಃ+ ಪ್ರೇಯಸ್ಯಾಃ + ತರುಣತರಶೃಂಗಾರಲಹರೀಗಭೀರಾಭಿಃ + ವಾಗ್ಭಿಃ+ವಿದಧತಿ, ಸತಾಂ, (ರಂಜನಮಮೀ) =ರಂಜನಂ+ಅಮೀ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೇ)
ಕವೀಂದ್ರಾಣಾಂ	ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರ
ಚೇತಃ	ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ
ಕಮಲವನ ಬಾಲಾತಪರುಚಿಂ	ಕಮಲಗಳ–ವನಕ್ಕೆ–ಎಳೆಬಿಸಿಲಿನ–(ಕೆಂಪಗಿರುವ) ಕಾಂತಿಯಾಗಿರುವ
ಅರುಣಾಮೇವ	ಅರುಣಾಂಬಾ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವ
ಭವತೀಂ	ನಿನ್ನನ್ನು
ಕತಿಚನ	ಕೆಲವು ಮಂದಿಯಿಂದ
ಯೇ ಸಂತಃ ಭಜಂತೇ	ಯಾವ ಸತ್ಪುರುಷರು (ವಿದ್ವಾಂಸರು) ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೋ
ಅಮೀ	ಈ ಸತ್ಪುರುಷರು
ವಿರಂಚಿ ಪ್ರೇಯಸ್ಯಾಃ	ಬ್ರಹ್ಮನ–ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ
ತರುಣತರ ಶೃಂಗಾರಲಹರೀ	ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ–ಶೃಂಗಾರ ರಸಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ
ಗಭೀರಾಭಿಃ	ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ

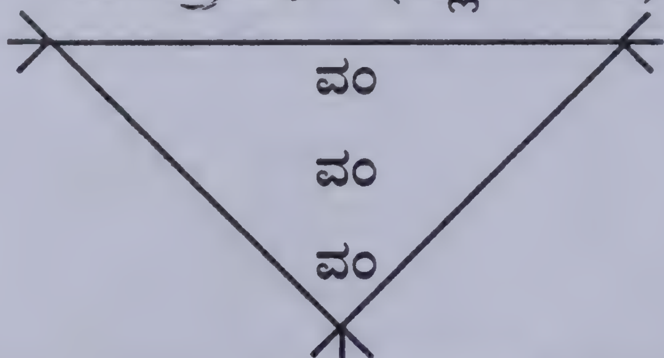
ವಾಗ್ಭಿಃ	ವಾಕ್ಕುಗಳಿಂದ
ಸತಾಂ	ವಿದ್ವಾಂಸರ
ರಂಜನಂ ವಿದಧತಿ	ಮನಸ್ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ, ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಕಮಲಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಎಳಬಿಸಿಲಿನ ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿರುವ ಅರುಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ಅರುಣಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಲವು ಮಂದಿ, ಯಾವ ಸತ್ಪುರುಷರು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹ ಸತ್ಪುರುಷರು, ಬ್ರಹ್ಮನ ರಾಣಿಯಾದ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವ ವಾಗ್ವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಸಭಾಸದರ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅರುಣಾಂಬೆ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಶೃಂಗಾರರಸಪ್ರಧಾನವಾದ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಸಭಿಕರ ಮನಸ್ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅರುಣಾಂಬಾ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆಯುವಂಥಾ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ ವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೧೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ತಾಮ್ರ ಅಥವಾ ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲ ಸಹಿತವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳ ಸಹಿತ ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಮೊಸರನ್ನ, ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಣ್ಣುಗಳು

ಜಪ : ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪೧ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತನಾಗುವನು.

ಶ್ಲೋಕ–೧೭

ಕವಿತಾಮೂಲವಾದ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ಸವಿತ್ರೀಭಿರ್ವಾಚಾಂ ಶಶಿಮಣಿಶಿಲಾಭಂಗರುಚಿಭಿಃ
ವಶಿನ್ಯಾದ್ಯಾಭಿಸ್ತ್ವಾಂ ಸಹ ಜನನಿ ಸಂಚಿಂತಯತಿ ಯಃ ।
ಸ ಕರ್ತಾ ಕಾವ್ಯಾನಾಂ ಭವತಿ ಮಹತಾಂ ಭಂಗಿರುಚಿಭಿಃ
ವಚೋಭಿರ್ವಾಗ್ದೇವೀವದನಕಮಲಾಮೋದಮಧುರೈಃ ॥ ೧೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸವಿತ್ರೀಭಿರ್ವಾಚಾಂ) = ಸವಿತ್ರೀಭಿಃ+ವಾಚಾಂ, ಶಶಿಮಣಿಶಿಲಾಭಂಗರುಚಿಭಿಃ, (ವಶಿನ್ಯಾದ್ಯಾಭಿಸ್ತ್ವಾಂ) = ವಶಿನೀ+ಆದ್ಯಾಭಿಃ + ತ್ವಾಂ, ಸಹ, ಜನನಿ, ಸಂಚಿಂತಯತಿ, ಯಃ, (ಸ) = ಸಃ, ಕರ್ತಾ, ಕಾವ್ಯಾನಾಂ, ಭವತಿ, ಮಹತಾಂ, ಭಂಗಿರುಚಿಭಿಃ, (ವಚೋಭಿರ್ವಾಗ್ದೇವೀ ವದನಕಮಲಾಮೋದಮಧುರೈಃ), =ವಚೋಭಿಃ+ವಾಗ್ದೇವೀ+ ವದನಕಮಲ+ಆಮೋದಮಧುರೈಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

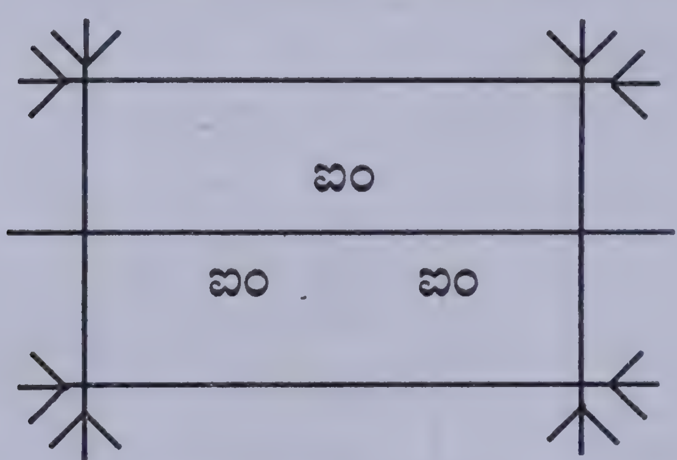
ಹೇ ಜನನಿ	ಎಲೈ ತಾಯೆ
ವಾಚಾಂ }	ವಾಕ್ಕುಗಳನ್ನು } ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ
ಸವಿತ್ರೀಭಿಃ }	ಕೊಡುವ } ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ಶಶಿಮಣಿಶಿಲಾಭಂಗರುಚಿಭಿಃ	ಚಂದ್ರಕಾಂತದ–ಕಲ್ಲುಗಳ ಚೂರುಗಳ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶುಭ್ರವಾಗಿರುವ
ವಶಿನ್ಯಾದ್ಯಾಭಿಃ ಸಹ	(ವಶಿನೀ+ಆದ್ಯಾಭಿಃ) ವಶಿನೀ ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿದೇವತೆಗಳೊಡನೆ
ತ್ವಾಂ	(ಅಕಾರಾದಿ ಳಕಾರಾಂತವಾದ ೫೦ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸ್ವರೂಪಳಾದ) ನಿನ್ನನ್ನು
ಸಂಚಿಂತಯತಿಯಃ	ಯಾವನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ಸಃ	ಅವನು
ಮಹತಾಂ	ಮಹಾಕವಿಗಳ
ಭಂಗಿರುಚಿಭಿಃ	ರೀತಿಯಂತೆ–ಮನೋಹರವಾದ
ವಾಗ್ದೇವೀ	ಸರಸ್ವತಿಯೂ
ವದನಕಮಲ ಆಮೋದ ಮಧುರೈಃ	ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ– ವಾಸನೆಯಿಂದ – ಇಂಪಾದ

ವಚೋಭಿಃ	ವಾಕ್ಕುಗಳಿಂದ
ಕಾವ್ಯಾನಾಂ	ಕಾವ್ಯರೂಪವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು
ಕರ್ತಾ ಭವತಿ	ಮಾಡುವವನು ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮಣಿ ಶಿಲೆಯ ಖಂಡದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ವಶಿನೀ ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಅಕಾರಾದಿ ಳಕಾರಾಂತವಾದ ೫೦ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸ್ವರೂಪಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಯಾವನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೊ ಅವನು ಕಾಳಿದಾಸಾದಿ ಮಹಾಕವಿಗಳ ರೀತಿಯಂತೆ, ಮನೋಹರವಾದ (ಆಸ್ವಾದನೀಯವಾದ) ಸರಸ್ವತಿಯ ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಮಧುರ ವಾಗಿರುವ ವಾಗ್ವಿಳಾಸದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೧೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಚತುರಶ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲಗಳು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಮಲ್ಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕೂಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಹಾಲು, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಕಬ್ಬು, ಅನ್ನ ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೯೧ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಕಲಾವಿದನಾಗುವನು. ಮಹಾತ್ಮರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು

ಶ್ಲೋಕ–೧೮

ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ದೇವೀಸೌಂದರ್ಯ

ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಸ್ತೇ ತರುಣತರಣಿಶ್ರೀಸರಣಿಭಿಃ
ದಿವಂ ಸರ್ವಾಮುರ್ವೀಮರುಣಿಮನಿಮಗ್ನಾಂ ಸ್ಮರತಿ ಯಃ ।
ಭವಂತ್ಯಸ್ಯ ತ್ರಸ್ಯದ್ವನಹರಿಣಶಾಲೀನನಯನಾಃ
ಸಹೋರ್ವಶ್ಯಾ ವಶ್ಯಾಃ ಕತಿ ಕತಿ ನ ಗೀರ್ವಾಣಗಣಿಕಾಃ ॥ ೧೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಸ್ತೇ)=ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಃ+ತೇ, ತರುಣತರಣಿಶ್ರೀಸರಣಿಭಿಃ, ದಿವಂ, (ಸರ್ವಾಮುರ್ವೀಮರುಣಿಮನಿಮಗ್ನಾಂ) = ಸರ್ವಾಂ+ ಉರ್ವೀಂ+ ಅರುಣಿಮನಿ–ಮಗ್ನಾಂ, ಸ್ಮರತಿ ಯಃ, (ಭವಂತ್ಯಸ್ಯ) = ಭವಂತಿ+ಅಸ್ಯ, (ತ್ರಸ್ಯದ್ವನಹರಿಣ)= ತ್ರಸ್ಯತ್+ವನಹರಿಣಃ, ಶಾಲೀನನಯನಾಃ, (ಸಹೋರ್ವಶ್ಯಾ) = ಸಹಾ+ಊರ್ವಶ್ಯಾ, ವಶ್ಯಾಃ, ಕತಿ ಕತಿ, ನ, ಗೀರ್ವಾಣಗಣಿಕಾಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

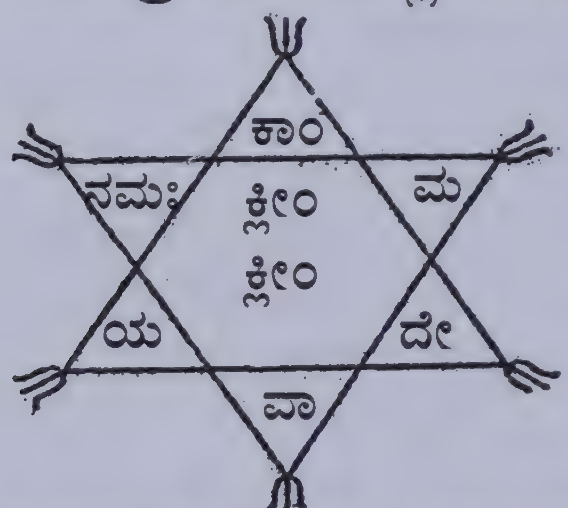
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೇ)
ತರುಣ ತರಣಿ ಶ್ರೀ ಸರಣಿಭಿಃ	ಬಾಲ–ಸೂರ್ಯನ–ಕಾಂತಿಯಂತೆ–ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳುಳ್ಳ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಃ	ದೇಹದ–ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ
ಸರ್ವಾಂ ದಿವಂ	(ಸಕಲ) ಆಕಾಶವನ್ನೂ
ಉರ್ವೀಂ ಚ	(ಸಕಲ) ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೂ ಕೂಡ
ಅರುಣಿಮನಿಮಗ್ನಾಂ	(ನಿನ್ನ) ಕೆಂಪಾದ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದುದನ್ನಾಗಿ
ಯಃ ಸ್ಮರತಿ	ಯಾವನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ತ್ರಸ್ಯದ್ವನಹರಿಣಶಾಲೀನನಯನಾಃ	(ತ್ರಸ್ಯತ್+ವನಹರಿಣ+ಶಾಲೀನ+ ನಯನಾಃ) ಬೆದರುತ್ತಿರುವ–ಕಾಡು ಜಿಂಕೆಯ ಹಾಗೆ ಅತಿ ಸುಂದರವಾದ–ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ
ಗೀರ್ವಾಣಗಣಿಕಾಃ	ದೇವತೆಗಳ–ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರು (ಅಪ್ಸರೆಯರು)

ಊರ್ವಶ್ಯಾ ಸಹ }	ಊರ್ವಶೀಯೆಂಬ-ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ
ಕತಿ ಕತಿ	ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ
ಅಸ್ಯ ವಶ್ಯಾಃ ನ ಭವಂತಿ	ಆತನ ಸ್ವಾಧೀನರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೆ, ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ಕಾಂತಿಪುಂಜಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಸಕಲವಾದ ಆಕಾಶವೂ ಮತ್ತು ಭೂಮಂಡಲವೂ ಅರುಣಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾವನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅಂಥ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಬೆದರುತ್ತಿರುವ ಕಾಡು ಜಿಂಕೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಅತಿಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ದೇವ ವಾರಾಂಗನೆಯರು ಊರ್ವಶೀ ಸಮೇತವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೧೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಬಾಳೆ ಅಗ್ರದೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗಂಧದಲೇಪ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧ ಭಸ್ಮ ಇಲ್ಲವೇ ಅರಿಸಿನ ಹರಡಿ ಯಂತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕು ಆರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳ ಸಹಿತ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳೊಡನೆ ಷಟ್ಕೋಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂದಾವರೆಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಗಂಧ, ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹರಿದ್ರಾನ್ನ, ಪಾಯಸ, ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು, ತಾಂಬೂಲ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಶೀಕರಣ.**

ಶ್ಲೋಕ-೧೯

ದೇವಿಯ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯದ ವರ್ಣನೆ

ಮುಖಂ ಬಿಂದುಂ ಕೃತ್ವಾ ಕುಚಯುಗಮಧಸ್ತಸ್ಯ ತದಧೋ
ಹರಾರ್ಧಂ ಧ್ಯಾಯೇದ್ಯೋ ಹರಮಹಿಷಿ ತೇ ಮನ್ಮಥಕಲಾಮ್ ।
ಸ ಸದ್ಯಸ್ಸಂಕ್ಷೋಭಂ ನಯತಿ ವನಿತಾ ಇತ್ಯತಿಲಘು
ತ್ರಿಲೋಕೀಮಪ್ಯಾಶು ಭ್ರಮಯತಿ ರವೀಂದುಸ್ತನಯುಗಾಮ್ ॥ ೧೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಮುಖಂ, ಬಿಂದುಂ, ಕೃತ್ವಾ, (ಕುಚಯುಗಮಧಸ್ತಸ್ಯ)=ಕುಚಯುಗಂ+ಅಧಃ+ತಸ್ಯ, (ತದಧೋ)=ತತ್+ಅಧಃ, ಹರಾರ್ಧಂ, (ಧ್ಯಾಯೇದ್ಯೋ), ಧ್ಯಾಯೇತ್+ಯಃ, ಹರಮಹಿಷಿ, ತೇ, ಮನ್ಮಥಕಲಾಮ್, (ಸ) = ಸಃ, (ಸದ್ಯಸ್ಸಂಕ್ಷೋಭಂ)=ಸದ್ಯಃ+ಸಂಕ್ಷೋಭಂ, ನಯತಿ, ವನಿತಾ, (ಇತ್ಯತಿಲಘು)=ಇತಿ+ಅತಿಲಘು, (ತ್ರಿಲೋಕೀಮಪ್ಯಾಶು) = ತ್ರಿಲೋಕೀಂ +ಅಪಿ+ಆಶು, ಭ್ರಮಯತಿ, (ರವೀಂದುಸ್ತನಯುಗಾಮ್.) = ರವಿ + ಇಂದುಸ್ತನಯುಗಾಂ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಹರಮಹಿಷಿ	(ಎಲೈ) ಈಶ್ವರನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೆ,
ಮುಖಂ	(ತನಗಿಷ್ಟಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ) ಮುಖವನ್ನು
ಬಿಂದುಂ }	ಶ್ರೀ ಚಕ್ರದ ಮಧ್ಯ ಬಿಂದುವನ್ನಾಗಿ
ಕೃತ್ವಾ	ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು (ಬಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ)
(ತಸ್ಯಅಧಃ	ಆ ಬಿಂದುವಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಕುಚಯುಗಂ	ಸ್ತನಯುಗ್ಮವನ್ನು
(ಕೃತ್ವಾ)	(ಧ್ಯಾನಿಸಿ)
ತದಧಃ	ಅದರ ಕೆಳಗೆ
ಹರಾರ್ಧಂ	ಈಶ್ವರನ ಅರ್ಧದೇಹವನ್ನು
(ಕೃತ್ವಾ)	(ಶಕ್ತಿ ದೇವತಾರೂಪವಾದ ಯೋನಿಯನ್ನು)
(ತತ್ರ)	(ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ)
ತೇ ಮನ್ಮಥಕಲಾಂ	ನಿನ್ನ ಕಾಮ ಬೀಜವನ್ನು
	(ದ್ರಾಂ, ದ್ರೀಂ, ಕ್ಲೀಂ, ಬ್ಲೂಂ, ಸಃ)
ಯಃ ಧ್ಯಾಯೇತ್	ಯಾವನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ಸಃ ಸದ್ಯಃ	ಅವನು ಆಗಲೇ

ವನಿತಾಃ ಸಂಕ್ಷೋಭಂ	ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಮನೋವಿಕಾರವನ್ನು
ನಯತೀತಿ	ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾನೆಯೆಂಬುವುದು
(ಯತ್) }	(ಯಾವುದುಂಟೋ)
(ತತ್) }	(ಅದು)
ಅತಿಲಘು	ಬಹಳ ಸುಲಭವಾದದ್ದು
(ಕಿಂತು)	(ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ)
ರವೀಂದುಸ್ತನಯುಗಾಂ	(ರವಿ+ಇಂದು+ಸ್ತನಯುಗಾಂ) ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೆಂಬ-ಎರಡು ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ)
ತ್ರಿಲೋಕೀಮಪಿ	ತ್ರಿಲೋಕಿಯನ್ನೂ (ಮೂರುಲೋಕವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನ)
ಆಶು ಭ್ರಮಯತಿ	ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಈಶ್ವರನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯೇ, ತನಗಿಷ್ಟಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಖವನ್ನು ಶ್ರೀ ಚಕ್ರದ ಬಿಂದುರೂಪವನ್ನಾಗಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಆ ಬಿಂದುವಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತನಯುಗ್ಮವನ್ನು (ಭಾವಿಸಿ) ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಶಕ್ತಿರೂಪವಾದ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು (ಯೋನಿಯನ್ನು) ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಾಮಬೀಜವನ್ನು ದ್ರಾಂ, ದ್ರೀಂ, ಕ್ಲೀಂ, ಬ್ಲೂಂ, ಸಃ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು) ಯಾವ ಸಾಧಕನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಆಗಲೇ (ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಸ್ತ್ರೀಯರು ಚಿತ್ತವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾದ (ಅತ್ಯಂತ ಲಘುವಾದ) ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೇ ಎರಡು ಸ್ತನಗಳಾಗಿರುವ ತ್ರಿಲೋಕಿಯನ್ನೂ (ಮೂರು ಲೋಕವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು) ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೧೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ವೃತ್ತವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳ ಕಡೆ ಇರುವಂತೆ 'ಹ್ರೀಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗಂಧಲೇಪನ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧಭಸ್ಮ ಇಲ್ಲವೇ ಕುಂಕುಮ ಹರಡಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು.

ಪೂಜೆ : ಕುಂಕುಮ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು.

ಜಪ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೨೫ ದಿನಗಳು ದಿನಕ್ಕೆ ೨೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಚಂದನ, ಕುಂಕುಮ, ಭಸ್ಮ ಹೂಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಮಸ್ತ ರಾಜ, ರಾಕ್ಷಸ, ಮೃಗ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಶರಾಗುವರು.

ಶ್ಲೋಕ–೨೦

ಜ್ವರ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ದೇವೀಧ್ಯಾನ

ಕಿರಂತೀಮಂಗೇಭ್ಯಃ ಕಿರಣನಿಕುರುಂಬಾಮೃತರಸಂ
ಹೃದಿ ತ್ವಾಮಾಧತ್ತೇ ಹಿಮಕರಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಮಿವ ಯಃ ।
ಸ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ದರ್ಪಂ ಶಮಯತಿ ಶಕುಂತಾಧಿಪ ಇವ
ಜ್ವರಪ್ಲುಷ್ಟಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸುಖಯತಿ ಸುಧಾಧಾರಸಿರಯಾ ॥ ೨೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಕಿರಂತೀಮಂಗೇಭ್ಯಃ)=ಕಿರಂತೀಮ್+ಅಂಗೇಭ್ಯಃ, (ಕಿರಣನಿಕುರುಂಬಾಮೃತರಸಂ) = ಕಿರಣನಿಕುಂರುಂಬ+ಅಮೃತರಸಂ, ಹೃದಿ, (ತ್ವಾಮಾಧತ್ತೇ)=ತ್ವಾಂ+ಆಧತ್ತೇ, (ಹಿಮಕರಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಮಿವ)=ಹಿಮಕರ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಂ+ಇವ, ಯಃ, (ಸ) = ಸಃ, ಸರ್ಪಾಣಾಂ, ದರ್ಪಂ, ಶಮಯತಿ, (ಶಕುಂತ+ಅಧಿಪ)=ಶಕುಂತಾಧಿಪಃ ಇವ, ಜ್ವರಪ್ಲುಷ್ಟಾನ್, ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸುಖಯತಿ, ಸುಧಾಧಾರ, ಸಿರಯಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ದೇವಿ)	(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ಯಃ (ಸಾಧಕಃ)	ಯಾವ (ಉಪಾಸಕನು)
ಅಂಗೇಭ್ಯಃ	ಸಮಸ್ತ ಅವಯವಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಕಿರಣನಿಕುರುಂಬ ಅಮೃತರಸಂ	ಕಾಂತಿಗಳ–ಸಮೂಹದಿಂದುಂಟಾದ–ಅಮೃತರಸವನ್ನು
ಕಿರಂತೀಂ	ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಎರಚುತ್ತಿರುವ
ಹಿಮಕರಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಮಿವ	ಚಂದ್ರನ–ಕಲ್ಲಿನ(ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ)–ವಿಗ್ರಹದಂತೆ
ಹೃದಿ ತ್ವಾಂ	ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ಆಧತ್ತೇ	ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ (ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ)
ಸಃ ಶಕುಂತಾಧಿಪಃ ಇವ	ಅವನು ಶಕುಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಗರುಡನಂತೆ
ದೃಷ್ಟ್ಯಾ	ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೇ (ನೋಡಿದಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ) (ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿ)
ಸರ್ಪಾಣಾಂ ದರ್ಪಂ	ಹಾವುಗಳ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು
ಶಮಯತಿ	ಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಸುಧಾಧಾರಾಸಿರಯಾ	ಅಮೃತದ–ಧಾರೆಯುಳ್ಳ–ನಾಡಿಯುಳ್ಳ
(ದೃಷ್ಟ್ಯಾ)	(ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ)
ಜ್ವರಪ್ಲುಷ್ಟಾನ್	ಜ್ವರಗಳಿಂದ–ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರನ್ನು
ಸುಖಯತಿ	(ತಾಪ ಹೋಗುವಂತೆ) ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ದೇವಿಯೇ, ದೇಹದ ಸಮಸ್ತ ಅವಯವಗಳಿಂದ ರಣಸಮೂಹದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಅಮೃತಸರವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಎಂಬಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಾಸಕನು, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಉಪಾಸಕನು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಗರುಡನು. ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಹಾವುಗಳ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವಂತೆ, ತನ್ನ ಅಮೃತವಾಹಿನೀ ನಾಡೀರೂಪವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜ್ವರಪೀಡಿತರ ತಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ತಾಮ್ರದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಎರಡು ಸಮ ಚತುರಶ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಓಂ ಕ್ಷಿಪ ಸ್ವಾಹಾ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಡುವೆ ಲಿಖಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಎಳ್ಳನ್ನ, ಕ್ಷೀರ ಪಾಯಸ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣುಗಳು.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನ ಪ್ರತಿದಿನ ೨೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿದರೆ ವಿಷಭಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ೨೫ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಿದರೆ ವಿಷದೋಷ ದೂರವಾಗುವುದು ಜ್ವರ ದೂರವಾಗುವುದು.

ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಮಯೂರತಾಮ್ರ ಅಥವಾ ಪುನ್ನಾಗತಾಮ್ರದ ಮೇಲೆ ಬರೆಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ೪೫ ದಿನ ೨೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಉಂಗುರಮಾಡಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಆ ಉಂಗುರದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಸರ್ಪದಂಷ್ಟ್ರ ಪುರುಷನ ಮೇಲೆ ಜಲ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದರೆ ವಿಷ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಫಲ : **ಸರ್ಪಾದಿ ವಿಷಜಂತುಗಳ ವಿಷ ನಿವಾರಣೆ, ವಿಷಭಯನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೨೧

ಆನಂದದಾಯಿನೀ ದೇವಿಯ ಕಲೋಪಾಸನೆ

ತಟಿಲ್ಲೇಖಾತನ್ವೀಂ ತಪನಶಶಿವೈಶ್ವಾನರಮಯೀಂ
ನಿಷಣ್ಣಾಂ ಷಣ್ಣಾಮಪ್ಯುಪರಿ ಕಮಲಾನಾಂ ತವ ಕಲಾಮ್ ।
ಮಹಾಪದ್ಮಾಟವ್ಯಾಂ ಮೃದಿತಮಲಮಾಯೇನ ಮನಸಾ
ಮಹಾಂತಃ ಪಶ್ಯಂತೋ ದಧತಿ ಪರಮಾಹ್ಲಾದಲಹರೀಮ್ ॥ ೨೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತಟಿಲ್ಲೇಖಾತನ್ವೀಂ)=ತಟಿತ್ + ಲೇಖಾತನ್ವೀಂ ತಪನಶಶಿವೈಶ್ವಾನರಮಯೀಂ, ನಿಷಣ್ಣಾಂ, (ಷಣ್ಣಾಮಪ್ಯುಪರಿ) = ಷಣ್ಣಾಮ್+ಅಪಿ+ಉಪರಿ, ಕಮಲಾನಾಂ, ತವ, ಕಲಾಮ್, ಮಹಾಪದ್ಮಾಟವ್ಯಾಂ, ಮೃದಿತಮಲಮಾಯೇನ, ಮನಸಾ, ಮಹಾಂತಃ, (ಪಶ್ಯಂತೋ) = ಪಶ್ಯಂತಃ, ದಧತಿ (ಪರಮಾಹ್ಲಾದಲಹರೀಮ್) = ಪರಮ+ಆಹ್ಲಾದ ಲಹರೀಂ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

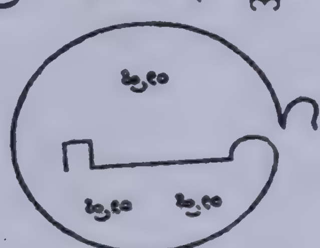
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ,)
ತಟಿಲ್ಲೇಖಾತನ್ವೀಂ	(ತಟಿತ್+ಲೇಖಾ+ತನ್ವೀಂ) ಮಿಂಚಿನ ಗೆರೆಯಂತೆ – ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ (ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ) ಇರುವ
ತಪನ ಶಶಿವೈಶ್ವಾನರಮಯೀಂ	ಸೂರ್ಯ–ಚಂದ್ರ–ಅಗ್ನಿ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿ
ನಿಷಣ್ಣಾಂ	ಇರುವ
ಷಣ್ಣಾಂ	ಆರು (ಆರುಕಮಲಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಿತ್ರಯದ ಮೇಲೆ)
ಕಮಲಾನಾಂ ಅಪಿ ಉಪರಿ	(ಮೂಲಾಧಾರಾದಿ) ಕಮಲಗಳ (ಮತ್ತು ರುದ್ರಗ್ರಂಥಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿ, ವಿಷ್ಣುಗ್ರಂಥಿಗಳ) ಮೇಲು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ
ಮಹಾಪದ್ಮಾಟವ್ಯಾಂ	(ಮಹಾಪದ್ಮ+ಅಟವ್ಯಾಂ) ಸಹಸ್ರದಳವುಳ್ಳ ಕಮಲಗಳ–ವನದಲ್ಲಿ
(ನಿಷಣ್ಣಾಂ)	ಇರುವ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಕಲಾಂ	ಸಾದಾಖ್ಯೆಯೆಂಬ ಕಲೆಯನ್ನು
ಮೃದಿತ ಮಲ ಮಾಯೇನ	ನಾಶಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ–ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಮಲಗಳೂ–ಅವಿದ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳೂ ಉಳ್ಳ

	(ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿಂದಲೂ-ಅವಿದ್ಯಾ-ಅಸ್ಮಿತ ಅಹಂಕಾರ-ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದಲೂ ರಹಿತವಾದ)
ಮನಸಾ ಪಶ್ಯಂತಃ	ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ (ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ) ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾಂತಃ	ಮಹಾತ್ಮರು
ಪರಮಾಹ್ಲಾದಲಹರೀಂ	ಪರಮಾನಂದದ-ಪ್ರವಾಹವನ್ನು (ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು)
ದಧತಿ	ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ಮಿಂಚಿನಗೆರೆಯಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂತೆ ಕ್ಷಣಕಾಲ ದರ್ಶನವಾಗುವ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ, ಮೂಲಾಧಾರಾದಿ ಕಮಲಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ರುದ್ರಗ್ರಂಥಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿ, ವಿಷ್ಣುಗ್ರಂಥಿಗಳ ಮೇಲುಭಾಗದ ಸಹಸ್ರದಳವುಳ್ಳ ಕಮಲವನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ; ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ಸರಗಳೆಂಬ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅವಿದ್ಯಾ, ಅಸ್ಮಿತ, ಅಹಂಕಾರ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕ್ಲೇಶರಹಿತರಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಾದಾಖ್ಯಾ ಎಂಬ ಬೈಂದವಕಲೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಸಾಧಕರು, ಪರಮಾನಂದಕರ ಪ್ರವಾಹದಂತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೨೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನ, ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರೇಖಾಯುಕ್ತವಾದ ವಲಯದೊಳಗೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಗಳಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಣ್ಣುಗಳು, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಬೆಲ್ಲ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಸಲ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲಜನವಿರೋಧನಾಶ ಮತ್ತು ಜನವಶೀಕರಣ.**

ಶ್ಲೋಕ–೨೨

ಸಾಯುಜ್ಯಮೋಕ್ಷ ನೀಡುವ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನವಿಶೇಷ

ಭವಾನಿ ತ್ವಂ ದಾಸೇ ಮಯಿ ವಿತರ ದೃಷ್ಟಿಂ ಸಕರುಣಾಂ
ಇತಿ ಸ್ತೋತುಂ ವಾಂಛನ್ ಕಥಯತಿ ಭವಾನಿ ತ್ವಮಿತಿ ಯಃ ।
ತದೈವ ತ್ವಂ ತಸ್ಮೈ ದಿಶಸಿ ನಿಜಸಾಯುಜ್ಯಪದವೀಂ
ಮುಕುಂದಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಸ್ಫುಟಮಕುಟನೀರಾಜಿತಪದಾಮ್ ॥ ೨೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಭವಾನಿ, ತ್ವಂ, ದಾಸೇ, ಮಯಿ, ವಿತರ, ದೃಷ್ಟಿಮ್, ಸಕರುಣಾಂ, ಇತಿ, ಸ್ತೋತುಂ, ವಾಂಛನ್, ಕಥಯತಿ, ಭವಾನಿ, (ತ್ವಮಿತಿ)=ತ್ವಂ + ಇತಿ, ಯಃ (ತದೈವ)=ತದಾ+ಏವ, ತ್ವಮ್, ತಸ್ಮೈ, ದಿಶಸಿ, ನಿಜಸಾಯುಜ್ಯಪದವೀಂ, ಮುಕುಂದಬ್ರಹ್ಮ+ಇಂದ್ರ + ಸ್ಫುಟಮಕುಟ+ ನೀರಾಜಿತಪದಾಮ್. = ಮುಕುಂದಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಸ್ಫುಟಮಕುಟನೀರಾಜಿತಪದಾಮ್.

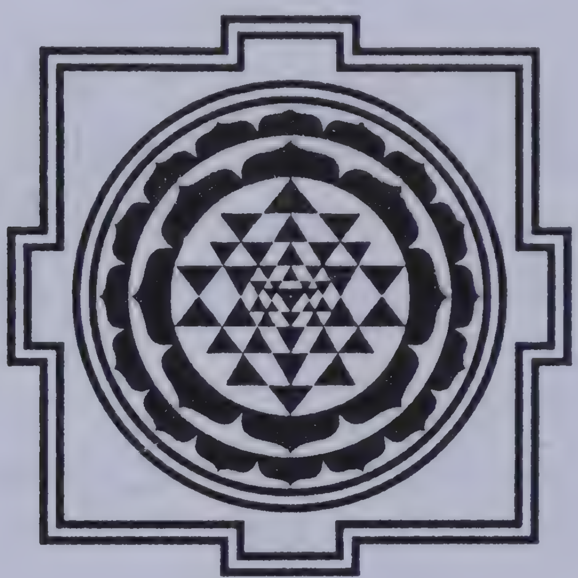
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಭವಾನಿ	ಎಲೈ ಶಿವಪತ್ನಿಯಾದ ದೇವಿಯೆ
ತ್ವಂ	ನೀನು
ದಾಸೇ ಮಯಿ	ಸೇವಕನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಸಕರುಣಾಂ ದೃಷ್ಟಿಂ	ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು
ವಿತರ (ಇತಿ)	ಕೊಡು (ಇಡು)– ಹೀಗೆಂಬುದಾಗಿ
ಸ್ತೋತುಂ	ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ವಾಂಛನ್	ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ
ಭವಾನಿ	(ನೀನೇ ನಾನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು
ತ್ವಂ ಇತಿ	ಸೂಚಿಸುವ) ಭವಾನಿ ತ್ವಂ ದಾಸೇ ಮಯಿ ವಿತರದೃಷ್ಟಿಂ ಕರುಣಾಂ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಭವಾನೀತ್ವಂ ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟೇ
ಯಃ ಕಥಯತಿ	ಯಾವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ
ತಸ್ಮೈ	(ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ) ಅವನಿಗೆ
ತ್ವಂ ತದೈವ	ನೀನು ಆಗಲೇ
ಮುಕುಂದಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ	ವಿಷ್ಣು–ಬ್ರಹ್ಮ–ಇಂದ್ರ–ಇವರುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ
ಸ್ಫುಟಮಕುಟ ನೀರಾಜಿತಪದಾಂ	ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ –ಆರತಿ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ (ನೀರಾಜನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ) ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ನೀನು
ನಿಜಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವೀಂ	ನಿನ್ನದಾದ – ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು
ದಿಶಸಿ	ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಶಿವಪತ್ನಿಯಾದ ದೇವಿಯೆ, ನೀನು ಸೇವಕನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ನೋಟ ತೋರಬೇಕು. (ಭವಾನಿ ತ್ವಂ ಮಯಿ ಸಕರುಣಾಂ ದೃಷ್ಟಿಂ ವಿತರ ಇತಿ) ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, ಭವಾನಿ ತ್ವಂ ಎಂದು ವಾಕ್ಯದ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ (ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೊದಲೇ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ) ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ ಆರತಿ ಎತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ನೀನು ಆ ಭಕ್ತನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು, ನೆರವೇರಿಸುತ್ತೀಯೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೨೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚಕ್ರವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ಊರ್ಧ್ವಮುಖ ತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಮತ್ತು ಐದು ಅಧೋಮುಖತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಇರಬೇಕು. ದೇವಾಲಯ, ನದಿತೀರ ಅಥವಾ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತ್ರಿಮಧುರ, ಮೊಸರು, ಹಾಲು, ಚಿತ್ರಾನ್ನ

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಐಹಿಕ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ, ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೨೩

ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯೇ ಶಿವಮಯರೂಪ

ತ್ವಯಾ ಹೃತ್ವಾ ವಾಮಂ ವಪುರಪರಿತೃಪ್ತೇನ ಮನಸಾ
ಶರೀರಾರ್ಧಂ ಶಂಭೋರಪರಮಪಿ ಶಂಕೇ ಹೃತಮಭೂತ್
ಯದೇತತ್ತ್ವದ್ರೂಪಂ ಸಕಲಮರುಣಾಭಂ ತ್ರಿನಯನಂ
ಕುಚಾಭ್ಯಾಮಾನಮ್ರಂ ಕುಟಿಲಶಶಿಚೂಡಾಲಮಕುಟಮ್ ॥ ೨೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತ್ವಯಾ, ಹೃತ್ವಾ, ವಾಮಂ, (ವಪುರಪರಿತೃಪ್ತೇನ) = ವಪುಃ+ಅಪರಿತೃಪ್ತೇನ, ಮನಸಾ, (ಶರೀರಾರ್ಧಂ), ಶರೀರ+ಅರ್ಧಂ, (ಶಂಭೋರಪರಮಪಿ) = ಶಂಭೋಃ+ ಅಪರಮ್+ಅಪಿ, ಶಂಕೇ, (ಹೃತಮಭೂತ್)=ಹೃತಂ+ಅಭೂತ್, (ಯದೇತತ್) = ಯತ್ + ಏತತ್, (ತ್ವದ್ರೂಪಂ)= ತ್ವತ್+ರೂಪಂ, (ಸಕಲಮರುಣಾಭಂ) = ಸಕಲಮ್+ಅರುಣಾಭಂ, ತ್ರಿನಯನಂ, (ಕುಚಾಭ್ಯಾಮಾನಮ್ರಂ)= ಕುಚಾಭ್ಯಾಂ + ಆನಮ್ರಂ, ಕುಟಿಲಶಶಿಚೂಡಾಲಮಕುಟಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

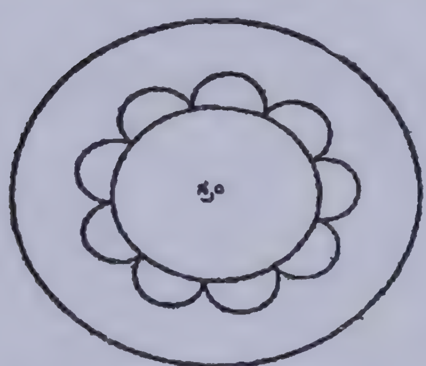
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ),
ಶಂಭೋಃ ವಾಮಂ	ಈಶ್ವರನ –ಎಡಭಾಗದ
ವಪುಃ	ಶರೀರವು
ತ್ವಯಾ ಹೃತ್ವಾ	ನಿನ್ನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಅಪರಿತೃಪ್ತೇನ	ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದ
ಮನಸಾ	ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ಅಪರಂ	ಬಲಭಾಗದ (ಎರಡನೆಯ)
ಶರೀರಾರ್ಧಂ ಅಪಿ	(ಈಶ್ವರನ ಉಳಿದ) ದೇಹದ ಅರ್ಧಭಾಗವು ಕೂಡ
ಹೃತಮಭೂತ್	(ಹೃತಂ+ಅಭೂತ್)= ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದ್ದಾಗಿ–ಆಯಿತು (ಎಂಬುದಾಗಿ)
ಶಂಕೇ	(ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ) ಊಹಿಸುತ್ತೇನೆ
ಯದೇತತ್ತ್ವದ್ರೂಪಂ	(ಯತ್+ಏತತ್+ತ್ವದ್ರೂಪಂ)=ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ–ಈ ನಿನ್ನ ರೂಪವು

ಸಕಲಮರುಣಾಭಂ	ಸಮಸ್ತಭಾಗವೂ ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ
ತ್ರಿನಯನಂ	ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ
ಕುಚಾಭ್ಯಾಮಾನಮ್ರಂ	(ಕುಚಾಭ್ಯಾಂ+ಆನಮ್ರಂ) = ಎರಡುಸ್ತನಗಳಿಂದ–ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿರುವ
ಕುಟಿಲಶಶಿಚೂಡಾಲಮಕುಟಂ	ವಕ್ರವಾದ–ಚಂದ್ರ ಕಲೆಯಿಂದ ಚೂಡಾಮಣಿ– ಯುಕ್ತವಾದ ಕಿರೀಟವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
ಭವತಿ	ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಈಶ್ವರನ ಎಡಭಾಗದ ಶರೀರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸಂತುಷ್ಟವಾಗದಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಈಶ್ವರನ ಬಲಭಾಗದ ಅರ್ಧಶರೀರವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿದವಳಾಗಿದ್ದೀಯೇ, ಎಂಬುದಾಗಿ (ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ) ಊಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಶರೀರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೆಂಪು ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಮೂರುಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಎರಡುಸ್ತನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಬಾಗಿದ್ದು, ವಕ್ರವಾದ ಚಂದ್ರಕಲೆಯನ್ನೇ ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕಿರೀಟವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಸ್ರಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರದೊಡನೆ ಒಂದು ವೃತ್ತದೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವೃತ್ತ ಇರಬೇಕು. ಒಳಗಿನ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ೯ ದಳಗಳಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ತಾವರೆದಳಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಗುಲಾಬಿ ದಳಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅನ್ನ, ಕ್ಷೀರಪಾಯಸ, ವಡೆ, ಹಣ್ಣು, ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೩೦ ದಿನಗಳಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೩೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸರ್ವಾಪತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ; ಋಣಪರಿಹಾರ; ಭೂತಪ್ರೇತ ಶಮನ.

ಶ್ಲೋಕ-೨೪

ದೇವಿಯೇ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ

ಜಗತ್ಸೂತೇ ಧಾತಾ ಹರಿರವತಿ ರುದ್ರಃ ಕ್ಷಪಯತೇ
ತಿರಸ್ಕುರ್ವನ್ನೇತತ್ಸ್ವಮಪಿ ವಪುರೀಶಸ್ತಿರಯತಿ
ಸದಾಪೂರ್ವಸ್ಸರ್ವಂ ತದಿದಮನುಗೃಹ್ಣಾತಿ ಚ ಶಿವಃ
ತವಾಜ್ಞಾಮಾಲಂಬ್ಯ ಕ್ಷಣಚಲಿತಯೋರ್ಭ್ರೂಲತಿಕಯೋಃ ॥ ೨೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಜಗತ್ಸೂತೇ) = ಜಗತ್+ಸೂತೇ, ಧಾತಾ, (ಹರಿರವತಿ)= ಹರಿಃ+ಅವತಿ, ರುದ್ರಃ, ಕ್ಷಪಯತೇ, (ತಿರಸ್ಕುರ್ವನ್ನೇತತ್)= ತಿರಸ್ಕುರ್ವನ್+ಏತತ್, (ಸ್ವಮಪಿ) =ಸ್ವಂ+ಅಪಿ, (ವಪುರೀಶಸ್ತಿರಯತಿ)= ವಪುಃ+ಈಶಃ+ತಿರಯತಿ, ಸದಾಪೂರ್ವಃ, ಸರ್ವಂ, (ತದಿದಮನುಗೃಹ್ಣಾತಿ) = ತತ್+ಇದಮ್+ಅನುಗೃಹ್ಣಾತಿ, ಚ, ಶಿವಃ, (ತವಾಜ್ಞಾಮಾಲಂಬ್ಯ) = ತವ+ಆಜ್ಞಾಂ+ಆಲಂಬ್ಯ, (ಕ್ಷಣಚಲಿತಯೋರ್ಭ್ರೂಲತಿಕಯೋಃ) = ಕ್ಷಣಚಲಿತಯೋಃ + ಭ್ರೂಲತಿಕಯೋಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

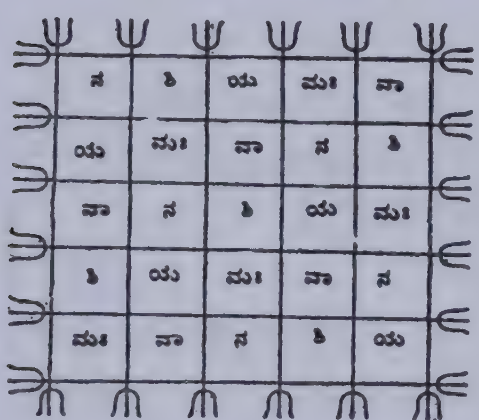
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೆ,)
ಧಾತಾ ಜಗತ್ ಸೂತೇ	ಬ್ರಹ್ಮನು-(ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು)-ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ
ಹರಿಃ (ಜಗತ್) ಅವತಿ	ವಿಷ್ಣುವು-(ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು)-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.
ರುದ್ರಃ (ಜಗತ್) ಕ್ಷಪಯತೇ	ರುದ್ರನು-(ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು) ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ
ಈಶಃ ಏತತ್ ತಿರಸ್ಕುರ್ವನ್	ಪರಮೇಶ್ವರನು ಈ ಮೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು (ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ) ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಸ್ವಮಪಿ ವಪುಃ ತಿರಯತಿ	ತನ್ನದಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (ಸದಾಶಿವತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ)
ಸದಾಪೂರ್ವಃ	ಸತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ತತ್ತ್ವವಾದ
ಶಿವಃ	ಈಶ್ವರನು (ಸದಾಶಿವನು)
ಸರ್ವಂ+ತದಿದಂ	ಆ ಈಯೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು-ರುದ್ರ-ಈಶ್ವರ ರೂಪವಾದ ೪ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು
ತವ	ನಿನ್ನ

ಕ್ಷಣಚಲಿತಯೋಃ	ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಡಿದ
ಭ್ರೂಲತಿಕಯೋಃ	ಲತೆಗಳಂತಿರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳ
ಆಜ್ಞಾಮಾಲಂಬ್ಯ	(ಆಜ್ಞಾಂ+ಆಲಂಬ್ಯ) ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು (ಸನ್ನೆಯನ್ನು)–ಆಶ್ರಯಿಸಿ
ಅನುಗೃಹ್ಣಾತಿ	ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ (ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ; ವಿಷ್ಣು ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ; ರುದ್ರನು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ; ಈಶ್ವರನು ಈ ಮೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ತನ್ನದಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿಗೆಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (ಸದಾಶಿವತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ). (ಸತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಶಿವತತ್ತ್ವವಾದ) ಸದಾಶಿವನು ಈಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ ರೂಪವಾದ ನಾಲ್ಕು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, ನಿನ್ನ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿದ ಬಳ್ಳಿಯಂತಿರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿತವಾದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು, ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರರು ಅಂದರೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕುಡಿಹುಬ್ಬುಗಳ ಸಂಜ್ಞೆಯ ಆಜ್ಞಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೋಟದ ಮಹಿಮೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಪಾರವಾದದ್ದು, ಅಸದೃಶವಾದುದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ೨೫ ಸಮಚತುರಸ್ರ (ಚೌಕಗಳಿರಬೇಕು) ಮತ್ತು ೨೪ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರಯಂತ್ರ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು.

ಪೂಜೆ : ತಿಲಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ರುದ್ರ ತ್ರಿಶತೀಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉದ್ದಿನವಡೆ, ಚಿಗಳಿ ಪುಡಿ (ಎಳ್ಳಿನ ಪುಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಸೇರಿದ್ದು) ಕಾಳುಮೆಣಸು ಸೇರಿಸಿದ ಅನ್ನ.

ಜಪ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತು ೩೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಭೂತಪ್ರೇತಬಾಧೆ ನಿವೃತ್ತಿ, ಅಪಸ್ಮಾರಾದಿರೋಗ ನಿವೃತ್ತಿ.**

ಶ್ಲೋಕ-೨೫

ದೇವೀಪೂಜೆಯೇ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆ

ತ್ರಯಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಂ ತ್ರಿಗುಣಜನಿತಾನಾಂ ತವಶಿವೇ
ಭವೇತ್ಪೂಜಾ ಪೂಜಾ ತವ ಚರಣಯೋರ್ಯಾ ವಿರಚಿತಾ
ತಥಾ ಹಿ ತ್ವತ್ಪಾದೋದ್ವಹನಮಣಿಪೀಠಸ್ಯ ನಿಕಟೇ
ಸ್ಥಿತಾಃ ಹ್ಯೇತೇ ಶಶ್ವನ್ಮುಕುಲಿತಕರೋತ್ತಂಸಮಕುಟಾಃ ॥ ೨೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತ್ರಯಾಣಾಂ, ದೇವಾನಾಂ, ತ್ರಿಗುಣಜನಿತಾನಾಂ, ತವ, ಶಿವೇ, ಪೂಜಾ, (ಭವೇತ್ಪೂಜಾ) = ಭವೇತ್+ಪೂಜಾ, ತವ, (ಚರಣಯೋರ್ಯಾ), = ಚರಣಯೋಃ +ಯಾ, ವಿರಚಿತಾ, ತಥಾ, ಹಿ (ತ್ವತ್ಪಾದೋದ್ವಹನ ಮಣಿಪೀಠಸ್ಯ) = ತ್ವತ್+ ಪಾದ+ಉದ್ವಹನ+ ಮಣಿಪೀಠಸ್ಯ, ನಿಕಟೇ, ಸ್ಥಿತಾ, (ಹ್ಯೇತೇ) = ಹಿ+ಏತೇ, (ಶಶ್ವನ್ಮುಕುಲಿತಕರೋತ್ತಂ ಸಮಕುಟಾಃ) = ಶಶ್ವತ್+ಮುಕುಲಿತ + ಕರಾಃ + ಉತ್ತಂಸಮಕುಟಾಃ

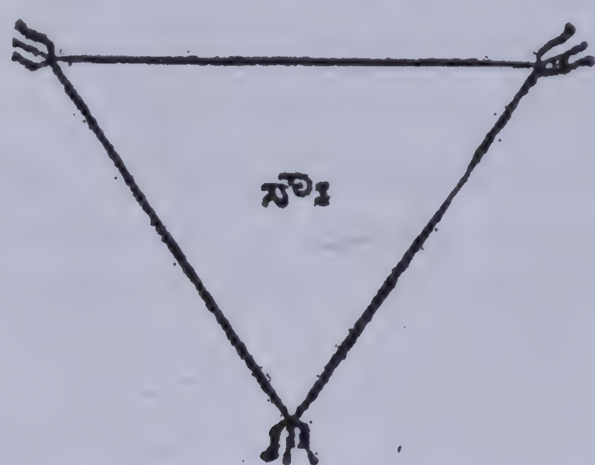
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಶಿವೆ)	(ಮಂಗಳಕರಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ)
ತವ	ನಿನ್ನ
ತ್ರಿಗುಣಜನಿತಾನಾಂ	ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಂದ – ಉತ್ಪನ್ನರಾದ
ತ್ರಯಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಂ	ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರೆಂಬ ಮೂರು ಮಂದಿಗೆ
ತವ ಚರಣಯೋಃ	ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾ ಪೂಜಾ ವಿರಚಿತಾ	ಯಾವ ಪೂಜೆಯು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುದ್ದಾಗಿ
ಭವೇತ್	ಆಗಿದೆಯೋ
ತಥಾ ಹಿ ಪೂಜಾ ಭವೇತ್	ಅದೇ ಪೂಜೆಯೇ ಆಗುವುದು (ಏಕೆಂದರೆ)
ತ್ವತ್ಪಾದೋದ್ವಹನ ಮಣಿಪೀಠಸ್ಯ	ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು–ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ – ರತ್ನಪೀಠದ
ನಿಕಟೇ	ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ
ಏತೇ ಹಿ	ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ತಾವೇ
ಮುಕುಳಿತಕರೋತ್ತಂಸ ಮಕುಟಾಃ	(ಮುಕುಳಿತ + ಕರಾಃ + ಉತ್ತಂಸಾಃ) ಮುಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ–ಕೈಗಳೆಂಬ ಶಿರೋಭೂಷಣ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಿರೀಟವುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಶಶ್ವತ್ ಸ್ಥಿತಾಃ	ಸದಾ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮಂಗಳಕರಳಾದ ಎಲೈದೇವಿಯೆ, ಸತ್ವರಜ ತಮಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ರುದ್ರರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪೂಜೆಯು ಅರ್ಪಿತವಾಗುವುದೋ ಅದೇ ಪೂಜೆಯು ಆಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳಾದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಮಣಿಪೀಠಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜೆಯೇ ಅವರ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪೂಜೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೂಜೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೨೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋನ (ಕೆಳಮುಖಶೃಂಗ)ವನ್ನು ಸೌಃ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ನಡುವೆ ಇರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಅನ್ನ, ಹಾಲು, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಹಣ್ಣುಗಳು

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪದವೀಲಾಭ ; ರಾಜಕೀಯಾಧಿಕಾರ.

ಶ್ಲೋಕ–೨೬

ಪರಶಿವನ ಶಾಶ್ವತತೆ

ವಿರಿಂಚಿಃ ಪಂಚತ್ವಂ ವ್ರಜತಿ ಹರಿರಾಪ್ನೋತಿ ವಿರತಿಂ
ವಿನಾಶಂ ಕೀನಾಶೋ ಭಜತಿ ಧನದೋ ಯಾತಿ ನಿಧನಮ್ ।
ವಿತಂದ್ರೀ ಮಾಹೇಂದ್ರೀ ವಿತತಿರಪಿ ಸಂಮೀಲಿತದೃಶಾ
ಮಹಾಸಂಹಾರೇಽಸ್ಮಿನ್ ವಿಹರತಿ ಸತಿ ತ್ವತ್ಪತಿರಸೌ ॥ ೨೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ವಿರಂಚಿಃ, ಪಂಚತ್ವಂ, ವ್ರಜತಿ, (ಹರಿರಾಪ್ನೋತಿ) = ಹರಿಃ+ಆಪ್ನೋತಿ, ವಿರತಿಂ, ವಿನಾಶಂ, (ಕೀನಾಶೋ) = ಕೀನಾಶಃ, ಭಜತಿ, (ಧನದೋ) = ಧನದಃ, ಯಾತಿ, ನಿಧನಮ್, ವಿತಂದ್ರೀ ಮಾಹೇಂದ್ರೀ, (ವಿತತಿರಪಿ) = ವಿತತಿಃ+ಅಪಿ, ಸಂಮೀಲಿತದೃಶಾ, (ಮಹಾಸಂಹಾರೇಽಸ್ಮಿನ್) =ಮಹಾಸಂಹಾರೇ+ಅಸ್ಮಿನ್, ವಿಹರತಿ, ಸತಿ, (ತ್ವತ್ಪತಿರಸೌ) = ತ್ವತ್ಪತಿಃ+ಅಸೌ.

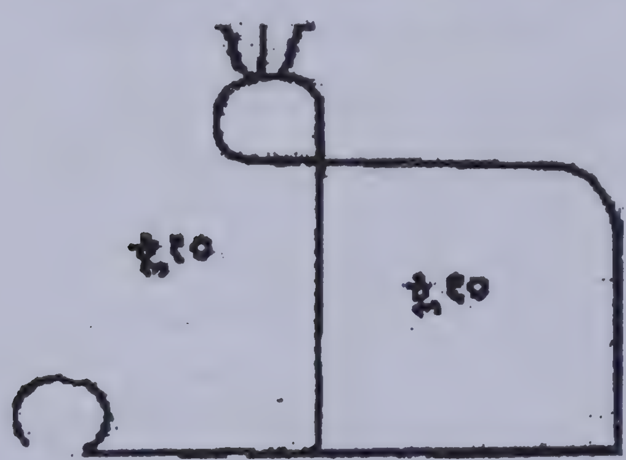
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ವಿರಿಂಚಿಃ ಪಂಚತ್ವಂ ವ್ರಜತಿ	ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಹರಿಃ ವಿರತಿಂ ಆಪ್ನೋತಿ	ವಿಷ್ಣುವು ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ
ಕೀನಾಶಃ ವಿನಾಶಂ ಭಜತಿ	ಯಮನು ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ
ಧನದಃ ನಿಧನಂ ಯಾತಿ	ಕುಬೇರನು (ಸಾವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ) ಧನವಿಲ್ಲದವನು ಆಗುತ್ತಾನೆ
ಮಾಹೇಂದ್ರೀ	ಇಂದ್ರಸಂಬಂಧಿಯಾದಂಥ
ವಿತತಿರಪಿ	ಸಮೂಹವೂ ಕೂಡ (೧೪ ಜನ ಇಂದ್ರರೂ ಕೂಡ)
ಸಮ್ಮೀಲಿತದೃಶಾ	ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ –ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ವಿತಂದ್ರೀ ಭವತಿ	ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ– (ಮರಣ) ಆಗುತ್ತದೆ
ಅಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾಸಂಹಾರೇ ಸತಿ	ಈಮಹಾ ಪ್ರಳಯವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ (ಹೇ ಪತಿವ್ರತೆಯೇ)
ಅಸೌ ತ್ವತ್ಪತಿಃ	ಈ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನು (ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಸ್ರದಳ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ)
ವಿಹರತಿ	ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಬ್ರಹ್ಮನು ಪಂಚತ್ವವನ್ನು (ನಾಶವನ್ನು) ಅಪ್ಪುತ್ತಾನೆ; ವಿಷ್ಣುವು ಮರಣವನ್ನು (ಶಾಂತತೆಯನ್ನು) ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಮನು ಮರಣವನ್ನು (ವಿನಾಶವನ್ನು) ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕುಬೇರನು ನಿರ್ಧನವನ್ನು (ಸಾವನ್ನು) ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸಮೂಹವೂ ಕೂಡ (೧೪ಜನ ಇಂದ್ರರೂ ಕೂಡ) ಮರಣವನ್ನು (ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ) ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆಯನ್ನು (ಸಾವನ್ನು) ಅಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಓ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಭಗವತಿಯೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸದಾಶಿವನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ (ಸಹಸ್ರದಳಪದ್ಮದಲ್ಲಿ) ಸುಖದಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಸರಿ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೨೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಚತುರಶ್ರ, ಅದರ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತ್ರಿಶೂಲ ವಲಯ, ಕೆಳಗೆ ಚತುರಶ್ರದ ರೇಖೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರೆದು ಅರ್ಧವಲಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ದಿನದಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಪಠಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ೬ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ೬ ದಿನಗಳು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲಮಿಶ್ರಿತಹುಗ್ಗಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ಜಪ : ಅಮಾವಾಸ್ಯೆದಿನ ಅಥವಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಶತ್ರುಜಯ; ಕುಶಲಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ.**

ಶ್ಲೋಕ–೨೭
ಸಕಲಕರ್ಮಗಳೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆ

ಜಪೋ ಜಲ್ಪಶ್ಶಿಲ್ಪಂ ಸಕಲಮಪಿ ಮುದ್ರಾವಿರಚನಾ
ಗತಿಃ ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ರಮಣಮಶನಾದ್ಯಾಹುತಿವಿಧಿಃ ।
ಪ್ರಣಾಮಸ್ಸಂವೇಶಃ ಸುಖಮಖಿಲಮಾತ್ಮಾರ್ಪಣದೃಶಾ
ಸಪರ್ಯಾಪರ್ಯಾಯಸ್ತವ ಭವತು ಯನ್ಮೇ ವಿಲಸಿತಮ್ ॥ ೨೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಜಪೋ)=ಜಪಃ, (ಜಲ್ಪಶ್ಶಿಲ್ಪಂ)= ಜಲ್ಪಃ+ಶಿಲ್ಪಂ, (ಸಕಲಮಪಿ)=ಸಕಲಂ+ಅಪಿ, ಮುದ್ರಾವಿರಚನಾ, ಗತಿಃ, (ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ರಮಣಮಶನಾದ್ಯಾಹುತಿವಿಧಿಃ) = ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ರಮಣಮ್+ ಅಶನಾದಿ+ಆಹುತಿವಿಧಿಃ, (ಪ್ರಣಾಮಸ್ಸಂವೇಶಃ) = ಪ್ರಣಾಮಃ +ಸಂವೇಶಃ, (ಸುಖಮಖಿಲಮಾತ್ಮಾರ್ಪಣದೃಶಾ) = ಸುಖಂ+ಅಖಿಲಂ+ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣದೃಶಾ, (ಸಪರ್ಯಾಪರ್ಯಾಯಸ್ತವ) = ಸಪರ್ಯಾಪರ್ಯಾಯಃ+ತವ, ಭವತು, (ಯನ್ಮೇ) = ಯತ್+ಮೇ, ವಿಲಸಿತಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

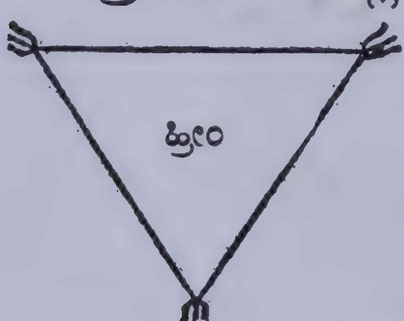
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೆ,)
ಆತ್ಮಾರ್ಪಣದೃಶಾ	ನಿನ್ನಲ್ಲಿ–ಒಪ್ಪಿಸುವ–ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ (ಮಾಡಿದ)
ಮೇ ಜಲ್ಪಃ	ನನ್ನ ಮಾತು
ಜಪಃ	ನನ್ನ ಮಂತ್ರಜಪವು ಆಗಿಯೂ
(ಮೇ) ಸಕಲಮಪಿ	(ನನ್ನ) ಸಮಸ್ತವಾದ
ಶಿಲ್ಪಂ	ಅಂಗಚಲನೆಯೂ
ಮುದ್ರಾ ವಿರಚನಾ	ಸಂಕ್ಷೋಭ ಮುಂತಾದ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸೋಣವಾಗಿಯೂ
(ಮೇ) ಗತಿಃ	(ನನ್ನ) ಸಂಚಾರವೂ
ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯ ಕ್ರಮಣಂ	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ
(ಮೇ) ಅಶನಾದಿ ವಿಧಿಃ	(ನನ್ನ) ಭೋಜನಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲ
ಆಹುತಿ	ಆಹುತಿಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ
ಸಂವೇಶಃ	ಮಲಗೋಣವು
ಪ್ರಣಾಮಃ	ನಮಸ್ಕಾರವಾಗಿಯೂ
ಅಖಿಲ ಸುಖಂ	ಸಮಸ್ತಸುಖವು

(ಮೇ)	(ನನ್ನ)
ಯದ್ವಿಲಸಿತಂ ಚ	ಯಾವ ಚಲನಾದಿಕ್ರಿಯೆಯು ಯಾವುದುಂಟೋ ಅದೂ ಕೂಡ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಸಪರ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಯಃ	ಪೂಜೆಯ–ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ
ಭವತು	ಆಗಲಿ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ, ಆತ್ಮಾರ್ಪಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದ (ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ) ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾದ ಸಲ್ಲಾಪವು (ನಾನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ) ಮಂತ್ರ ಜಪವಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಸ್ತವಿನ್ಯಾಸಗಳು ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮುದ್ರಾರಚನೆಗಳಾಗಲಿ. ಇನ್ನು ನಾನು ನಡೆದಾಡುವುದೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಲಿ. ನಾನು ಊಟಮಾಡುವುದು ಮೊದಲಾಗಿ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಹವಿಸ್ಸಾಗಲಿ. ನಾನು ಮಲಗುವುದೇ ನಿನಗೆ ನಾನು ಮಾಡುವ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ದಂಡಪ್ರಣಾಮವಾಗಲಿ. ಶರೀರದ ಚಲನಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನದ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಸಹಜಕ್ರಿಯೆಗಳು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಾಡುವ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳಾಗಲಿ. ಈ ರೀತಿಯ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣ ಪೂಜಾಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾದಾಖ್ಯತತ್ತ್ವದ ಪೂಜೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪೂಜೆ ಬಾಹ್ಯಪೀಠದ ಮೂಲಕವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರಕಮಲಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಂತರಂಗದ ಪೂಜೆ. ಸಮಯಮತದಾಚರಣೆಯೂ ಆಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮೂರು ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲ ಇರುವಂತೆ ಸಮಭುಜತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಇರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಸಂಪಿಗೆ ಹೂ ಅಥವಾ ಕುಂಕುಮಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ದೇವಿದರ್ಶನ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೨೮

ದೇವಿಯ ಕರ್ಣಭೂಷಣಗಳ ಹಿರಿಮೆ

ಸುಧಾಮಪ್ಯಾಸ್ವಾದ್ಯ ಪ್ರತಿಭಯಜರಾಮೃತ್ಯುಹರಿಣೀಂ
ವಿಪದ್ಯಂತೇ ವಿಶ್ವೇ ವಿಧಿಶತಮಖಾದ್ಯಾ ದಿವಿಷದಃ ।
ಕರಾಲಂ ಯತ್‌ಕ್ಷ್ವೇಲಂ ಕಬಲಿತವತಃ ಕಾಲಕಲನಾ
ನ ಶಂಭೋಸ್ತನ್ಮೂಲಂ ತವ ಜನನಿ ತಾಟಂಕಮಹಿಮಾ ॥ ೨೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸುಧಾಮಪ್ಯಾಸ್ವಾದ್ಯ) = ಸುಧಾಮ್+ಅಪಿ+ಆಸ್ವಾದ್ಯ, ಪ್ರತಿಭಯಜರಾಮೃತ್ಯುಹರಿಣೀಂ, ವಿಪದ್ಯಂತೇ, ವಿಶ್ವೇ, (ವಿಧಿಶತಮಖಾದ್ಯಾ) = ವಿಧಿಶತಮಖ+ಆದ್ಯಾಃ, ದಿವಿಷದಃ, ಕರಾಲಂ, ಯತ್, ಕ್ಷ್ವೇಲಂ, ಕಬಲಿತವತಃ, ಕಾಲಕಲನಾ, ನ, (ಶಂಭೋಸ್ತನ್ಮೂಲಂ) = ಶಂಭೋಃ + ತತ್+ಮೂಲಂ, ತವ, ಜನನಿ, ತಾಟಂಕಮಹಿಮಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಜನನಿ,	(ಎಲೈ) ತಾಯೆ,
ವಿಶ್ವೇ	ಸಮಸ್ತರಾದ
ವಿಧಿ ಶತಮಖಾದ್ಯಾಃ	(ವಿಧಿ+ಶತಮಖಾ+ಆದ್ಯಾಃ) ಬ್ರಹ್ಮನೂ–ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಇಂದ್ರನೂ–ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು (ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕವರು)
ಪ್ರತಿಭಯಜರಾಮೃತ್ಯುಹರಿಣೀಂ	ಭಯಂಕರವಾದ–ಮುಪ್ಪನ್ನು–ಮರಣವನ್ನು –ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ
ಸುಧಾಂ ಆಸ್ವಾದ್ಯಾಪಿ	ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ
ವಿಪದ್ಯಂತೇ	ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ
ಕರಾಲಂ ಕ್ಷ್ವೇಲಂ	ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾದ (ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ) ಹಾಲಾಹಲವೆಂಬ ವಿಷವನ್ನು
ಕಬಳಿತವತಃ	ನುಂಗಿದಂತಹ
ಶಂಭೋಃ	ಈಶ್ವರನಿಗೆ
ಕಾಲಕಲನಾ	ಮೃತ್ಯುವಿನ–ಸಂಬಂಧವು (ಮರಣ)
ನ } ಯತ್	ಇಲ್ಲವೆಂಬುವುದು ಯಾವುದುಂಟೋ

ತನ್ಮೂಲಂ	ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು
ತವ ತಾಟಂಕಮಹಿಮಾ	ನಿನ್ನ ಓಲೆಯ-ಭಾಗ್ಯವೇ
ಭವತಿ	ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ತಾಯೆ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ, ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಮುಪ್ಪು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಉಗ್ರವಾದ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರೂ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಾವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯೋಲೆಯ (ತಾಟಂಕ) ಮಹಿಮೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಿನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೨೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಮಚತುರಶ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು, ತ್ರಿಮಧುರ ಮತ್ತು ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ಆಗ್ನೇಯಿದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿ, ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಪಮೃತ್ಯುನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೨೯
ದೇವಿಗೆ ಸದಾಶಿವನಲ್ಲಿರುವ ಗೌರವ

ಕಿರೀಟಂ ವೈರಿಂಚಂ ಪರಿಹರ ಪುರಃ ಕೈಟಭಭಿದಃ
ಕಠೋರೇ ಕೋಟೀರೇ ಸ್ಖಲಸಿ ಜಹಿ ಜಂಭಾರಿಮಕುಟಮ್ ।
ಪ್ರಣಮ್ರೇಷ್ವೇತೇಷು ಪ್ರಸಭಮುಪಯಾತಸ್ಯ ಭವನಂ
ಭವಸ್ಯಾಭ್ಯುತ್ಥಾನೇ ತವ ಪರಿಜನೋಕ್ತಿರ್ವಿಜಯತೇ ॥ ೨೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕಿರೀಟಂ, ವೈರಿಂಚಂ, ಪರಿಹರ, ಪುರಃ, ಕೈಟಭಭಿದಃ ಕಠೋರೇ, ಕೋಟೀರೇ, ಸ್ಖಲಸಿ, ಜಹಿ, ಜಂಭಾರಿಮಕುಟಮ್, (ಪ್ರಣಮ್ರೇಷ್ವೇತೇಷು) = ಪ್ರಣಮ್ರೇಷು+ಏತೇಷು, (ಪ್ರಸಭಮುಪಯಾತಸ್ಯ) = ಪ್ರಸಭಮ್+ಉಪಯಾತಸ್ಯ, ಭವನಂ, (ಭವಸ್ಯಾಭ್ಯುತ್ಥಾನೇ) = ಭವಸ್ಯ+ಅಭಿ+ಉತ್ಥಾನೇ, ತವ, (ಪರಿಜನೋಕ್ತಿರ್ವಿಜಯತೇ) = ಪರಿಜನ+ಉಕ್ತಿಃ+ ವಿಜಯತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

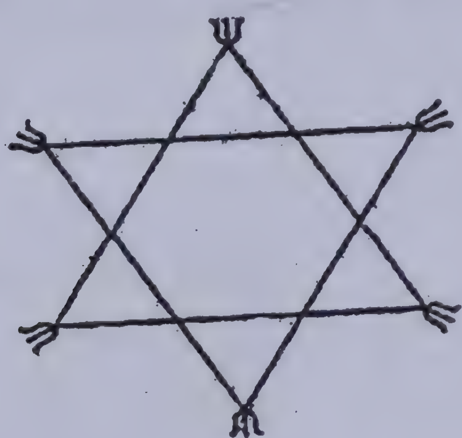
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲ್ಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ಏತೇಷು	(ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರು) ಇವರುಗಳು
ಪ್ರಣಮ್ರೇಷು (ಸತ್ಸು)	ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ
ಭವನಂ ಉಪಯಾತಸ್ಯ	ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದ
ಭವಸ್ಯ ಪ್ರಸಭಂ	ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬಹುಬೇಗನೆ
ತವಾಭ್ಯುತ್ಥಾನೇ	(ತವ+ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನೇ) ನೀನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟಾಗ
ಪುರಃ	ಮುಂದುಗಡೆಯಿರುವ
ವೈರಿಂಚಂ	ಬ್ರಹ್ಮನು ಧರಿಸುವ
ಕಿರೀಟಂ	ಕಿರೀಟವನ್ನು
ಪರಿಹರ	ದೂರಮಾಡು
ಕೈಟಭಭಿದಃ	ಕೈಟಭನನ್ನು ಕೊಂದ (ವಿಷ್ಣುವಿನ)
ಕಠೋರೇ ಕೋಟೀರೇ	ಕಠಿಣವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು
ಸ್ಖಲಸಿ	ಎಡವೀಯೇ
ಜಂಭಾರಿಮಕುಟಂ ಜಹಿ	(ಜಂಭನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾದ) ಇಂದ್ರನ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಬಿಡು

ಇತಿ	ಹೀಗೆಂದು
ಪರಿಜನೋಕ್ತಿರ್ವಿಜಯತೇ	ಸೇವಕ ಜನರು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಮಹೇಂದ್ರರೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪತಿಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸಡಗರದಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಟಾಗ ಆಗ ಪರಿಜನರು ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಾರೆ: ನಿನ್ನ ಕಾಲಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಿರೀಟವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗು; ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಠಿಣವಾದ ಕಿರೀಟವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಡವದಂತೆ ಸಾಗು; ಇನ್ನು ಕಾಲಬಳಿಯ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕಿರೀಟವಿದೆ. ಅದನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸುವ ನುಡಿಗಳು ಸರ್ವಾತಿಶಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೨೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಆರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಷಟ್ಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ದುರ್ಗಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಸಿಂಧೂರ ಹೂವಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಮೊಸರನ್ನ, ಉದ್ದಿನ ವಡೆ, ಗುಡಾನ್ನ, ಹಾಲು ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪೮ ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ೪೨ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಸಲ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು (೨೯) ಜಪಿಸಬೇಕು. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ದುಷ್ಟಜನರ ವಶೀಕರಣ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸುಖಪ್ರಸವ.**

ಶ್ಲೋಕ–೩೦

ದೇವಿಯ ಐಕ್ಯಭಾವೋಪಾಸನೆ

ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾಭಿರ್ಘೃಣಿಭಿರಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿರಭಿತಃ
ನಿಷೇವ್ಯೇ ನಿತ್ಯೇ ತ್ವಾಮಹಮಿತಿ ಸದಾ ಭಾವಯತಿ ಯಃ ।
ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ತಸ್ಯ ತ್ರಿನಯನಸಮೃದ್ಧಿಂ ತೃಣಯತಃ
ಮಹಾಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿರ್ವಿರಚಯತಿ ನೀರಾಜನವಿಧಿಮ್ ॥ ೩೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾಭಿರ್ಘೃಣಿಭಿರಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿರಭಿತಃ)=(ಸ್ವದೇಹ+ಉದ್ಭೂತಾಭಿಃ+ ಘೃಣಿಭಿಃ+ಅಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿಃ+ಅಭಿತಃ, ನಿಷೇವ್ಯೇ, ನಿತ್ಯೇ, (ತ್ವಾಮಹಮಿತಿ) = ತ್ವಾಂ+ಅಹಂ+ಇತಿ, ಸದಾ, ಭಾವಯತಿ, ಯಃ, (ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ) = ಕಿಂ+ಆಶ್ಚರ್ಯಂ, ತಸ್ಯ ತ್ರಿನಯನಸಮೃದ್ಧಿಂ, ತೃಣಯತಃ, (ಮಹಾಸಂವರ್ತ್ತಾಗ್ನಿರ್ವಿರಚಯತಿ) = ಮಹಾಸಂವರ್ತ್ತಾಗ್ನಿಃ + ವಿರಚಯತಿ, ನೀರಾಜನವಿಧಿಂ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

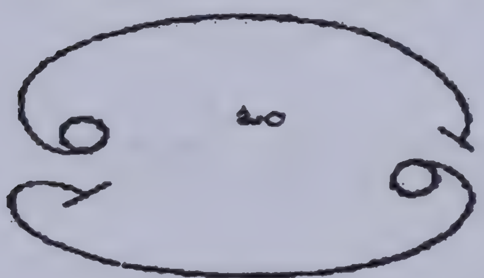
(ಹೇ ನಿತ್ಯೇ)	(ಎಲೈ) ಕಾಲತ್ರಯದಲ್ಲೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುವವಳೇ
ನಿಷೇವ್ಯೇ	(ಸರ್ವರಿಂದಲೂ) ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದೇವಿಯೇ
ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾಭಿಃ ಘೃಣಿಭಿಃ	(ಸ್ವದೇಹ+ಉದ್ಭೂತಾಭಿಃ) ನಿನ್ನ– ದೇಹದಲ್ಲಿ (ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ)–ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ (ಕಿರಣಗಳಿಂದಲೂ)
ಅಭಿತಃ (ಅವಸ್ಥಿತಾಭಿಃ) ಅಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿಃ	ಸುತ್ತಲೂ – (ಆವರಣದೇವತೆಯಾಗಿರುವ) ಅಣಿಮಾ ಮುಂತಾದ (ಅಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೂ)
ಪರಿವೃತಾಂ	ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ
ತ್ವಾಂ ಯಃ	ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವನು
ಅಹಮಿತಿ ಸದಾ	(ದೇವಿಯೇ) ತಾನೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರಂತರವೂ
ಭಾವಯತಿ	ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೋ
ತ್ರಿನಯನ ಸಮೃದ್ಧಿಂ	(ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನ) ಈಶ್ವರನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು

ತೃಣಯತಃ	ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಭಾವಿಸುವ
ತಸ್ಯ	ಅವನಿಗೆ
ಮಹಾಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಃ	ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದ - ಅಗ್ನಿಯು
ನೀರಾಜನವಿಧಿಂ	ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು
ವಿರಚಯತಿ	ಬೆಳಗುತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ?	ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಶಾಶ್ವತರೂಪಳೇ, ನೀನು ಸಾಧಕಜನರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವಳೇ, ನಿನ್ನ ದೇಹದಿಂದ (ಚರಣಗಳಿಂದ) ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಆವರಣದೇವತೆಯಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯಾದೇವಿಯರಿಂದ ಸಹಿತಳಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವಸಾಧಕನು ಅಹಂ (ನಾನೇ) ಎಂಬ ಐಕ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ತ್ರಿನಯನನಾದ ಶಿವನು ಕೊಡುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹುಲ್ಲಿಗೆಣೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಯೂ ಸಹ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯೇನಿಲ್ಲ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೩೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಎರಡು ಅರ್ಧವೃತ್ತ ಗಳಿರಬೇಕು. ಓಂಕಾರ ಬೀಜಾಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ರುದ್ರತ್ರಿಶತೀ ಅಥವಾ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತ್ರಿಮಧುರ, ತಾಂಬೂಲ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೨೫೦೦ ಬಾರಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು.

ಫಲ : **ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳು, ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶಶಕ್ತಿ, ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭನಸಿದ್ಧಿ**

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

[ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ ಜಕ್ಕಣಾಮಾತ್ಯ, ಗುಂಜೂರು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ೯೬ ಆಗಿದೆ. ಶೇಷಾಚಲಶರ್ಮಾ, ಜಕ್ಕಣಾಮಾತ್ಯರ ಅನುವಾಗಳಲ್ಲಿ ಜಪ, ನೈವೇದ್ಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಜಕ್ಕಣಾಮಾತ್ಯರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚನೆ ಸಹ ಬೇರೆ ಆಗಿದೆ].

ಶ್ಲೋಕ–೩೧

ಪುರುಷಾರ್ಥದರ್ಶಿನಿಯಾದ ಶ್ರೀಚಕ್ರದ ಹಿರಿಮೆ

ಷಷ್ಟ್ಯಾ ತಂತ್ರೈಃ ಸಕಲಮತಿಸಂಧಾಯ ಭುವನಂ
ಸ್ಥಿತಸ್ತತ್ತತ್‌ಸಿದ್ಧಿಪ್ರಸವಪರತಂತ್ರೈಃ ಪಶುಪತಿಃ ।
ಪುನಸ್ತ್ವನ್ನಿರ್ಬಂಧಾದಖಿಲಪುರುಷಾರ್ಥೈಕಘಟನಾ–
ಸ್ವತಂತ್ರಂ ತೇ ತಂತ್ರಂ ಕ್ಷಿತಿತಲಮವಾತೀತರದಿದಮ್ ॥ ೩೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಚತುಷ್ಷಷ್ಟ್ಯಾ) = ಚತುಃ + ಷಷ್ಟ್ಯಾ ತಂತ್ರೈಃ, (ಸಕಲಮತಿಸಂಧಾಯ) = ಸಕಲಂ + ಅತಿಸಂಧಾಯ, ಭುವನಂ, (ಸ್ಥಿತಸ್ತತ್ತತ್) = ಸ್ಥಿತಃ+ತತ್+ತತ್, ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸವಪರತಂತ್ರೈಃ, ಪಶುಪತಿಃ, (ಪುನಸ್ತ್ವನ್ನಿರ್ಬಂಧಾದಖಿಲ ಪುರುಷಾರ್ಥೈಕ ಘಟನಾ ಸ್ವತಂತ್ರಂ)= ಪುನಃ+ತ್ವತ್+ನಿರ್ಬಂಧಾತ್+ಅಖಿಲಪುರುಷಾರ್ಥ+ಏಕ ಘಟನಾ ಸ್ವತಂತ್ರಂ, ತೇ, ತಂತ್ರಂ, (ಕ್ಷಿತತಲವಾಮತೀತರದಿದಮ್) ಕ್ಷಿತಿತಲಂ + ಅವಾತೀತರತ್+ಇದಂ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

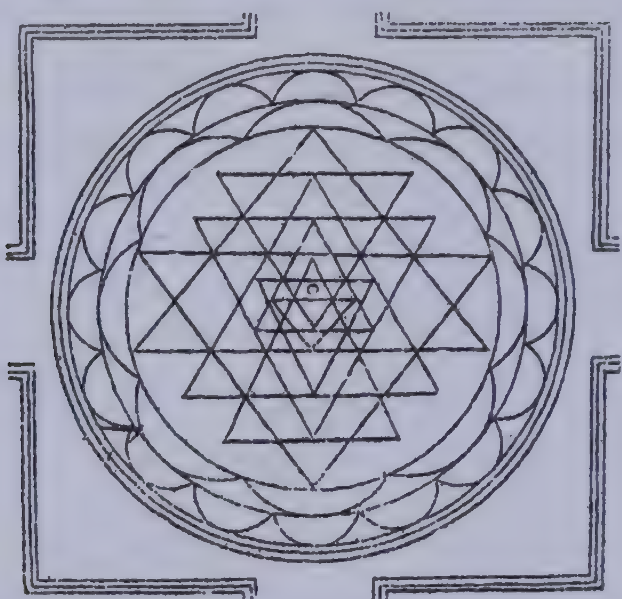
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ದೇವಿಯೇ),
ಪಶುಪತಿಃ	(ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾದ) ಈಶ್ವರನು
ಸಕಲಂ	ಸಮಸ್ತವಾದ
ಭುವನಂ	ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು (ಜನಗಳನ್ನು)
ತತ್ತತ್ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸವ ಪರತಂತ್ರೈಃ	ಆಯಾಯಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು – ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ –ಸಮರ್ಥವಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ
ಅತಿಸಂಧಾಯ ಸ್ಥಿತಃ	ಜನರನ್ನು ಮೋಹಪಡಿಸಿದ್ದ
ಪುನಸ್ತ್ವನ್ನಿರ್ಬಂಧಾತ್	(ಪುನಃ+ತ್ವನಿರ್ಬಂಧಾತ್) ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ (ಆಗ್ರಹದಿಂದ)
ಅಖಿಲಪುರುಷಾರ್ಥೈಕಘಟನಾ ಸ್ವತಂತ್ರಂ	ಸಮಸ್ತವಾದ–ಧರ್ಮಾರ್ಥ, ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು – ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ – ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ
ಚತುಷ್ಷಷ್ಟ್ಯಾ ತಂತ್ರೈಃ	(ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ) ೬೪ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ತೇ ಇದಂ ತಂತ್ರಂ ಕ್ಷಿತಿತಲಂ ಅವಾತೀತರತ್	ಭಗವತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಈ ದೇವೀತಂತ್ರವನ್ನು ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ-ಹೊಂದಿಸಿದನು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಶಿವನು ಆಯಾ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಮಹಾಮಾಯಾ, ಶಾಂಬರ ಮೊದಲಾದ ೬೪ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಮೋಹಪಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ನಿನ್ನ ದೇವೀತಂತ್ರವನ್ನು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತಂತ್ರವನ್ನು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದನು (ಅವತಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು).

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೩೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾದ ಐದು ತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಅಧೋಮುಖವಾದ ನಾಲ್ಕು ತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಇರುವಂತೆ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರ ಲೇಖನವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೈಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ೧೦೦೦ ಸಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲಜನವಶ್ಯ, ರಾಜವಶ್ಯ**

ಶ್ಲೋಕ–೩೨

ಪಂಚದಶಾಕ್ಷರೀಮಂತ್ರೋದ್ಧಾರ

ಶಿವಶ್ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಮಃ ಕ್ಷಿತಿರಥರವಿಶ್ಶೀತಕಿರಣಃ
ಸ್ಮರೋ ಹಂಸಶ್ಶಕ್ರಸ್ತದನು ಚ ಪರಮಾರಹರಯಃ
ಅಮೀ ಹೃಲ್ಲೇಖಾಭಿಸ್ತಿಸೃಭಿರವಸಾನೇಷು ಘಟಿತಾಃ
ಭಜಂತೇ ವರ್ಣಾಸ್ತೇ ತವ ಜನನಿ ನಾಮಾವಯವತಾಮ್ ॥ ೩೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಶಿವಶ್ಶಕ್ತಿ)=ಶಿವಃ+ಶಕ್ತಿಃ, ಕಾಮಃ, (ಕ್ಷಿತಿರಥರವಿಶ್ಶೀತಕಿರಣಃ) = ಕ್ಷಿತಿಃ+ಅಥ+ರವಿಃ+ ಶೀತಕಿರಣಃ, (ಸ್ಮರೋ)=ಸ್ಮರಃ, (ಹಂಸಶ್ಶಕ್ರಸ್ತದನು) = ಹಂಸಃ + ಶಕ್ರಃ+ತತ್+ಅನು, ಚ, ಪರಾಮಾರಹರಯಃ, ಅಮೀ, (ಹೃಲ್ಲೇಖಾಭಿಸ್ತಿಸೃಭಿರವಸಾನೇಷು) = ಹೃತ್+ಲೇಖಾಭಿಃ +ತಿಸೃಭಿಃ+ ಅವಸಾನೇಷು, ಘಟಿತಾಃ, ಭಜಂತೇ, (ವರ್ಣಾಸ್ತೇ) =ವರ್ಣಾಃ+ ತೇ, ತವ, ಜನನಿ, (ನಾಮಾವಯವತಾಮ್)=ನಾಮ+ಅವಯವತಾಮ್

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಜನನಿ,	ಎಲೈತಾಯೆ
ಶಿವಃ ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಮಃ ಕ್ಷಿತಿಃ	ಶಿವ, ಶಕ್ತಿ, ಕಾಮ, ಕ್ಷಿತಿಗಳೂ (ಕಕಾರವು, ಏಕಾರವೂ ಈ ಕಾರವು ಲಕಾರವು)– (ಈ ೪ ವರ್ಣಗಳು)
ಅಥ ರವಿಃ ಶೀತಕಿರಣಃ ಸ್ಮರಃ ಹಂಸಃ ಶಕ್ರಃ	ಆಮೇಲೆ = ರವಿ, ಚಂದ್ರ, ಸ್ಮರ, ಹಂಸ, ಶಕ್ರಗಳೂ ಹಕಾರವು, ಸಕಾರವು, ಕಕಾರವು ಹಕಾರವು ಲಕಾರವು ಎಂಬ ಈ ೫ ವರ್ಣ) ಗಳು
ತದನು	ಆಮೇಲೆ
ಪರಾಮಾರ ಹರಯಃ	ಪರಾಮಾರ ಹರಿಗಳೂ ಸಕಾರವು–ಕಕಾರವು– ಲಕಾರವೂ (ಈ ೩ ವರ್ಣ)ಗಳು
ಅಮೀ ತೇ ವರ್ಣಾಃ	ನಿನ್ನ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು
ತಿಸೃಭಿಃ	ಮೂರಾದ
ಹೃಲ್ಲೇಖಾಭಿಃ	ಹ್ರೀಂಕಾರಗಳಿಂದ
ಅವಸಾನೇಷು	ಈ ಮೂರುಖಂಡಗಳ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲೂ (ವಿರಾಮಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೪,೫,೩ ವರ್ಣಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಮೂರು ಖಂಡಗಳ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲೂ)

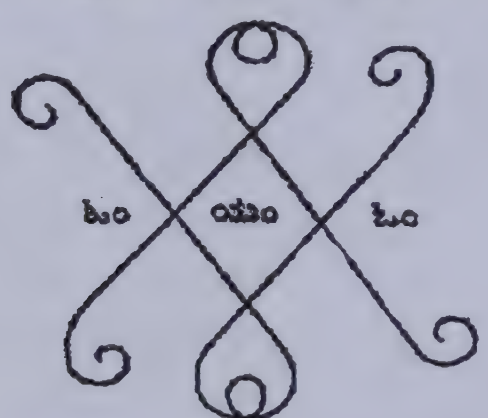
ಘಟಿತಾಃ	ಸೇರಲ್ಪಡುವುಗಳಾಗಿ
ತವ	ನಿನ್ನ
ನಾಮಾವಯವತಾಂ	(ನಾಮ+ಅವಯವತಾಂ) ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ
ಭಜಂತೇ	(ಲಿಂಗತ್ವವನ್ನು) ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ (ನಿನ್ನ) ಮಂತ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ (ತ್ರಿಪುರಸುಂದರೀ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ).

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚದಶಾಕ್ಷರೀ (೧೫ ಅಕ್ಷರಗಳು) ಮಂತ್ರವು ಷೋಡಶಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರ ಆಗುವ ಮಂತ್ರೋದ್ಧಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವರು.

ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹೇಳಿರುವ ೪ ಅಕ್ಷರಗಳು (ಕ,ಏ,ಈ,ಲ) ಒಂದು ಖಂಡವೆಂತಲೂ ಅನಂತರ ೫ ಅಕ್ಷರಗಳು (ಕ ಸ ಕ ಹ ಲ) ಒಂದು ಖಂಡವೆಂತಲೂ ಭಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಖಂಡದ ಕೊನೆಗೂ ಹ್ರೀಂ ಎಂಬ ಹೃಲ್ಲೇಖಾ ಬೀಜವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಇದು ಪಂಚದಶಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವಾಗುವುದು (ಕ,ವ,ಈ,ಲ ಹ್ರೀಂ (೫) ಹಸಕಹಲ ಹ್ರೀಂ (೬)–ಸ,ಕ,ಲ,ಹ್ರೀಂ) (೪)=೧೫ ಇದರ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಬೀಜವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಷೋಡಶಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವಾಗುವುದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೩೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಯಂತ್ರಲೇಖನವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು (೩೨) ಜಪಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಮೊಸರನ್ನ, ಉದ್ದಿನವಡೆ, ಹಣ್ಣುಗಳು.

ಫಲ : ಸಕಲವಿದ್ಯಾಸಿದ್ಧಿ; ರಸಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೩೩

ದೇವೀಮಂತ್ರೋಪಾಸನೆಯ ಕ್ರಮ

ಸ್ಮರಂ ಯೋನಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ತ್ರಿತಯಮಿದಮಾದೌ ತವ ಮನೋಃ
ನಿಧಾಯೈಕೇ ನಿತ್ಯೇ ನಿರವಧಿಮಹಾಭೋಗರಸಿಕಾಃ ।
ಭಜಂತಿ ತ್ವಾಂ ಚಿಂತಾಮಣಿಗುಣನಿಬದ್ಧಾಕ್ಷವಲಯಾಃ
ಶಿವಾಗ್ನೌ ಜುಹ್ವಂತಸ್ಸುರಭಿಘೃತಧಾರಾಹುತಿಶತೈಃ ॥ ೩೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಸ್ಮರಂ, ಯೋನಿಂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ, (ತ್ರಿತ್ರಯಮಿದಮಾದೌ)= ತ್ರಿತಯಂ+ಇದಂ+ಆದೌ, ತವ, ಮನೋಃ, (ನಿಧಾಯೈಕೇ)= ನಿಧಾಯ + ಏಕೇ, ನಿತ್ಯೇ, ನಿರವಧಿಮಹಾಭೋಗರಸಿಕಾಃ, ಭಜಂತಿ, ತ್ವಾಂ, (ಚಿಂತಾಮಣಿಗುಣನಿಬದ್ಧಾಕ್ಷವಲಯಾಃ) = ಚಿಂತಾಮಣಿಗುಣನಿಬದ್ಧ+ಅಕ್ಷವಲಯಾಃ, (ಶಿವಾಗ್ನೌ),= ಶಿವ+ಅಗ್ನೌ, ಜುಹ್ವಂತಃ, (ಸುರಭಿಘೃತಧಾರಾಹುತಿಶತೈಃ)= ಸುರಭಿಘೃತಧಾರಾ+ಆಹುತಿಶತೈಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

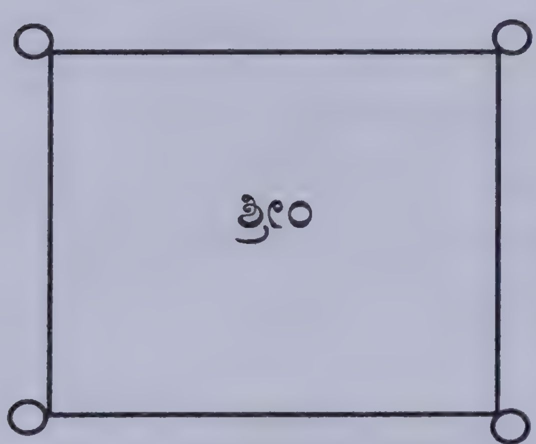
(ಹೇ) ನಿತ್ಯೇ	ಆದ್ಯಂತನಿತ್ಯಳಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ,
ಸ್ಮರಂ	(ಕ್ಲೀಮ್) ಕಾಮಬೀಜವನ್ನು
ಯೋನಿಂ	ಶಕ್ತಿಬೀಜವಾದ ಹ್ರೀಂಕಾರವನ್ನು
ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ	ಲಕ್ಷೀಬೀಜವಾದ ಶ್ರೀಮ್ ಎಂಬುದನ್ನು
ಇದಂ ತ್ರಿತಯಂ }	ಈ ಮೂರನ್ನು
ತವ ಮನೋ ಆದೌ	ನಿನ್ನ–ಮಂತ್ರದ–ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ
ನಿಧಾಯ	ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು
ನಿರವಧಿಮಹಾಭೋಗ ರಸಿಕಾಃ	ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ– ಮಹಾಸುಖದಲ್ಲಿ
ಏಕೇ	(ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲಿ)–ಆಸಕ್ತರಾದ ಕೆಲವು ಯೋಗಿಗಳು [ಸಮಯಿಗಳು]
ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗುಣ–	(ಚಿಂತಾಮಣಿ + ಗುಣನಿಬದ್ಧಾ + ಅಕ್ಷವಲಯಾಃ)
ನಿಬದ್ಧಾಕ್ಷವಲಯಾಃ	ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ರತ್ನಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ –ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ–ಜಪಮಾಲಿಕೆವುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಶಿವಾಗ್ನೌ	ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ

ಸುರಭಿ ಘೃತ ಧಾರಾಹುತಿ ಶತೈಃ	(ಸುರಭಿ+ಘೃತ+ಧಾರಾ+ಆಹುತಿ+ಶತೈಃ) ಕಾಮಧೇನುವಿನ–ತುಪ್ಪದ–ಧಾರಾರೂಪನಾಗಿರುವ–ನೂರಾರು ಆಹುತಿಗಳಿಂದ
ಜುಹ್ವಂತಃ	ಹೋಮ ಮಾಡುತ್ತಾ
ತ್ವಾಂ	ನಿನ್ನನ್ನು
ಭಜಂತಿ	ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಆದ್ಯಂತರಹಿತಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥ (ಕ್ಲೀಂ), ಯೋನಿ (ಹ್ರಿಂ), ಲಕ್ಷ್ಮೀ (ಶ್ರೀ), ಈ ಮೂರು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಯೋಗಿಗಳು (ಸಮಯಿಗಳು), ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳನ್ನು ದಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಪೋಣಿಸಿದ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಶಿವಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೈಂದವಸ್ಥಾನವಾದ ತ್ರಿಕೋಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ, ಕಾಮಧೇನುವಿನ ತುಪ್ಪದ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಹೋಮಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೩೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು ಸಮಚತುರಶ್ರದ ೪ ಕೋಣಗಳ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿಕೆಯಂತಿರುವ ವಲಯಗಳಿರಬೇಕು. ನಡುವೆ ಶ್ರೀಂಕಾರವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕಮಲದಳಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕೆಂಪುಗುಲಾಬಿದಳಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಹೇಳಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಮುದ್ರಾನ್ನ (ಹುಗ್ಗಿ) ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು ಚಿನ್ನದ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಮುಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಪಮಾಡಬೇಕು.

ಫಲ : ಐಶ್ವರ್ಯವೃದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ-೩೪
ಶಿವ-ಶಕ್ತಿಗಳ ಐಕ್ಯವರ್ಣನೆ

ಶರೀರಂ ತ್ವಂ ಶಂಭೋಃಶ್ಶಶಿಮಿಹಿರವಕ್ಷೋರುಹಯುಗಂ
ತವಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯೇ ಭಗವತಿ ನವಾತ್ಮಾನಮನಘಮ್ ।
ಅತಶ್ಶೇಷಃ ಶೇಷೀತ್ಯಯಮುಭಯಸಾಧಾರಣತಯಾ
ಸ್ಥಿತಸ್ಸಂಬಂಧೋ ವಾಂ ಸಮರಸಪರಾನಂದಪರಯೋಃ ॥ ೩೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಶರೀರಂ, ತ್ವಂ, (ಶಂಭೋಃಶ್ಶಶಿಮಿಹಿರವಕ್ಷೋರುಹಯುಗಂ) = ಶಂಭೋಃ + ಶಶಿಮಿಹಿರವಕ್ಷೋರುಹಯುಗಂ, (ತವಾತ್ಮಾನಂ)= ತವ+ಆತ್ಮಾನಂ, ಮನ್ಯೇ, ಭಗವತಿ, (ನವಾತ್ಮಾನಮನಘಮ್) = ನವ+ಆತ್ಮಾನಂ+ಅನಘಮ್, ಅತಃ, ಶೇಷಃ, (ಶೇಷೀತ್ಯಯಮುಭಯಸಾಧಾರಣತಯಾ) = ಶೇಷೀ+ಇತಿ+ ಅಯಂ+ ಉಭಯಸಾಧಾರಣತಯಾ, ಸ್ಥಿತಃ, (ಸಂಬಂಧೋ) ಸಂಬಂಧಃ, ವಾಂ, (ಸಮರಸಪರಾನಂದಪರಯೋಃ.) = ಸಮರಸಪರ + ಆನಂದಪರಯೋಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

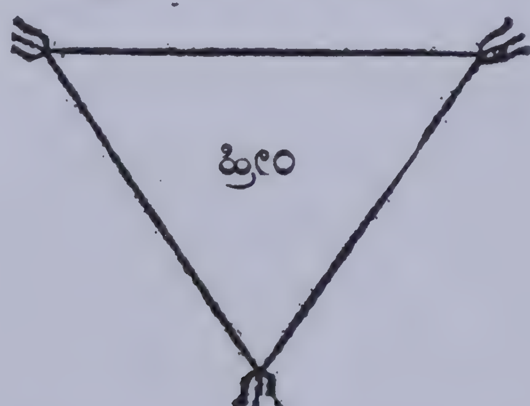
ಹೇ ಭಗವತಿ	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳೇ
ಶಶಿಮಿಹಿರವಕ್ಷೋರುಹಯುಗಂ	ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯರೆಂಬ ಎರಡು ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ
ತ್ವಂ	ನೀನು
ಶಂಭೋಃ	ಶಂಭುವಿನ (ಆನಂದ ಭೈರವನ)
ಶರೀರಂ	ಶರೀರ ರೂಪಳು
(ಭವಸೀ)	ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ
ತವ	(ಆನಂದಭೈರವೀಸ್ವರೂಪಳಾದ) ನಿನ್ನ
ಆತ್ಮಾನಂ	ಶರೀರವನ್ನು
ಅನಘಂ	ದೋಷಶೂನ್ಯವಾದ
ನವಾತ್ಮಾನಂ	(ಕಾಲ, ವ್ಯೂಹಾದಿ) ೯ ರೂಪಗಳುಳ್ಳ (ಈಶ್ವರನನ್ನಾಗಿ)
ಮನ್ಯೇ	ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ.
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದ
ಶೇಷಃ	ಪರಾಧೀನವಾದ ವಸ್ತುವು
ಶೇಷೀ	ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವೂ.

ಇತಿ	ಹೀಗೆಂಬ
ಅಯಂ ಸಂಬಂಧಃ	ಈ ಸಂಬಂಧವು
ಸಮರಸ	(ಅನುಗುಣವಾದ) ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಪರಾನಂದಪರಯೋಃ	ಆನಂದಭೈರವೀ ಸ್ವರೂಪರಾದ
ವಾಂ	ನಿಮ್ಮ
ಉಭಯ ಸಾಧಾರಣತಯಾ	ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ
ಸ್ಥಿತಃ	ಇರುವುದು

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ! ನೀನು ಆನಂದಭೈರವೀಸ್ವರೂಪಳೂ ಈಶ್ವರನ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರೆಂಬ ಸ್ತನದ್ವಂದ್ವವುಳ್ಳ ಶರೀರರೂಪಳೂ ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆನಂದಭೈರವೀಸ್ವರೂಪಳಾದ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ನಿರ್ದೋಷವಾದ ನವವ್ಯೂಹರೂಪದ ಆನಂದಭೈರವನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಧಾನ ಎಂಬ ರೂಪವಾದ ಸಂಬಂಧವು ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆನಂದಭೈರವ ಮತ್ತು ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ ಕಲೆಯಾದ ಆನಂದಭೈರವೀ ಎಂದು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಇದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೩೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಫಲ : ಮಹಾಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗುವನು.

ಶ್ಲೋಕ–೩೫
ದೇವಿಯ ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಿಕತೆ

ಮನಸ್ತ್ವಂ ವ್ಯೋಮ ತ್ವಂ ಮರುದಸಿ ಮರುತ್ಸಾರಥಿರಸಿ
ತ್ವಮಾಪಸ್ತ್ವಂ ಭೂಮಿಸ್ತ್ವಯಿ ಪರಿಣತಾಯಾಂ ನ ಹಿ ಪರಮ್
ತ್ವಮೇವ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿಣಮಯಿತುಂ ವಿಶ್ವವಪುಷಾ
ಚಿದಾನಂದಾಕಾರಂ ಶಿವಯುವತಿಭಾವೇನ ಬಿಭೃಷೇ ॥ ೩೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಮನಸ್ತ್ವಂ)=ಮನಃ+ತ್ವಂ, ವ್ಯೋಮ, ತ್ವಂ, (ಮರುದಸಿ) = ಮರುತ್ + ಅಸಿ, (ಮರುತ್ಸಾರಥಿರಸಿ) = ಮರುತ್+ಸಾರಥಿಃ+ಅಸಿ, (ತ್ವಮಾಪಸ್ತ್ವಂ)=ತ್ವಂ+ ಆಪಃ+ತ್ವಂ, (ಭೂಮಿಸ್ತ್ವಯಿ) = ಭೂಮಿಃ + ತ್ವಯಿ, ಪರಿಣತಾಯಾಂ, ನ,ಹಿ, ಪರಂ, (ತ್ವಮೇವ) =ತ್ವಂ+ಏವ, (ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ)=ಸ್ವ+ಆತ್ಮಾನಂ, ಪರಿಣಮಯಿತುಂ, ವಿಶ್ವವಪುಷಾ, (ಚಿದಾನಂದಾಕಾರಂ)= ಚಿತ್+ಆನಂದ+ಆಕಾರಂ, ಶಿವಯುವತಿ, ಭಾವೇನ, ಬಿಭೃಷೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

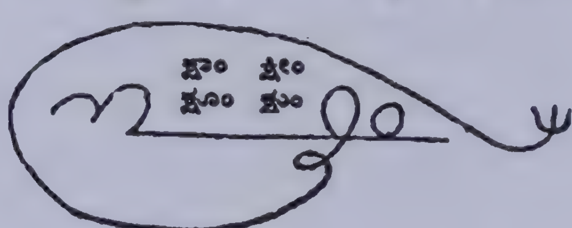
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳೇ,
ಮನಸ್ತ್ವಂ	(ಮನಃ+ತ್ವಂ) [ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ] ಮನಸ್‌ತತ್ತ್ವವು ನೀನೇ
ವ್ಯೋಮ ತ್ವಂ	[ವಿಶುದ್ಧಿ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ] ಆಕಾಶತತ್ತ್ವವು ನೀನೇ
ಮರುತ್ ಅಸಿ	[ಅನಾಹತವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸಂವಿತ್ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ] ವಾಯುತತ್ತ್ವವೂ ನೀನೇ
ಮರುತ್ಸಾರಥಿರಸಿ	(ಮರುತ್‌ಸಾರಥಿಃ+ಅಸಿ) [ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಯುವನ್ನು ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಉಳ್ಳ] ಅಗ್ನಿ–ತತ್ತ್ವವೂ ನೀನೇ.
ತ್ವಮಾಪಃ	(ತ್ವ+ಆಪಃ [ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ] ಉದಕತತ್ತ್ವವು ನೀನೇಯೆ
ಭೂಮಿಃ ತ್ವಂ	[ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ] ಭೂಮಿತತ್ತ್ವವೂ ನೀನೇಯೇ ಆಗಿರುವೆ.
ತ್ವಯಿ ಪರಿಣತಾಯಾಂ	ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಪಂಚಾಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿ
ಪರಂ ನ ಹಿ	ನಿನಗಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ತ್ವಮೇವ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ	ನೀನೆ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು
ವಿಶ್ವವಪುಷಾ	ಪ್ರಪಂಚಾಕಾರದಿಂದ
ಪರಿಣಮಯಿತಂ	ರೂಪಾಂತರವುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಶಿವಯುವತಿಭಾವೇನ	ಈಶ್ವರನ ಪತ್ನೀಭಾವದಿಂದ
ಚಿದಾನಂದಾಕಾರಂ	ಚಿತ್ ಮತ್ತು ಆನಂದರೂಪನಾದ (ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವನ್ನು) ಶಬಲ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವನ್ನು
ಬಿಭೃಷೇ	ಧರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ! ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ತತ್ವವೂ ನೀನೇ; ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಇರುವ ಅಗ್ನಿತತ್ವವೂ ನೀನೇ; ಮಣಿಪೂರಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಉದಕತತ್ವವೂ ನೀನೇ, ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿತತ್ವವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪಂಚತತ್ವ ರೂಪಿಯಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಾಗ ನಿನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದು ಯಾವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಾಕಾರದಿಂದ ರೂಪಾಂತರವುಳ್ಳದ್ದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈಶ್ವರನ ಪತ್ನೀ ರೂಪದಿಂದ ಶಬಲೀಕರಿಸಿದ ರೂಪವನ್ನು (ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವನ್ನು) ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೩೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಬೇಕು ನಡುವೆ ಕ್ಷಾಂ, ಕ್ಷೀಂ, ಕ್ಷೂಂ, ಕ್ಷುಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ತೊಳೆದ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ಯಂತ್ರದ ಎಡಗಡೆ ರುದ್ರತ್ರಿಶತೀ ಹೇಳಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲುಕೀರು

ಜಪ : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿವಾರಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೩೬

ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ತವಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ ತಪನಶಶಿಕೋಟಿದ್ಯುತಿಧರಂ
ಪರಂ ಶಂಭುಂ ವಂದೇ ಪರಿಮಿಲಿತಪಾರ್ಶ್ವಂ ಪರಚಿತಾ ।
ಯಮಾರಾಧ್ಯನ್ ಭಕ್ತ್ಯಾ ರವಿಶಶಿಶುಚೀನಾಮವಿಷಯೇ
ನಿರಾಲೋಕೇಽಲೋಕೇ ನಿವಸತಿ ಹಿ ಭಾಲೋಕಭುವನೇ ॥ ೩೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತವಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ)= ತವ+ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ, ತಪನಶಶಿಕೋಟಿದ್ಯುತಿಧರಂ, ಪರಂ, ಶಂಭುಂ, ವಂದೇ, ಪರಿಮಿಲಿತಪಾರ್ಶ್ವಂ, ಪರಚಿತಾ, (ಯಮಾರಾಧ್ಯನ್)=ಯಮ್ + ಆರಾಧ್ಯನ್, ಭಕ್ತ್ಯಾ, (ರವಿಶಶಿಶುಚೀನಾಮವಿಷಯೇ) = ರವಿಶಶಿಶುಚೀನಾಮ್+ ಅವಿಷಯೇ, (ನಿರಾಲೋಕೇಽಲೋಕೇ) = ನಿಃ+ಆಲೋಕೇ + ಅಲೋಕೇ, ನಿವಸತಿ, ಹಿ, ಭಾಲೋಕಭುವನೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

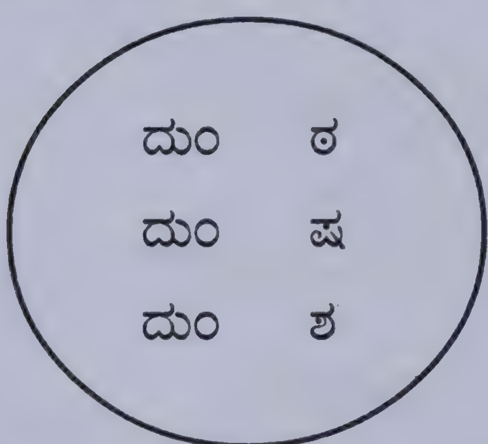
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳೇ
ತವಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ	ತವ+ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ (ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ) ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ
ತಪನಶಶಿಕೋಟಿದ್ಯುತಿಧರಂ	ಕೋಟ್ಯಂತರ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ
ಪರಂ	ಪರತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪನಾದ
ಶಂಭುಂ	ಈಶ್ವರನನ್ನು
ಪರಚಿತಾ	ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪರಿಮಿಲಿತ ಪಾರ್ಶ್ವಂ	ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ–ಎಡಭಾಗವುಳ್ಳ [ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳುಳ್ಳವನಾದ ಶಂಭುವನ್ನು]
ವಂದೇ	ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಯಂ	ಯಾರನ್ನು (ಈಶ್ವರನನ್ನು)
ಭಕ್ತ್ಯಾ	ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಆರಾಧ್ಯನ್	ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವವನು

ರವಿಶಶಿಶುಚೀನಾಂ	ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಅಗ್ನಿಗಳಿಗೆ
ಅವಿಷಯೇ	ಗೋಚರವಲ್ಲದ
ನಿರಾಲೋಕೇ	ಇತರ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದ
ಅಲೋಕೇ	ವಿಜನವಾದ (ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ)
ಭಾಲೋಕಭುವನೇ	(ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವ) ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮಯವಾದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
(ತ್ವತ್‌ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ)	(ನಿನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ)
ನಿವಸತಿ ಹಿ	ಖಂಡಿತ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳೇ, ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳುಳ್ಳವನಾದ ಶಂಭುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಆ ಭಕ್ತನು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವಲ್ಲದ ಇತರ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಬೆಳದಿಂಗಳೇ ತುಂಬಿದ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮಯವಾದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೩೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಕಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ವೃತ್ತವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ದುಂ ದುಂ ದುಂ ಠಷಶ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉದ್ದಿನವಡೆ

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಯಂತ್ರವನ್ನು ತೊಳೆದು ಜಲವನ್ನು (ನಿವೃತ್ತಿ ಜಲವನ್ನು) ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕುಡಿದರೆ ನಾನಾ ವಿಧ ಕಠಿಣ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೩೭

ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ವಿಶುದ್ಧೌ ತೇ ಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕವಿಶದಂ ವ್ಯೋಮಜನಕಂ
ಶಿವಂ ಸೇವೇ ದೇವೀಮಪಿ ಶಿವಸಮಾನವ್ಯವಸಿತಾಮ್ ।
ಯಯೋಃ ಕಾಂತ್ಯಾ ಯಾಂತ್ಯಾಶ್ಶಶಿಕಿರಣಸಾರೂಪ್ಯಸರಣೇಃ
ವಿಧೂತಾಂತರ್ಧ್ವಾಂತಾ ವಿಲಸತಿ ಚಕೋರೀವ ಜಗತೀ ॥ ೩೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ವಿಶುದ್ಧೌ, ತೇ, ಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕವಿಶದಂ, ವ್ಯೋಮಜನಕಂ, ಶಿವಂ, ಸೇವೇ, (ದೇವೀಮಪಿ) = ದೇವೀಂ+ಅಪಿ; (ಶಿವಸಮಾನವ್ಯವಸಿತಾಂ,) = ಶಿವಸಮಾನ + ವಿ + ಅವಸಿತಾಂ ಯಯೋಃ, ಕಾಂತ್ಯಾ, (ಯಾಂತ್ಯಾ ಶ್ಶಶಿಕಿರಣಸಾರೂಪ್ಯಸರಣೇಃ) = ಯಾಂತ್ಯಾಃ + ಶಶಿಕಿರಣಸಾರೂಪ್ಯಸರಣೇಃ, (ವಿಧೂತಾಂತಃ+ರ್ಧ್ವಾಂತಾ) = ವಿಧೂತ+ಅಂತರ್ಧ್ವಾಂತಾ, ವಿಲಸತಿ, (ಚಕೋರೀವ) = ಚಕೋರೀ + ಇವ, ಜಗತೀ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

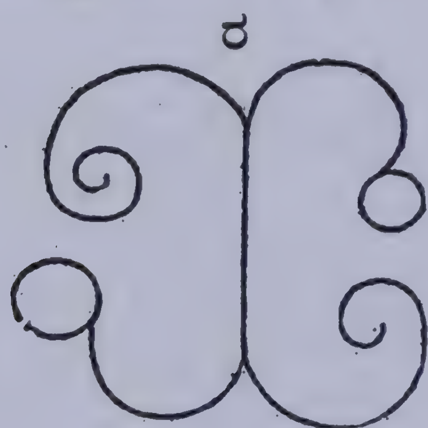
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ,
ತೇ ವಿಶುದ್ಧೌ	ನಿನ್ನ (ಕಂಠದಲ್ಲಿರುವ) ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಶುದ್ಧಸ್ಫಟಿಕವಿಶದಂ	ನಿರ್ಮಲವಾದ–ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಯಂತೆ ಶುದ್ಧನಾದ
ವ್ಯೋಮಜನಕಂ	ಆಕಾಶಕ್ಕೆ (ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ) ಕಾರಣನಾದ
ಶಿವಂ	ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನೂ
ಶಿವಸಮಾನ ವ್ಯವಸಿತಾಂ	ಈಶ್ವರನೊಡನೆ–ಸಮವಾದ–ಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳವಳಾದ
ದೇವೀಮಪಿ	(ದೇವೀಂ+ಅಪಿ) ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯನ್ನೂ
ಸೇವೇ	ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆ
ಯಯೋಃ	ಯಾವ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರ
ಯಾಂತ್ಯಾಃ	ಹರಡುತ್ತಿರುವ
ಸರಣೇಃ ಶಶಿಕಿರಣಸಾರೂಪ್ಯ	ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಗೆ–ಸಮಾನವಾದ–ಬೆಳಕುಳ್ಳ
ಕಾಂತ್ಯಾ	ಕಾಂತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಜಗತೀ	ಮೂರುಲೋಕವೂ
ವಿಧೂತಾಂತರ್ಧ್ವಾಂತಾ	(ವಿಧೂತ+ಅಂತರ್ಧ್ವಾಂತಾ) ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ

ಚಕೋರೀವ	(ಚಕೋರೀ+ಇವ) ಹೆಣ್ಣು ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ
ವಿಲಸತಿ	(ಮೂರುಲೋಕಗಳು) ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತವೆಯೋ (ಅದೇ ರೀತಿ ಶಿವ ಶಿವೆಯರ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಕ ಜನರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ).

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ, ನಿನ್ನ ಕಂಠದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶುದ್ಧಿಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಯಂತೆ ಶುದ್ಧವಾದ ಆಕಾಶತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಜನಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಈಶ್ವರನೊಡನೆ ಸಮಾನವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವುಳ್ಳ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯನ್ನೂ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕವೂ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಾನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೩೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಬೆಳ್ಳಿರೇಖೆಯಲ್ಲಿ 'ರ' ಬೀಜಾಕ್ಷರದೊಡನೆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ದುರ್ಗಾಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು
ನೈವೇದ್ಯ :	ಬೆಲ್ಲದಪಾಯಸ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
ಜಪ :	೫೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಜಲವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು.
ಫಲ :	ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಬಾಧೆ ನಿವೃತ್ತಿ ಆಗುವುದು.

ಶ್ಲೋಕ–೩೮

ಅನಾಹತಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ಸಮುನ್ಮೀಲತ್ಸಂವಿತ್ಕಮಲಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ
ಭಜೇ ಹಂಸದ್ವಂದ್ವಂ ಕಿಮಪಿ ಮಹತಾಂ ಮಾನಸಚರಮ್ ।
ಯದಾಲಾಪಾದಷ್ಟಾದಶಗುಣಿತ ವಿದ್ಯಾಪರಿಣತಿಃ
ಯದಾದತ್ತೇ ದೋಷಾದ್ಗುಣಮಖಿಲಮದ್ಭ್ಯಃ ಪಯ ಇವ ॥ ೩೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸಮುನ್ಮೀಲತ್ಸಂವಿತ್ಕಮಲಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ) = ಸಂ+ಉನ್ಮಿಲತ್ + ಸಂವಿತ್+ಕಮಲ ಮಕರಂದ + ಏಕರಸಿಕಂ, ಭಜೇ, ಹಂಸದ್ವಂದ್ವಂ, (ಕಿಮಪಿ) = ಕಿಂ+ಅಪಿ, ಮಹತಾಂ, ಮಾನಸಚರಮ್, (ಯದಾಲಾಪಾದಷ್ಟಾದಶಗುಣಿತವಿದ್ಯಾಪರಿಣತಿಃ) = ಯತ್ +ಆಲಾಪಾತ್+ಅಷ್ಟಾದಶ ಗುಣಿತ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣತಿಃ, (ಯದಾದತ್ತೇ) = ಯತ್ + ಆದತ್ತೇ, (ದೋಷಾದ್ಗುಣಮಖಿಲಮದ್ಭ್ಯಃ) = ದೋಷಾತ್ + ಗುಣಮ್+ಅಖಿಲಮ್+ ಅದ್ಭ್ಯಃ, (ಪಯ ಇವ) = ಪಯಃ + ಇವ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

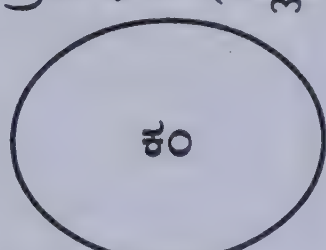
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ,
ಯದಾಲಾಪಾತ್	(ಯತ್+ಆಲಾಪಾತ್)=ಯಾವ (ಹಂಸದಂಪತಿಗಳ) ಮಾತುಗಳದೆಸೆಯಿಂದ
ಅಷ್ಟಾದಶಗುಣಿತ	ಹದಿನೆಂಟರಿಂದ – ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣತಿಃ	೧೮ ವಿದ್ಯೆಗಳ–ಪರಿಣಾಮವು
(ಅಭವತ್)	ಉಂಟಾಯಿತೋ
ಯತ್	ಯಾವ (ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರೆಂಬ)
ಅದ್ಭ್ಯಃ ಪಯಃ ಆದತ್ತೇ	ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು – ಹಾಲನ್ನೇ – ಸ್ವೀಕರಿಸುವ
ದೋಷಾತ್ ಅಖಿಲಂ ಗುಣಂ	ಭಕ್ತರ ದೋಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ – ಭಕ್ತರ ಸುಗುಣವನ್ನೇ
(ಆದತ್ತೇ)	ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆಯೋ (ಅಂಥ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ)
ಸಮ್ಮುನ್ಮೀಲತ್ಸಂವಿತ್	(ಸಮುನ್ಮೀಲತ್+ಸಂವಿತ್) ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದಂಥಾ– ಜ್ಞಾನವೆಂಬ
ಕಮಲಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ	(ಕಮಲಮಕರಂದಃ+ಏಕರಸಿಕಂ) = ಕಮಲದ (ಅನಾಹತ ಚಕ್ರವೆಂಬ) ಪುಷ್ಪರಸದಲ್ಲಿ – ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಸಕ್ತವಾದ

ಮಹತಾಂ	ಮಹಾತ್ಮರ
ಮಾನಸ ಚರಂ	ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ-ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ
(ತತ್)	(ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ)
ಕಿಮಪಿ	(ಕಿಂ+ಅಪಿ) ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು
ಹಂಸದ್ವಂದ್ವಂ	ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರೆಂಬ ಹಂಸದಂಪತಿಗಳನ್ನು
ಭಜೇ	ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ, ಅರಳಿದಂಥಾ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅನಾಹತ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ಮಕರಂದವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಸಾಸ್ವಾದಮಾಡುತ್ತಿರುವ (ಹೀರುತ್ತಿರುವ) ಹಾಗೂ ಮಹಾತ್ಮರ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರೆಂಬ ಹಂಸದಂಪತಿಯನ್ನು (ಶಿವಶಕ್ತಿ ಸಂಪುಟತತ್ತ್ವವನ್ನು) ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಹಂಸಜೋಡಿಯ ಆಲಾಪದಿಂದ (ಮಾತುಕಥೆಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ) ಹದಿನೆಂಟು ವಿದ್ಯೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಗೊಂಡಿವೆ. ಇಂಥ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರೆಂಬ ಹಂಸಜೋಡಿಯು ಭಕ್ತರ ದೋಷವನ್ನು (ನೀರನ್ನು) ಬಿಟ್ಟು ಅವರ ಸುಗುಣವೆಂಬ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣದ ಹಂಸ ಜೋಡಿಯನ್ನು ನಾನು ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೩೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರವನ್ನು ಬರೆದು, ನಡುವೆ ಕಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ದೀಪಬೆಳಗಿ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆ, ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಉದ್ದಿನವಡೆ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತಾಂಬೂಲ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಜಲವನ್ನು ರೋಗಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು

ಫಲ : **ಬಾಲಾರಿಷ್ಟದೋಷ ನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೩೯

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ತವ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ ಹುತವಹಮಧಿಷ್ಠಾಯ ನಿರತಂ
ತಮೀಡೇ ಸಂವರ್ತಂ ಜನನಿ ಮಹತೀಂ ತಾಂ ಚ ಸಮಯಾಮ್।
ಯದಾಲೋಕೇ ಲೋಕಾನ್ ದಹತಿ ಮಹತಿ ಕ್ರೋಧಕಲಿತೇ
ದಯಾರ್ದ್ರಾ ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಶ್ಶಿಶಿರಮುಪಚಾರಂ ರಚಯತಿ ॥ ೩೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತವ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ, (ಹುತವಹಮಧಿಷ್ಠಾಯ) = ಹುತವಹಮ್+ಅಧಿಷ್ಠಾಯ, ನಿರತಂ, (ತಮೀಡೇ) = ತಮ್+ಈಡೇ, ಸಂವರ್ತಂ, ಜನನಿ, ಮಹತೀಂ, ತಾಂ, ಚ, ಸಮಯಾಮ್, (ಯದಾಲೋಕೇ) = ಯತ್+ಆಲೋಕೇ, ಲೋಕಾನ್, ದಹತಿ, ಮಹತಿ, ಕ್ರೋಧಕಲಿತೇ, (ದಯಾರ್ದ್ರಾ) = ದಯಾ + ಆರ್ದ್ರಾ, ಯಾ, (ದೃಷ್ಟಿಶ್ಶಿಶಿರಮುಪಚಾರಂ) = ದೃಷ್ಟಿಃ+ಶಿಶಿರಮ್+ಉಪಚಾರಂ, ರಚಯತಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಜನನಿ)	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ,
ತವ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ	ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಹುತವಹಂ	ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
(ಸಂವರ್ತಂ) ಅಧಿಷ್ಠಾಯ	ಪ್ರಳಯ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ
ತಂ	ಆ ಈಶ್ವರನನ್ನು
ನಿರತಂ ಈಡೇ	(ಆ ಆಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ) ಸದಾ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ
ಸಮಯಾಂ ಚ	ಸಮಯ ಎಂಬುವಳನ್ನೂ
ತಾಂ	ಆ ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿ ರೂಪಳಾದ ಅವಳನ್ನು
ಮಹತೀಂ (ಚ)	ಮಹಚ್ಛಬ್ದ ವಾಚ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯನ್ನು - (ಕೂಡ)
(ಈಡೇ)	(ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ)
ಮಹತಿ	ಅತ್ಯಧಿಕವಾದಂಥ
ಯತ್ ಕ್ರೋಧಕಲಿತೇ	ಯಾವ ಕೋಪದಿಂದ–ವ್ಯಾಪ್ತವಾದಂಥಾ
ಆಲೋಕೇ	ಯಾವ ಈಶ್ವರನ ದೃಷ್ಟಿಯು
ಲೋಕಾನ್	ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನೂ

ದಹತಿ ಸತಿ	ಸುಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ
	ಯಾವ (ನಿನ್ನ)
ದಯಾರ್ದ್ರಾ ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಃ	(ದಯಾ+ಆರ್ದ್ರಾ) ಕೃಪೆಯಿಂದ - ನೆನೆದ ಕಟಾಕ್ಷವು
ಶಿಶಿರಮುಪಚಾರಂ	(ಶಿಶರಂ+ಉಪಚಾರಂ) ತಂಪಾಗಿರುವ ಉಪಚಾರವನ್ನು
ರಚಯತಿ	ಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ
(ಸಾ)	(ಅದು)
(ತ್ವದೀಯಾ)	(ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದಂಥ)
(ದೃಷ್ಟಿಃ)	(ದೃಷ್ಟಿಯೆಂಬುದಾಗಿ)
(ಜಾನಾಮಿ)	(ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಳಯಕಾಲಾಗ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಸಂವರ್ತಾಗ್ನಿಯೆಂಬ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮಹಾತ್ಮಳಾದ ಸಮಯಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತನಾದಂಥ ಈಶ್ವರನ ಭೀಕರನೋಟವು ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ದಯಾರ್ದ್ರವಾದ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸದಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೩೯)

ಶಂ	ಪಂ	ಪಃ
ಷಂ	ಸಂ	

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಚತುರಶ್ರ ಚೌಕವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶಂ ಪಂ ಪಃ ಷಂ ಸಂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲುಕೀರು

ಜಪ : ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೮ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನ ದೋಷನಿವಾರಣೆ

ಶ್ಲೋಕ–೪೦

ಮಣಿಪೂರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ತಟಿತ್ತ್ವಂತಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತಿಮಿರಪರಿಪಂಥಿಸ್ಫುರಣಯಾ
ಸ್ಫುರನ್ನಾನಾರತ್ನಾಭರಣಪರಿಣದ್ಧೇಂದ್ರ ಧನುಷಮ್ ।
ತವ ಶ್ಯಾಮಂ ಮೇಘಂ ಕಮಪಿ ಮಣಿಪೂರೈಕಶರಣಂ
ನಿಷೇವೇ ವರ್ಷಂತಂ ಹರಮಿಹಿರತಪ್ತಂ ತ್ರಿಭುವನಮ್ ॥ ೪೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತಟಿತ್ತ್ವಂತಂ, ಶಕ್ತ್ಯಾ, ತಿಮಿರ ಪರಿಪಂಥಿಸ್ಫುರಣಯಾ, (ಸ್ಫುರನ್ನಾನಾ) = ಸ್ಫುರತ್+ನಾನಾ, (ರತ್ನಾಭರಣ) = ರತ್ನ+ಆಭರಣ, (ಪರಿಣದ್ಧೇಂದ್ರಧನುಷಮ್)=ಪರಿಣದ್ಧ+ಇಂದ್ರ ಧನುಷಮ್, ತವ, ಶ್ಯಾಮಂ, ಮೇಘಂ, (ಕಮಪಿ) = ಕಂ+ಅಪಿ, (ಮಣಿಪೂರೈಕಶರಣಂ) = ಮಣಿಪೂರ+ಏಕಶರಣಂ, ನಿಷೇವೇ, ವರ್ಷಂತಂ, ಹರಮಿಹಿರತಪ್ತಂ, ತ್ರಿಭುವನಮ್

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

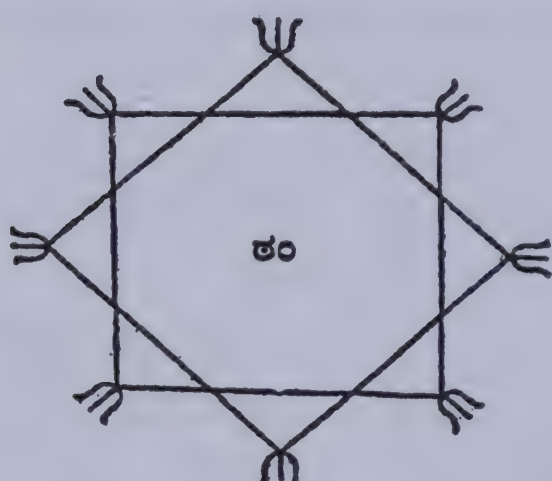
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ),
ತವ	ನಿನ್ನ
ಮಣಿಪೂರೈಕ ಶರಣಂ	(ಮಣಿಪೂರ+ಏಕಶರಣಂ) ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರ–ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯುಳ್ಳ
ತಿಮಿರಪರಿಪಂಥಿಸ್ಫುರಣಯಾ	ಕತ್ತಲೆಗೆ – ಶತ್ರುವಾದ (ನಾಶಕವಾದ) ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
ಶಕ್ತ್ಯಾ ತಟಿತ್ವಂತಂ	ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಿಂಚುಳ್ಳ
ಸ್ಫುರನ್ನಾನಾರತ್ನಾಭರಣ	(ಸ್ಫುರತ್+ನಾನಾರತ್ನ+ಆಭರಣ) ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ–ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ–ರತ್ನಗಳ ಆಭರಣಗಳಿಂದ
ಪರಿಣದ್ಧೇಂದ್ರಧನುಷಮ್	(ಪರಿಣದ್ಧ + ಇಂಧ್ರಧನುಷಂ) = ಉಂಟುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ – ಕಾಮನಬಿಲ್ಲುವುಳ್ಳ
ಶ್ಯಾಮಂ	ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ
ಹರಮಿಹಿರತಪ್ತಂ	ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ರುದ್ರನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನಿಂದ – ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ತ್ರಿಭುವನಂ	ಮೂರುಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು

ವರ್ಷಂತಂ	ಮಳೆಹುಯ್ಯುತ್ತಿರುವ
ಕಮಪಿ	(ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ) ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗದ
ಮೇಘಂ	(ಸದಾಶಿವರೂಪವಾದ) ಮೇಘವನ್ನು
ನಿಷೇವೇ	ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ! ನಿನ್ನ ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರವೇ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಮಿಂಚುಳ್ಳ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾನಾ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದವನೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದರುದ್ರನೆಂಬ ಶಿವನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಮೇಘರೂಪನೂ ಆದ ಸದಾಶಿವರೂಪನಾದ ಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೪೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟಕೋಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಠಂಬೀಜಾಕ್ಷರವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲುಕೀರು, ತಾಂಬೂಲ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು.

ಶ್ಲೋಕ–೪೧

ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಧ್ಯಾನ

ತವಾಧಾರೇ ಮೂಲೇ ಸಹ ಸಮಯಯಾ ಲಾಸ್ಯಪರಯಾ
ನವಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯೇ ನವರಸಮಹಾತಾಂಡವನಟಮ್ ।
ಉಭಾಭ್ಯಾಮೇತಾಭ್ಯಾಮುದಯವಿಧಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ ದಯಯಾ
ಸನಾಥಾಭ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಜನಕಜನನೀಮಜ್ಜಗದಿದಮ್ ॥ ೪೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತವಾಧಾರೇ) = ತವ+ಆಧಾರೇ, ಮೂಲೇ, ಸಹ, ಸಮಯಯಾ, ಲಾಸ್ಯಪರಯಾ, (ನವಾತ್ಮಾನಂ), =ನವ+ಆತ್ಮಾನಂ, ಮನ್ಯೇ, ನವರಸಮಹಾತಾಂಡವನಟಮ್, (ಉಭಾಭ್ಯಾಮೇತಾಭ್ಯಾಮುದಯವಿಧಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ) = ಉಭಾಭ್ಯಾಂ+ಏತಾಭ್ಯಾಮ್+ಉದಯ ವಿಧಿಮ್ + ಉದ್ದಿಶ್ಯ, ದಯಯಾ, ಸನಾಥಾಭ್ಯಾಂ, ಜಜ್ಞೇ, (ಜನಕಜನನೀ ಮಜ್ಜಗದಿದಮ್) = ಜನಕಜನನೀಮತ್+ ಜಗತ್+ಇದಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ),
ತವ	ನಿನ್ನ
ಮೂಲೇ ಆಧಾರೇ	ಮೂಲಾಧಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ
ಲಾಸ್ಯ ಪರಯಾ	ಲಾಸ್ಯನರ್ತನದಲ್ಲಿ–ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ
ಸಮಯಯಾ	ಸಮಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ನಿನ್ನೊಡನೆ
ಸಹ	ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ
ನವರಸಮಹಾ ತಾಂಡವನಟಂ	(ನವರಸ+ಮಹಾ+ತಾಂಡವ+ನಟಂ) (ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ ಮುಂತಾದ) ಒಂಭತ್ತು ರಸಗಳಿಂದ–ತುಂಬಿರುವ–ತಾಂಡವ ನರ್ತನವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ
ನವಾತ್ಮಾನಂ	(ಆನಂದಭೈರವನೆಂಬ) ಈಶ್ವರನನ್ನು
ಮನ್ಯೇ	ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ (ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ)
ಉದಯವಿಧಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ	(ಉದಯವಿಧಿಮ್+ಉದ್ದಿಶ್ಯ) = ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು – ಕುರಿತು
ಏತಾಭ್ಯಾಂ ಉಭಾಭ್ಯಾಂ	ಈ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ (ಆನಂದಭೈರವೀ ಆನಂದಭೈರವ ಇಬ್ಬರಿಂದಲೂ)

ದಯಯಾ	ದಯೆಯಿಂದ
ಇದಂ ಜಗತ್	ಈ ಪ್ರಪಂಚವು
ಸನಾಥಾಭ್ಯಾಂ	ಕಾಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದಾಗಿ
ಜನಕ ಜನನೀಮತ್	ತಂದೆತಾಯಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಜಜ್ಞೇ	ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ, ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಯನರ್ತನದಲ್ಲಿ (ತತ್ಪರಳಾಗಿರುವ) ಆಸಕ್ತಳಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಸಮಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ದೇವಿಯ (ನಿನ್ನೊಡನೆ) ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಶೃಂಗಾರ ವೀರ ಮುಂತಾದ ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳಿಂದ ಅದ್ಭುತವಾದ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ ಆನಂದಭೈರವನೆಂಬ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಾನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಆನಂದಭೈರವ-ಆನಂದಭೈರವಿಯರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. (ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆನಂದ ಭೈರವಿ-ಆನಂದಭೈರವರೆಂಬ ಶಿವಶಿವೆಯರೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ).

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೧)

ಯಂ

ಹ್ರೀಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಸಮಚತುರಶ್ರ ಬರೆದು, ಅದರನಡುವೆ ಯಂ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಲಿಖಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ಶಿವಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೩೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೪೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಉದರರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆ.

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದರ್ಪಣ

(ಉತ್ತರಭಾಗ : ಶ್ಲೋಕ – ೪೨–೧೦೦)

ಶ್ಲೋಕ-೪೨

ದೇವಿಯ ಕಿರೀಟವರ್ಣನೆ

ಗತೈರ್ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ ಗಗನಮಣಿಭಿಸ್ಸಾಂದ್ರಘಟಿತಂ
ಕಿರೀಟಂ ತೇ ಹೈಮಂ ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ ಕೀರ್ತಯತಿ ಯಃ ।
ಸ ನೀಡೇ ಯಚ್ಛಾಯಾಚ್ಛುರಣಶಬಲಂ ಚಂದ್ರಶಕಲಂ
ಧನುಶ್ಶೌನಾಸೀರಂ ಕಿಮಿತಿ ನ ನಿಬಧ್ನಾತಿ ಧಿಷಣಾಮ್ ॥ ೪೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಗತೈರ್ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ) = ಗತೈಃ+ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ, ಗಗನಮಣಿಭಿಃ, ಸಾಂದ್ರಘಟಿತಂ, ಕಿರೀಟಂ, ತೇ, ಹೈಮಂ, ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ, ಕೀರ್ತಯತಿ, ಯಃ, (ಸ) = ಸಃ ನೀಡೇ (ಯಚ್ಛಾಯಾಚ್ಛುರಣಶಬಲಂ, ಯತ್ + ಛಾಯಾತ್ + ಚುರಣ ಶಬಲಂ, ಚಂದ್ರಶಕಲಂ, (ಧನುಶ್ಶೌನಾಸೀರಂ) = ಧನುಃ+ಶೌನಾಸೀರಂ, (ಕಿಮಿತಿ) = ಕಿಮ್ + ಇತಿ, ನ, ನಿಬಧ್ನಾತಿ, ಧಿಷಣಾಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

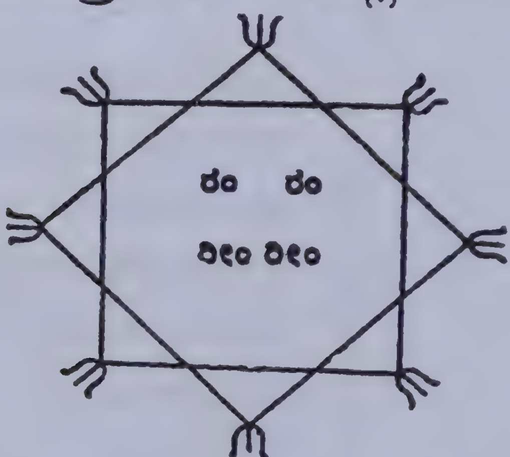
(ಹೇ) ಹಿಮಗಿರಿಸುತೆ	(ಎಲೈ) ಪಾರ್ವತಿಯೆ,
ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ	ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯ ರೂಪವನ್ನು
ಗತೈಃ	ಹೊಂದಿರುವ
ಗಗನಮಣಿಭಿಃ	ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ರತ್ನಪ್ರಾಯರಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಸೂರ್ಯರಿಂದ (ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರಿಂದ)
ಸಾಂದ್ರಘಟಿತಂ	ಒತ್ತಾಗಿ-ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ (ಹುದುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ)
ಹೈಮಂ ತೇ	ಚಿನ್ನದ ನಿನ್ನ
ಕಿರೀಟಂ	ಕಿರೀಟವನ್ನು
ಯಃ ಕೀರ್ತಯತಿ	ಯಾವ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೋ
ಸಃ	ಅವನು
ನೀಡೆ ಯಚ್ಛಾಯಾಚ್ಛಾರಣಶಬಲಂ	(ನೀಡೆಯತ್ + ಛಾಯಾತ್ + ಚುರಣಶಬಲಂ) ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿಯ-ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ-ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವರ್ಣವುಳ್ಳ
ಚಂದ್ರಶಕಲಂ	ಅರ್ಧಚಂದ್ರನನ್ನು (ಚಂದ್ರಖಂಡವನ್ನು)
ಶೌನಾಸೀರಂ ಧನುರಿತಿ	ಧನುರಿತಿ ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸೆಂದು (ಕಾಮನಬಿಲ್ಲೆಂದು)

ಧಿಷಣಾಂ ಕಿಂ ನ ನಿಬಧ್ನಾತಿ	ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು (ಯೋಚನೆಯನ್ನು) ಉಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇನು? (ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಚಂದ್ರಕಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾನೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಹಿಮವಂತನ ಪುತ್ರಿ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ರತ್ನಪ್ರಾಯರಾದ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರನ್ನೇ ಒತ್ತಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಯಾವ ಕವಿಯು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಕವೀಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ರತ್ನಗಳ ಸಮೂಹ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರಖಂಡವನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಧನುಸ್ಸೇ (ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು) ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿಶ್ವರೂಪಳಾದ ದೇವಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಕಿರೀಟವಾಗಿದೆ. ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರೇ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪುರತ್ನಗಳು (ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳು) ಕಾಮನಬಿಲ್ಲೇ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಎಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಕಿರೀಟ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ೮ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಷ್ಟಕೋಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯೆ ರಂ ರಂ ರೀಂ ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಸಕ್ಕರೆ

ಜಪ : ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಸಲದ ಹಾಗೆ ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಮಹೋದರವ್ಯಾಧಿ ನಾಶ.

ಶ್ಲೋಕ–೪೩
ದೇವಿಯ ಕೇಶಪಾಶಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಧುನೋತು ಧ್ವಾಂತಂ ನಸ್ತುಲಿತದಲಿತೇಂದೀವರವನಂ
ಘನಸ್ನಿಗ್ಧಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ಚಿಕುರನಿಕುರುಂಬಂ ತವ ಶಿವೇ ।
ಯದೀಯಂ ಸೌರಭ್ಯಂ ಸಹಜಮುಪಲಬ್ಧುಂ ಸುಮನಸೋ
ವಸಂತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಮನ್ಯೇ ಬಲಮಥನವಾಟೀವಿಟಪಿನಾಮ್ ॥ ೪೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಧುನೋತು, ಧ್ವಾಂತುಂ, (ನಸ್ತುಲಿತದಲಿತೇಂದೀವರವನಂ) = ನಃ + ತುಲಿತದಲಿತ ಇಂದೀವರವನಂ, ಘನಸ್ನಿಗ್ಧಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ, ಚಿಕುರನಿಕುರುಂಬಂ, ತವ, ಶಿವೇ, ಯದೀಯಂ, ಸೌರಭ್ಯಂ, (ಸಹಜಮುಪಲಬ್ಧುಂ) = ಸಹಜಮ್ + ಉಪಲಬ್ಧುಂ, (ಸುಮನಸೋ) = ಸುಮನಸಃ, (ವಸಂತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಮನ್ಯೇ) = ವಸಂತಿ + ಅಸ್ಮಿನ್ + ಮನ್ಯೇ, ಬಲಮಥನವಾಟೀವಿಟಪಿನಾಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

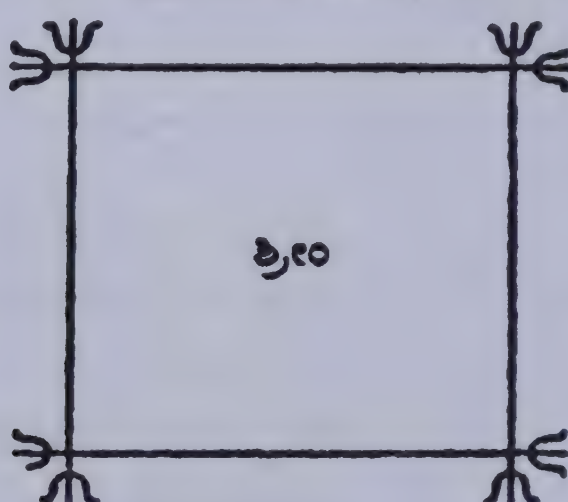
(ಹೇ) ಶಿವೇ	ಮಂಗಳಕರಳಾದ ದೇವಿಯೆ,
ತುಲಿತದಲಿತೇಂದೀವರವನಂ	(ತುಲಿತ+ದಲಿತ+ಇಂದೀವರವನಂ) ಸಮಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ–ಅರಳಿದ–ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳ ವನವುಳ್ಳ
ಘನಸ್ನಿಗ್ಧಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ	ಒತ್ತಾಗಿಯೂ–ಹೊಳಪಾಗಿಯೂ + ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಚಿಕುರ ನಿಕುರುಂಬಂ	ಕೇಶಗಳ – ಸಮೂಹವು
ನಃ	ನಮ್ಮಗಳ
ಧ್ವಾತಂ	(ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ) ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು
ಧುನೋತು	ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿ
ಯದೀಯಂ	ಯಾವುದರ
ಸಹಜಂ	ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ
ಸೌರಭ್ಯಂ	ಪರಿಮಳವನ್ನು
ಉಪಲಬ್ಧುಂ	ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ಅಸ್ಮಿನ್	ಈ ಕೇಶಸಮೂಹದಲ್ಲಿ

ಬಲಮಥನವಾಟೀ ವಿಟಪಿನಾಂ	ಬಲಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದವನ (ಇಂದ್ರನ-ನಂದನವನದ) ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ - ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳ
ಸುಮನಸಃ	ಪುಷ್ಪಗಳು
ವಸಂತೀತಿ	ವಾಸಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ
ಮನ್ಯೇ	ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರಳಾದ ಶಿವೆಯೇ, ಅರಳಿದ ಕನ್ನೈದಿಲೆ ಹೂಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ, ಒತ್ತಾಗಿಯೂ, ನುಣುಪಾಗಿಯೂ ಹೊಳಪಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಕೇಶಸಮೂಹವು, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಲಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ಇಂದ್ರನ ಉದ್ಯಾನವನದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹೂಗಳು ಬಂದು ನೆಲಸಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ, ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ಸಮಚತುರಶ್ರವನ್ನು, ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ 'ಶ್ರೀಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆದಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ತಾವರೆದಳಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ದಿನಕ್ಕೆ ೩೦೦೦ ಸಾರಿಯಂತೆ ೪೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಪಿಸಬೇಕು ಯಂತ್ರವನ್ನು ಉಂಗುರಮಾಡಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲಜನವಶ್ಯತೆ.

ಶ್ಲೋಕ-೪೪

ದೇವಿಯ ಬೈತಲೆಯ ವರ್ಣನೆ

ತನೋತು ಕ್ಷೇಮಂ ನಸ್ತವ ವದನಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ-
ಪರೀವಾಹಸ್ರೋತಸ್ಸರಣಿರಿವ ಸೀಮಂತಸರಣಿಃ
ವಹಂತೀ ಸಿಂಧೂರಂ ಪ್ರಬಲಕಬರೀಭಾರತಿಮಿರ -
ದ್ವಿಷಾಂ ಬೃಂದೈರ್ಬಂದೀಕೃತಮಿವ ನವೀನಾರ್ಕಕಿರಣಮ್ ॥ ೪೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತನೋತು, ಕ್ಷೇಮಂ, (ನಸ್ತವ) = ನಃ+ತವ, ವದನಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ (ಪರೀವಾಹ ಸ್ರೋತಸ್ಸರಣಿರಿವ,) ಪರೀವಾಹ ಸ್ರೋತಃ + ಸರಣಿಃ + ಇವ, ಸೀಮಂತಸರಣಿಃ, ವಹಂತೀ, ಸಿಂಧೂರಂ, ಪ್ರಬಲಕಬರೀ ಭಾರತಿಮಿರದ್ವಿಷಾಂ, ಬೃಂದೈಃ, (ಬಂದೀಕೃತಮಿವ) = ಬಂದೀಕೃತಮ್ + ಇವ, ನವೀನಾರ್ಕಕಿರಣಮ್ = ನವೀನ + ಅರ್ಕಕಿರಣಂ.

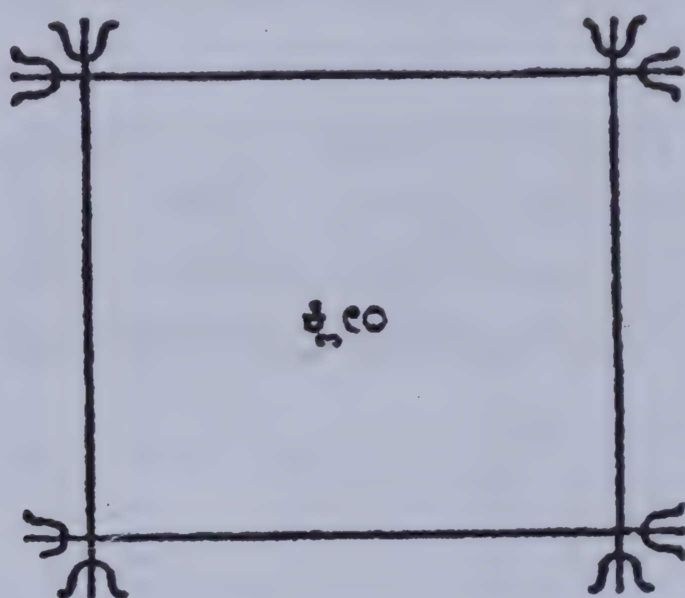
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ತವ	ನಿನ್ನ
ವದನಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಮುಖದ-ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ನದಿಯ
ಪರೀವಾಹ	ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿರುವ
ಸ್ರೋತಸ್ಸರಣಿರಿವ	ಪ್ರವಾಹಮಾರ್ಗದಂತೆ (ಇರುವ)
ತವ	(ನಿನ್ನ)
ಸೀಮಂತಸರಣಿಃ	ಬೈತಲೆಯ ಗೆರೆಯು
ಪ್ರಬಲಕಬರೀಭಾರ	ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ-ಕೇಶಗಳ-ಸಮೂಹವೆಂಬ
ತಿಮಿರದ್ವಿಷಾಂ	ಶತ್ರುಗಳಾಗಿರುವ ಕತ್ತಲೆಗಳ
ಬೃಂದೈಃ	ಸೆರೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ (ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ)
ನವೀನಾರ್ಕಕಿರಣಮಿವ	ಉದಯಸೂರ್ಯನ-ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಹಾಗಿರುವ
ಸಿಂಧೂರಂ	ಸಿಂಧೂರದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ
ವಹಂತೀ	ಬೈತಲೆಗೆರೆಯು
ನಃ	ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ
ಕ್ಷೇಮಂ ತನೋತು	ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲಿ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮುಖದ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಉಕ್ಕೇರಿ ಹರಿಯುವ ನದೀ ಪ್ರವಾಹವು, ಕಾಲುವೆಯಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಬೈತಲೆಯು ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಕೇಶಪಾಶಗಳೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗಳಿಂದ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಲಸೂರ್ಯನೋ ಎಂಬ ಹಾಗಿರುವ ಸಿಂಧೂರದ ಪುಡಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಬೈತಲೆಯು ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಸಮಚತುರಶ್ರದ ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ನಡುವೆ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ

ಜಪ : ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕುಂಕುಮ ಅಥವಾ ಅರಶಿನವನ್ನಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಸಿ ತಿಲಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಫಲ : ಮೂರ್ಛಾದಿ ರೋಗ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಜನವಶೀಕರಣ.

ಶ್ಲೋಕ–೪೫

ದೇವಿಯ ಮುಖಕಮಲ ವರ್ಣನೆ

ಅರಾಲೈಸ್ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾದಲಿಕಲಭಸಶ್ರೀಭಿರಲಕೈಃ
ಪರೀತಂ ತೇ ವಕ್ತ್ರಂ ಪರಿಹಸತಿ ಪಂಕೇರುಹರುಚಿಮ್ ।
ದರಸ್ಮೇರೇ ಯಸ್ಮಿನ್ ದಶನರುಚಿಕಿಂಜಲ್ಕರುಚಿರೇ
ಸುಗಂಧೌ ಮಾದ್ಯಂತಿ ಸ್ಮರದಹನಚಕ್ಷುರ್ಮಧುಲಿಹಃ ॥ ೪೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಅರಾಲೈಸ್ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾದಲಿಕಲಭಸಶ್ರೀಭಿರಲಕೈಃ) = ಅರಾಲೈಃ + ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾತ್ +ಅಲಿಕಲಭಸಶ್ರೀಭಿಃ+ಅಲಕೈಃ, ಪರೀತಂ, ತೇ, ವಕ್ತ್ರಂ, ಪರಿಹಸತಿ, ಪಂಕೇರುಹರುಚಿಮ್, ದರಸ್ಮೇರೇ, ಯಸ್ಮಿನ್ ದಶನರುಚಿಕಿಂಜಲ್ಕರುಚಿರೇ, ಸುಗಂಧೌ ಮಾದ್ಯಂತಿ, (ಸ್ಮರದಹನ ಚಕ್ಷುರ್ಮಧುಲಿಹಃ.) = ಸ್ಮರದಹನ ಚಕ್ಷುಃ + ಮಧುಲಿಹಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ)
ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾತ್ ಅರಾಲೈಃ	ಸ್ವಭಾವದ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಕ್ರವಾಗಿರುವ
ಅಲಿಕಲಭ ಸಶ್ರೀಭಿಃ	ಮರಿದುಂಬಿಗಳೊಡನೆ–ಸಮಾನಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
ಅಲಕೈಃ ಪರೀತಂ	ಕೇಶಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ
ತೇ ವಕ್ತ್ರಂ	ನಿನ್ನ ಮುಖವು
ಪಂಕೇರುಹರುಚಿಂ	ಕಮಲದ–ಕಾಂತಿಯನ್ನು
ಪರಿಹಸತಿ	ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತದೆ
ದರಸ್ಮೇರೇ	ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳ
ದಶನರುಚಿಕಿಂಜಲ್ಕರುಚಿರೇ	(ದಶನ–ರುಚಿ–ಕಂಡಲ್ಯ+ರುಚಿರೇ) ಹಲ್ಲುಗಳ–ಕಾಂತಿಗಳೆಂಬ–ಕೇಸರಗಳಿಂದ (ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿಕದ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಪದಾರ್ಥ) ಕೇಸರಗಳಿಂದ–ಮನೋಹರವಾದ
ಸುಗಂಧೌ	ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ
ಯಸ್ಮಿನ್	ಯಾವ ನಿನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ಕಮಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ಮರದಹನ ಚಕ್ಷುರ್ಮಧುಲಿಹಃ	ಮನ್ಮಥನನ್ನು ದಹಿಸಿದ (ಈಶ್ವರನ) ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ–ಭ್ರಮರಗಳು
ಮಾದ್ಯಂತಿ	ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ವಕ್ರವಾಗಿರುವ (ಗುಂಗುರುಗಳಾಗಿರುವ) ಮರಿದುಂಬಿಗಳಂತೆ ಸಮಾನಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಮುಂಗುರುಳುಗಳು ನಿನ್ನ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ. ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ಮುಖಮಂಡಲದ ಚೆಲುವಿನ ಮುಂದೆ ಕಮಲದ ಕಾಂತಿ ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ (ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿದೆ). ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಬೀರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಾಂತಿಗಳೆಂಬ ಕೇಸರಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಪದ್ಮದಂತೆ ಪರಿಮಳಭರಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ದಹಿಸಿದ ಈಶ್ವರನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಭ್ರಮರಗಳು ನಲಿದಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದರೆ ಶಿವನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಮವಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಚೆಲುವು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೪೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ಸಮಚತುರಶ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಸಂ ಸಂ ಸಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತ್ರಿಮಧುರ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ೪೦ ದಿನ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ವಾಕ್ಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೪೬
ದೇವಿಯ ಹಣೆಯ ವರ್ಣನೆ

ಲಲಾಟಂ ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿವಿಮಲಮಾಭಾತಿ ತವ ಯತ್
ದ್ವಿತೀಯಂ ತನ್ಮನ್ಯೇಮಕುಟಘಟಿತಂ ಚಂದ್ರಶಕಲಮ್ ।
ವಿಪರ್ಯಾಸನ್ಯಾಸಾದುಭಯಮಪಿ ಸಂಭೂಯ ಚ ಮಿಥಃ
ಸುಧಾಲೇಪಸ್ಯೂತಿಃ ಪರಿಣಮತಿ ರಾಕಾಹಿಮಕರಃ ॥ ೪೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಲಲಾಟಂ, (ಲಾವಣ್ಯ ದ್ಯುತಿವಿಮಲಮಾಭಾತಿ) = ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿ ವಿಮಲಂ + ಆಭಾತಿ, ತವ, ಯತ್, ದ್ವಿತೀಯಂ, (ತನ್ಮನ್ಯೇ) = ತತ್+ಮನ್ಯೇ, ಮಕುಟಘಟಿತಂ, ಚಂದ್ರಶಕಲಮ್, (ವಿಪರ್ಯಾಸನ್ಯಾಸಾದುಭಯಮಪಿ) = ವಿಪರ್ಯಾಸನ್ಯಾಸಾತ್+ ಉಭಯಂ + ಅಪಿ, ಸಂಭೂಯ, ಚ, ಮಿಥಃ, ಸುಧಾಲೇಪಸ್ಯೂತಿಃ, ಪರಿಣಮತಿ, ರಾಕಾಹಿಮಕರಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

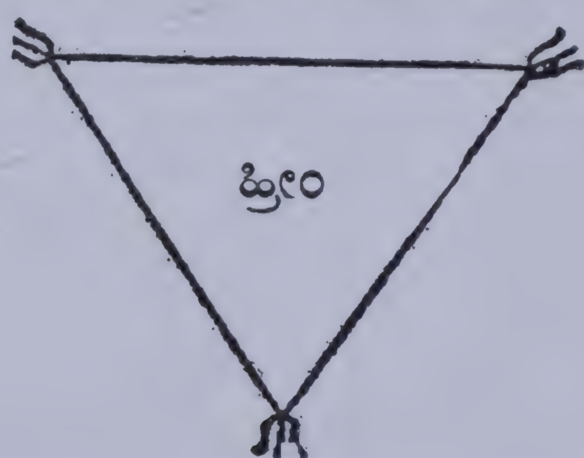
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ,)
ತವ ಯತ್	ನಿನ್ನ ಯಾವ
ಲಲಾಟಂ	ಹಣೆಯು
ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿ	ಸೊಗಸೆಂಬ – ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದ
ವಿಮಲಂ ಆಭಾತಿ	ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆಯೋ
ತತ್	ಆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾದ ಹಣೆಯನ್ನು
ಮಕುಟಘಟಿತಂ	ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ – ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ದ್ವಿತೀಯಂ	ಎರಡನೆಯ
ಚಂದ್ರಶಕಲಂ	ಚಂದ್ರನಭಾಗವೆಂದು
ಮನ್ಯೇ	ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.
(ಯದ್ಯಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾತ್)	(ಯಾವಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ)
ಉಭಯಮಪಿ	(ಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಿರೀಟದ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರ ಖಂಡವೂ) ಎರಡೂ ಕೂಡ
ವಿಪರ್ಯಾಸನ್ಯಾಸಾತ್	ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿ – ಇಡೋಣದರಿಂದ
ಮಿಥಃ	ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ
ಸಂಭೂಯ	ಸೇರಿಕೊಂಡು

ಸುಧಾಲೇಪಸ್ಯೂತಿಃ	ಅಮೃತರಸದ – ಲೇಪನದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ
ರಾಕಾಹಿಮಕರಃ	ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ – ಚಂದ್ರನಾಗಿ
ಪರಿಣಮತಿ	ಆಗಿರುತ್ತದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಭಗವತಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಯಾವ ಹಣೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಕಾಂತಿಯಿಂದ (ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನಿಂದ) ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರವಾದ ಆ ಹಣೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಖಂಡವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ (‿) ಏಕೆಂದರೆ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರ ಖಂಡ ಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಿರೀಟದ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಎರಡನ್ನು ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ (⌣⌢ = ◯) ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಮೃತ ರಸಲೇಪನದಿಂದ ದಟ್ಟವಾಗಿರುವ ಪೂರ್ಣಿಮಾಚಂದ್ರನಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಚಿನ್ನದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ :	ಹಾಲುಕೀರು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.
ಜಪ :	೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ೧೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ :	**ಭರ್ತೃಸಮಾಗಮ; ಗರ್ಭಧಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೪೭

ದೇವಿಯ ಹುಬ್ಬುಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಭ್ರುವೌ ಭುಗ್ನೇ ಕಿಂಚಿದ್ಭುವನಭಯಭಂಗವ್ಯಸನಿನಿ
ತ್ವದೀಯೇ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಮಧುಕರರುಚಿಭ್ಯಾಂ ಧೃತಗುಣಮ್ ।
ಧನುರ್ಮನ್ಯೇ ಸವ್ಯೇತರಕರಗೃಹೀತಂ ರತಿಪತೇಃ
ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ ಮುಷ್ಟೌ ಚ ಸ್ಥಗಯತಿ ನಿಗೂಢಾಂತರಮುಮೇ ॥ ೪೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಭ್ರುವೌ, ಭುಗ್ನೇ, (ಕಿಂಚಿದ್ಭುವನಭಯಭಂಗವ್ಯಸನಿನಿ) = ಕಿಂಚಿತ್ + ಭುವನಭಯಭಂಗವ್ಯಸನನಿ, ತ್ವದೀಯೇ, ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ, ಮಧುಕರರುಚಿಭ್ಯಾಂ, ಧೃತಗುಣಂ, (ಧನುರ್ಮನ್ಯೇ) = ಧನುಃ + ಮನ್ಯೇ, (ಸವ್ಯೇತರಕರ ಗೃಹೀತಂ,) = ಸವ್ಯ + ಇತರಕರಗೃಹೀತಂ ರತಿಪತೇಃ, ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ, ಮುಷ್ಟೌ, ಚ, ಸ್ಥಗಯತಿ, (ನಿಗೂಢಾಂತರ ಮುಮೇ)= ನಿಗೂಢಾಂತರಮ್ + ಉಮೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಉಮೇ	(ಎಲೈ) ಪಾರ್ವತಿಯೆ,
ಭುವನಭಯಭಂಗವ್ಯಸನಿನಿ	ಹದಿನಾಲ್ಕುಲೋಕಗಳ–ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ–(ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೇ) ಯೋಚನೆಯುಳ್ಳ (ದೇವಿಯೆ)
ತ್ವದೀಯೇ	ನಿನ್ನ
ಕಿಂಚಿತ್‌ಭುಗ್ನೇಭ್ರುವೌ	ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿರುವ–ನಿನ್ನ (ಕಣ್ಣಿನ) ಹುಬ್ಬುಗಳು
ಮಧುಕರ ರುಚಿಭ್ಯಾಂ	ಭ್ರಮರದಂತೆ–ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ	ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ
ಧೃತಗುಣಂ	ಉಂಟುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ–ಹೆದೆಯುಳ್ಳ
ರತಿಪತೇಃ	ಮನ್ಮಥನ
ಸವ್ಯೇತರಕರಗೃಹೀತಂ	ಎಡದ–ಕೈಯಲ್ಲಿ–ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ	ಕಂಕಣದ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಮುಷ್ಟೌ ಚ	ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಸ್ಥಗಯತಿ (ಸತಿ)	ಮುಚ್ಚಲಾಗಿ

ನಿಗೂಢಾಂತರಂ	ಮರೆಯಾದ–ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವುಳ್ಳ
ಧನುರ್ಮನ್ಯೇ	ಧನುಸ್ಸನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೇ, ನಿನ್ನ ಬಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಭ್ರಮರಗಳ ಆಕಾರದಂತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹೆದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ (ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಮನ್ಮಥನ ಧನುಸ್ಸಿನಂತಿವೆ). ದುಂಬಿಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಈ ಧನುಸ್ಸಿನ ಹೆದೆಯಾಗಿದೆ (ಬಿಲ್ಲಿನಹಗ್ಗ). ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗ ಮುಚ್ಚುವುದು ಸಹಜ. ಅದರಂತೆ ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಮಣಿಬಂಧ ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಭಾಗ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೪೭)

ಹ್ರೀಂ

ಹ್ರೀಂ

ಹ್ರೀಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಸಮಚತುರಶ್ರವವನ್ನು ಬರೆದು ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಮಂತ್ರವನ್ನು ೩ ಸಾರಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ ಕದಳೀಫಲ, ನಾರಿಕೇಳಫಲ

ಜಪ : ೨೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೭೦೦೦ ಜಪಿಸಬೇಕು ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಸಕಲಜನರು ವಶರಾಗುವರು ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ದೇವತೆಯರು ವಶವಾಗುವರು.

ಶ್ಲೋಕ–೪೮

ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಅಹಸ್ಸೂತೇ ಸವ್ಯಂ ತವ ನಯನಮರ್ಕಾತ್ಮಕತಯಾ
ತ್ರಿಯಾಮಾಂ ವಾಮಂ ತೇ ಸೃಜತಿ ರಜನೀನಾಯಕತಯಾ ।
ತೃತೀಯಾ ತೇ ದೃಷ್ಟಿರ್ದರದಲಿತ ಹೇಮಾಂಬುಜರುಚಿಃ
ಸಮಾಧತ್ತೇ ಸಂಧ್ಯಾಂ ದಿವಸನಿಶಯೋರಂತರಚರೀಮ್ ॥ ೪೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಅಹಸ್ಸೂತೇ) = ಅಹಃ + ಸೂತೇ, ಸವ್ಯಂ, ತವ, (ನಯನ ಮರ್ಕಾತ್ಮಕತಯಾ) = ನಯನಮ್+ಅರ್ಕ+ಆತ್ಮಕತಯಾ, ತ್ರಿಯಾಮಾಂ, ವಾಮಂ, ತೇ, ಸೃಜತಿ, ರಜನೀನಾಯಕತಯಾ, ತೃತೀಯಾ, ತೇ, (ದೃಷ್ಟಿರ್ದರದಲಿತಹೇಮಾಂಬುಜರುಚಿಃ) = ದೃಷ್ಟಿಃ + ದರದಲಿತ ಹೇಮಾಂಬುಜರುಚಿಃ, (ಸಮಾಧತ್ತೇ) = (ಸಂ + ಆಧತ್ತೇ), ಸಂಧ್ಯಾಂ, (ದಿವಸ ನಿಶಯೋರಂತರಚರೀಮ್) = ದಿವಸನಿಶಯೋ ಃ + ಅಂತರ ಚರೀಮ್

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ತವ ಸವ್ಯಂ ನಯನಂ	ನಿನ್ನ ಬಲಭಾಗದ ಕಣ್ಣು
ಅರ್ಕಾತ್ಮಕತಯಾ	ಸೂರ್ಯರೂಪದಿಂದ
ಅಹಸ್ಸೂತೇ	(ಅಹಃ + ಸೂತೇ) = ಹಗಲನ್ನು– ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ
ತೇ ವಾಮಂ ನಯನಂ	ನಿನ್ನ ಎಡಭಾಗದ ಕಣ್ಣು
ರಜನೀ ನಾಯಕತಯಾ	(ರಾತ್ರಿಗೆ ಪತಿಯಾದ) ಚಂದ್ರನ ರೂಪದಿಂದ
ತ್ರಿಯಾಮಾಂ	(ಮೂರು ಯಾಮಗಳುಳ್ಳ) ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಸೃಜತಿ	ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ
ತೇ ತೃತೀಯಾ ದೃಷ್ಟಿಃ	ನಿನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು
ದರದಲಿತಹೇಮಾಂಬುಜರುಚಿಃ	ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ – ಅರಳಿದ – ಚಿನ್ನದ ಕಮಲದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ದಿವಸನಿಶಯೋಃ	ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳ
ಅಂತರಚರೀಂ	ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ (ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲವನ್ನು)
ಸಮಾಧತ್ತೇ	ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಬಲಗಡೆಯ ಕಣ್ಣು ಸೂರ್ಯರೂಪದಿಂದ ಹಗಲನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ; ನಿನ್ನ ಎಡಗಡೆಯ ಕಣ್ಣು ಚಂದ್ರರೂಪದಿಂದ ಮೂರು ಯಾಮಗಳ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ; ಇನ್ನು ನಡುವೆ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ಸ್ವಲ್ಪ ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯ (ಚಿನ್ನದ ಕಮಲದ) ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ದೇವಿಯ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೪೮)

ಬು	ಶು	ಚ
ಗು	ರ	ಕು
ರಾ	ಶ	ಕೇ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ೯ ಚತುರಶ್ರಗಳು ಸೇರಿರುವಂತೆ (೯ ಚೌಕದಮನೆಗಳು) ಈ ನವಗ್ರಹ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ನವಗ್ರಹಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು

ಪೂಜೆ : ಯಂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಯಾಗ್ರಹಗಳ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೧೯ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಸಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ನವಗ್ರಹದೋಷ ನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೪೯

ದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವರ್ಣನೆ

ವಿಶಾಲಾ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಸ್ಫುಟರುಚಿರಯೋಧ್ಯಾ ಕುವಲಯೈಃ
ಕೃಪಾಧಾರಾಽಽ ಧಾರಾ ಕಿಮಪಿ ಮಧುರಾಽಽ ಭೋಗವತಿಕಾ ।
ಅವಂತೀ ದೃಷ್ಟಿಸ್ತೇ ಬಹುನಗರವಿಸ್ತಾರವಿಜಯಾ
ಧ್ರುವಂ ತತ್ತನ್ನಾಮವ್ಯವಹರಣಯೋಗ್ಯಾ ವಿಜಯತೇ ॥ ೪೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ವಿಶಾಲಾ, ಕಲ್ಯಾಣೀ, (ಸ್ಫುಟರುಚಿರಾಯೋಧ್ಯಾ) = ಸ್ಫುಟರುಚಿಃ + ಅಯೋಧ್ಯಾ, ಕುವಲಯೈಃ (ಕೃಪಾಧಾಽಽಧಾರಾ) = ಕೃಪಾಧಾರಾ + ಆಧಾರಾ, (ಕಿಮಪಿ) ಕಿಮ್ + ಅಪಿ, (ಮಧುರಾಽಽ ಭೋಗವತಿಕಾ) = ಮಧುರಾ + ಆಭೋಗವತಿಕಾ, ಅವಂತೀ, (ದೃಷ್ಟಿಸ್ತೇ) = ದೃಷ್ಟಿಃ + ತೇ, ಬಹುನಗರವಿಸ್ತಾರವಿಜಯಾ, ಧ್ರುವಂ, (ತತ್ತನ್ನಾಮವ್ಯವಹರಣಯೋಗ್ಯಾ) = ತತ್ + ತತ್ + ನಾಮ ವ್ಯವಹರಣಯೋಗ್ಯಾ, ವಿಜಯತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

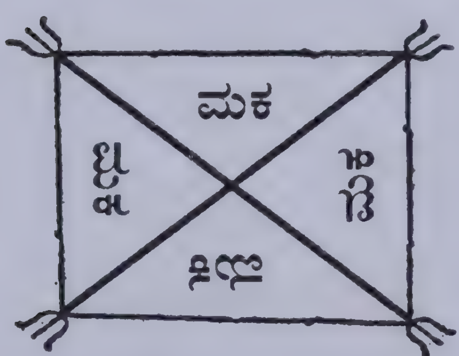
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ತೇ ದೃಷ್ಟಿಃ	ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು
ವಿಶಾಲಾ	ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ (ವಿಶಾಲಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ)
ಕಲ್ಯಾಣೀ	ಮಂಗಳಕರವಾಗಿಯೂ (ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ)
ಸ್ಫುಟರುಚಿಃ	ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಂಥಾ – ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
ಕುವಲಯೈಃ	ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದ
ಅಯೋಧ್ಯಾ	ಜಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೂ (ಅಯೋಧ್ಯ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ)
ಕೃಪಾಧಾರಾಽಧಾರಾ	ದಯಾರಸದ–ಧಾರೆಗೆ–ಆಶ್ರಯವಾಗಿಯೂ (ಧಾರಾನಗರವಾಗಿಯೂ)
ಕಿಮಪಿ	ಅತಿಶಯವಾಗಿ (ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿ)
ಮಧುರಾ	ಮಧುರವಾಗಿಯೂ (ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ (ವಿಜಯಪಟ್ಟಣವಾಗಿ)
ಆಭೋಗವತಿಕಾ	ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗಿರುವಂತೆ (ಭೋಗವತೀ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ)

ಅವಂತೀ	ಸಂರಕ್ಷಕವಾಗಿಯೂ (ಅವಂತೀ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿಯೂ)
ಬಹುನಗರವಿಸ್ತಾರವಿಜಯಾ	ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳ-ಗುಂಪಿನಿಂದ ಜಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
ತತ್ತನ್ನಾಮವ್ಯವಹರಣಯೋಗ್ಯಾಃ	ಆಯಾನಗರದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ
ಧ್ರುವಂ ವಿಜಯತೇ	ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ! ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ **ವಿಶಾಲಾ** ಎಂದೂ, ಮಂಗಳಕರವಾದುದರಿಂದ **ಕಲ್ಯಾಣೀ** ಎಂದೂ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಕನ್ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದ ಜಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ **ಅಯೋಧ್ಯಾ** ಎಂದೂ, ದಯಾರಸದಧಾರೆಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದುದರಿಂದ **ಧಾರಾ ನಗರವೆಂದೂ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿ ಮಧುರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಧುರಾನಗರವಾಗಿಯೂ** ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವುದರಿಂದ **ಭೋಗವತೀ** ಎಂದೂ, ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ **ಅವಂತೀ** ಪಟ್ಟಣವೆಂದೂ, ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ವಿಜಯಾವೆಂದೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ೮ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದ್ದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೪೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅರಶಿನದ ಪುಡಿಹಾಕಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಸಮಚತುರಶ್ರದೊಳಗೆ ೪ ಕೋಣಗಳು ಇರುವಂತೆ ಬರೆದು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ೪ ತ್ರಿಕೋಣಗಳ ಒಳಗೆ ಮಕ ಎಂಬ ಬೀಜ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಯಂತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ತ್ರಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಕೆಂದಾವರೆಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮುದ್ಗಾನ್ನ

ಜಪ : ೨೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರ ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಿದ ಅರಶಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಕರಕುಮಾಡಿ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಲೇಪವನ್ನು ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣಿನ (೨೫ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ) ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ) ಬಾಲಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಅಂಜನ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು ಆಗ ನೋಡಿದಾಗ ನಿಧಿದರ್ಶನ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಫಲ : ನಿಧಿದರ್ಶನ.

ಶ್ಲೋಕ–೫೦

ದೇವಿಯ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನ ವರ್ಣನೆ

ಕವೀನಾಂ ಸಂದರ್ಭಸ್ತಬಕಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ
ಕಟಾಕ್ಷವ್ಯಾಕ್ಷೇಪಭ್ರಮರಕಲಭೌ ಕರ್ಣಯುಗಲಮ್ ।
ಅಮುಂಚಂತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾತವ ನವರಸಾಸ್ವಾದತರಲೌ
ಅಸೂಯಾಸಂಸರ್ಗಾದಲಿಕನಯನಂ ಕಿಂಚಿದರುಣಮ್ ॥ ೫೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕವೀನಾಂ, (ಸಂದರ್ಭಸ್ತಬಕಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ,) = ಸಂದರ್ಭಸ್ತಬಕ ಮಕರಂದ + ಏಕರಸಿಕಂ, (ಕಟಾಕ್ಷ ವ್ಯಾಕ್ಷೇಪಭ್ರಮರಕಲಭೌ,) = ಕಟಾಕ್ಷ + ವಿ + ಆಕ್ಷೇಪಭ್ರಮರಕಲಭೌ, ಕರ್ಣಯುಗಲಮ್, ಅಮುಂಚಂತೌ, ದೃಷ್ಟ್ವಾ, ತವ, (ನವರಸಾಸ್ವದತರತೌ) = ನವರಸ + ಆಸ್ವಾದತರಲೌ, (ಅಸೂಯಾ ಸಂಸರ್ಗಾದಲಿಕ ನಯನಂ) = ಅಸೂಯಾ ಸಂಸರ್ಗಾತ್ + ಅಲಿಕನಯನಂ, (ಕಿಂಚಿದರುಣಮ್) = ಕಿಂಚಿತ್ + ಅರುಣಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

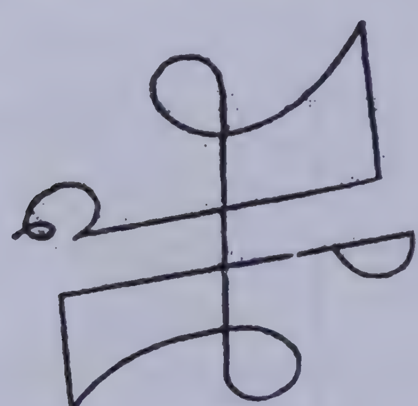
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ)
ಕವೀನಾಂ	ಮಹಾಕವಿಗಳ
ಸಂದರ್ಭಸ್ತಬಕಮಕರಂದೈಕರಸಿಕಂ	(ಸಂದರ್ಭ + ಸ್ತಬಕ + ಮಕರಂದ + ಏಕರಸಿಕಂ) = ಕವಿತ್ವವೆಂಬ–ಹೂಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪರಸದಲ್ಲಿ – ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಸಕ್ತವಾದ (ಕಾವ್ಯಾಮೃತ ರಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಾನಂದ ಪಡೆವ)
ತವ ಕರ್ಣಯುಗಳಂ	ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳನ್ನು
ಕಟಾಕ್ಷವ್ಯಾಕ್ಷೇಪ	ಕಟಾಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನೆವವುಳ್ಳ
ಭ್ರಮರಕಲಭೌ	ಮರಿದುಂಬಿಗಳೂ (ಭ್ರಮರಪೋತಗಳು)
ನವರಸಾಸ್ವಾದತರಲೌ	(ನವರಸ + ಆಸ್ವಾದ + ತರಲೌ) = ಶೃಂಗಾರಾದಿನವರಸಗಳ – ರುಚಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿ
ಅಮುಂಚಂತೌ	ಬಿಡದೇ ಇರುವುದನ್ನು
ದೃಷ್ಟ್ವಾ	ನೋಡಿ
ಅಸೂಯಾಸಂಸರ್ಗಾತ್	ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ

ಅಲಿಕನಯನಂ	ಹಣೆಯಕಣ್ಣು
ಕಿಂಚಿದರುಣಂ	ಸ್ವಲ್ಪಕೆಂಪು
(ಅಭವತ್)	(ಆಯಿತು.)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮಹಾಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮಕರಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳಿದ್ದಂತೆ, ಶೃಂಗಾರಾದಿ ನವರಸಗಳೆಂಬ ಮಕರಂದರಸ ಆ ಹೂಗುಚ್ಛಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಆಸ್ವಾದನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಮರಿದುಂಬಿಗಳು (ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು) ಆಕೆಯ ಎಡ ಬಲ ಕಿವಿಗಳವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯರಸಾಸ್ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು ಅಗ್ನಿನೇತ್ರವು ತನಗೆ ಆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಕೆಂಪಾಯಿತು. (ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಾವ್ಯರಸ ಹೀರಲಾಗದ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಗಾಗಿ ಕೆಂಪಗಾಗಿದೆ (ಕ್ರೋಧಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಶಂಕರರು ಚಮತ್ಕಾರಿಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ) ದೇವಿಯ ನೇತ್ರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೫೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಸಕ್ಕರೆ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಬೆಲ್ಲ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು.

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪ ದಿನಗಳು ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಯಂತ್ರದ ಜಲವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಮಹಾಮಾರಿಯ ರೋಗ (ಸಿಡುಬು, ಪ್ಲೇಗು ಇತ್ಯಾದಿ) ನಿವಾರಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೫೧

ದೇವಿಯ ನವರಸನೋಟದ ವರ್ಣನೆ

ಶಿವೇ ಶೃಂಗಾರಾರ್ದ್ರಾ ತದಿತರಜನೇ ಕುತ್ಸನಪರಾ
ಸರೋಷಾ ಗಂಗಾಯಾಂ ಗಿರಿಶಚರಿತೇ ವಿಸ್ಮಯವತೀ ।
ಹರಾಹಿಭ್ಯೋ ಭೀತಾ ಸರಸಿರುಹಸೌಭಾಗ್ಯಜಯಿನೀ
ಸಖೀಷು ಸ್ಮೇರಾ ತೇ ಮಯಿ ಜನನಿ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಸಕರುಣಾ ॥ ೫೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಶಿವೇ, (ಶೃಂಗಾರಾರ್ದ್ರಾ) = ಶೃಂಗಾರ + ಆರ್ದ್ರಾ, (ತದಿತರಜನೇ) = ತತ್ + ಇತರಜನೇ, ಕುತ್ಸನಪರಾ, ಸರೋಷಾ, ಗಂಗಾಯಾಂ, ಗಿರಿಶಚರಿತೇ, ವಿಸ್ಮಯವತೀ, (ಹರಾಹಿಭ್ಯೋ) = ಹರ + ಅಹಿಭ್ಯೋ, ಭೀತಾ, ಸರಸಿರುಹಸೌಭಾಗ್ಯಜಯಿನೀ, ಸಖೀಷು, ಸ್ಮೇರಾ, ತೇ, ಮಯಿ, ಜನನಿ, (ದೃಷ್ಟಿಸ್ಸಕರುಣಾ) = ದೃಷ್ಟಿಃ + ಸಕರುಣಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಜನನೀ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ,
ತೇ ದೃಷ್ಟಿಃ	ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷವು (ದೃಷ್ಟಿಯು)
ಶಿವೇ	ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ
ಶೃಂಗಾರಾರ್ದ್ರಾ	(ಶೃಂಗಾರ + ಆರ್ದ್ರಾ) ಶೃಂಗಾರ ರಸದಿಂದ ನೆನೆದಿರುವುದಾಗಿಯೂ
ತದಿತರಜನೇ	(ತತ್ + ಇತರಜನೇ) ಆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಉಳಿದ ಇತರ ಜನರಲ್ಲಿ
ಕುತ್ಸನಪರಾ	ನಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿಯೂ
ಗಂಗಾಯಾಂ	ಸವತಿಯಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ
ಸರೋಷಾ	ಕೋಪಗೊಂಡುದಾಗಿಯೂ
ಗಿರಿಶಚರಿತೇ	ಈಶ್ವರನ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ
ವಿಸ್ಮಯವತೀ	ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
ಹರಾಹಿಭ್ಯೋ	(ಹರಾ+ಅಹಿಭ್ಯೋ) ಈಶ್ವರನ (ಆಭರಣಾರ್ಥ ವಾದ) ಹಾವುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಭೀತಾ	ಹೆದರಿದುದಾಗಿಯೂ
ಸರಸಿರುಹಸೌಭಾಗ್ಯಜಯಿನೀ	ಕಮಲಗಳಿಗೆ – ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು
ಸಖೀಷು	ವೀರವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ

ಸ್ಮೇರಾ	ಸ್ನೇಹಿತೆಯರಲ್ಲಿ
ಮಯಿ	ಹಾಸ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
ಸಕರುಣಾ	ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ
(ಭವತಿ)	ದಯಾರಸವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ
	(ಆಗಿರುತ್ತದೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಜಗಜ್ಜನನೀ, ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಸಭಾವಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ.

(೧) ಪತಿಯಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ **ಶೃಂಗಾರ** ರಸವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. (೨) ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ (ಶಿವೇತರರಲ್ಲಿ) ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ **ಭೀಭತ್ಸ** ರಸಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. (೩) ಸವತಿಯಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ **ರೌದ್ರ**ರಸವನ್ನು ತಳೆದಿರುತ್ತದೆ. (೪) ಶಿವನ ತ್ರಿಪುರವಿಜಯ ಮೊದಲಾದ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ **ಅದ್ಭುತ**ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. (೫) ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ **ಭಯ**ರಸ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. (೬) ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಕಾಂತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ (ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ) **ವೀರ**ರಸವು ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. (೭) ಗೆಳತಿಯರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ **ಹಾಸ್ಯ**ರಸವನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. (೮) ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ **ಕರುಣಾ**ರಸವನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೇವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅಷ್ಟರಸಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಜನರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೧)

ಕ್ಲೀಂ
ಕ್ಲೀಂ
ಕ್ಲೀಂ

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಸುವರ್ಣ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಊರ್ಧ್ವಾಧೋರೂಪವಾದ ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಬಾರಿ ಬರೆದಿರಬೇಕು. ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ತೇದಿದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕುಂಕುಮ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉದ್ದಿನವಡೆ.

ಜಪ : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಶ್ರೀ ಚಂದನದಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಗಂಧವನ್ನು ಹಣೆ ಮೇಲೆ ತಿಲಕವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಯಂತ್ರ ಧರಿಸಬೇಕು ಇದರ ಫಲವಾಗಿ **ಸರ್ವಜನ ವಶರಾಗುವರು.**

ಶ್ಲೋಕ–೫೨

ದೇವಿಯ ನೇತ್ರಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಗತೇ ಕರ್ಣಾಭ್ಯರ್ಣಂ ಗರುತ ಇವ ಪಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ದಧತೀ
ಪುರಾಂ ಭೇತ್ತುಶ್ಚಿತ್ತ ಪ್ರಶಮರಸವಿದ್ರಾವಣಫಲೇ ।
ಇಮೇ ನೇತ್ರೇ ಗೋತ್ರಾಧರಪತಿಕುಲೋತ್ತಂಸಕಲಿಕೇ
ತವಾಕರ್ಣಾಕೃಷ್ಟಸ್ಮರಶರವಿಲಾಸಂ ಕಲಯತಃ ॥ ೫೨ ॥ಸು)

ಪದವಿಭಾಗ

ಗತೇ, (ಕರ್ಣಾಭ್ಯರ್ಣಂ) = ಕರ್ಣ + ಅಭ್ಯರ್ಣಂ, (ಗರುತ) ಗರುತಃ, ಇವ, ಪಕ್ಷ್ಮಾಣಿ, ದಧತೀ, ಪುರಾಂ, (ಭೇತ್ತುಶ್ಚಿತ್ತ ಪ್ರಶಮರಸವಿದ್ರಾವಣಫಲೇ) = ಭೇತ್ತುಃ + ಚಿತ್ತ ಪ್ರಶಮರಸವಿದ್ರಾವಣಫಲೇ, ಇಮೇ, ನೇತ್ರೇ, (ಗೋತ್ರಾಧರಪತಿ ಕುಲೋತ್ತಂಸಕಲಿಕೇ, ತವಾಕರ್ಣಾಕೃಷ್ಣ ಸ್ಮರಶರ ವಿಲಾಸಂ) ತವ + ಆಕರ್ಣ + ಆಕೃಷ್ಟ ಸ್ಮರತರ ಶರವಿಲಾಸ ಕಲಯತಃ.

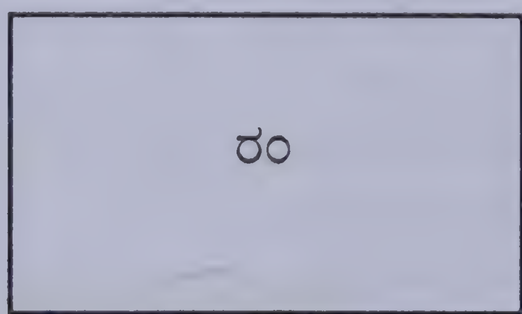
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಗೋತ್ರಾಧರಪತಿಕುಲೋತ್ತಂಸಕಲಿಕೇ	(ಗೋತ್ರಾಧರ + ಪತಿ + ಕುಲ + ಉತ್ತಂಸ + ಕಲಿಕೇ) = (ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ) ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ – ದೊರೆಯಾದ ಹಿಮ ವಂತನ ವಂಶಕ್ಕೆ – ಶಿರೋಭೂಷಣ ವಾಗಿರುವ ಮೊಗ್ಗಿನ ರೂಪವಾಗಿರುವವಳೇ
ತವ ಇಮೇ ನೇತ್ರೇ	ನಿನ್ನ ಈ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು
ಕರ್ಣಾಭ್ಯರ್ಣಂ ಗತೇ	(ಕಿವಿಗಳವರೆಗೂ ಹರಡಿ) ಕಿವಿಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವುಗಳಾಗಿ
ಪುರಾಂ	ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು
ಭೇತ್ತುಂ	ನಾಶಪಡಿಸಿದಂಥಾ ಈಶ್ವರನ
ಚಿತ್ತಪ್ರಶಮರಸವಿದ್ರಾವಣಫಲೇ	(ಚಿತ್ತಪ್ರಶಮ ರಸ ವಿದ್ರಾವಣ ಫಲೇ) ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯೆಂಬ–(ಶಾಂತ) ರಸವನ್ನು–ಕದಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವ
ಆಕರ್ಣಾಕೃಷ್ಟಸ್ಮರಶರವಿಲಾಸಂ	(ಆಕರ್ಣಾ + ಆಕೃಷ್ಟ+ಸ್ಮರಶರ+ ವಿಲಾಸಂ) ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನ್ಮಥ ಬಾಣದ ರೀತಿಯನ್ನು
ಕಲಯತಃ	ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪರ್ವತ ರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಶಿರೋಭೂಷಣದ ಮೊಗ್ಗಿನ ರೂಪವಾಗಿರುವವಳೇ! ನಿನ್ನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಾಣದ ಹಿಂಬದಿಯ ಗರಿಗಳಂತಿರುವ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಕಿವಿಗಳವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ. ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ಜಯಸಿದ ಪರಶಿವನ ಚಿತ್ತದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡಲು ಅವನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಭಂಗಮಾಡಲು ಆಕರ್ಣಾಂತವಾದ ನಿನ್ನ ಓರೆನೋಟಗಳು ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಎಳೆದು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಗಳ ಲೀಲೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೨)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಚತುರಶ್ರ (ಚೌಕ) ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ರಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ರುದ್ರತ್ರಿಶತೀ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರದ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಾದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಎಳ್ಳುಪುಡಿ ಸೇರಿಸಿದ ಅನ್ನ, ಕ್ಷೀರ ಪಾಯಸ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕಿವಿವ್ಯಾಧಿ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ರೋಗಗಳು ನಿವಾರಣೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೫೩

ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಡಿಗೆಯ ವರ್ಣನೆ

ವಿಭಕ್ತತ್ರೈವರ್ಣ್ಯಂ ವ್ಯತಿಕರಿತಲೀಲಾಂಜನತಯಾ
ವಿಭಾತಿತ್ವನ್ನೇ ತ್ರತ್ರಿತಯಮಿದಮೀಶಾನದಯಿತೇ ।
ಪುನ ಸ್ಸ್ರಷ್ಟುಂ ದೇವಾನ್ ದ್ರುಹಿಣಹರಿರುದ್ರಾನುಪರತಾನ್
ರಜಸ್ಸತ್ತ್ವಂ ಬಿಭ್ರತ್ತಮ ಇತಿ ಗುಣಾನಾಂ ತ್ರಯಮಿವ ॥ ೫೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ವಿಭಕ್ತ ತ್ರೈವರ್ಣ್ಯಂ, (ವ್ಯತಿಕರಿತ ಲೀಲಾಂಜನತಯಾ) = ವ್ಯತಿಕರಿತಲೀಲಾ + ಅಂಜನತಯಾ, ವಿಭಾತಿ, (ತ್ವನ್ನೇತ್ರ ತ್ರಿತಯಮಿದಮೀಶಾನದಯಿತೇ) = ತ್ವತ್ + ನೇತ್ರತ್ರಿತಯಂ + ಇದಮ್ +ಈಶಾನದಯಿತೇ, (ಪುನಸ್ಸಷ್ಟುಂ) = ಪುನಃ + ಸ್ರಷ್ಟುಂ, ದೇವಾನ್, (ದ್ರುಹಿಣ ಹರಿರುದ್ರಾನುಪರತಾನ್) = ದ್ರುಹಿಣಹರಿರುದ್ರಾನ್ + ಉಪರತಾನ್, (ರಜಸ್ಸತ್ತ್ವಂ) = ರಜಃ + ಸತ್ತ್ವಮ್, (ಭಿಭ್ರತ್ತಮ) = ಭಿಭ್ರತ್ + ತಮ, ಇತಿ ಗುಣಾನಾಂ (ತ್ರಯಮಿವ) = ತ್ರಯಮ್ + ಇವ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

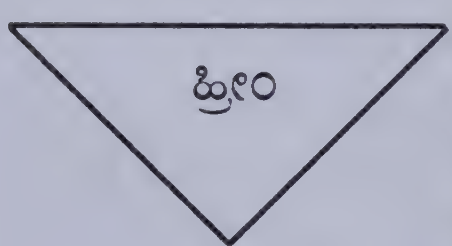
ಈಶಾನದಯಿತೇ	ಮಹಾದೇವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೇ,
ಇದಂ ತ್ವನ್ನೇತ್ರ ತ್ರಿತಯಂ	ಈ ನಿನ್ನ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು
ವ್ಯತಿಕರಿತಲೀಲಾಂಜನತಯಾ	(ವ್ಯತಿಕರಿತ + ಲೀಲಾ + ಅಂಜನತಯಾ) ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ–ಲೀಲಾರ್ಥವಾದ ಕಾಡಿಗೆವುಳ್ಳೋಣದರಿಂದ (ವಿಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ.)
ವಿಭಕ್ತತ್ರೈವರ್ಣ್ಯಂ	ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮೂರು (ಕಪ್ಪು, ಬಿಳುಪು, ಕೆಂಪು) ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ
ಉಪರತಾನ್	(ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ) ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ
ದ್ರುಹಿಣ ಹರಿರುದ್ರಾನ್	ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬ (ಪ್ರಳಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ)

ದೇವಾನ್	ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಪುನಃ ಪ್ರಸ್ತುಂ	ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ರಜಸ್ಸತ್ತ್ವಂ	ರಜೋಗುಣವೂ ಸತ್ತ್ವಗುಣವೂ
ತಮಃ	ತಮೋಗುಣವೂ
ಇತಿ ಗುಣಾನಾಂ ತ್ರಯಮ್	ಹೀಗೆಂಬ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೂರನ್ನೂ
ಭಿಭ್ರತ್ ಇವ	ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಎಂಬುವ ಹಾಗೆ
ವಿಭಾತಿ	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಮಹಾದೇವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೇ ನೀನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ವಿಶಾಲನೇತ್ರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ. ಸೂರ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ನಿನ್ನ ಬಲಗಣ್ಣು ಕಾಡಿಗೆಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ ಸತ್ತ್ವಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಾತ್ಮಕವಾದ ನಿನ್ನ ಎಡಗಣ್ಣು ಕಾಡಿಗೆಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಎಳಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದಂತಿದ್ದು ರಜೋಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಅಗ್ನಿಸಂಬಂಧವಾದ ಫಾಲನೇತ್ರ ಕಾಡಿಗೆಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ತಮೋಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನರಾಗಿ ಹೋದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರನ್ನು ಪ್ರಳಯಾನಂತರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಸತ್ತ್ವ ರಜ ತಮೋ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಧರಿಸಿರುವವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೩)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಯಂತ್ರವನ್ನು ಅಧೋಮುಖನಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಯಂತ್ರದ ಬಲಗಡೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ದೀಪ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಉರಿದರೆ ಶುಭಶಕುನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಹೇಳಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಅತಿರಸ, ಉದ್ದಿನವಡೆ, ಕ್ಷೀರಪಾಯಸ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೩೦೦೦ ಸಲದಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು.

ಫಲ : (ದೀಪ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದರೆ) **ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ, ಭವಿಷ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಿ.**

ಶ್ಲೋಕ-೫೪

ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ದಯಾರಸ ವರ್ಣನೆ

ಪವಿತ್ರೀಕರ್ತುಂ ನಃ ಪಶುಪತಿಪರಾಧೀನಹೃದಯೇ
ದಯಾಮಿತ್ರೈರ್ನೇತ್ರೈರರುಣಧವಲಶ್ಯಾಮರುಚಿಭಿಃ ।
ನದಶ್ಶೋಣೋ ಗಂಗಾ ತಪನತನಯೇತಿ ಧ್ರುವಮಮುಂ
ತ್ರಯಾಣಾಂ ತೀರ್ಥಾನಾಮುಪನಯಸಿ ಸಂಭೇದಮನಘಮ್ ॥ ೫೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಪವಿತ್ರೀಕರ್ತುಂ, ನಃ, (ಪಶುಪತಿಪರಾಧೀನಹೃದಯೇ) = ಪಶುಪತಿ + ಅಧೀನಹೃದಯೇ (ದಯಾಮಿತ್ರೈನೇತ್ರೈರರುಣಧವಲಶ್ಯಾಮರುಚಿಭಿಃ) = ದಯಾಮಿತ್ರೈಃ + ನೇತ್ರೈಃ + ಅರುಣಧವಲ ಶ್ಯಾಮರುಚಿಭಿಃ ನದಃ, (ಶೋಣೋ) = ಶೋಣಃ, ಗಂಗಾ, (ತಪನತನಯೇತಿ)=ತಪನತನಯಾ + ಇತಿ, (ಧ್ರುವಮಮುಂ) = ಧ್ರುವಂ + ಅಮುಂತ್ರಯಾಣಾಂ, (ತೀರ್ಥಾನಾಮುಪನಯಸಿ) = ತೀರ್ಥಾನಾಂ +ಉಪನಯಸಿ, (ಸಂಭೇದಮನಘಮ್) = ಸಂಭೇದಮ್ + ಅನಘಂ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

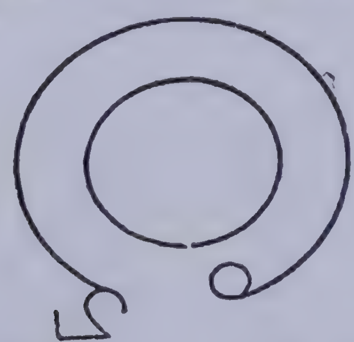
ಪಶುಪತಿ ಪರಾಧೀನ ಹೃದಯೇ	ಪಶುಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ-ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ದೇವಿಯೇ
ದಯಾಮಿತ್ರೈಃ	ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಅರುಣಧವಲಶ್ಯಾಮರುಚಿಭಿಃ	ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ-ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ-ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
ನೇತ್ರೈಃ	ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ
ಶೋಣಃ ನದಃ	(ಹಿರಣ್ಯವಾಹವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ) ಶೋಣಾ ನದಿಯು
ಗಂಗಾ	(ಬಿಳುಪಾದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ) ಗಂಗಾ ನದಿಯು
ತಪನತನಯಾ ಇತಿ	(ಕಪ್ಪಾದ ಕಾಳಿಂದೀ ಎಂಬ) ಸೂರ್ಯನ ಮಗಳಾದ ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಹೀಗೆಂಬ
ತ್ರಯಾಣಾಂ ತೀರ್ಥಾನಂ	ಮೂರು ನದಿಗಳ (ತೀರ್ಥಗಳ)
ಅಮುಂ ಅನಘಂ	ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೂ ಪುಣ್ಯಕರವೂ ಆದ

ಸಂಭೇದಂ	ಸಂಗಮವನ್ನು
(ನಃ)	(ನಮ್ಮನ್ನು)
ಪವಿತ್ರೀಕರ್ತುಂ ಧ್ರುವಂ	ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿಯೂ
ಉಪನಯಸಿ	ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಯೇ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪಶುಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳೇ ನೀನು ದಯಾಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವಳು. ನಿನಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿರುವ ದಯಾಭಾವವು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾದುದು ಎಂದರೆ, ಆ ದಯಾರಸವೇ ಕರಗಿ ನಿನ್ನ ಕೆಂಪು ಬಿಳುಪು, ಕಪ್ಪು, ಬಣ್ಣಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೆಂಪಾದ ಶೋಣಾ ನದಿಯೂ, ಬಿಳುಪಾದ ಗಂಗಾ ನದಿಯೂ, ಕಪ್ಪಾದ ಕಾಳಿಂದೀ (ಯಮುನಾ) ನದಿಯೂ ಹರಿದು ಬಂದವು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆಯಾದ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪಾಪನಾಶಕಳಾದ ಈ ಮೂರೂ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಮಾತು ದಿಟವಾದುದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಯಂತ್ರ ಲೇಖನ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಳವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಸಾಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೨ ಬಾರಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಯಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೂಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಗುಹ್ಯ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೫೫

ದೇವಿಯ ಕಣ್ಮುಚ್ಚುವ ತೆರೆಯುವ ವರ್ಣನೆ

ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಲಯಮುದಯಂ ಯಾತಿ ಜಗತೀ
ತವೇತ್ಯಾಹುಸ್ಸಂತೋ ಧರಣಿಧರರಾಜನ್ಯತನಯೇ ।
ತ್ವದುನ್ಮೇಷಾಜ್ಜಾತಂ ಜಗದಿದಮಶೇಷಂ ಪ್ರಲಯತಃ
ಪರಿತ್ರಾತುಂ ಶಂಕೇ ಪರಿಹೃತನಿಮೇಷಾಸ್ತವ ದೃಶಃ ॥ ೫೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ) = ನಿಮೇಷ + ಉನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ, (ಪ್ರಲಯಮುದಯಂ) = ಪ್ರಲಯಂ + ಉದಯಂ, ಯಾತಿ, ಜಗತೀ, (ತವೇತ್ಯಾಹುಃ) = ತವ + ಇತಿ + ಆಹುಃ, (ಸಂತೋ) = ಸಂತಃ, ಧರಣಿಧರರಾಜನ್ಯತನಯೇ, (ತ್ವದುನ್ಮೇಷಾಜ್ಜಾತಂ) = ತ್ವತ್+ಉನ್ಮೇಷಾತ್ + ಜಾತಮ್, (ಜಗದಿದಮಶೇಷಂ) = ಜಗತ್ + ಇದಂ + ಅಶೇಷಂ, ಪ್ರಲಯತಃ, ಪರಿತ್ರಾತುಂ, ಶಂಕೇ, (ಪರಿಹೃತನಿಮೇಷಾಸ್ತವ) = ಪರಿಹೃತನಿಮೇಷಾಃ + ತವ, ದೃಶಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

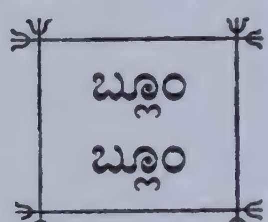
ಧರಣಿಧರರಾಜನ್ಯತನಯೇ	ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ದೊರೆಯಾದ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳೇ (ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ)
ತವ	ನಿನ್ನ
ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ	(ನಿಮೇಷ + ಉನ್ಮೇಷಾಬ್ಯಾಂ) = ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದರಿಂದಲೂ ಬಿಡುವುದರಿಂದಲೂ (ತೆರೆಯುವುದ ರಿಂದಲೂ)
ಜಗತೀ	ಪ್ರಪಂಚವು
ಪ್ರಳಯಮುದಯಂ	(ಪ್ರಳಯಂ + ಉದಯಂ) ಸಂಹಾರವನ್ನು
ಯಾತಿ ಇತಿ	ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ (ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ)
ಸಂತಃ	ಜ್ಞಾನಿಗಳು
ಆಹುಃ	ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದ
ತ್ವದುನ್ಮೇಷಾತ್	(ತ್ವತ್ + ಉನ್ಮೇಷಾತ್) ನೀನು ಕಣ್‌ರೆಪ್ಪೆ ತೆರೆಯುವುದರಿಂದ

ಜಾತಂ	ಹುಟ್ಟಿದ
ಅಶೇಷಂ ಇದಂ ಜಗತ್	ಸಮಸ್ತವಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ಪ್ರಲಯತಃ	ಪ್ರಳಯದ ದೆಸೆಯಿಂದ (ನಾಶವಾಗುವುದರಿಂದ)
ಪರಿತ್ರಾತುಂ	ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ತವ ದೃಶಃ	ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಪರಿಹೃತನಿಮೇಷಾಃ	ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚದೇ ಇರುತ್ತವೆ. (ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿರುತ್ತದೆ)
ಶಂಕೇ	ಹೀಗೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಹಿಮಗಿರಿಸುತೇ, ನೀನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ (ನಿಮೇಷ) ಅದೇ ಪ್ರಳಯ. ನೀನು ಕಣ್ಣು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಲಯಗಳು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವುದು ತೆರೆಯುವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ (ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಭಕ್ತರಿರುವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು) ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಸದಾ ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚದೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ ಎಂದರೆ ಅನಿಮೇಷಯಾಗಿರುವೆ (ರೆಪ್ಪೆ ಮಿಟುಕಿಸದವಳು) ಎಂದು ಆದಿಶಂಕರರು (ದೇವಿ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಮಿಟುಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ) ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೫)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಸಮಚತುರಶ್ರದ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರೆಡರಡರಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೮ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬ್ಲೂಂ ಅನ್ನು ೨ ಬಾರಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕುಂಕುಮ ಮಿಶ್ರವಾದ ತಿಲಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಹಾಲುಕೀರು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೪೫ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿ ದಿನ ೨೫೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಕೇರಳದ ಕಡೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರದ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬ್ಲೂಂ ಬ್ಲೂಂಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಂಲಾ ಸಂಲಾ ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ.

ಫಲ : **ಅಂಡವ್ಯಾಧಿ ನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೫೬

ದೇವಿಯ ನೇತ್ರಗಳ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವರ್ಣನೆ

ತವಾಪರ್ಣೇ ಕರ್ಣೇ ಜಪನಯನಪೈಶುನ್ಯಚಕಿತಾಃ
ನಿಲೀಯಂತೇ ತೋಯೇ ನಿಯತಮನಿಮೇಷಾಶ್ಶಫರಿಕಾಃ ।
ಇಯಂ ಚ ಶ್ರೀರ್ಬದ್ಧಚ್ಛದಪುಟಕವಾಟಂ ಕುವಲಯಂ
ಜಹಾತಿ ಪ್ರತ್ಯೂಷೇ ನಿಶಿ ಚ ವಿಘಟಯ್ಯ ಪ್ರವಿಶತಿ ॥ ೫೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ತವಾಪರ್ಣೇ) = ತವ + ಅಪರ್ಣೇ, ಕರ್ಣೇ ಜಪನಯನ ಪೈಶುನ್ಯ ಚಕಿತಾಃ, ನಿಲೀಯಂತೇ, ತೋಯೇ, (ನಿಯತಮನಿಮೇಷಾಶ್ಶಫರಿಕಾ) = ನಿಯತಮ್ + ಅನಿಮೇಷಾಃ + ಶಫರಿಕಾಃ, ಇಯಂ, ಚ, (ಶ್ರೀರ್ಬದ್ಧಚ್ಛದಪುಟಕವಾಟಂ) = ಶ್ರೀಃ + ಬದ್ಧಚ್ಛದಪುಟಕವಾಟಂ, ಕುವಲಯಂ, ಜಹಾತಿ, ಪ್ರತ್ಯೂಷೇ, ನಿಶಿ, ಚ, ವಿಘಟಯ್ಯ, ಪ್ರವಿಶತಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

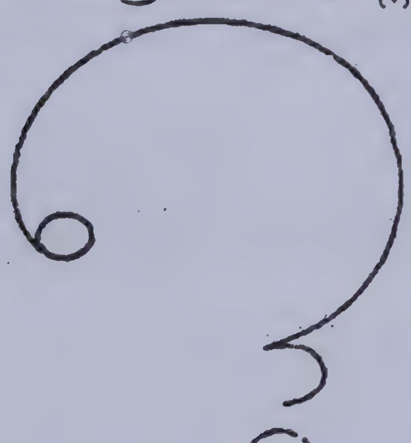
(ಹೇ) ಅಪರ್ಣೇ	(ಹೇ) ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೆ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಕರ್ಣೇ ಜಪನಯನಪೈಶುನ್ಯಚಕಿತಾಃ	ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ–(ಚಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ) ಕಣ್ಣುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ–ಚಾಡಿಗೆ –ಹೆದರಿದ
ಶಫರಿಕಾಃ	ಹೆಣ್ಣು ಮೀನುಗಳು
ಅನಿಮೇಷಾಃ ತೋಯೇ	ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚದೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ನಿಲೀಯಂತೇ	ಔತುಕೊಂಡಿವೆ (ಅಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ)
ನಿಯತಂ	ಇದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಸಂಗತಿ
(ಕಿಂಚ)	(ಮತ್ತು)
ಇಯಂ ಚ ಶ್ರೀಃ	ಈ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂತಿಯು
ಬದ್ಧಚ್ಛದಪುಟಕವಾಟಂ	ಮುಚ್ಚಿದ ದಳಗಳೆಂಬ ಬಾಗಿಲುಗಳ
ಕುವಲಯಂ	ಕನ್ನೈದಿಲೆಯನ್ನು (ನೀಲೋತ್ಪಲವನ್ನು)
ಪ್ರತ್ಯೂಷೇ ಜಹಾತಿ	ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.
ನಿಶಿ ಚ	ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾದರೋ
ತತ್ ವಿಘಟಯ್ಯ	ಆ (ನೀಲೋತ್ಪಲಗಳನ್ನು) ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು
ಪ್ರವಿಶತಿ	ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಅಪರ್ಣೇ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮೀನುಗಳು, ತಾವು ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕದ್ದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಲು ಈ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಕೊಂಡು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಮುಚ್ಚದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದು ಖಚಿತದ ಮಾತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂತಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳುವ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ದಳಗಳೆಂಬ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದಳಗಳೆಂಬ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಡುವ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಎಂದೂ ನೀಲೋತ್ಪಲ ಎಂದೂ ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಗವತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಿಯ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳಲು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಮೀನುಗಳು ಹೆದರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನೀಲಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳು ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ನೀಲ ಕಮಲಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ದಳಗಳೆಂಬ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೀಲೋತ್ಪಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ರೀತಿಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಯಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಬಾರಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ರೇಖೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೊಸಳೆ ಇಲ್ಲವೇ ಮೀನಿನ ಬುರುಡೆ ಅಥವಾ ದಂತದ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಬಹುದು.

ಪೂಜೆ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೨೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ; ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ನಿವಾರಣೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೫೭
ದೇವಿಯ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ವರ್ಣನೆ

ದೃಶಾ ದ್ರಾಘೀಯಸ್ಯಾ ದರದಲಿತನೀಲೋತ್ಪಲರುಚಾ
ದವೀಯಾಂಸಂ ದೀನಂ ಸ್ನಪಯ ಕೃಪಯಾ ಮಾಮಪಿ ಶಿವೇ ।
ಅನೇನಾಯಂ ಧನ್ಯೋ ಭವತಿ ಚ ತೇ ಹಾನಿರಿಯತಾ
ವನೇ ವಾ ಹರ್ಮ್ಯೇ ವಾ ಸಮಕರನಿಪಾತೋ ಹಿಮಕರಃ ॥ ೫೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ದೃಶಾ, ದ್ರಾಘಿಯಸ್ಯಾ, (ದರದಲಿತನೀಲೋತ್ಪಲರುಚಾ) = ದರದಲಿತನೀಲ + ಉತ್ಪಲರುಚಾ, ದವೀಯಾಂಸಂ, ದೀನಂ, ಸ್ನಪಯ, ಕೃಪಯಾ, (ಮಾಮಪಿ) = ಮಾ + ಅಪಿ, ಶಿವೇ, (ಅನೇನಾಯಂ) = ಅನೇನ + ಅಯಂ, (ಧನ್ಯೋ) = ಧನ್ಯಃ, ಭವತಿ, ನ, ಚ, ತೇ, (ಹಾನಿರಿಯತಾ) = ಹಾನಿಃ + ಇಯತಾ, ವನೇ, ವಾ, ಹರ್ಮ್ಯೇ ವಾ, (ಸಮಕರನಿಪಾತೋ) = ಸಮಕರನಿಪಾತಃ, ಹಿಮಕರಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಶಿವೇ	ಸರ್ವೇ ಮಂಗಳೇ
ದ್ರಾಘೀಯಸ್ಯಾ	ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘವಾದ
ದರದಲಿತನೀಲೋತ್ಪಲರುಚಾ	ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಅರಳಿದ – ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ಕಾಂತಿದೇವಿಯಂತೆ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ
ದೃಶಾ	ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ
ದೀನಂ	ದರಿದ್ರನಾದ
ಮಾಮಪಿ ಕೃಪಯಾ	ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ದಯೆ ತೋರಿ
ಸ್ನಪಯ	ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸು (ನೆನೆಯಿಸು)
ಅಯಂ	ಇವನು (ನಾನು)
ಅನೇನ	ಹೀಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸೋಣದರಿಂದ
ಧನ್ಯೋ ಭವತಿ	ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ
ಇಯತಾ	ಇಷ್ಟಮಾತ್ರದಿಂದ
ತೇ	ನಿನಗೆ
ಹಾನಿಃ	ನಷ್ಟವು
ನ ಚ	ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ
ತಥಾ ಹಿ	ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ (ಏಕೆಂದರೆ)

ಹಿಮಕರಃ	ಶೀತ ಕಿರಣನಾದ ಚಂದ್ರನು
ವನೇ	ಕಾಡಿನಲ್ಲಾದರೂ
ಹರ್ಮ್ಯೆ ವಾ	ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ
ಸಮಕರನಿಪಾತಃ	ಸಮಾನವಾದ ಕಿರಣಗಳ ಹರಡುವಿಕೆ ಯುಳ್ಳವು
ಭವತಿ (ಹಿ)	ಆಗಿದ್ದಾನೆಯಷ್ಟೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಸರ್ವಮಂಗಳೆ, ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಅರಳಿದ ಕಪ್ಪು ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಕರುಣಾರಸ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ದರಿದ್ರನಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯಾವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನೀನು ದಯೆ ತೋರಿದರೆ ನಿನಗೆ ನಷ್ಟವೇನು ಆಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶೀತಕಿರಣನಾದ ಚಂದ್ರನು ಕಾಡಾಗಲಿ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಗೇನೂ ಕುಂದಿಲ್ಲ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೭)

ಶ್ರೀಂ
ಶ್ರೀಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೨ ಬಾರಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಯಂತ್ರದ ಮೇಲಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರದ ಕೆಳಗಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾವರೆ ದಳಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಬಹುಭಾಗ್ಯ ಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೫೮
ದೇವಿಯ ಪಾಲಿಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಅರಾಲಂ ತೇ ಪಾಲೀಯುಗಲಮಗರಾಜನ್ಯತನಯೇ
ನ ಕೇಷಾಮಾಧತ್ತೇ ಕುಸುಮಶರಕೋದಂಡಕುತುಕಮ್ ।
ತಿರಶ್ಚೀನೋ ಯತ್ರ ಶ್ರವಣಪಥಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ವಿಲಸನ್
ಅಪಾಂಗವ್ಯಾಸಂಗೋ ದಿಶತಿ ಶರಸಂಧಾನಧಿಷಣಾಮ್ ॥ ೫೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಅರಾಲಂ, ತೇ, (ಪಾಲೀಯುಗಲಮಗರಾಜನ್ಯತನಯೇ) = ಪಾಲೀಯುಗಲಮ್ + ಅಗರಾಜನ್ಯತನಯೇ, ನ, (ಕೇಷಾಮಾಧತ್ತೆ) = ಕೇಷಾಮ್ + ಆಧತ್ತೇ, ಕುಸುಮಶರಕೋದಂಡಕುತುಕಮ್, (ತಿರಶ್ಚೀನೋ)=ತಿರಶ್ಚೀನಃ, ಯತ್ರ, (ಶ್ರವಣಪಥಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ) = ಶ್ರವಣಪಥಮ್ + ಉಲ್ಲಂಘ್ಯ, ವಿಲಸನ್, (ಅಪಾಂಗ ವ್ಯಾಸಂಗೋ) = ಅಪಾಂಗ ವ್ಯಾಸಂಗಃ, ದಿಶತಿ, ಶರಶಂಧಾನಧಿಷಣಾಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

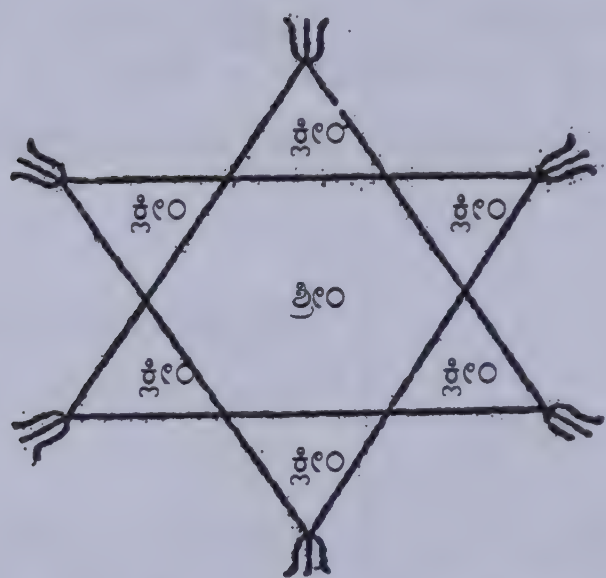
ಅಗರಾಜನ್ಯ ತನಯೇ	ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ–ದೊರೆಯಾದವನ (ಹಿಮವಂತನ) ಮಗಳೆ,
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಅರಾಲಂ ಪಾಲೀಯುಗಲಂ	ಡೊಂಕಾದ (ಬಾಗಿದ) – ಕಪೋಲಗಳು (ಕಿವಿ–ಕಣ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ)
ಕುಸುಮಶರ ಕೋದಂಡ ಕುತುಕಮ್	ಮನ್ಮಥನ – ಬಿಲ್ಲೆಂಬ – ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು
ಕೇಷಾಂ	ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ
ನ ಆಧತ್ತೇ	ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ? (ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.)
(ಯದ್ಯಸ್ಮಾತ್)	(ಯಾವ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ)
ಯತ್ರ ತಿರಶ್ಚೀನಃ	ಎಲ್ಲಿ (ಯಾವ ಕಿವಿಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ) (ಅಡ್ಡಲಾಗಿ)
ವಿಲಸನ್	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ
ಅಪಾಂಗ ವ್ಯಾಸಂಗ	ದೀರ್ಘ ಕಟಾಕ್ಷವು (ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟವು)
ಶ್ರವಣಪಥಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ	(ಶ್ರವಣಪಥಂ + ಉಲ್ಲಂಘ್ಯ) ಕಿವಿಯ ದಾರಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ

ಶರಸಂಧಾನಧಿಷಣಾಂ	ಬಾಣ ಸಂಯೋಜನೆಯೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು (ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣ ಹೂಡಿದನೆನಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ
ದಿಶತಿ	(ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಪರ್ವತರಾಜ ಪುತ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕಪೋಲಗಳೇ (ಪಾಲಿಗಳು) ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲು. ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಹರಡಿರುವ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟವೇ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಬಾಣ. ಬಾಗಿರುವ ನಿನ್ನೆರಡು ಸುಂದರವಾದ ಕಿವಿಯಾಭರಣಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ಪಾಲಿ (ಕಪೋಲ) ವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕಿವಿಯೆಂಬ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟ, ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಬಾಣವೋ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆರು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ಷಟ್ಕೋಣ ಬರೆದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಷಟ್ಕೋಣಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ದಿನ ೧೦೦೦ ಆವರ್ತಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲರಾಜವಶ್ಯತೆ. ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿ ನಾಶ.

ಶ್ಲೋಕ–೫೯

ದೇವಿಯ ಬೆಂಡೋಲೆಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗಪ್ರತಿಫಲಿತತಾಟಂಕಯುಗಲಂ
ಚತುಶ್ಚಕ್ರಂ ಮನ್ಯೇ ತವ ಮುಖಮಿದಂ ಮನ್ಮಥರಥಮ್ ।
ಯಮಾರುಹ್ಯ ದ್ರುಹ್ಯತ್ಯವನಿರಥಮರ್ಕೇಂದುಚರಣಂ
ಮಹಾವೀರೋ ಮಾರಃ ಪ್ರಮಥಪತಯೇ ಸಜ್ಜಿತವತೇ ॥ ೫೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗ) = ಸ್ಫುರತ್ + ಗಂಡ + ಆಭೋಗ, ಪ್ರತಿಫಲಿತತಾಟಂಕ ಯುಗಲಂ, ಚತುಶ್ಚಕ್ರಂ = ಚತುಃ + ಚಕ್ರಂ, ಮನ್ಯೇ, ತವ, (ಮುಖಮಿದಂ) = ಮುಖಮ್ + ಇದಮ್, ಮನ್ಮಥರಥಮ್, (ಯಮಾರುಹ್ಯ) = ಯಮ್ + ಆರುಹ್ಯ, (ದ್ರುಹ್ಯತ್ಯವನಿರಥಮರ್ಕೇಂದುಚರಣಂ) = ದ್ರುಹ್ಯತಿ + ಅವನಿರಥಮ್ + ಅರ್ಕ+ಇಂದುಚರಣಂ, (ಮಹಾವೀರೋ) = ಮಹಾವೀರಃ, ಮಾರಃ, ಪ್ರಮಥಪತಯೇ, ಸಜ್ಜಿತವತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತೀ)	(ಎಲ್ಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ)
ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗ	(ಸ್ಫುರತ್ + ಗಂಡಾಭೋಗ) ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಫಲಿತ ತಾಟಂಕಯುಗಲಂ	ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾದ ಎರಡು ಕರ್ಣಾಭರಣಗಳನ್ನು (ಜೋಡಿ ಬೆಂಡೋಲೆಗಳನ್ನು)
ತವ ಇದಂ ಮುಖಂ	ನಿನ್ನ ಈ ಮುಖವನ್ನು
ಚತುಶ್ಚಕ್ರಂ ಮನ್ಮಥ ರಥಂ	ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಮನ್ಮಥನ ರಥವನ್ನಾಗಿ
ಮನ್ಯೇ	ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.
ಯಮಾರುಹ್ಯ	ಯಂ+ಆರುಹ್ಯ ಯಾವ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿ
ಮಾರಃ	ಮನ್ಮಥನು
ಮಹಾವೀರಃ (ಸನ್)	ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನಾಗಿ (ಮಹಾವೀರನಾಗಿ)
	ಭೂಮಿಯೆಂಬ ರಥವನ್ನು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ

ಅವನಿರಥಂ ಅರ್ಕೇಂದುಚರಣಂ	ಗಾಲಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ಸಜ್ಜಿತವತೇ ಪ್ರಮಥಪತಯೇ	ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳಿಗೆ - ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ
ದ್ರುಹ್ಯತಿ	ದ್ರೋಹವೆಸಗುತ್ತಾನೆ. (ಶಿವನಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಓ ಭಗವತಿ ಪರಿಶುಭ್ರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾದ ಎರಡು ಬೆಂಡೋಲೆಗಳು (ತಾಟಂಕಗಳು) ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳ ಮನ್ಮಥ ರಥವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಖ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ೪ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ರಥವನ್ನೇರಿ ಮಹಾವೀರನೆನಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನು ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನೇ ರಥದ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಭೂಮಿ ರೂಪವಾದ ರಥವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ದ್ರೋಹವೆಸಗುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೫೯)

ಐಂ ಕ್ಲೀಂ ಸೌಃ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಬೇಕು. ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರ ಬರೆದು ನಡುವೆ ಐಂ ಕ್ಲೀಂ ಸೌಃ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಐಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರದ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೌಃ ಬೀಜಾಕ್ಷರದ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಳಿ ಹೂಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಸಿಹಿ ಪೊಂಗಲ್, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಜನವಶ್ಯತೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೦

ದೇವಿಯ ಮಧುರಾಲಾಪದ ವರ್ಣನೆ

ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸೂಕ್ತೀರಮೃತಲಹರೀಕೌಶಲಹರೀಃ
ಪಿಬಂತ್ಯಾಃ ಶರ್ವಾಣಿ ಶ್ರವಣಚುಲುಕಾಭ್ಯಾಮವಿರಲಮ್ ।
ಚಮತ್ಕಾರಶ್ಲಾಘಾಚಲಿತಶಿರಸಃ ಕುಂಡಲಗಣೋ
ಝುಣತ್ಕಾರೈಸ್ತಾರೈಃ ಪ್ರತಿವಚನಮಾಚಷ್ಟ ಇವ ತೇ ॥ ೬೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸೂಕ್ತೀರಮೃತಲಹರೀಕೌಶಲಹರೀಃ) = ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ + ಸೂಕ್ತೀಃ + ಅಮೃತ ಲಹರೀ + ಕೌಶಲ ಹರೀಃ, ಪಿಬಂತ್ಯಾಃ, ಶರ್ವಾಣಿ, (ಶ್ರವಣಚುಲಕಾಭ್ಯಾಮವಿರಲಮ್) = ಶ್ರವಣ ಚುಲುಕಾಭ್ಯಾಮ್ + ಅವಿರಲಮ್, (ಚಮತ್ಕಾರಶ್ಲಾಘಾಚಲಿತಶಿರಸಃ) = ಚಮತ್ಕಾರಶ್ಲಾಘ + ಆಚಲಿತಶಿರಸಃ (ಕುಂಡಲಗಣೋ) = ಕುಂಡಲಗಣಃ (ಝುಣತ್ಕಾರೈಸ್ತಾರೈಃ) = ಝುಣತ್ಕಾರೈಃ + ತಾರೈಃ (ಪ್ರತಿವಚನಮಾಚಷ್ಟ) = ಪ್ರತಿವಚನಮ್ + ಆಚಷ್ಟ, ಇವ, ತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

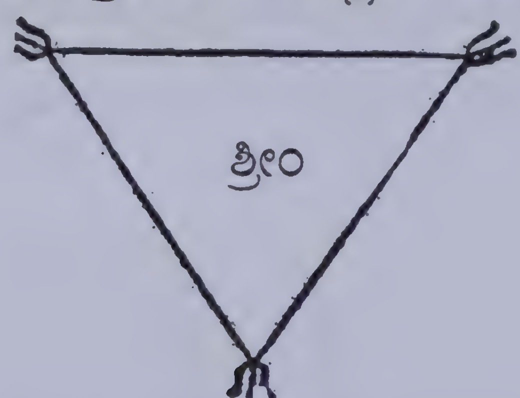
(ಹೇ) ಶರ್ವಾಣಿ	(ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪತ್ನಿಯೇ,)
ಅಮೃತಲಹರೀ	ಅಮೃತದ–ಪ್ರವಾಹದ
ಕೌಶಲಹರೀ	ಜಾಣತನವನ್ನು–ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸನಿಹವಾದ
(ತೇ) ಸೂಕ್ತೀಃ	(ನಿನ್ನ) ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು
ಶ್ರವಣ ಚುಲುಕಾಭ್ಯಾಂ	ಕಿವಿಗಳೆಂಬ ಅರ್ಧ ಬೊಗಸೆಗಳಿಂದ (ಸೇರೆಗಳಿಂದ)
ಅವಿರಲಂ	ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಡದೆ
ಪಿಬಂತ್ಯಾಃ	ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ
ಚಮತ್ಕಾರಶ್ಲಾಘಾಚಲಿತಶಿರಸಃ	(ಚಮತ್ಕಾರ–ಶ್ಲಾಘಾ–ಚಲಿತಶಿರಸಃ) = ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ–ತಲೆದೂಗುತ್ತಿರುವ ತಲೆಯ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ
ಕುಂಡಲಗಣಃ	ಕರ್ಣಾಭರಣ (ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳ) ಸಮೂಹವು

ತಾರೈಃ	ತಾರಸ್ಥಾಯಿಯಾದ (ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾದ)
ಝಣತ್ಕಾರೈಃ	ಝಣಝಣವೆಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ
ಪ್ರತಿವಚನಂ	ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು
ಆಚಷ್ಟ ಇವ	ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬಂತಿದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪತ್ನಿಯೇ (ಶರ್ವಾಣಿಯೇ), ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ ಮಾತುಗಳು ಅಮೃತರಸದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸವಿನುಡಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರಸ್ವತಿಯು ಕಿವಿಗಳೆಂಬ ಅರ್ಧಭೊಗಸೆಗಳಿಂದ ಎಡಬಿಡದೆ ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಧುರನುಡಿಗಳ ಚಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಸ್ವತಿ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳು ಝಣ ಝಣತ್ಕಾರದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಾ (ಓಲೆಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಾ) ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರ ನಡುವೆ ಶ್ರೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಳಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೨೦೦೦ ಸಲ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಭರಣಗಳೊಡನೆ ಧರಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಪುರುಷರೂ ವಶರಾಗುವರು.

ಪುರುಷ ವಶೀಕರಣ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೧

ದೇವಿಯ ನಾಸಾಪುಟದ ವರ್ಣನೆ

ಅಸೌ ನಾಸಾವಂಶಸ್ತುಹಿನಗಿರಿವಂಶಧ್ವಜಪಟೀ
ತ್ವದೀಯೋ ನೇದೀಯಃ ಫಲತು ಫಲಮಸ್ಮಾಕಮುಚಿತಮ್ ।
ವಹತ್ಯಂತರ್ಮುಕ್ತಾಃಶಿಶಿರಕರನಿಃಶ್ವಾಸಗಲಿತಂ
ಸಮೃದ್ಧ್ಯಾ ಯತ್ತಾಸಾಂ ಬಹಿರಪಿ ಚ ಮುಕ್ತಾಮಣಿಧರಃ ॥ ೬೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಅಸೌ, (ನಾಶವಂಶಸ್ತುಹಿನಗಿರಿ ವಂಶಧ್ವಜಪಟೀ) = ನಾಸಾವಂಶಃ + ತುಹಿನಗಿರಿವಂಶಧ್ವಜಪಟೀ, (ತ್ವದೀಯೋ) = ತ್ವದೀಯಃ ನೇದೀಯಃ, ಫಲತು, (ಫಲಮಸ್ಮಾಕಮುಚಿತಮ್) = ಫಲಮ್ + ಅಸ್ಮಾಕಮ್ + ಉಚಿತಮ್, (ವಹತ್ಯಂತರ್ಮುಕ್ತಾಃ) = ವಹತಿ + ಅಂತರ್‌ಮುಕ್ತಾಃ, ಶಿಶಿರಕರನಿಶ್ವಾಸಗಲಿತಂ, ಸಮೃದ್ಧ್ಯಾ, (ಯತ್ತಾಸಾಂ) = ಯತ್ + ತಾಸಾಂ, (ಬಹಿರಪಿ) = ಬಹಿಃ + ಅಪಿ, ಚ, ಮುಕ್ತಾಮಣಿಧರಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

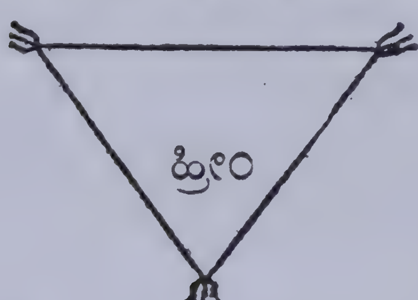
(ಹೇ) ತುಹಿನಗಿರಿವಂಶಧ್ವಜಪಟೀ	(ಎಲೈ) – ಹಿಮವಂತನ – ವಂಶವೆಂಬ ಧ್ವಜದಂಡಕ್ಕೆ – ಧ್ವಜದ ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಯದವಳೇ,
ತ್ವದೀಯೋ	ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ
ಅಸೌ ನಾಸಾವಂಶಃ	ಈ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಿನಂತಿರುವ ಮೂಗು (ಮೂಗೆಂಬ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲು)
ಅಸ್ಮಾಕಂ	ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ
ಉಚಿತಂ	ಯೋಗ್ಯವಾದ
ನೇದೀಯಃ	ಬಹಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಉಂಟಾಗುವ
ಫಲಂ	ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು
ಫಲತು	ಕೊಡಲಿ
(ಸಃ)	(ಯಾವ ನಾಸಾದಂಡವು)
ಅಂತರ್ಮುಕ್ತಾಃ	(ಅಂತಃ + ಮುಕ್ತಾ) ಒಳ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು
ವಹತಿ	ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ (ಧರಿಸಿದೆ)
(ಯದ್ಯಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾತ್)	

ತಾಸಾಂ ಸಮೃದ್ಧ್ಯಾ	(ಯಾವ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ) ಆ ಮುತ್ತುಗಳ ಆಧಿಕ್ಯದಿಂದ (ಹೆಚ್ಚಾದಾದರಿಂದ)
ಶಿಶಿರಕರನಿಶ್ವಾಸಗಲಿತಂ	ಚಂದ್ರನಾಡೀ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ (ಎಡ ಮೂಗಿನ ಸ್ವರದ) ವಾಯುವಿನಿಂದ-ಜಾರಿದ
ಬಹಿರಪಿ ಚ	ಹೊರಗೂ ಕೂಡ
ಮುಕ್ತಾಮಣಿಧರಃ (ಅಧಾತ್)	ಮುಕ್ತಾಮಣಿಗಳನ್ನು (ಧರಿಸಿದೆ) (ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪರ್ವತರಾಜ ಹಿಮವಂತನಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿಯ ಧ್ವಜಪಟವಾಗಿದ್ದೀಯೆ (ವಂಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದಿರುವೆ). ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಮೂಗು (ನಾಸಾದಂಡ) ನಮ್ಮ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಿನ್ನ ನಾಸಾವಂಶವು (ಮೂಗೆಂಬ ಎಳೆ ಬಿದರಿನಲ್ಲಿ) ಒಳಗಡೆ ಅಧಿಕವಾದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಮುತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುತ್ತು ಚಂದ್ರನಾಡಿಯೆಂಬ ಎಡಮೂಗಿನಿಂದ ವಾಯುವಿನ ಆಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಾಸಾದಂಡದ ಎಡಭಾಗವು ಧರಿಸಿದೆ. (ಎಡಮೂಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮೂಗನ್ನು ವಂಶಧ್ವಜವೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇವಿಯ ನಾಸಿಕದ ಚೆಲುವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ.)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೆಳಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೨೦೦೦ ಸಲದಂತೆ ಜಪಿಸಿ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಭರಣಗಳೊಡನೆ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲ ಪುರುಷವಶ್ಯತೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೬೨

ದೇವಿಯ ತುಟಿಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಪ್ರಕೃತ್ಯಾऽऽರಕ್ತಾಯಾಸ್ತವ ಸುದತಿ ದಂತಚ್ಛದರುಚೇಃ
ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯೇ ಸಾದೃಶ್ಯಂ ಜನಯತು ಫಲಂ ವಿದ್ರುಮಲತಾ ।
ನ ಬಿಂಬಂ ತದ್ಬಿಂಬಪ್ರತಿಫಲನರಾಗಾದರುಣಿತಂ
ತುಲಾಮಧ್ಯಾರೋಢುಂ ಕಥಮಿವ ವಿಲಜ್ಜೇತ ಕಲಯಾ ॥ ೬೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಪ್ರಕೃತ್ಯಾऽऽರಕ್ತಾಯಾಸ್ತವ) = ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ + ಆರಕ್ತಾಯಾಃ, + ತವ, ಸುದತಿ, ದಂತಚ್ಛದರುಚೇಃ, ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯೇ, ಸಾದೃಶ್ಯಂ, ಜನಯತು, ಫಲಂ, ವಿದ್ರುಮಲತಾ, ನ, ಬಿಂಬಂ, (ತದ್ಬಿಂಬಪ್ರತಿಫಲನರಾಗಾದರುಣಿತಂ) = ತದ್ಬಿಂಬಪ್ರತಿಫಲನ ರಾಗಾತ್ + ಅರುಣಿತಂ, (ತುಲಾಮ ಧ್ಯಾರೋಢುಂ) = ತುಲಾಂ + ಅಧಿ+ಆರೋಢುಂ, (ಕಥಮಿವ) = ಕಥಂ + ಇವ, ವಿಲಜ್ಜೇತ, ಕಲಯಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಸುದತಿ	ಸುಂದರವಾದ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೇ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ	ಸ್ವಭಾವದಿಂದ
ಆರಕ್ತಯಾ	ಬಹಳ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ
ದಂತಚ್ಛದರುಚೇಃ	(ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಳದಂತಿರುವ) ತುಟಿಗಳ ಕಾಂತಿಗೆ
ಸಾದೃಶ್ಯಂ	ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು
ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯೇ	ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆನು
ವಿದ್ರುಮಲತಾ	ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಯು
ಫಲಂ	ಹಣ್ಣನ್ನು
ಜನಯತು	ಬಿಡಲಿ
ಬಿಂಬಂ ಪುನಃ	ಇನ್ನು ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಾದರೋ
ತದ್ಬಿಂಬ	ಆ ತುಟಿಯ ಆಕಾರದ
ಪ್ರತಿಫಲನ	ನೆರಳಿನಿಂದವುಂಟಾದ
ರಾಗಾದರುಣಿತಂ	ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಕಲಯಾ	ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗದಲ್ಲಾದರೂ

ತುಲಾಮಧ್ಯಾರೋಢುಂ	(ತುಲಾಂ + ಅಧ್ಯಾರೋಢುಂ) ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ
ಕಥಮಿವ	(ಕಥಂ + ಇವ) ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ವಿಲಜ್ಜೇತ	ನಾಚಿಕೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ !

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಸುದತಿಯೇ, (ಸುಂದರವಾದ ಹಲ್ಲಿನ ಸಾಲುಳ್ಳವಳೇ) ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸುಂದರ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಕೆಂಪಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಕೆಂಪುತುಟಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಹಣ್ಣಿನ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಕೆಂಪು ಕಾಂತಿಗೆ ಸರಿದೂಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಕೇವಲ ಹವಳದಬಳ್ಳಿ ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಕೆಂಪಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗದು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಕೆಂಪು ಸಹಜವಾಗಿ ನಿನ್ನದೇ ಆದುದರಿಂದ ಬಿಂಬಫಲ (ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು) ದ ಕೆಂಪು ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಾಗದು, ನಿನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು ಬಿಂಬಫಲ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೇವಿಯ ತುಟಿಯ ಕೆಂಪು ಸಾಟಿಯಾಗದೆ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣು ನಾಚುತ್ತಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ದೇವಿಯ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಾಗಲಿ ಹವಳದ ಕೆಂಪಾಗಲಿ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಸಾರ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೨)

ಮಂ
ಮಂ
ಮಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರ (ಆಯಾಕಾರದ ಚೌಕ) ರಚಿಸಿ ಅದರ ಮಧ್ಯೆ 'ಮಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರ ೩ ಬಾರಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೊಂದು ಬರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಗರಿಕೆ (ದೂರ್ವಾ)ಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಉದ್ದಿನವಡೆ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ಪ್ರತಿದಿನ ೮೦೦೦ ಬದಿ ೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : (ನಿದ್ರೆ ಬಾರದಿರುವವರ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ಈ ಪೂಜಿಸಿದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ. ಸುಖನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸುಖನಿದ್ರಾಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೩

ದೇವಿಯ ವದನಬಿಂಬದ ವರ್ಣನೆ

ಸ್ಮಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಜಾಲಂ ತವ ವದನಚಂದ್ರಸ್ಯ ಪಿಬತಾಂ
ಚಕೋರಾಣಾಮಾಸೀದತಿರಸತಯಾ ಚಂಚುಜಡಿಮಾ ।
ಅತಸ್ತೇ ಶೀತಾಂಶೋರಮೃತಲಹರೀಮಾಮ್ಲರುಚಯಃ
ಪಿಬಂತಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ ನಿಶಿ ನಿಶಿ ಭೃಶಂ ಕಾಂಜಿಕಧಿಯಾ ॥ ೬೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಸ್ಮಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಜಾಲಂ, ತವ, ವದನಚಂದ್ರಸ್ಯ, ಪಿಬತಾಮ್, (ಚಕೋರಾಣಾಮಾಸೀದತಿರಸತಯಾ) = ಚಕೋರಾಣಾಮ್ + ಆಸೀತ್ + ಅತಿರಸತಯಾ ಚಂಚುಜಡಿಮಾ, (ಅತಸ್ತೇ) = ಅತಃ + ತೇ, (ಶೀತಾಂಶೋರಮೃತಲಹರೀಮಾಮ್ಲರುಚಯಃ) = ಶೀತಾಂಶೋಃ + ಅಮೃತಲಹರೀಂ + ಆಮ್ಲರುಚಯಃ, ಪಿಬಂತಿ, ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ, ನಿಶಿ, ನಿಶಿ, ಭೃಶಂ, ಕಾಂಜಿಕಧಿಯಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಓ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೆ,)
ತವ	ನಿನ್ನ
ವದನ ಚಂದ್ರಸ್ಯ	ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರನ
ಸ್ಮಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಜಾಲಂ	ಮುಗುಳುನಗೆಯೆಂಬ–ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು
ಪಿಬತಾಂ	ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ಚಕೋರಾಣಾಂ	ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ
ಅತಿರಸತಯಾ	ಬಹಳ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ಚಂಚುಜಡಿಮಾ	ಕೊಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ (ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ) ಅರುಚಿಯು (ಜಡತೆಯು)
ಆಸೀತ್	ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದು
ಅತಸ್ತೇ	(ಅತಃ + ತೇ) ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು
ಆಮ್ಲರುಚಯಃ	ಹುಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ
ಶೀತಾಂಶೋರಮೃತಲಹರೀಂ	ತಂಪಾದ ಕಿರಣಗಳ ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತರಸದ ಧಾರೆಯನ್ನು

ಕಾಂಜಿಕಧಿಯಾ	ಹುಳಿಗಂಜಿ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ
ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ	ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ
ನಿಶಿ ನಿಶಿ	ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೂ
ಭೃಶಂ	ಅಧಿಕವಾಗಿ
ಪಿಬಂತಿ	ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತವೆ

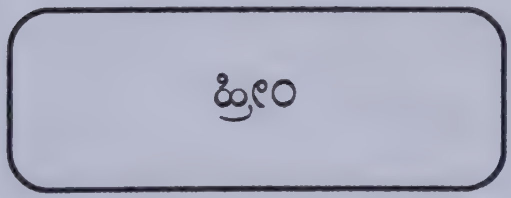
ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮುಖವೆಂಬುದೇ ಕಮಲವು; ಮುಗುಳುನಗೆ ಎಂಬುದೇ ಚಂದ್ರಿಕೆ (ಬೆಳದಿಂಗಳು). ಬಹಳ ಸಿಹಿಯಾದ ಈ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ (ಕೊಕ್ಕು ಎಂಬುದೇ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ) ಅರುಚಿಯು ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹುಳಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಪ್ರತಿದಿನದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇರುವ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಹುಳಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಗಂಜಿಯೆಂದು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಇವೆ.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಂದವರು ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಅಥವಾ ಖಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಾಗೆ ಈ ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವಿಯ ಮುಖಚಂದ್ರನ ಮುಗುಳುನಗೆಯೆಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಸಿಹಿಯಾದ ಚಂದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅರುಚಿಯುಂಟಾದಾಗ ಪುರಾತನ ಚಂದ್ರನ ಚಂದ್ರಿಕೆಯನ್ನು (ದ್ರವ ಪದಾರ್ಥವು ಬಹಳ ಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋದರೆ ಹುಳಿಯಾಗುವುದು ಸ್ವಭಾವವು ಈ ಭಾವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು) ಹುಳಿಯಾದ ಗಂಜಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ದೀರ್ಘ ಚತುರಶ್ರ (ಆಯಾಕಾರದ ಚೌಕ) ನಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಸಿ ಪೂರ್ತಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ.

ಜಪ : ೩೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೩೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ತಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವರು.**

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ಕೇರಳದ ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೪

ದೇವಿಯ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರ ವರ್ಣನೆ

ವಿಶ್ರಾಂತಂ ಪತ್ಯುರ್ಗುಣಗಣಕಥಾಮ್ರೇಡನಜಪಾ
ಜಪಾಪುಷ್ಪಚ್ಛಾಯಾ ತವ ಜನನಿ ಜಿಹ್ವಾ ಜಯತಿ ಸಾ ।
ಯದಗ್ರಾಸೀನಾಯಾಸ್ಸ್ಫಟಿಕದೃಷದಚ್ಛಚ್ಛವಿಮಯೀ
ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಮೂರ್ತಿಃ ಪರಿಣಮತಿ ಮಾಣಿಕ್ಯವಪುಷಾ ॥ ೬೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಅವಿಶ್ರಾಂತಂ, (ಪತ್ಯುರ್ಗುಣಗಣಕಥಾಮ್ರೇಡನಜಪಾ) = ಪತ್ಯುಃ + ಗುಣಗಣಕಥಾ + ಆಮ್ರೇಡನಜಪಾ, ಜಪಾಪುಷ್ಪಚ್ಛಾಯಾ, ತವ, ಜನನಿ, ಜಿಹ್ವಾ, ಜಯತಿ, ಸಾ, (ಯದಗ್ರಾಸೀನಾಯಾಃ) = ಯತ್ + ಅಗ್ರ+ಆಸೀನಾಯಾಃ, (ಸ್ಫಟಿಕ ದೃಷದಚ್ಛವಿಮಯೀ = ಸ್ಫಟಿಕದೃಷತ್ + ಅಚ್ಛಚ್ಛವಿಂ + ಅಯೀ, (ಸರಸ್ವತ್ಯಾ) ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ, ಮೂರ್ತಿಃ, ಪರಿಣಮತಿ, ಮಾಣಿಕ್ಯವಪುಷಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಜನನೀ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ತವ ಸಾ ಜಿಹ್ವಾ	ನಿನ್ನ ಆ ನಾಲಗೆಯು
ಅವಿಶ್ರಾಂತಂ	ನಿರಂತರವಾಗಿ
ಪತ್ಯುಃ	ಪತಿಯಾದ (ಗಂಡನಾದ) ಪರಮೇಶ್ವರನ
ಗುಣಗಣಕಥಾಮ್ರೇಡನಜಪಾ	ಗುಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ (ಹೇಳೋಣವೆಂಬ) ಪಠಿಸುವ ಜಪವಾಗಿದೆ
ಜಪಾಪುಷ್ಪಚ್ಛಾಯಾ	ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಜಯತಿ	ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ (ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ)
ಯದಗ್ರಾಸೀನಾಯಾಃ	(ಯತ್ + ಅಗ್ರ + ಆಸೀನಾಯಾಃ) ಯಾವ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವ
ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ	ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ
ಸ್ಫಟಿಕದೃಷದಚ್ಛಚ್ಛವಿಮಯಿೀ	(ಸ್ಫಟಿಕದೃಷತ್ – ಅಚ್ಛಚ್ಛ ವಿಮಯೀ)
ಮೂರ್ತಿಃ	= ಸ್ಫಟಿಕದ ಶಿಲೆಯಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ

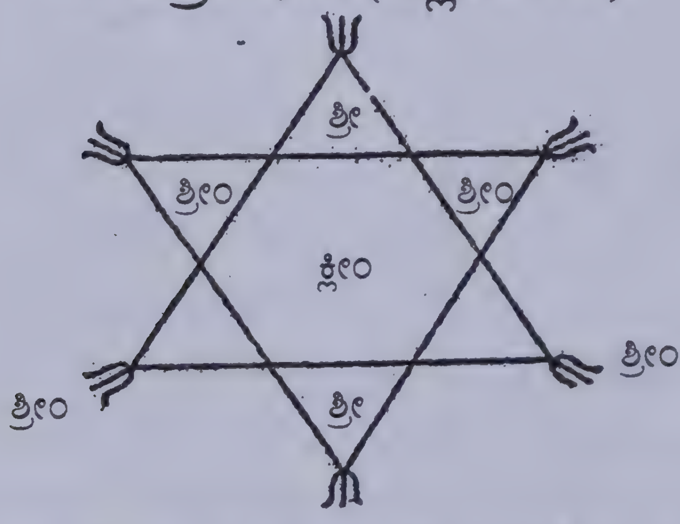
ಮಾಣಿಕ್ಯವಪುಷಾ ಪರಿಣಮತಿ	ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರೀರವು ಕೆಂಪುರತ್ನದಂತೆ ಇರುವ-ಆಕಾರದಂತೆ ಪರಿಣಾಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (ರೂಪಾಂತರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ : ಎಲೈ ತಾಯೇ, ನಿನ್ನ ಆ ನಾಲಗೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ತ್ರಿಪುರದಹನ, ಅಂಧಕಾಸುರನ ಸಂಹಾರ, ವಿಷಪಾನ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಸಕೃತ್ಯಗಳ ಕಥೆಗಳ ಜಪಮಾಡುತ್ತಾ ಜಪಾಪುಷ್ಪದಂತೆ (ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂತೆ) ಬಹಳ ಕೆಂಪಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಸರಸ್ವತಿಯ ಶುಭ್ರವಾದ ಸ್ಫಟಿಕದಂತಿರುವ ಶರೀರವು ಈ ನಾಲಿಗೆಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ, ನೋಡುವವರಿಗೆ ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯಂತೆ (ಕೆಂಪು ಹರಳಿನಂತೆ) ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವು ಇರುವುದು. ಅಂದರೆ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವರೂಪಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯು ಇರುವಳೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕುಂಕುಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ೬ ಮೂಲೆ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ೬ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವ ಷಟ್ಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ೬ ತ್ರಿಭುಜಗಳಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಂ' ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು ಷಟ್ಕೋಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಹೇಳಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ :	ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ.
ಜಪ :	೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಸಲದಂತೆ ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ :	**ಸಕಲ ಜನವಶ್ಯತೆ.**

ಶ್ಲೋಕ–೬೫

ದೇವಿಯ ತಾಂಬೂಲದ ಪವಿತ್ರತಾವರ್ಣನೆ

ರಣೇ ಜಿತ್ವಾ ದೈತ್ಯಾನಪಹೃತಶಿರಸ್ತ್ರೈಃ ಕವಚಿಭಿಃ
ನಿವೃತ್ತೈಶ್ಚಂಡಾಂಶತ್ರಿಪುರಹರನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಿಮುಖೈಃ ।
ವಿಶಾಖೇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರೈ ಶ್ಶಶಿವಿಶದಕರ್ಪೂರಶಕಲಾಃ
ವಿಲೀಯಂತೇ ಮಾತಸ್ತವ ವದನತಾಂಬೂಲಕಬಲಾಃ ॥ ೬೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ರಣೇ, ಜಿತ್ವಾ, (ದೈತ್ಯಾನಪಹೃತಶಿರಸ್ತ್ರೈಃ) = ದೈತ್ಯಾನ್ + ಅಪಹೃತಶಿರಸ್ತ್ರೈಃ, ಕವಚಿಭಿಃ, (ನಿವೃತ್ತೈಶ್ಚಂಡಾಂಶತ್ರಿಪುರಹರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಮುಖೈಃ) = ನಿವೃತ್ತೈಃ + ಚಂಡಾಂಶ ತ್ರಿಪುರ ಹರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಮುಖೈಃ, ವಿಶಾಖೇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರೈಃ = ವಿಶಾಖ + ಇಂದ್ರ + ಉಪೇಂದ್ರೈಃ, ಶಶಿವಿಶದಕರ್ಪೂರಶಕಲಾಃ, ವಿಲೀಯಂತೇ, (ಮಾತಸ್ತವ) = ಮಾತಃ + ತವ, ವದನತಾಂಬೂಲಕಬಲಾಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

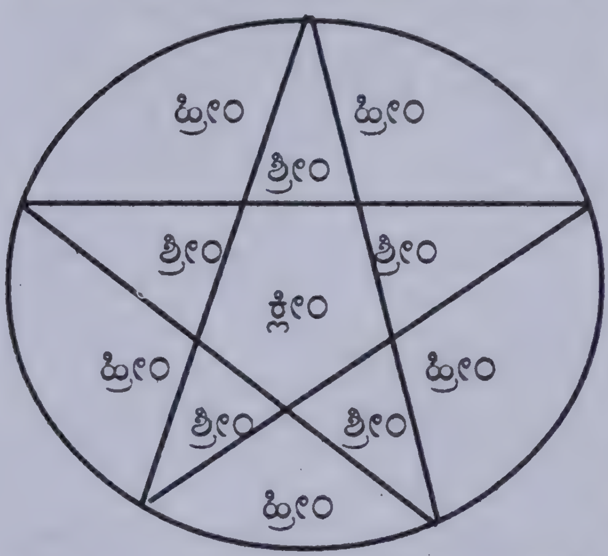
(ಹೇ) ಮಾತಃ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ರಣೇ ದೈತ್ಯಾನ್ ಜಿತ್ವಾ	ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಜಯಿಸಿ
ನಿವೃತ್ತೈಃ	ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು
ಅಪಹಹೃತ ಶಿರಸ್ತ್ರೈಃ	ತೆಗೆದು ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (ಕಳಚಿದ) ಕಿರೀಟಗಳುಳ್ಳ (ಶಿರೋವೇಷ್ಟನಗಳುಳ್ಳ)
ಕವಚಿಭಿಃ	ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ
ಚಂಡಾಂಶ ತ್ರಿಪುರಹರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಮುಖೈಃ	ಚಂಡನೆಂಬ ಪ್ರಮಥನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಶಿವ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರುವ
ವಿಶಾಖೇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರೈಃ	(ವಿಶಾಖ + ಇಂದ್ರ + ಉಪೇಂದ್ರೈಃ) ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಇಂದ್ರ ವಿಷ್ಣು ಇವರುಗಳಿಂದ
ಶಶಿವಿಶದಕರ್ಪೂರಶಕಲಾಃ	ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿರುವ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರದ ಚೂರುಗಳುಳ್ಳ
ತವ ವದನ ತಾಂಬೂಲಕಬಲಾಃ	ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ತಾಂಬೂಲದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು (ತುತ್ತುಗಳನ್ನು)
ವಿಲೀಯಂತೇ	ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ದೇವಿಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಂಬೂಲದ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ತಾಯೇ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ವಿಷ್ಣು, ಇಂದ್ರ, ಇವರುಗಳು ಕವಚ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕಳೆದಿರಿಸಿ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು, ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅರ್ಧಮಾತ್ರ ಅಗಿದಿದ್ದ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರದ ಹಳುಕುಗಳು ಬೆರೆತಿದ್ದ ತಾಂಬೂಲದ ಕವಳಗಳನ್ನು (ಉಂಡೆಗಳನ್ನು) ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದಾಗ ಅವರು ಮಹಾಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಭಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಚಂಡಿಕೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸೇರಿದುದು ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಡೆಯಲು ಬಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ದೇವಿಯ ತಾಂಬೂಲ ರೂಪವಾದ ಪ್ರಸಾದವು ಇವರಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಎಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಕೋಣ ಗಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರ ಚಿಹ್ನೆ ರಚಿಸಬೇಕು. ೫ ಹೊರ ತ್ರಿಕೋಣಗಳ ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ತ್ರಿಕೋಣಗಳ ಒಳಗೆ ಶ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಯಂತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಹಾಗೆ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗುಗ್ಗುಳದ ಧೂಪ ಹಾಕಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಜನವಶೀಕರಣ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೬
ದೇವಿಯ ಕಂಠಮಾಧುರ್ಯದ ವರ್ಣನೆ

ವಿಪಂಚ್ಯಾ ಗಾಯಂತೀ ವಿವಿಧಮಪದಾನಂ ಪಶುಪತೇಃ
ತ್ವಯಾಽಽರಬ್ಧೇ ವಕ್ತುಂ ಚಲಿತಶಿರಸಾ ಸಾಧುವಚನೇ ।
ತದೀಯೈರ್ಮಾಧುರ್ಯೈರಪಲಪಿತತಂತ್ರೀಕಲರವಾಂ
ನಿಜಾಂ ವೀಣಾಂ ವಾಣೀ ನಿಚುಲಯತಿ ಚೋಲೇನ ನಿಭೃತಮ್॥ ೬೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ವಿಪಂಚ್ಯಾ, ಗಾಯಂತೀ, (ವಿವಿಧಮಪದಾನಂ) = ವಿವಿಧಂ + ಅಪದಾನಂ, ಪಶುಪತೇಃ, (ತ್ವಯಾರಬ್ಧೇ) = ತ್ವಯಾ + ಆರಬ್ಧೇ, ವಕ್ತುಂ, ಚಲಿತಶಿರಸಾ, ಸಾಧುವಚನೇ, (ತದೀಯೈರ್ಮಾಧುರ್ಯೈರಪಲಪಿತ ತಂತ್ರೀ ಕಲರವಾಂ) = ತದೀಯೈಃ + ಮಾಧುರ್ಯೈಃ + ಅಪಲಪಿತ ತಂತ್ರೀ ಕಲರವಾಂ, ನಿಜಾಂ, ವೀಣಾಂ, ವಾಣೀ, ನಿಚುಲಯತಿ, ಚೋಲೇನ, ನಿಭೃತಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

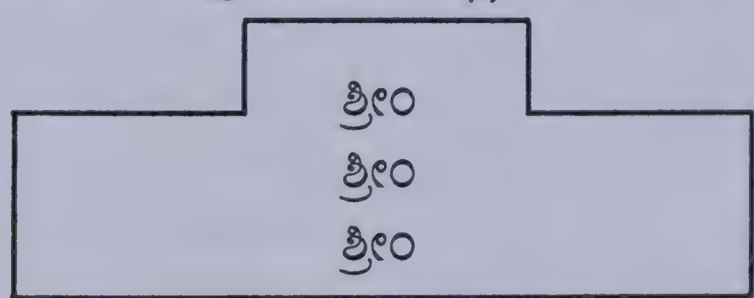
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದವಳೇ)
ಪಶುಪತೇಃ	(ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ) ಪರಮೇಶ್ವರನ
ವಿವಿಧಂ ಅಪದಾನಂ	ಅನೇಕವಾದ (ನಾನಾ ರೀತಿಯ) ಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು)
ವಿಪಂಚ್ಯಾ	ವೀಣೆಯಿಂದ
ಗಾಯಂತೀ	(ನುಡಿಸಿ) ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ (ಹಾಡುತ್ತಿರುವ)
ತ್ವಯಾ ವಕ್ತುಂ	ನಿನಗೆ (ಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು) ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ
ಚಲಿತಶಿರಸಾ	ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವುದರಿಂದ (ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಲೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ)
ಸಾಧು ವಚನೇ	ಶ್ಲಾಘನೆಯ ಮಾತು
ಆರಬ್ಧೇ (ಸತಿ)	ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು
ತದೀಯೈಃ	ಆ ಮಾತುಗಳ ದೇವಿಯ
ಮಾಧುರ್ಯೈಃ	ಮಾಧುರ್ಯದಿಂದ
ಅಪಲಪಿತ	ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ತಂತ್ರೀಕಲರವಾಂ	ವೀಣೆಯ ತಂತಿಗಳ–(ಸೊಗಸಾದ ಮಧುರ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ)
ನಿಜಾಂ	ತನ್ನ
ವೀಣಾಂ ವಾಣೀ	ವೀಣೆಯನ್ನು ಸರಸ್ವತಿಯು
ಚೋಲೇನ	ಗವುಸಿನಿಂದ (ವೀಣೆಯ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ)
ನಿಭೃತಂ	ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನಿಚುಲಯತಿ	ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ವಾಕ್ಕನ್ನು, ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ : ಸರಸ್ವತಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಗೀತರೂಪದಿಂದ ವೀಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಇದಿರಾಗಿ ನುಡಿಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಶಿವನು ತಲೆದೂಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದೇವಿಯು ಶ್ಲಾಘನೆಯ ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, 'ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರಸ್ವತಿಯು ದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ಮಾತಿನ ಮಾಧುರ್ಯವು ತನ್ನ ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ವೀಣೆಗೆ ಮುಸುಕನ್ನು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಂದರೆ ದೇವಿಯ ವಾಕ್ಕು ಬಹಳ ಇಂಪಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ".

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ (ಒಂದು ಸಮ ಚೌಕಾಕಾರ) ಇನ್ನೊಂದು ಎರಡು ಆಯಾಕಾರ ಚೌಕಗಳು) ಸೇರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಬರುವಂತೆ ಶ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಬಾರಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೪ ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಫಲ : ವೀಣಾದಿ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಕುಶಲನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೬೭

ದೇವಿಯ ಗಲ್ಲದ ವರ್ಣನೆ

ಕರಾಗ್ರೇಣ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ತುಹಿನಗಿರಿಣಾ ವತ್ಸಲತಯಾ
ಗಿರೀಶೇನೋದಸ್ತಂ ಮುಹುರಧರಪಾನಾಕುಲತಯಾ ।
ಕರಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಶಂಭೋರ್ಮುಖಮುಕುರವೃಂತಂ ಗಿರಿಸುತೇ
ಕಥಂಕಾರಂ ಬ್ರೂಮಸ್ತವ ಚುಬುಕಮೌಪಮ್ಯರಹಿತಮ್ ॥ ೬೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಕರಾಗ್ರೇಣ) = ಕರ + ಅಗ್ರೇಣ, ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ, ತುಹಿನಗಿರಿಣಾ, ವತ್ಸಲತಯಾ, (ಗಿರೀಶೇನೋದಸ್ತಂ) = ಗಿರೀಶೇನ + ಉದಸ್ತಂ (ಮುಹುರಧರಪಾನಾಕುಲತಯಾ) = ಮುಹುಃ + ಅಧರಪಾನ + ಆಕುಲತಯಾ, ಕರಗ್ರಾಹ್ಯಂ, (ಶಂಭೋರ್ಮುಖ ಮುಕುರವೃಂತಂ) = ಶಂಭೋಃ + ಮುಖಮುಕುರವೃಂತಂ, ಗಿರಿಸುತೇ, ಕಥಂಕಾರಂ, (ಬ್ರೂಮಸ್ತವ) = ಬ್ರೂಮಃ + ತವ, (ಚುಬುಕಮೌಪಮ್ಯರಹಿತಮ್ = ಚುಬುಕಂ + ಔಪಮ್ಯರಹಿತಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಗಿರಿಸುತೇ	(ಹೇ) ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳೇ ದೇವಿಯೇ
ತುಹಿನಗಿರಿಣಾ	(ತಂದೆಯಾದ) ಹಿಮವಂತನಿಂದ
ವತ್ಸಲತಯಾ	(ಮಗಳು ಎಂಬ) ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಕರಾಗ್ರೇಣ	ಕೈ (ಬೆರಳುಗಳ) ತುದಿಯಿಂದ
ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ	ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ
ಗಿರೀಶೇನ	(ಪತಿಯಾದ) ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ
ಅಧರಪಾನಾಕುಲತಯಾ	(ಅಧರಪಾನ + ಆಕುಲತಯಾ) = ತುಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತರಸವನ್ನು–ಪಾನ ಮಾಡುವ–ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ
ಮುಹುರುದಸ್ತಂ	(ಮುಹುಃ + ಉದಸ್ತಂ) ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ
ಶಂಭೋಃ	ಈಶ್ವರನ
ಕರಗ್ರಾಹ್ಯಂ	ಕೈಯಿಂದ–ಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ
ಔಪಮ್ಯರಹಿತಂ	ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ
ತವ	ನಿನ್ನ

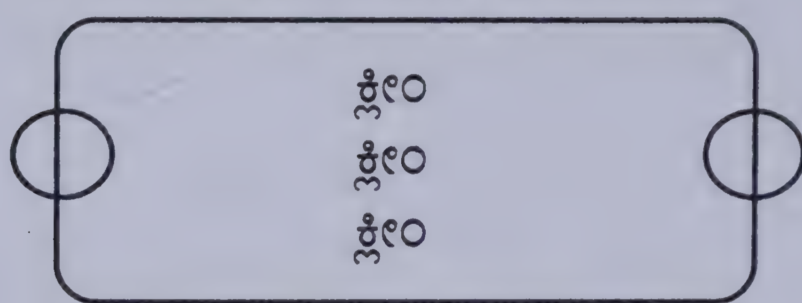
ಮುಖಮುಕುರವೃಂತಂ	ಮುಖವೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಗೆ–ಹಿಡಿಯಾಗಿರುವ
ಚುಬುಕಂ	ಗಲ್ಲವನ್ನು
ಕಥಂಕಾರಂ	ಏನೆಂದು
ಬ್ರೂಮಃ	ವರ್ಣಿಸೋಣ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ಮುಖದ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು (ಗದ್ದವನ್ನು) ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಹಿಮವಂತನು ನಿನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲವನ್ನುಹಿಡಿದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ಗಲ್ಲವನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಧರಾಮೃತಪಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಂದಾಗ ಕೈಯಿಂದ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಈಶ್ವರನ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮುಖವೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಕೈ ಹಿಡಿಯಂತಿರುವ ಉಪಮಾನವಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸೋಣ".

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೭)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಎರಡು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಆಯಾಕಾರದ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಸೇರುವಂತೆ ನಕ್ಷೆ ಬರೆದು ನಡುವೆ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೩ ಬಾರಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ, ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕುಳಿತು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ಪತ್ನಿಸಮೇತ ಕುಳಿತು, ದಿನಕ್ಕೆ ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ, ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಶರಾಗುವರು.

ಶ್ಲೋಕ–೬೮

ದೇವಿಯ ಕತ್ತಿನ ವರ್ಣನೆ

ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಪುರದಮಯಿತುಃ ಕಂಟಕವತೀ
ತವ ಗ್ರೀವಾ ಧತ್ತೇ ಮುಖಕಮಲನಾಲಶ್ರಿಯಮಿಯಮ್ ।
ಸ್ವತಶ್ಶ್ವೇತಾ ಕಾಲಾಗರುಬಹುಲಜಂಬಾಲಮಲಿನಾ
ಮೃಣಾಲೀಲಾಲಿತ್ಯಂ ವಹತಿ ಯದಧೋ ಹಾರಲತಿಕಾ ॥ ೬೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾನ್ನಿತ್ಯಂ) = ಭುಜ+ಆಶ್ಲೇಷಾತ್ + ನಿತ್ಯಂ, ಪುರದಮಯಿತುಃ, ಕಂಟಕವತೀ, ತವ, ಗ್ರೀವಾ, ಧತ್ತೇ, (ಮುಖಕಮಲನಾಲ ಶ್ರಿಯಮಿಯಮ್) = ಮುಖಕಮಲ ನಾಲಶ್ರಿಯಂ + ಇಯಂ (ಸ್ವತಶ್ಶ್ವೇತಾ) ಸ್ವತಃ+ಶ್ವೇತಾ (ಕಾಲಾಗುರು) = ಕಾಲ + ಅಗರು, ಬಹುಲ ಜಂಬಾಲಮಲಿನಾ, ಮೃಣಾಲೀಲಾಲಿತ್ಯಂ, ವಹತಿ, (ಯದಧೋ) = ಯತ್ + ಅಧಃ, ಹಾರಲತಿಕಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತೀ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಇಯಂ ಗ್ರೀವಾ	ಈ (ಕೊರಳು) ಕೊರಳನ್ನು
ಪುರದಮಯಿತುಃ	ತ್ರಿಪುರಾಸುರನ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದ ಈಶ್ವರನು
ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾನ್ನಿತ್ಯಂ	(ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾತ್ + ನಿತ್ಯಂ) = ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಹುವಿನಿಂದ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ
ಕಂಟಕವತೀ	ರೋಮಾಂಚನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಮುಖಕಮಲನಾಲಶ್ರಿಯಂ	ತಾವರೆ ದಂಟಿನ ಸೊಗಸನ್ನು
ಧತ್ತೇ	ಧರಿಸುತ್ತದೆ
ಯತ್	ಯಾವ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ
ಅಧಃ	ಕತ್ತಿನ ಕೆಳಗಿರುವ
ಸ್ವತಃಶ್ವೇತಾ	(ಸ್ವತಃ+ಶ್ವೇತಾ) ಸಹಜವಾಗಿ ಶುಭ್ರವಾಗಿರುವ
ಕಾಲಾಗರುಬಹುಲ	(ಕಾಲಾಗರು + ಬಹುಲ + ಜಂಬಾಲ + ಮಲಿನಾ) ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಎಂಬ ಸುಗಂಧ

ಜಂಬಾಲಮಲಿನಾ	ದ್ರವ್ಯದ – ಅಧಿಕವಾದ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ
ಹಾರಲತಿಕಾ	ಮುತ್ತಿನ ಕಂಠಿಯು
ಮೃಣಾಲೀ	ತಾವರೇದಂಟಿನ
ಲಾಲಿತ್ಯಂ	ಸೊಗಸನ್ನು
ವಹತಿ	(ವಹಿಸುತ್ತದೆ) ಹೊಂದುತ್ತದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ಕತ್ತನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ: ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ರೋಮಾಂಚನವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಈ ಕತ್ತು ರೋಮಾಂಚನವುಳ್ಳ ಮುಖಕಮಲಕ್ಕೆ ನಾಳವಾಗುವುದು (ಕಂಠದ ಮೇಲಿನ ರೋಮಾಂಚಗಳು ತಾವರೆದಂಟಿನ ಮೇಲಿರುವ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.) ಕಮಲದ ನಾಳವು ಉದ್ದವಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಂದರೆ ಕತ್ತಿನ ಕೆಳಗಿರುವ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಶುಭ್ರವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವು ಎದೆಗೆ ಲೇಪಿಸಿರುವ ಕೃಷ್ಣಾಗುರುವಿನ (ಕರಿಗಂಧದ) ಬಗ್ಗಡ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದು ಈ ರೀತಿಯಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವೆಂಬುವುದೇ ಕೆಳಗಿನ ದಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೮)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹರಡಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ತ್ರಿಕೋಣದ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಬರೆದು ಅಧೋಮುಖವಾದ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಸುಗಂಧ ಮತ್ತು ಹೂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರದಂತೆ ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲ ರಾಜರೂ ವಶರಾಗುವರು.**

ಶ್ಲೋಕ–೬೯

ದೇವಿಯ ಕಂಠದ ವಲಿತ್ರಯ ವರ್ಣನೆ

ಗಲೇ ರೇಖಾಸ್ತಿಸ್ರೋ ಗತಿಗಮಕಗೀತೈಕನಿಪುಣೇ
ವಿವಾಹವ್ಯಾನದ್ಧಪ್ರಗುಣಗುಣಸಂಖ್ಯಾಪ್ರತಿಭುವಃ ।
ವಿರಾಜಂತೇ ನಾನಾವಿಧಮಧುರರಾಗಾಕರಭುವಾಂ
ತ್ರಯಾಣಾಂ ಗ್ರಾಮಾಣಾಂ ಸ್ಥಿತಿನಿಯಮಸೀಮಾನ ಇವ ತೇ ॥ ೬೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಗಲೇ, (ರೇಖಾಸ್ತಿಸ್ರೋ) = ರೇಖಾಃ + ತಿಸ್ರಃ, (ಗತಿಗಮಕ ಗೀತೈಕನಿಪುಣೇ) = ಗತಿ ಗಮಕಗೀತ + ಏಕನಿಪುಣೇ, (ವಿವಾಹವ್ಯಾನದ್ಧಪ್ರಗುಣಗುಣ) = ವಿವಾಹ ವಿ+ ಆನದ್ಧ + ಪ್ರಗುಣಗುಣ, ಸಂಖ್ಯಾಪ್ರತಿಭುವಃ, ವಿರಾಜಂತೇ, (ನಾನಾವಿಧ ಮಧುರರಾಗಾಕರಭುವಾಂ) = ನಾನಾವಿಧ ಮಧುರರಾಗ + ಆಕರಭುವಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ, ಗ್ರಾಮಾಣಾಂ, ಸ್ಥಿತಿನಿಯಮ ಸೀಮಾನ ಇವ ತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

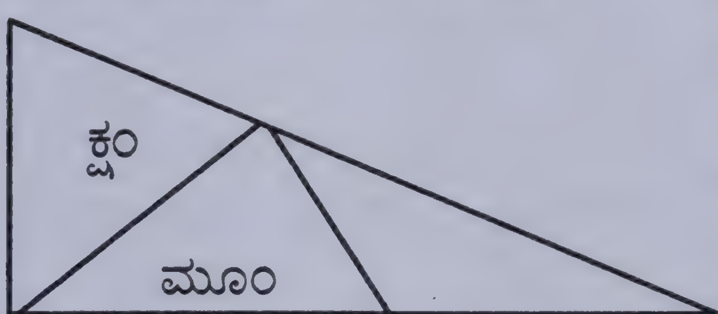
(ಹೇ ಭಗವತೀ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ)
ಗತಿಗಮಕಗೀತೈಕನಿಪುಣೇ	(ದೇಸೀ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗ ಎಂಬ) ಗತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ವರಗಳ ಕಂಪನಗಳಲ್ಲೂ ಗಾನದಲ್ಲೂ (ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಜ್ಞಳಾದ) ದೇವಿಯೇ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಗಲೇ	ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ
ರೇಖಾಸ್ತಿಸ್ರೋ	(ರೇಖಾಃ + ತಿಸ್ರಃ) ಮೂರು ಗೆರೆಗಳು
ವಿವಾಹವ್ಯಾನದ್ಧಪ್ರಗುಣಗುಣ ಸಂಖ್ಯಾಪ್ರತಿಭುವಃ	ಮದುವೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಸೆದ ದಾರಗಳ ಲೆಖ್ಖವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುಗಳಾಗಿಯೂ
ನಾನಾವಿಧ	ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾದ
ಮಧುರರಾಗಾಕರಭುವಾಂ	(ಮಧುರ + ರಾಗ + ಆಕರಭುವಾಂ) ಇಂಪಾದ ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಗಣಿಯಾದ (ಆಶ್ರಯಂ)
ತ್ರಯಾಣಾಂ ಗ್ರಾಮಾಣಾಂ	ಷಡ್ಜ ಮಧ್ಯಮ ಗಾಂಧಾರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳ (ಸ್ವರ ಸಮೂಹಗಳ)

ಸ್ಥಿತಿ ನಿಯಮಸೀಮಾನಂ ಇವ	(ಸ್ಥಿತಿ ನಿಯಮ + ಸೀಮಾನಂ + ಇವ) = ಇರುವಿಕೆಗೆ – ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಾಗಿ ಇರುವ (ಪ್ರದೇಶವೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಕರವು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಆಗಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತ ವಾದ ಸೀಮಾರೇಖೆ ಗಳೇ ಎಂಬಂತೆ)
ವಿರಾಜಂತೇ	ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ತ್ರಿವಳಿಗಳನ್ನು (ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಗೆರೆಗಳನ್ನು) ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗತಿ, ಗಮಕ, ಗೀತಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರೆಯಾದ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಳಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳು ವಿವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮಂಗಳಾರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮೂರು ಎಳೆಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಇವೆಯೋ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಮಧುರವಾದ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನವಾದ ಷಡ್ಜ, ಮಧ್ಯಮ, ಗಾಂಧಾರಗಳೆಂಬ ಗ್ರಾಮಗಳ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗ್ರಾಮವೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಷಡ್ಜ ಗ್ರಾಮವೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಾಂಧಾರ ಗ್ರಾಮವೂ ಇರುವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಇವೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೬೯)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ದೀರ್ಘ ತ್ರಿಕೋಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮೊದಲ ತ್ರಿಕೋಣದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಮಧ್ಯದ ತ್ರಿಕೋಣದಲ್ಲಿ ಮೂಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯ ಜತೆಗೆ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳು ವಶವಾಗುತ್ತಾಳೆ.
(ಸ್ತ್ರೀವಶೀಕರಣ)

ಶ್ಲೋಕ–೭೦

ದೇವಿಯ ಭುಜಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಮೃಣಾಲೀಮೃದ್ವೀನಾಂ ತವ ಭುಜಲತಾನಾಂ ಚತಸೃಣಾಂ
ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸೌಂದರ್ಯಂ ಸರಸಿಜಭವಸ್ತೌತಿ ವದನೈಃ ।
ನಖೇಭ್ಯಸ್ಸಂತ್ರಸ್ಯನ್ ಪ್ರಥಮಮಥನಾದಂಧಕರಿಪೋಃ
ಚತುರ್ಣಾಂ ಶೀರ್ಷಾಣಾಂ ಸಮಮಭಯಹಸ್ತಾರ್ಪಣಧಿಯಾ ॥ ೭೦॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಮೃಣಾಲೀ, ಮೃದ್ವೀನಾಂ, ತವ, ಭುಜಲತಾನಾಂ, ಚತಸೃಣಾಂ, (ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸೌಂದರ್ಯಂ) = ಚತುರ್ಭಿಃ+ಸೌಂದರ್ಯಂ, ಸರಸಿಜಭವಃ, ಸ್ತೌತಿ, ವದನೈಃ, (ನಖೇಭ್ಯಸ್ಸಂತ್ರಸ್ಯನ್) = ನಖೇಭ್ಯಃ + ಸಂತ್ರಸ್ಯನ್, (ಪ್ರಥಮ ಮಥನಾದಂಧಕರಿಪೋಃ) = ಪ್ರಥಮ, ಮಥನಾತ್ + ಅಂಧಕರಿಪೋಃ ಚತುರ್ಣಾಂ, ಶೀರ್ಷಾಣಾಂ, (ಸಮಮಭಯ ಹಸ್ತಾರ್ಪಣಧಿಯಾ) = ಸಮಮ್ + ಅಭಯ ಹಸ್ತ+ಅರ್ಪಣಧಿಯಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

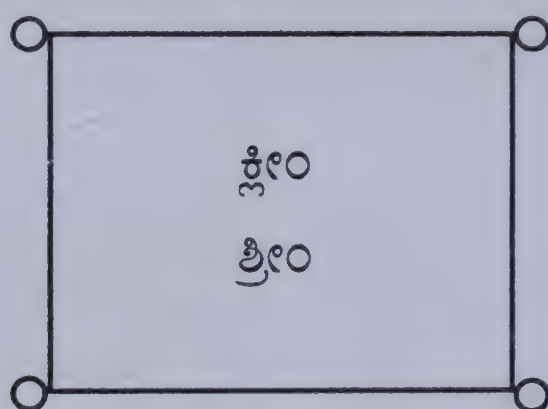
(ಹೇ ಭಗವತೀ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ
ಸರಸಿಜಭವ	(ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ) ಬ್ರಹ್ಮನು
ಪ್ರಥಮಮಥನಾತ್	ಈ ಮೊದಲನೆಯ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಚಿವುಟಿ ಹಾಕಿದ (ಕತ್ತರಿಸಿರುವ)
ಅಂಧಕರಿಪೋಃ	ಅಂಧಕಾಸುರನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾದ ಈಶ್ವರನ
ನಖೇಭ್ಯಃ	ಉಗುರುಗಳಿಗೆ
ಸಂತ್ರಸ್ಯನ್	ಹೆದರಿದವನಾಗಿ
ಸಮಂ	ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಚತುರ್ಣಾಂ ಶೀರ್ಷಾಣಾಂ	ನಾಲ್ಕಾದ ತಲೆಗಳಿಗೂ
ಅಭಯಹಸ್ತಾರ್ಪಣಧಿಯಾ	ಅಭಯಹಸ್ತವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ (ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ) ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಮೃಣಾಲೀಮೃದ್ವೀನಾಂ	ಕಮಲದ ದಂಟಿನಂತೆ–ಕೋಮಲವಾದ
ಚತಸೃಣಾಂ	ನಾಲ್ಕಾದ
ಭುಜಲತಾನಾಂ	ಲತೆಯಂತಿರುವ ಬಾಹುಗಳ
ಸೌಂದರ್ಯಂ	ಸೊಗಸನ್ನು
ಚತುರ್ಭಿವದನೈಃ	ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ
ಸ್ತೌತಿ	ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ಕಾಮೇಶ್ವರೀ ರೂಪಳಾದ ದೇವಿಯ ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಹಿಂದೆ ಈಶ್ವರನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮನ ಐದನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು (ಚಿವುಟಿದನು). ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೆದರಿ ನನ್ನ ಮೂಲಕ ತನಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ತಲೆಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸದೆ ಇರಲಿ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ ತಾವರೆ ದಂಟಿನಂತೆ ಮೃದುವಾದ ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. [ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಇದ್ದ ೫ ತಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಉಗುರಿನಿಂದ ಒಂದನ್ನು ಚಿವುಟಿ ಹಾಕಲು ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೆದರಿ ಮಿಕ್ಕ ೪ ತಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈಶ್ವರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಅಭಯವನ್ನು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಪಡೆದನು.]

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೨೦)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಖಿಸಬೇಕು. ಸಮಚತುರಶ್ರವನ್ನು (ಚಚ್ಚೌಕ) ಬರೆದು ನಾಲ್ಕು ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಚೌಕದ ನಡುವೆ ಕ್ಲೀಂ ಎಂದು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಶ್ರೀಂ ಎಂದು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮದೊಂದಿಗೆ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲ ಪುರುಷರು ವಶವಾಗುವರು.**

ಶ್ಲೋಕ–೭೧

ದೇವಿಯ ಮುಂಗೈಗಳ ವರ್ಣನೆ

ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತೈರ್ನವನಲಿನರಾಗಂ ವಿಹಸತಾಂ
ಕರಾಣಾಂ ತೇ ಕಾಂತಿಂ ಕಥಯ ಕಥಯಾಮಃ ಕಥಮುಮೇ ।
ಕಯಾಚಿದ್ವಾ ಸಾಮ್ಯಂ ಭಜತು ಕಲಯಾ ಹಂತ ಕಮಲಂ
ಯದಿ ಕ್ರೀಡಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀಚರಣತಲಲಾಕ್ಷಾರಸಚಣಮ್ ॥ ೭೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತೈರ್ನವನಲಿನರಾಗಂ) = ನಖಾನಾಮ್ + ಉದ್ಯೋತೈಃ + ನವನಲಿನರಾಗಂ, ವಿಹಸತಾಂ, ಕರಾಣಾಮ್, ತೇ, ಕಾಂತಿಂ, ಕಥಯ, ಕಥಯಾಮಃ, (ಕಥಮುಮೇ) = ಕಥಂ + ಉಮೇ, (ಕಯಾಚಿದ್ವಾ) = ಕಯಾಚಿತ್ + ವಾ, ಸಾಮ್ಯಂ, ಭಜತು, ಕಲಯಾ, ಹಂತ, ಕಮಲಂ, ಯದಿ, (ಕ್ರೀಡಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀ) = ಕ್ರೀಡತ್ + ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಚರಣ ತಲಲಾಕ್ಷಾರಸಚಣಮ್

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಉಮೇ)	(ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯೆ)
ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತೈಃ	(ನಖಾನಾಂ+ಉದ್ಯೋತೈಃ) ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವ ಕಾಂತಿಯಿಂದ
ನವನಲಿನರಾಗಂ	(ನವ + ನಲಿನ + ರಾಗಂ) (ಆಗತಾನೇ ಅರಳಿದ) ಹೊಸದಾದ ಕಮಲದ–ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು
ವಿಹಸತಾಂ	ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಕರಾಣಾಂ ಕಾಂತಿಂ	ಹಸ್ತಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು
ಕಥಮ್	ಹೇಗೆ
ಕಥಯಾಮಃ	ವರ್ಣಿಸೋಣ
ಕಥಯ	ಹೇಳು?
ಕಮಲಂ	ತಾವರೆಯ
ಕ್ರೀಡಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀ	ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ–ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ
ಚರಣತಲ	ಅಂಗಾಲಿನ
ಲಾಕ್ಷಾರಸಚಣಂ	ಅರಗಿನ ರಸದಿಂದ – ಯುಕ್ತವಾಗಿ
(ಭವತಿ)ಯದಿ	ಆದದ್ದೇ ಆದರೆ

(ತದಾ)	ಆಗ
ಕಲಯಾ ಅಪಿ	ಯಾವುದೋ ಒಂದಂಶದಲ್ಲಿ
ಸಾಮ್ಯಂ	ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು
ಕಯಾಚಿದ್ವಾ	ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ
ಭಜತು	ಹೊಂದಬಹುದು
ಹಂತ!	ಅಹೋ! (ಅಯ್ಯೋ!)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಕವಿಯು ಭಗವತಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉಮಾದೇವಿಯೇ, ಆಗತಾನೇ ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯನ್ನು ಉಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸೋಣ ಹೇಳು. ಒಂದು ಸಮಯ ಆ ಕಮಲವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಕಾಲಿನ ಅರಗಿನ ರಸದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡುದ್ದೇ ಆದರೆ ಆಗ ಆ ಕಮಲವು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದಂಶದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಕೈಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು."

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಕಮಲವು ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವಳಿಗೆ 'ಪದ್ಮಾಲಯೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉಗುರುಗಳು ಕೆಂಪಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಗುರುಗಳನ್ನು ಕಮಲದಳಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವೃತ್ತದೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಂಚಕೋಣಗಳುಳ್ಳ ನಕ್ಷೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ವೃತ್ತದೊಳಗಿನ ಪಂಚಕೋಣಗಳ ನಡುವಣ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೫ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ: ಆಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೂತು 'ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ' ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ: ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ: ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು, ಅರಳಿಮರದ ಕೆಳಗೆ (ವಟವೃಕ್ಷ) ಕುಳಿತು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ: ಯಕ್ಷಿಣೀ ವಶೀಕರಣ

ಶ್ಲೋಕ-೭೨
ದೇವಿಯ ಕುಚಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಸಮಂ ದೇವಿ! ಸ್ಕಂದದ್ವಿಪವದನಪೀತಂ ಸ್ತನಯುಗಂ
ತವೇದಂ ನಃ ಖೇದಂ ಹರತು ಸತತಂ ಪ್ರಸ್ನುತಮುಖಮ್ ।
ಯದಾಲೋಕ್ಯಾಶಂಕಾಕುಲಿತಹೃದಯೋ ಹಾಸಜನಕಃ
ಸ್ವಕುಂಭೌ ಹೇರಂಭಃ ಪರಿಮೃಶತಿ ಹಸ್ತೇನ ಝಡಿತಿ ॥ ೭೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಸಮಂ ದೇವಿ! ಸ್ಕಂದದ್ವಿಪವದನಪೀತಂ, ಸ್ತನಯುಗಂ, (ತವೇದಂ)=ತವ+ಇದಂ, ನಃ, ಖೇದಂ, ಹರತು, ಸತತಂ, ಪ್ರಸ್ನುತ ಮುಖಮ್, (ಯದಾಲೋಕ್ಯಾ ಶಂಕಾಕುಲಿತಹೃದಯೋ) = ಯತ್ + ಆಲೋಕ್ಯ + ಆಶಂಕ+ಆಕುಲಿತ ಹೃದಯಃ, ಹಾಸಜನಕಃ, ಸ್ವಕುಂಭೌ, ಹೇರಂಬಃ ಪರಿಮೃಶತಿ, ಹಸ್ತೇನ, ಝಡಿತಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

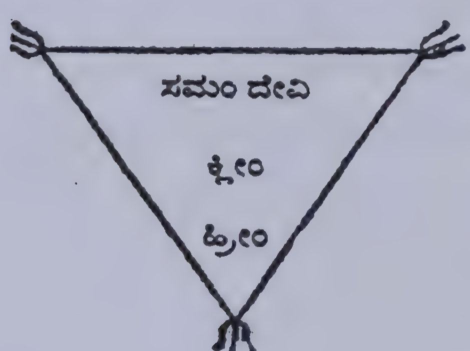
(ಹೇ ದೇವೀ)	(ಎಲೈ) ದೇವಿಯೆ
ಸಮಂ	ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ಕಂದ ದ್ವಿಪವದನ ಪೀತಂ	ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಿಂದಲೂ- ಗಜಮುಖನಿಂದಲೂ ಪಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಇದಂ ಸ್ತನಯುಗಂ	ಈ ಎರಡು ಸ್ತನಗಳು
ಪ್ರಸ್ನುತಮುಖಮ್	ಹಾಲು ಸುರಿಸುವ-ಅಗ್ರಭಾಗ (ಚೂಚುಕ)ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ನಃ ಖೇದಂ	ನಮ್ಮಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು
ಸತತಂ	ಯಾವಾಗಲೂ
ಹರತು	ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಲಿ
ಯದಾಲೋಕ್ಯ	(ಯತ್+ಆಲೋಕ್ಯ) ಯಾವ ಸ್ತನಯುಗ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ
ಆಶಂಕಾಕುಲಿತ ಹೃದಯಃ	ನನ್ನದೇ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳು ಎಂಬ ಊಹೆಯಿಂದ - ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತವಾದ- ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ಹೇರಂಬಃ	ಗಣಪತಿಯು

ಹಾಸಜನಕಃ	(ನೋಡುವ ಜನಗಳಿಗೆ) ಹಾಸ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನಾಗಿ
ಹಸ್ತೇನ	ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ
ಝಡಿತಿ	ತಕ್ಷಣವೇ
ಸ್ವಕುಂಭೌ	ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು
ಪರಿಮೃಶತಿ	ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

"ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ಗಣಪತಿ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ (ಚೂಚುಕದಿಂದ) ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ತನಗಳೆರಡೂ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಲಿ (ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು). ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯು ಮಾತ್ರ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಾಗ ತನ್ನ ಕುಂಭಸ್ಥಳದಂತಿರುವ ತಾಯಿಯ ಸ್ತನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕುಂಭಸ್ಥಳವನ್ನು ಇವಳು ಕದ್ದು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಆಶಂಕೆಪಟ್ಟು, ಗಾಬರಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದನಂತೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನಗಳಿಗೆ ನಗುವುಂಟಾಗುವುದು ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾದುದು."

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಲಿಖಿಸಬೇಕು. ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ತ್ರಿಭುಜದ ನಡುವೆ ಸಮುಂದೇವಿ–ಕ್ಲೀಂ–ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೫ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಈ ಯಂತ್ರ ಧರಿಸಿದರೆ **'ನಿರ್ಭಯ ವಿಶ್ವಸಂಚಾರ'** ಶಕ್ಯ.

ಶ್ಲೋಕ–೭೩

ದೇವಿಯ ಸ್ತನ್ಯಮಹಿಮೆ

ಅಮೂ ತೇ ವಕ್ಷೋಜಾವಮೃತರಸಮಾಣಿಕ್ಯಕುತುಪೌ
ನ ಸಂದೇಹಸ್ಪಂದೋ ನಗಪತಿಪತಾಕೇ ಮನಸಿ ನಃ ।
ಪಿಬಂತೌ ತೌ ಯಸ್ಮಾದವಿದಿತವಧೂಸಂಗರಸಿಕೌ
ಕುಮಾರಾವದ್ಯಾಪಿ ದ್ವಿರದವದನಕ್ರೌಂಚದಲನೌ ॥ ೭೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಅಮೂ, ತೇ, (ವಕ್ಷೋಜಾವಮೃತರಸಮಾಣಿಕ್ಯ ಕುತುಪೌ) ವಕ್ಷೋಜೌ + ಅಮೃತರಸಮಾಣಿಕ್ಯ ಕುತಪೌ, ನ, (ಸಂದೇಹಸ್ಪದೋ) = ಸಂದೇಹಾಸ್ಪಂದಃ, ನಗಪತಿ ಪತಾಕೇ! ಮನಸಿ, ನಃ, ಪಿಬಂತೌ, ತೌ, (ಯಸ್ಮಾದವಿದಿತವಧೂ ಸಂಗರಸಿಕೌ) = ಯಸ್ಮಾತ್ + ಅವಿದಿತವಧೂಸಂಗರಸಿಕೌ, (ಕುಮಾರಾವದ್ಯಾಪಿ) = ಕುಮಾರೌ + ಆದ್ಯ + ಅಪಿ, ದ್ವಿರದ ವದನಕ್ರೌಂಚದಲನೌ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ನಗಪತಿ ಪತಾಕೇ	(ಎಲೈ) ಪರ್ವತರಾಜನಿಗೆ ಧ್ವಜಪ್ರಾಯಳಾದವಳೇ
ಅಮೂ ತೇ	ಈ ನಿನ್ನ
ವಕ್ಷೋಜೌ	(ವಕ್ಷೋ + ಜ = ಎದೆಯಲ್ಲಿ + ಹುಟ್ಟಿದ್ದು) ಸ್ತನಗಳೆರಡು
ಅಮೃತರಸ	ಅಮೃತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ
ಮಾಣಿಕ್ಯಕುತುಪೌ	ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯ – ಬುದ್ದಲಿಗಳು ಆಗಿವೆ
(ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥೇ)	(ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ)
ನಃ	ನಮ್ಮ
ಮನಸಿ	ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹಸ್ಪಂದೋಃ	ಸಂಶಯದ ಚೂರು
ನ	ಇಲ್ಲ
ಯಸ್ಮಾತ್	ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ – ಆ ಕುಚಗಳಿಂದ
ಪಿಬಂತೌ	ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ಅವಿದಿತ	ತಿಳಿಯಲ್ಪಡದೇ ಇರುವ

ವಧೂಸಂಗರಸಿಕೌ	ಸ್ತ್ರೀ ಸಹವಾಸವಿಲ್ಲದ, ರಸಜ್ಞರಲ್ಲದ (ವಿವಾಹವಿಲ್ಲದ)
ದ್ವಿರದವದನ	(ದ್ವಿ+ರದ = ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳನಾದ) ಗಣಪತಿಯು
ಕ್ರೌಂಚದಲನೌ	(ಕ್ರೌಂಚಪರ್ವತವನ್ನು+ಕತ್ತರಿಸಿದವನು) ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು
ತೌ	ಇಬ್ಬರೂ
ಅದ್ಯಾಪಿ	ಈಗಲೂ ಕೂಡ
ಕುಮಾರೌ	ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿಯೇ
(ಭವತಃ)	(ಇರುತ್ತಾರೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪರ್ವತರಾಜನಿಗೆ ಬಾವುಟದಂತಿರುವ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಈ ನಿನ್ನ ಸ್ತನಗಳು ಅಮೃತರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೆಂಪುಮಣಿಯ ಬುದ್ದಲಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸ್ತನದಲ್ಲಿ ಅಮೃತರಸವಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಗಣಪತಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಕುಮಾರರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುತು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹುಡುಗರಾಗಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸ್ತನಗಳು ಕೆಂಪಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕುತುಪವೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರರಚನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಸಮಚತುರಶ್ರ ರಚಿಸಿ (ಚಚ್ಚೌಕ ಬರೆದು) ನಡುವೆ 'ಹಾಂ' 'ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕಮಲದಳಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರದೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಹಾಲು

ಜಪ : ೭ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸರ್ತಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೭೪

ದೇವಿಯ ಮುತ್ತಿನಹಾರದ ವರ್ಣನೆ

ವಹತ್ಯಂಬ ಸ್ತಂಬೇರಮದನುಜಕುಂಭಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ
ಸಮಾರಬ್ಧಾಂ ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿರಮಲಾಂ ಹಾರಲತಿಕಾಮ್ ।
ಕುಚಾಭೋಗೋ ಬಿಂಬಾಧರರುಚಿಭಿರಂತಶ್ಶಬಲಿತಾಂ
ಪ್ರತಾಪವ್ಯಾಮಿಶ್ರಾಂ ಪುರದಮಯಿತುಃ ಕೀರ್ತಿಮಿವ ತೇ ॥ ೭೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ವಹತ್ಯಂಬ) = ವಹತಿ + ಅಂಬ, ಸ್ತಂಬೇರಮದನುಜ ಕುಂಭಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ, (ಸಮಾರಬ್ಧಾಂ) = ಸಂ + ಆರಬ್ಧಾಂ, (ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿರಮಲಾಂ)= ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿಃ + ಅಮಲಾಂ, ಹಾರಲತಿಕಾಮ್, (ಕುಚಾಭೋಗೋ) = ಕುಚ + ಆಭೋಗಃ, (ಬಿಂಬಾಧರಶುಚಿಭಿರಂತಶ್ಶಬಲಿತಾಂ) = ಬಿಂಬಾಧರರುಚಿಭಿಃ + ಅಂತಃ + ಶಬಲಿತಾಂ, (ಪ್ರತಾಪವ್ಯಾಮಿಶ್ರಾಂ)=ಪ್ರತಾಪ ವಿ+ ಆಮಿಶ್ರಾಂ ಪುರದಮಯಿತುಃ, (ಕೀರ್ತಿಮಿವ) = ಕೀರ್ತಿಮ್+ಇವ, ತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

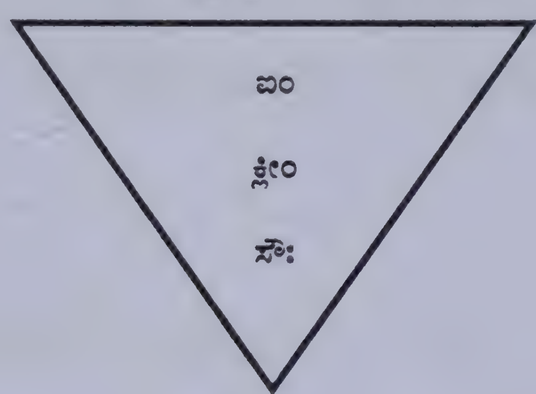
(ಹೇ) ಅಂಬ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಕುಚಾಭೋಗಃ	ಭವ್ಯವಾದ ಸ್ತನಗಳು
ಸ್ತಂಬೇರಮದನುಜ	ಗಜಾಸುರನ
ಕುಂಭ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ	ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿಃ	ಮುತ್ತಿನ ಮಣಿಗಳಿಂದ
ಸಮಾರಬ್ಧಾಂ	ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಅಮಲಾಂ	ನಿರ್ಮಲವಾದ
ಹಾರಲತಿಕಾಂ	ಲತೆಯಂತಿರುವ ಹಾರವನ್ನು
ಬಿಂಬಾಧರರುಚಿಭಿಃ	(ಬಿಂಬ+ಅಧರ+ರುಚಿಭಿಃ) ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ಕೆಳತುಟಿಯ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ
ಅಂತಶ್ಶಬಲಿತಾಂ	ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ – ಚಿತ್ರವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವ (ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ)
ಪ್ರತಾಪ ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಾಂ	ಪ್ರತಾಪದಿಂದ – ಯುಕ್ತವಾದ

ಪುರದಮಯಿತುಃ	ತ್ರಿಪುರ ಹರನಾದ ಈಶ್ವರನ
ಕೀರ್ತಿಮ್	(ಕೀರ್ತಿಂ+ಇವ) ಕೀರ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು
ವಹತಿ – ಇವ	ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಇದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ತಾಯೇ, ನಿನ್ನ ಸ್ತನಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಗಜಾಸುರನ ಕುಂಭಸ್ಥಳದ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ, ಅತ್ಯಂತ ಶುಭ್ರವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಸರವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಕೆಂದುಟಿಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಅದೇ ಮುತ್ತಿನ ಸರವು ಈಶ್ವರನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೀರ್ತಿಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸ್ತನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ಕವಿಗಳು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಶುಭ್ರವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರತಾಪವನ್ನು ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ ವರ್ಣಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಐಂ ಕ್ಲೀಂ ಸೌಃ ಎಂಬ ೩ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಯಂತ್ರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ಶಿವಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೮ ಆವರ್ತಿ ಜಪಿಸಿ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕೀರ್ತಿಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೭೫

ದೇವಿಯ ಕರುಣೆಯ ದ್ರವಿಡಶಿಶು

ತವ ಸ್ತನ್ಯಂ ಮನ್ಯೇ ಧರಣಿಧರಕನ್ಯೇ ಹೃದಯತಃ
ಪಯಃ ಪಾರಾವಾರಃ ಪರಿವಹತಿ ಸಾರಸ್ವತಮಿವ ।
ದಯಾವತ್ಯಾ ದತ್ತಂ ದ್ರವಿಡಶಿಶುರಾಸ್ವಾದ್ಯ ತವ ಯತ್
ಕವೀನಾಂ ಪ್ರೌಢಾನಾಮಜನಿ ಕಮನೀಯಃ ಕವಯಿತಾ ॥ ೭೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ತವ, ಸ್ತನ್ಯಂ, ಮನ್ಯೇ, ಧರಣಿಧರಕನ್ಯೇ, ಹೃದಯತಃ, ಪಯಃಪಾರಾವಾರಃ, ಪರಿವಹತಿ, (ಸಾರಸ್ವತಮಿವ) = ಸಾರಸ್ವತಮ್+ಇವ, ದಯಾವತ್ಯಾ, ದತ್ತಂ, (ದ್ರವಿಡಶಿಶುರಾಸ್ವಾದ್ಯ) = ದ್ರವಿಡಶಿಶುಃ + ಆಸ್ವಾದ್ಯ, ತವ, ಯತ್, ಕವೀನಾಂ, (ಪ್ರೌಢಾನಾಮಜನಿ) = ಪ್ರೌಢಾನಾಂ + ಅಜನಿ, ಕಮನೀಯಃ ಕವಯಿತಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

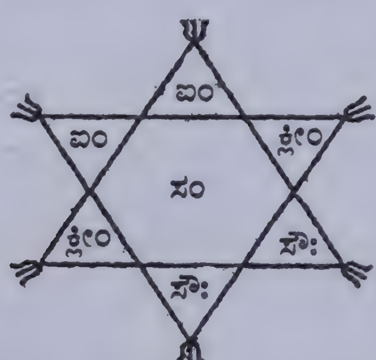
ಧರಣಿಧರಕನ್ಯೇ	ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳೇ (ದೇವಿಯೇ)
ತವ ಸ್ತನ್ಯಂ	ನಿನ್ನ ಸ್ತನದ ಹಾಲು
(ತವ) ಹೃದಯತಃ	(ನಿನ್ನ) ಎದೆಯಿಂದ
(ಉದ್ಧಿತಃ)	(ಹೊರಟಂಥ)
ಪಯಃ ಪಾರಾವಾರಃ	ಹಾಲಿನ–ಸಮುದ್ರವಾಗಿ
ಸಾರಸ್ವತಮಿವ	ಸರಸ್ವತೀ (ನದಿ)ಗೆ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ
ಪರಿವಹತಿ	ಹರಿಯುತ್ತದೆ
ಇತಿ ಮನ್ಯೇ	ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ
(ಯದ್ಯಾಸ್ಮಾತ್)	(ಯತ್ + ಅಸ್ಮಾತ್) ಯಾವ (ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ)
ದಯಾವತ್ಯಾ	ದಯೆಯುಳ್ಳಂಥಾ
ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ	ನಿನ್ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ (ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು)
ಯತ್ ತವ	(ಯತ್ + ತವ) ಯಾವ ನಿನ್ನ
ಸ್ತನ್ಯಂ	ಎದೆ ಹಾಲನ್ನು
ದ್ರವಿಡ ಶಿಶುಃ	ದ್ರಾವಿಡ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ಆಸ್ವಾದ್ಯ	ಬಾಲಕನು (ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು) ಕುಡಿದು

ಪ್ರೌಢಾನಾಂ ಕವೀನಾಂ	ಸಮರ್ಥರಾದ ಕವಿಗಳೊಳಗೆ
ಕಮನೀಯಃ	ಬಹಳ ಮನೋಹರನಾದ (ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ)
ಕವಯಿತಾ	ಕವಿಯಾಗಿ
ಅಜನಿ	ಆಗಿರುವನು

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ನಿನ್ನ ಸ್ತನ್ಯವು (ಎದೆ ಹಾಲು) ಎದೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಸ್ತನ್ಯವು ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ದ್ರಾವಿಡ ಜಾತಿಯ ೩-೪ ವರ್ಷದ ಮಗುವು (ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು) ನೀನು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಪ್ರೌಢಕವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಣನೆಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿರುವುದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ೬ ತ್ರಿಶೂಲಗಳು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಷಟ್ಕೋಣವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆ ಷಟ್ಕೋಣಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಕೋಣದಲ್ಲಿ ಐಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ, ಕೆಳಭಾಗದ ಕೋಣದಲ್ಲಿ ಸೌಃ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಎಡಭಾಗದ ಎರಡು ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಐಂ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಲಭಾಗದ ಎರಡು ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಸೌಃ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ಸಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವಿರಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಸಲ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಲಭ್ಯ (ದೊಡ್ಡ ಕವಿಯಾಗುವನು).

ಶ್ಲೋಕ–೭೬

ದೇವಿಯ ರೋಮಾವಳಿ ಹಿರಿಮೆ

ಹರಕ್ರೋಧಜ್ವಾಲಾವಲಿಭಿರವಲೀಢೇನ ವಪುಷಾ
ಗಭೀರೇ ತೇ ನಾಭೀಸರಸಿ ಕೃತಸಂಗೋ ಮನಸಿಜಃ ।
ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ತಸ್ಮಾದಚಲತನಯೇ ಧೂಮಲತಿಕಾ
ಜನಸ್ತಾಂ ಜಾನೀತೇ ತವ ಜನನಿ ರೋಮಾವಲಿರಿತಿ ॥ ೭೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಹರಕ್ರೋಧಜ್ವಾಲಾವಲಿಭಿರವಲೀಢೇನ) = ಹರಕ್ರೋಧಜ್ವಾಲಾ + ಆವಲಿಭಿಃ + ಅವಲೀಢೇನ, ವಪುಷಾ, ಗಭೀರೇ, ತೇ, ನಾಭೀಸರಸಿ, ಕೃತಸಂಗೋ, ಮನಸಿಜಃ, (ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ) = ಸಂ + ಉತ್ + ತಸ್ಥೌ, (ತಸ್ಮಾದಚಲತನಯೇ)= ತಸ್ಮಾತ್+ಅಚಲ ತನಯೇ, ಧೂಮಲತಿಕಾ, (ಜನಸ್ತಾಂ) = ಜನಃ + ತಾಂ, ಜಾನೀತೇ, ತವ, ಜನನಿ, (ರೋಮಾವಲಿರಿತಿ)= ರೋಮಾವಲಿಃ + ಇತಿ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

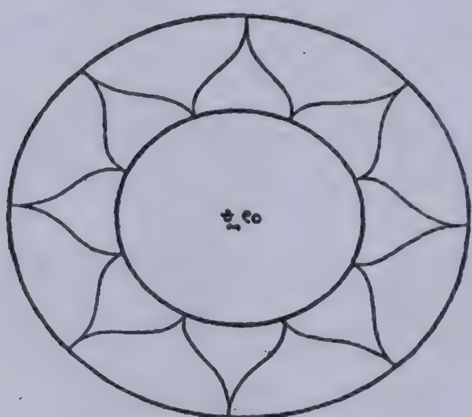
(ಹೇ) ಅಚಲತನಯೇ	(ಎಲೈ) ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳೇ
ಮನಸಿಜಃ	ಮನ್ಮಥನು
ಹರಕ್ರೋಧ	ಈಶ್ವರನ – ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ
ಜ್ವಾಲಾವಲಿಭಿಃ	ಉರಿಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ
ಅವಲೀಢೇನ	ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ
ವಪುಷಾ	ಶರೀರದಿಂದ
ಗಭೀರೇ	ಆಳವಾದ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ನಾಭೀ ಸರಸಿ	ಹೊಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ
ಕೃತಸಂಗಃ (ಅಭೂತ್)	ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವನಾಗಿ (ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ) ಆದನು
ತಸ್ಮಾತ್ ಧೂಮಲತಿಕಾ	ಆ ಸರೋವರದ ದೆಸೆಯಿಂದ – ಲತಾಕಾರವಾದ ಹೊಗೆಯು
ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ	ಮೇಲೆದ್ದಿತು
(ಹೇ) ಜನನಿ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ತಾಂ	ಆ ಧೂಮಲತೆಯನ್ನು

ಜನಃ	ಜನ
ತವ	ನಿನ್ನ
ರೋಮಾವಲಿಃ ಇತಿ	ರೋಮಪಂಕ್ತಿ ಎಂಬುದಾಗಿ
ಜಾನೀತೇ	ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ರೋಮಾವಳಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ, ಈಶ್ವರನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯ ಉರಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಮನ್ಮಥನು ಆ ಉರಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಆಳವಾದ ನಾಭಿ ಎಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಆಗ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಟ ಲತೆಯಂತಿರುವ ಹೊಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ರೋಮಾವಳಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದರೆ ಹೊಗೆಯುಂಟಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕವಿ ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ನಾಭಿಯು ಮೋಹಜನಕವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕು. ಒಂದು ವೃತ್ತದೊಳಗೆ ಅಷ್ಟದಳ ಪದ್ಮವನ್ನು ಕರ್ಣಿಕಾ ಸಮೇತ ಬರಿಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಈಶಾನ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಮೊಸರನ್ನ, ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಎಂಟುದಿನಗಳ ಕಾಲವೂ ೧೨೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಯಂತ್ರ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಸಕಲಜನವಶ್ಯತೆ**

ಶ್ಲೋಕ–೭೭
ದೇವಿಯ ರೋಮಾವಳಿಯ ವೈಖರಿ

ಯದೇತತ್ಕಾಲಿಂದೀತನುತರತರಂಗಾಕೃತಿ ಶಿವೇ
ಕೃಶೇ ಮಧ್ಯೇ ಕಿಂಚಿಜ್ಜನನಿ ತವ ಯದ್ಭಾತಿ ಸುಧಿಯಾಮ್।
ವಿಮರ್ದಾದನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕುಚಕಲಶಯೋರಂತರಗತಂ
ತನೂಭೂತಂ ವ್ಯೋಮ ಪ್ರವಿಶದಿವ ನಾಭಿಂ ಕುಹರಿಣೀಮ್ ॥ ೭೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಯದೇತತ್ಕಾಲಿಂದೀತನುತರತರಂಗಾಕೃತಿ) = ಯತ್ + ಏತತ್+ ಕಾಲಿಂದೀತನು ತರತರಂಗ + ಆಕೃತಿ, ಶಿವೇ, ಕೃಶೇ, ಮಧ್ಯೇ, (ಕಿಂಚಿಜ್ಜನನಿ) = ಕಿಂಚಿತ್ + ಜನನಿ, ತವ, (ಯದ್ಭಾತಿ) = ಯತ್ + ಭಾತಿ, ಸುಧಿಯಾಮ್, (ವಿಮರ್ದಾದನ್ಯೋನ್ಯಂ) = ವಿಮರ್ದಾತ್ + ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ, (ಕುಚಕಲಶಯೋರಂತರಗತಂ) = ಕುಚಕಲಶಯೋಃ + ಅಂತರಗತಂ, ತನೂಭೂತಂ, ವ್ಯೋಮ, (ಪ್ರವಿಶದಿವ) = ಪ್ರವಿಶತ್ + ಇವ, ನಾಭಿಂ, ಕುಹರಿಣೀಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

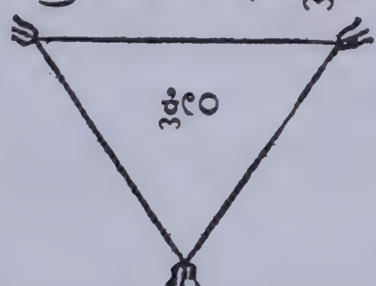
(ಹೇ) ಶಿವೇ	(ಎಲೈ) ಮಂಗಳಕರಳಾದ ದೇವಿಯೇ
ಜನನಿ	ಹೇ ಲೋಕಮಾತೆ
ತವ ಕೃಶೇ ಮಧ್ಯೇ	ನಿನ್ನ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೃಶವಾದ (ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣದಾದ)
ಯದೇತತ್ ಕಾಳಿಂದೀ	ಯಾವ ಈ ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಬಹಳ
ತನುತರ ತರಂಗಾಕೃತಿಃ	ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ – ಅಲೆಯ – ಆಕಾರದಂತೆ ಆಕಾರವುಳ್ಳ
ಕಿಂಚಿತ್	ರೋಮಾವಳೀ ರೂಪವಾದ ವಸ್ತು
(ತತ್)	ಅದು
ಸುಧಿಯಾಂ	ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ
ಭಾತಿ(ಯತ್) (ತತ್)	ಕಾಣುತ್ತದೆ (ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದುಂಟೋ)
ಕುಚಕಲಶಯೋಃ	ಕಲಶದಂತಿರುವ ಸ್ತನಗಳ
ಅಂತರಗತಂ	ಮಧ್ಯಗತವಾದ (ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ)
ತನೂಭೂತಂ	ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ (ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣದಾದ)

ವ್ಯೋಮ	ಆಕಾಶವು
ತಯೋಃ ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ	ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು
ವಿಮರ್ದಾತ್ ಏವ	ಒತ್ತುವುದರಿಂದಲೇ
ಕುಹರಿಣೀಂ	ಆಳವಾದ
ನಾಭಿಂ	ನಾಭಿಯನ್ನು
ಪ್ರವಿಶದಿವ	ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ
ಭಾತಿ	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ದೇವಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರೋಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. "ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಅಲೆಯಂತಿರುವ ಬಡವಾದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರೋಮಾವಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸ್ತನಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅವಕಾಶ ರೂಪವಾದ ಆಕಾಶವು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಸ್ತನಗಳ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಹೊರಟು, ಆಳವಾದ ನಾಭಿಯನ್ನು (ಹೊಕ್ಕಳನ್ನು) ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ರೋಮಾವಳಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ, ಆಕಾಶವು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದೆಂದೂ ರೂಪವದ್ವಸ್ತುವೆಂದೂ ಇರುವ ಲೋಕವಾಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ವರ್ಣನೆಯು ಇಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗಿರುವ ರೋಮಾವಳಿಯ ವರ್ಣನೆಯಾಗಿದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಕೆಂಪು ತಾವರೆದಳಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಆ ಕರಕನ್ನು ಕಪಿಲಾ ಗೋವಿನತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಆ ಲೇಪದ ಮೇಲೆ ಈ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ೨೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಲೇಪವನ್ನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಲಕವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ರಾಜವಶ್ಯತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೭೮
ದೇವಿಯ ನಾಭಿಯ ಚೆಲುವು

ಸ್ಥಿರೋ ಗಂಗಾವರ್ತಃ ಸ್ತನಮುಕುಲರೋಮಾವಲಿಲತಾ
ಕಲಾವಾಲಂ ಕುಂಡಂ ಕುಸುಮಶರತೇಜೋಹುತಭುಜಃ ।
ರತೇರ್ಲೀಲಾಗಾರಂ ಕಿಮಪಿ ತವ ನಾಭಿರ್ಗಿರಿಸುತೇ
ಬಿಲದ್ವಾರಂ ಸಿದ್ಧೇರ್ಗಿರಿಶನಯನಾನಾಂ ವಿಜಯತೇ ॥ ೭೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಸ್ಥಿರೋ) = ಸ್ಥಿರಃ, (ಗಂಗಾವರ್ತಃ) = ಗಂಗಾಃ+ಆವರ್ತಃ, ಸ್ತನಮುಕುಲರೋಮಾವಲಿ ಲತಾ, (ಕಲಾವಾಲಂ) = ಕಲಾ + ಆವಾಲಂ ಕುಂಡಂ, (ಕುಸುಮಶರತೇಜೋ) = ಕುಸುಮ ಶರತೇಜಃ, ಹುತಭುಜಃ, (ರತೇರ್ಲೀಲಾಗಾರಂ) = ರತೇಃ + ಲೀಲಾ+ಆಗಾರಂ, (ಕಿಮಪಿ) = ಕಿಮ್+ಅಪಿ, ತವ (ನಾಭಿರ್ಗಿರಿಸುತೇ) = ನಾಭಿಃ + ಗಿರಿಸುತೇ, ಬಿಲದ್ವಾರಂ, (ಸಿದ್ಧೇರ್ಗಿರಿಶನಯನಾನಾಂ) = ಸಿದ್ಧೇಃ+ಗಿರಿಶನಯನಾನಾಂ, ವಿಜಯತೇ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಗಿರಿಸುತೇ	(ಎಲೈ) ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳೇ
ತವ ನಾಭಿಃ	ನಿನ್ನ ಹೊಕ್ಕಳು
ಸ್ಥಿರಃ ಗಂಗಾವರ್ತಃ	ಸ್ಥಿರವಾದ ಗಂಗಾನದಿಯ ಸುಳಿಯಾಗಿರಲಿ
ಸ್ತನ ಮುಕುಲ	ಸ್ತನವೆಂಬ ಮೊಗ್ಗುಗಳುಳ್ಳ
ರೋಮಾವಲಿಲತಾ	ರೋಮಾವಳಿಯೆಂಬ ಲತೆಗೆ
ಕಲಾವಾಲಂ	ಪಾತಿಯಾಗಿಯೂ
ಕುಸುಮಶರ	(ಹೂಗಳೇ ಬಾಣವಾಗುಳ್ಳವನ) ಮನ್ಮಥನ
ತೇಜೋಹುತಭುಜಃ	ಪರಾಕ್ರಮವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಗೆ
ಕುಂಡಂ	ಹೋಮಕುಂಡವಾಗಿಯೂ
ರತೇರ್ಲೀಲಾಗಾರಂ	(ರತೇಃ+ಲೀಲಾಗಾರಂ)= ರತೀದೇವಿಯ–ವಿಲಾಸಗೃಹವಾಗಿಯೂ
ಗಿರಿಶನಯನಾನಾಂ	ಈಶ್ವರನ ಕಣ್ಣುಗಳ
ಸಿದ್ಧೇಃ ಬಿಲದ್ವಾರಂ	ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿಗೆ – ಗುಹಾದ್ವಾರವಾಗಿಯೂ
ಕಿಮಪಿ	ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿ
ವಿಜಯತೇ	ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ನಾಭಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಆಳವಾದ ನಾಭಿಯು ಗಂಗಾನದಿಯ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸುಳಿಯಾಗಿಯೂ, ಸ್ತನವೆಂಬ ಕಮಲದ ರೋಮಾವಳಿಯೆಂಬ ಲತೆಗೆ ಪಾತಿಯಾಗಿಯೂ, ಮನ್ಮಥನು ಹೋಮ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿರುವ ಹೋಮ ಕುಂಡವಾಗಿಯೂ ರತಿದೇವಿಯ ವಿನೋದಾರ್ಥ ವಾಗಿರುವ ಮನೆಯಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನ ಹತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳ ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಗುಹೆಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿರುವುದು."

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಸುಳಿಯು ಚಂಚಲವಾಗಿರುವುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸ್ಥಿರವಾದ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಕವಿಯು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಗಂಗೆಯ ಸುಳಿಯಂತೆ ನಾಭಿಯು ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ರಕ್ತಚಂದನವನ್ನು ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳ ರಸದಿಂದ ಪನ್ನೀರಿನಿಂದ ತೇಗೆದು ಗುಲಾಬಿ ದಳ ರಸ ಸೇರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಗಂಧವನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಲೇಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿಂದ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರ ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕಮಲದಳಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಉದ್ದಿನ ವಡೆ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೮ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕಸ್ತೂರಿಲೇಪನವನ್ನು ಹಣೆಗೆ ತಿಲಕವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲರಾಜವಶ್ಯತೆ.

ಶ್ಲೋಕ–೭೯

ದೇವಿಯ ನಡುವಿನ ವರ್ಣನೆ

ನಿಸರ್ಗಕ್ಷೀಣಸ್ಯ ಸ್ತನತಟಭರೇಣ ಕ್ಲಮಜುಷೋ
ನಮನ್ಮೂರ್ತೇರ್ನಾರೀತಿಲಕ ಶನಕೈಸ್ತ್ರುಟ್ಯತ ಇವ ।
ಚಿರಂ ತೇ ಮಧ್ಯಸ್ಯ ತ್ರುಟಿತತಟಿನೀತೀರತರುಣಾ
ಸಮಾವಸ್ಥಾಸ್ಥೇಮ್ನೋ ಭವತು ಕುಶಲಂ ಶೈಲತನಯೇ ॥ ೭೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ನಿಸರ್ಗಕ್ಷೀಣಸ್ಯ, ಸ್ತನತಟಭರೇಣ, (ಕ್ಲಮಜುಷೋನ ಮನ್ಮೂರ್ತೇರ್ನಾರೀತಿಲಕ) = ಕ್ಲಮಜುಷಃ + ನಮತ್+ಮೂರ್ತೇಃ + ನಾರೀತಿಲಕ, (ಶನಕೈಸ್ತ್ರುಟ್ಯತ) = ಶನಕೈಃ + ತ್ರುಟ್ಯತಃ, ಇವ, ಚಿರಂ, ತೇ, ಮಧ್ಯಸ್ಥ, ತ್ರುಟಿತತಟಿನೀತೀರತರುಣಾ, (ಸಮಾವಸ್ಥಾ ಸ್ಥೇಮ್ನೋ) = ಸಮ + ಅವಸ್ಥಾಸ್ಥೇಮ್ನಃ, ಭವತು, ಕುಶಲಂ, ಶೈಲತನಯೇ,

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

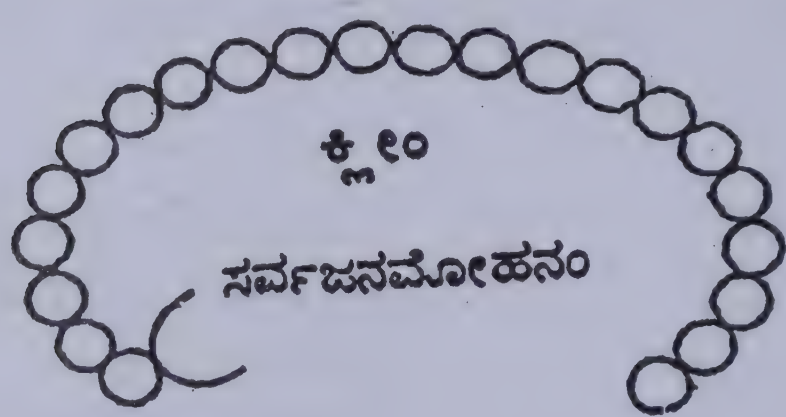
(ಹೇ) ಶೈಲತನಯೇ	(ಎಲೈ), ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳೇ
ನಿಸರ್ಗ ಕ್ಷೀಣಸ್ಯ	ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಅತಿಕೃಶನಾದ
ಸ್ತನತಟಭರೇಣ	ಸ್ತನಗಳ ಭಾರದಿಂದ
ಕ್ಲಮಜುಷಃ	ಆಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
ನಮನ್ಮೂರ್ತೇಃ	(ನಮತ್+ಮೂರ್ತೇ) ಬಗ್ಗುತ್ತಿರುವ – ಆಕಾರವುಳ್ಳ
ಶನಕೈಃ	ಕ್ರಮಕ್ರಮದಿಂದ (ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ)
ತ್ರುಟ್ಯತಃ ಇವ	ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆಯಿರುವ
ತ್ರುಟಿತ ತಟಿನೀ ತೀರ ತರುಣಾ	ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದ–ನದೀ ದಡದಲ್ಲಿರುವ–ವೃಕ್ಷದೊಡನೆ
ಸಮಾವಸ್ಥಾ ಸ್ಥೇಮ್ನಃ	ಸದೃಶವಾದ – ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ–ಸ್ಥೈರ್ಯವುಳ್ಳ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಮಧ್ಯಸ್ಯ	ನಡುವಿನ
ಕುಶಲಂ	(ಮುರಿಯದೆ ಇರುವಂಥ) ಕ್ಷೇಮವು
ಚಿರಂ	ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ
ಭವತು	ಆಗಲಿ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ದೇವಿಯ ನಡುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ: ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ತಿಲಕಪ್ರಾಯಳಾದ ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕೃಶವಾಗಿ ಸ್ತನಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಆಯಾಸ ಹೊಂದಿ ಬಗ್ಗಿ ಹೋದ, ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾದ ಕಾರಣವೇ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ನದಿಯ ದಡದ ವೃಕ್ಷದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಿನ್ನ ನಡುವಿಗೆ ದೇವರು ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಯೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವೋ ಹಾಗೆ ನಾಭೀ ಸರೋವರದ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ನಡುವಿಗೆ ಅಪಾಯವಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೭೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ೨೨. ಅನುಸ್ವಾರ ಬಿಂದುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸರ್ಪಾಕಾರವಾಗಿ ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಫಣಾಕಾರ (ಹೆಡೆಯಕಾರ)ವಿರುವಂತೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರ ಒಳಗೆ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಕ್ಲೀಂ ಎಂದೂ ಅದರ ಕೆಳಗಡೆ ಸರ್ವೇಜನಮೋಹನಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬೀಜ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು, ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೪೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದ್ಯಾನೈಪುಣ್ಯ ಲಾಭ

ಶ್ಲೋಕ–೮೦

ದೇವಿಯ ವಲಿತ್ರಯ ವರ್ಣನೆ

ಕುಚೌ ಸದ್ಯಃ ಸ್ವಿದ್ಯತ್ತಟಘಟಿತಕೂರ್ಪಾಸಭಿದುರೌ
ಕಷಂತೌ ದೋರ್ಮೂಲೇ ಕನಕಕಲಶಾಭೌ ಕಲಯತಾ ।
ತವ ತ್ರಾತುಂ ಭಂಗಾದಲಮಿತಿ ವಲಗ್ನಂ ತನುಭುವಾ
ತ್ರಿಧಾ ನದ್ಧಂ ದೇವಿ ತ್ರಿವಲಿ ಲವಲೀವಲ್ಲಿಭಿರಿವ ॥ ೮೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕಚೌ, ಸದ್ಯಃ, (ಸ್ವಿದ್ಯತ್ತಟಘಟಿತ ಕೂರ್ಪಾಸಭಿದುರೌ)= ಸ್ವಿದ್ಯತ್ + ತಟಘಟಿತ ಕೂರ್ಪಾಸಭಿತ್ + ಉರೌ, ಕಷನ್ತೌ, (ದೋರ್ಮೂಲೇ) = ದೋಃ + ಮೂಲೇ, (ಕನಕಕಲಶಾಭೌ) = ಕನಕಕಲಶ+ಆಭೌ ಕಲಯತಾ, ತವ, ತ್ರಾತುಂ, (ಭಂಗಾದಲಮಿತಿ) = ಭಂಗಾತ್ + ಅಲಂ+ಇತಿ, ವಲಗ್ನಂ, ತನುಭುವಾ, ತ್ರಿಧಾ, ನದ್ಧಂ, ದೇವಿ, ತ್ರಿವಲಿ, (ಲವಲೀವಲ್ಲಿಭಿರಿವ) = ಲವಲೀವಲ್ಲಿಭಿಃ + ಇವ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

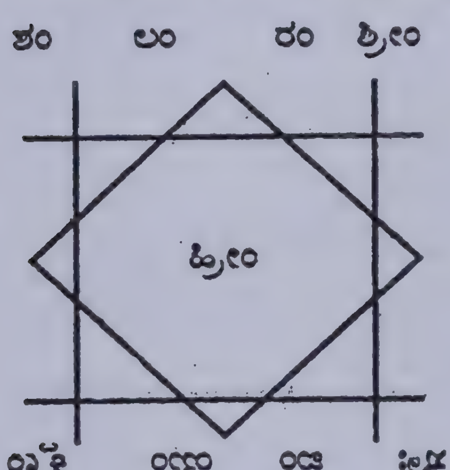
(ಹೇ) ದೇವಿ	(ಎಲೈ) ದೇವಿಯೆ
ಸದ್ಯಃ	ಆಗತಾನೇ
ಸ್ವಿದ್ಯತ್ತಟಘಟಿತ ಕೂರ್ಪಾಸಭಿದುರೌ	ಬೆವರುತ್ತಿರುವ – ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ – ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡ (ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ) ರವಿಕೆಯನ್ನು ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತೆ
ಕಷಂತೌ	ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ದೋರ್ಮೂಲೇ	ಎರಡು ಬಾಹು ಮೂಲಗಳನ್ನು (ಕಂಕಳಲ್ಲಿ) ಒತ್ತುತ್ತಿರುವ (ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ)
ಕನಕಕಲಶಾಭೌ	(ಕನಕ ಕಲಶ+ಆಭೌ) = ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳ – ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ
ಕುಚೌ	ಸ್ತನಗಳನ್ನು
ಕಲಯತಾ	ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ
ತನುಭುವಾ	(ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಂದ) ಮನ್ಮಥನಿಂದ
ಭಂಗಾದಲಮಿತಿ	(ಭಂಗಾತ್+ಅಲಂ+ಇತಿ) = ಮುರಿದು ಹೋಗುವುದು ಸಾಕು – ಹೀಗೆಂಬುದಾಗಿ

ವಲಗ್ನಂ	ನಡು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು
ತ್ರಾತುಂ	ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ತವ ವಲಗ್ನಂ	ನಿನ್ನ ನಡುವನ್ನು
ತ್ರಿವಲಿ	ಮೂರು ಮಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ
ಲವಲೀ ವಲ್ಲಿಭಿಃ	ಲವಂಗದ - ಬಿಳುಪಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ
ತ್ರಿಧಾ	ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ನದ್ಧಂ ಇವ	ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ
ಭಾತಿ	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ಬೆವರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ರವಿಕೆಯನ್ನು ಪಟ್ಟನೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಎರಡು ಕಂಕಳುಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆದು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ತನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನು, ಕೃಶವಾದ ನಡುವು ಮುರಿದು ಬೀಳದೇ ಇರಲಿ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದ ಲವಂಗದ ಮೂರು ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಡುವನ್ನು ಬಿಗಿದಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ತ್ರಿವಳಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಬೇಕು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು ರೇಖೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಭುಜ ಚತುರಶ್ರವಾಗಬೇಕು. ಈ ಚಚ್ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಚಚ್ಚೌಕ ಸೇರಿ ಅಷ್ಟಕೋಣ ರಚನೆ ಆಗಬೇಕು. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂ ಲಂ ರಂ ಶ್ರೀ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಳಕೆಳಗಾಗಿ ಕ್ಲೀಂ ಯಂ ಐಂ ಸೌಃ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾತ್ರಿಶತೀಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಯಂತ್ರವನು ಕೈಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿಲಕವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಋತುವಾದ ಹೆಂಗಸಿನ ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ೫ ದಿನಗಳು ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಇಂದ್ರಜಾಲ ಪ್ರದರ್ಶನಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೮೧

ದೇವಿಯ ನಿತಂಬ ವರ್ಣನೆ

ಗುರುತ್ವಂ ವಿಸ್ತಾರಂ ಕ್ಷಿತಿಧರಪತಿಃ ಪಾರ್ವತಿ ನಿಜಾ–
ನೀತಂಬಾದಾಚ್ಛಿದ್ಯ ತ್ವಯಿ ಹರಣರೂಪೇಣ ನಿದಧೇ ।
ಅತಸ್ತೇ ವಿಸ್ತೀರ್ಣೋ ಗುರುರಯಮಶೇಷಾಂ ವಸುಮತೀಂ
ನಿತಂಬಪ್ರಾಗ್ಭಾರಸ್ಸ್ಥಗಯತಿ ಲಘುತ್ವಂ ನಯತಿ ಚ ॥ ೮೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಗುರುತ್ವಂ, ವಿಸ್ತಾರಂ, ಕ್ಷಿತಿಧರಪತಿಃ, ಪಾರ್ವತಿ, (ನಿಜಾನ್ನಿತಂಬಾದಾಚ್ಛಿದ್ಯ) = ನಿಜಾತ್ + ನಿತಂಬಾತ್ + ಆಚ್ಛಿದ್ಯ, ತ್ವಯಿ, ಹರಣರೂಪೇಣ, ನಿದಧೇ, (ಅತಸ್ತೇ) = ಅತಃ + ತೇ, (ವಿಸ್ತೀರ್ಣೋ) = ವಿಸ್ತೀರ್ಣಃ, (ಗುರುರಯಮಶೇಷಾಂ) = ಗುರುಃ + ಅಯಂ + ಅಶೇಷಾಂ, ವಸುಮತೀಂ, (ನಿತಂಬಪ್ರಾಗ್ಭಾರ ಸ್ಸ್ಥಗಯತಿ) = ನಿತಂಬಪ್ರಾಕ್ + ಭಾರಃ + ಸ್ಥಗಯತಿ ಲಘುತ್ವಂ, ನಯತಿ, ಚ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಪಾರ್ವತಿ	(ಎಲೈ) ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳೇ
ಕ್ಷಿತಿಧರಪತಿಃ	ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯಾದ ಹಿಮವಂತನು
ಗುರುತ್ವಂ	ಗೌರವ ಮತ್ತು ಭಾರವನ್ನು
ವಿಸ್ತಾರಂ	ವಿಶಾಲತ್ವವನ್ನು
ನಿಜಾತ್	ತನ್ನದಾದ
ನಿತಂಬಾದಾಚ್ಛಿದ್ಯ	(ನಿತಂಬಾತ್ + ಆಚ್ಛಿದ್ಯ) = ತಪ್ಪಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ತ್ವಯಿ	
ಹರಣರೂಪೇಣ	ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ–ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪ ದಲ್ಲಿ
ನಿದಧೇ	ಇಟ್ಟನು (ಕೊಟ್ಟನು)
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಅಯಂ	ಈ
ನಿತಂಬಪ್ರಾಗ್ಭಾರಃ	ನಡುವಿನ ಹಿಂಭಾಗದ–ಅತಿಶಯವು
ಗುರುಃ	ಗುರುವಾಗಿಯೂ (ಗೌರವವುಳ್ಳ ದ್ದಾಗಿಯೂ) – ಭಾರವಾಗಿಯೂ

ವಿಸ್ತೀರ್ಣಃಸನ್	ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾ
ಅಶೇಷಾಂ	ಸಮಸ್ತವಾದ
ವಸುಮತೀಂ	ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು
ಸ್ಥಗಯತಿ	ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ
ಚ	ಮತ್ತು ಹಗುರವನ್ನಾಗಿಯೂ (ಭಾರವಿಲ್ಲದ್ದನ್ನಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಪತ್ವವನ್ನೂ) ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ನಿತಂಬವನ್ನು ಎಂದರೆ ನಡುವಿನ ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು (ಬೆನ್ನಿನ ಕಡೆ ನಡುವಿನ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು) ಕವಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಎಲೈ ದೇವಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಹಿಮವಂತನು ತನ್ನದಾದ ನಿತಂಬದಿಂದ ವಿಶಾಲತ್ವವನ್ನೂ ಗುರುತ್ವವನ್ನೂ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ನಿತಂಬದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಇಟ್ಟನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಕಟಿ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗವು (ದೊಡ್ಡ ನಿತಂಬವು) ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಗುರುವಾಗಿಯೂ (ಅತ್ಯಂತ ಭಾರವಾಗಿಯೂ) ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಲಾಘವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲತ್ವವೂ ಭಾರವೂ ಎರಡೂ ಇರುವುದು. ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವೆರಡೂ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಿಮವಂತನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಾಲತ್ವವನ್ನು ಗುರುತ್ವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೧)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ದ್ರವಿಡಾಕ್ಷರ ಹೋಲುವ ರೀತಿಯ ವೃತ್ತ ಅರೆವೃತ್ತ ಗೆರೆಗಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉದ್ದಿನವಡೆ.

ಜಪ : ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೂತು ೧೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭನ ಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೮೨
ದೇವಿಯ ತೊಡೆಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಶುಂಡಾನ್ ಕನಕಕದಲೀಕಾಂಡಪಟಲೀಮ್
ಉಭಾಭ್ಯಾಮೂರುಭ್ಯಾಮುಭಯಮಪಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಭವತಿ
ಸುವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಪತ್ಯುಃ ಪ್ರಣತಿಕಠಿನಾಭ್ಯಾಂ ಗಿರಿಸುತೇ
ವಿಧಿಜ್ಞೇ ಜಾನುಭ್ಯಾಂ ವಿಬುಧಕರಿಕುಂಭ'ದ್ವಯಮಸಿ ॥ ೮೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ) = ಕರಿ + ಇಂದ್ರಾಣಾಂ, ಶುಂಡಾನ್, ಕನಕದಲೀಕಾಂಡ ಪಟಲೀಂ (ಉಭಾಭ್ಯಾಮೂರುಭ್ಯಾಮುಭಯಮಪಿ) = ಉಭಾಭ್ಯಾಮ್+ಊರುಭ್ಯಾಂ + ಉಭಯಮ್ + ಅಪಿ, ನಿರ್ಜಿತ್ಯ, ಭವತಿ, ಸುವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ, ಪತ್ಯುಃ, ಪ್ರಣತಿ ಕನಾಭ್ಯಾಂ, ಗಿರಿಸುತೇ, ವಿಧಿಜ್ಞೇ, ಜಾನುಭ್ಯಾಂ, (ವಿಬುಧಕರಿಕುಂಭದ್ವಯಮಸಿ) = ವಿಬುಧಕರಿಕುಂಭದ್ವಯಂ + ಅಸಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ವಿಧಿಜ್ಞೇ	(ಎಲೈ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ) ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವಳೇ (ವೇದಾರ್ಥವಾದ ವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವಳೇ)
ಗಿರಿಸುತೇ	ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ
ಭವತಿ	ನೀನು
ಉಭಾಭ್ಯಾಂ	ಈ ಎರಡು
ಊರೂಭ್ಯಾಂ	ತೊಡೆಗಳಿಂದ
ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ	ಆನೆಗಳ
ಶುಂಡಾನ್	ಸೊಂಡಿಲುಗಳನ್ನೂ
ಕನಕಕದಲೀ	ಚಿನ್ನದ (ಬಣ್ಣದ) ಬಾಳೇ
ಕಾಂಡ ಪಟಲೀ	ಕಂಬಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೂ
ಉಭಯಮಪಿ	ಈ ಎರಡನ್ನೂ
ನಿರ್ಜಿತ್ಯ	ಜಯಿಸಿ
ಸುವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ	ಬಹಳ ದುಂಡಗಿರುವ (ಮಂದಿ)
ಪತ್ಯುಃ	ಗಂಡನ
ಪ್ರಣತಿಕಠಿನಾಭ್ಯಾಂ	ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ–ಒರಟಾದ

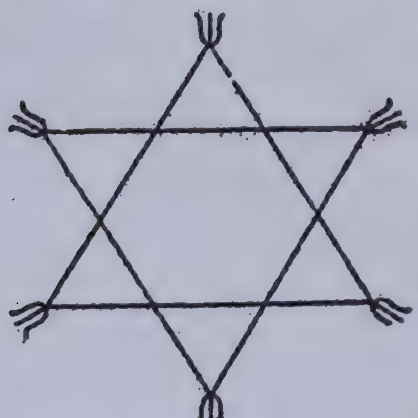
ಜಾನುಭ್ಯಾಂ	ಎರಡು ಮುಡಿಗಳಿಂದಲೂ
ವಿಬುಧಕರಿಕುಂಭದ್ವಯಂ	ದೇವತೆಗಳ ಆನೆಯ (ಐರಾವತದ) ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಕುಂಭ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಜಿತ್ಯ	ಜಯಿಸಿ
ಅಸಿ	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಪತಿಚರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರುವ ವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ತೊಡೆಗಳಿಂದ ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದ ಬಾಳೇ ಕಂಬಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿರುವೆ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ದುಂಡಾಗಿರುವ ಮಂಡಿಯೂರಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಎರಡು ಮಂಡಿಗಳಿಂದ ಐರಾವತದ ಕುಂಭಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವಳಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಹೀಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಸುಂದರಿ ಎನಿಸಿರುವೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೨)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಭೂರ್ಜಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಎರಡು ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಸೇರಿ ಷಟ್ಕೋಣಗಳಾಗುವಂತೆ ಅದರ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳಿರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮೇಲಿನ ೩ ತ್ರಿಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಂ ದುಂ ಲಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗಿನ ೩ ತ್ರಿಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂ ಯಂ ಮಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಹೀಗೆ ಬರೆದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪಾದರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀಯೊಂದಿಗೆ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೪೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಜಲಸ್ತಂಭನ ವಿದ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿ

ಶ್ಲೋಕ–೮೩

ದೇವಿಯ ಮೊಣಕಾಲುಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಪರಾಜೇತುಂ ರುದ್ರಂ ದ್ವಿಗುಣಶರಗರ್ಭೌ ಗಿರಿಸುತೇ
ನಿಷಂಗೌ ಜಂಘೇ ತೇ ವಿಷಮವಿಶಿಖೋ ಬಾಢಮಕೃತ ।
ಯದಗ್ರೇ ದೃಶ್ಯಂತೇ ದಶಶರಫಲಾಃ ಪಾದಯುಗಲೀ–
ನಖಾಗ್ರಚ್ಛದ್ಮಾನಸ್ಸುರಮಕುಟಶಾಣೈಕನಿಶಿತಾಃ ॥ ೮೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಪರಾಜೇತುಂ, ರುದ್ರಂ, ದ್ವಿಗುಣಶರಗರ್ಭೌ, ಗಿರಿಸುತೇ, ನಿಷಂಗೌ, ಜಂಘೇ, ತೇ, (ವಿಷಮವಿಶಿಖೋ) = ವಿಷಮವಿಶಿಖಃ, (ಬಾಢಮಕೃತ) = ಬಾಢಮ್ + ಅಕೃತ, (ಯದಗ್ರೇ) = ಯತ್ + ಅಗ್ರೇ, ದೃಶ್ಯಂತೇ, ದಶಶರ ಫಲಾಃ, ಪಾದಯುಗಲೀ, (ನಖಾಗ್ರಚ್ಛದ್ಮಾನಃ) ನಖ + ಅಗ್ರಃ + ಛದ್ಮಾನಃ, (ಸುರಮಕುಟಶಾಣೈಕನಿಶಿತಾಃ) = ಸುರಮಕುಟಶಾಣಿ + ಏಕನಿಶಿತಾಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಗಿರಿಸುತೇ	(ಎಲೈ) ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳೇ
ವಿಷಮ ವಿಶಿಖಃ	(ಬೆಸಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಾಣಗಳುಳ್ಳವನು.) (ಮನ್ಮಥನು)
ರುದ್ರಂ	ಈಶ್ವರನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಪರಾಜೇತುಂ	(ಸೋಲಿಸು)
ದ್ವಿಗುಣ ಶರಗರ್ಭೌ	ಇಮ್ಮಡಿಯಾದ (ಹತ್ತು) ಬಾಣಗಳೇ
ನಿಷಂಗೌ	ಒಳಗೆ ಉಳ್ಳ
	ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ (೨ ಬಾಣದ ಚೀಲ ಗಳನ್ನಾಗಿ)
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಜಂಘೇ	ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನು
ಅಕೃತ	ಮಾಡಿದನು
ಬಾಢಂ	ನಿಶ್ಚಯ !
ಯದಗ್ರೇ	ಯಾವ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ
ಪಾದಯುಗಲೀ	ಎರಡು ಪಾದಗಳ
ನಖಾಗ್ರಚ್ಛದ್ಮಾನಃ	ಉಗುರುಗಳ ಕೊನೆಗಳು ಎಂಬ–ನೆವವುಳ್ಳ
ಸುರಮಕುಟ	ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳ–ಕಿರೀಟಗಳೆಂಬ

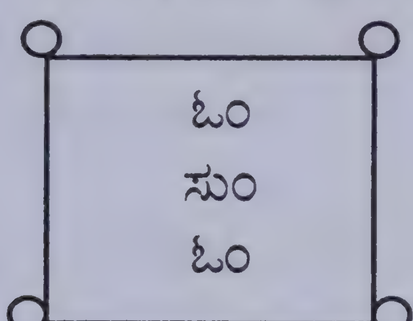
ಶಾಣೈಕನಿಶಿತಾಃ	ಸಾಣೇಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ ಹರಿತಗಳಾದ
ದಶಶರಫಲಾಃ	ಹತ್ತಾದ ಬಾಣಗಳ ತುದಿಗಳು
ದೃಶ್ಯಂತೇ	ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ (ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಐದೇ ಐದು ಬಾಣಗಳುಳ್ಳ ಮನ್ಮಥನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮೊಣಕಾಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೆರಡಾದ ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳುಳ್ಳ ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಜವು. ಯಾವ ಮೊಣಕಾಲುಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಕಿರೀಟಗಳ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಾಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹರಿತವಾದ ಉಗುರುಗಳ ನೆವದಿಂದಿರುವ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳು ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ ಅಂದರೆ ಇವು ಉಗುರುಗಳಂತೆ ಹರಿತವಾದ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಗಳೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಧನಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಪಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು ಆ ಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಗೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನ್ಮಥನು, ಹೆಚ್ಚು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಕೈಗೂಡಲು ಬದ್ಧನಾದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೩)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಚತುರಶ್ರವನ್ನು (ಚಚೌಕ) ಬರೆದು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ದುಂಡುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಚೌಕದ ಒಳಗೆ ಓಂ ಸುಂ ಓಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ದಾಸವಾಳದ ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಯಸ, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಗಜತುರಗಸೈನ್ಯ ಸ್ತಂಭನಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ-೮೪

ದೇವಿಯ ಚರಣಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಶ್ರುತೀನಾಂ ಮೂರ್ಧಾನೋ ದಧತಿ ತವ ಯೌ ಶೇಖರತಯಾ
ಮಮಾಪ್ಯೇತೌ ಮಾತಶ್ಶಿರಸಿ ದಯಯಾ ದೇಹಿ ಚರಣೌ ।
ಯಯೋಃ ಪಾದ್ಯಂ ಪಾಥಃ ಪಶುಪತಿಜಟಾಜೂಟತಟಿನೀ
ಯಯೋರ್ಲಾಕ್ಷಾಲಕ್ಷ್ಮೀರರುಣಹರಿಚೂಡಾಮಣಿರುಚಿಃ ॥ ೮೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಶ್ರುತೀನಾಂ, (ಮೂರ್ಧಾನೋ) = ಮೂರ್ಧಾನಃ, ದಧತಿ, ತವ, ಯೌ, ಶೇಖರತಯಾ, (ಮಮಾಪ್ಯೇತೌ) = ಮಮ + ಅಪಿ + ಏತೌ, (ಮಾತಶ್ಶಿರಸಿ) ಮಾತಃ + ಶಿರಸಿ ದಯಯಾ, ದೇಹಿ, ಚರಣೌ, ಯಯೋಃ, ಪಾದ್ಯಂ, ಪಾಥಃ ಪಶುಪತಿಜಟಾಜೂಟತಟನೀ, (ಯಯೋರ್ಲಾಕ್ಷಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ರರುಣಹರಿಚೂಡಾಮಣಿರುಚಿಃ) = ಯಯೋಃ + ಲಾಕ್ಷಾಲಕ್ಷ್ಮೀಃ + ಅರುಣಹರಿಚೂಡಾಮಣಿರುಚಿಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಮಾತಃ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ,
ತವ	ನಿನ್ನ
ಯೌ	ಯಾವ
ಚರಣೌ	ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನು
ಶ್ರುತೀನಾಂ ಮೂರ್ಧಾನಃ	ವೇದಗಳ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು (ಉಪನಿಷತ್ತೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರು)
ಶೇಖರತಯಾ	ಆಭರಣ ರೂಪದಿಂದ
ದಧತಿ	ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ
ಏತೌ ಚರಣೌ	ಈ ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನು
ಮಮ	ನನ್ನ
ಶಿರಸ್ಯಪಿ	ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ
ದಯಯಾ	ಕೃಪೆಯಿಂದ
ದೇಹಿ	ಇಡು
ಯಯೋಃ	ಯಾವ ಪಾದಗಳಿಗೆ
ಪಾದ್ಯಂ ಪಾಥಃ	ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ನೀರು
ಪಶುಪತಿಃ	ಈಶ್ವರನ

ಜಟಾಜೂಟ ತಟಿನೀ	ಜಡೆಮುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯು ಆಗಿದೆಯೋ
ಯಯೋಃ	ಯಾವ ಪಾದಗಳಿಗೆ
ಲಾಕ್ಷಾಲಕ್ಷ್ಮೀಃ	ಅರಗಿನರಸದ ಕಾಂತಿಯು
ಅರುಣ	ಕೆಂಪಾದ
ಹರಿಚೂಡಾಮಣಿಯ ರುಚಿಃ	ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಿರೀಟದ ಕಾಂತಿಯು
ಭವತಿ	ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

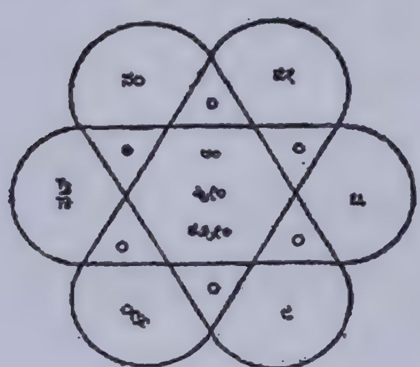
ತಾತ್ಪರ್ಯ

ದೇವಿಯ ಪಾದಗಳ ವರ್ಣನೆ :

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾವ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಶಿರೋಭೂಷಣವಾಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೋ, ಎಲೈ ತಾಯೇ ಅದೇ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೂ ಇರಿಸುವವಳಾಗು.

ಯಾವ ಕಾಲು ತೊಳೆದ ನೀರು ಈಶ್ವರನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಂಗೆಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪಾದಗಳ ಲಾಕ್ಷಾರಸವು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕಿರೀಟದ ಕಾಂತಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿರುತ್ತದೆಯೇ ಅಂಥಾ ಪಾದಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಹರಸು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೪)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ೬ ದಳಗಳ ಮಧ್ಯೇ ಸಮಭುಜವಾದ ಎರಡು ತ್ರಿಕೋಣಗಳು ಸೇರಿ ಷಟ್ಕೋಣವಾಗುವಂತೆ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಲಿಖಿಸಬೇಕು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರ ಬರುವಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಹೊರಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಸಂ ಜೀ ವ ನಿ ಹುಂ ಫಟ್ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಳಭಾಗದ ೫ ತ್ರಿಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತ (ಸೊನ್ನೆ)ಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂ ಹ್ರೀಂ ಕ್ರೋಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ :	ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ :	ಕ್ಷೀರ ಪಾಯಸ, ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಜೇನುತುಪ್ಪ.
ಜಪ :	ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ೧ ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಸಾರಿ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ :	**ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ ಶಕ್ತಿ ಲಾಭ.**

ಶ್ಲೋಕ–೮೫

ದೇವಿಯ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮನ

ನಮೋವಾಕಂ ಬ್ರೂಮೋ ನಯನರಮಣೀಯಾಯ ಪದಯೋಃ
ತವಾಸ್ಮೈ ದ್ವಂದ್ವಾಯ ಸ್ಫುಟರುಚಿರಸಾಲಕ್ತಕವತೇ ।
ಅಸೂಯತ್ಯತ್ಯಂತಂ ಯದಭಿಹನನಾಯ ಸ್ಪೃಹಯತೇ
ಪಶೂನಾಮೀಶಾನಃ ಪ್ರಮದವನಕಂಕೇಲಿತರವೇ ॥ ೮೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ನಮೋವಾಕಂ) = ನಮಃ + ವಾಕಂ, (ಬ್ರೂಮೋ) = ಬ್ರೂಮಃ ನಯನ ರಮಣೀಯಾಯ, ಪದಯೋಃ, (ತವಾಸ್ಮೈ) = ತವ + ಅಸ್ಮೈ, ದ್ವಂದ್ವಾಯ, (ಸ್ಫುಟರುಚಿರ ಸಾಲಕ್ತಕವತೇ) = ಸ್ಫುಟಿರುಚಿರಸ + ಆಲಕ್ತಕವತೇ (ಅಸೂಯತ್ಯತ್ಯಂತಂ) = ಅಸೂಯತಿ + ಅತ್ಯಂತಂ, (ಯದಭಿಹನನಾಯ) = ಯತ್ + ಅಭಿಹನನಾಯ, ಸ್ಪೃಹಯತೇ, (ಪಶೂನಾಮೀಶಾನಃ) = ಪಶೂನಾಂ + ಈಶಾನಃ, ಪ್ರಮದವನ ಕಂಕೇಲಿತರವೇ,

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತೀ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ,
ನಯನ ರಮಣೀಯಾಯ	ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ – ಸೊಗಸಾಗಿರುವ
ಸ್ಫುಟ ರುಚಿರಸಾಲಕ್ತಕವತೇ	(ಸ್ಫುಟ + ರುಚಿಕರಸ + ಅಲಕ್ತಕವರ್ತೆ)= ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ – ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಅರಗಿನರಸವುಳ್ಳ
(ತವ) ಅಸ್ಮೈ ಪದಯೋಃ	(ನಿನ್ನ) ಈ ಪಾದಗಳ
ದ್ವಂದ್ವಾಯ	ಯುಗ್ಮಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ನಮೋವಾಕಂ	ನಮಸ್ಕಾರವೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು
ಬ್ರೂಮಃ	ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.
ಪಶೂನಾಂ ಈಶಾನಃ	(ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ) ಪಶುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು
ಯದಭಿಹನನಾಯ	ಯಾವ ಪಾದತಾಡನಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಸ್ಪೃಹಯತೇ	ಆಸೆ ಪಡುತ್ತಾನೋ
ಪ್ರಮದವನ ಕಂಕೇಲಿತರವೇ	ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ–ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಅತ್ಯಂತಂ	ಬಹಳವಾಗಿ
ಅಸೂಯತಿ	ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚುಪಡುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಪಾದಗಳ ವರ್ಣನೆ :

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅರಗಿನರಸದಿಂದ ಲೇಪಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪಾದಗಳು ಎಂಥಾದ್ದು ಎಂದರೆ :

ಯಾವ ನಿನ್ನ ಪಾದತಾಡನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ಯಾನವನದ ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಶ್ವರನು ಅಸೂಯೆ ಪಡುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಆ ಪಾದತಾಡನವನ್ನು ಈಶ್ವರನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಂಥಾ ಪಾದಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಿಸು. ದೇವಿಯು ಅಚೇತನವಾದ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ದೇವಿಯು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೮೫)

ರಂ	ರಂ
ರಂ	ರಂ
ರಂ	ರಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಬರೆಸಬೇಕು. ಸಮಚತುರಶ್ರ (ಚಚ್ಚೌಕ) ಬರೆದು. ಅದರಮಧ್ಯೆ ಮೇಲಿಂದಕೆಳಕ್ಕೆ ೨ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಂ ರಂ ರಂ ರಂ ರಂ ರಂ ಎಂದು ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೬ ಸಲ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ಜಪ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ೧೨ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಭೂತಬಾಧಾ ನಿವೃತ್ತಿ**

ಶ್ಲೋಕ–೮೬

ದೇವಿಯ ಕಾಲಂದುಗೆಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಮೃಷಾ ಕೃತ್ವಾ ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಮಥ ವೈಲಕ್ಷ್ಯನಮಿತಂ
ಲಲಾಟೇ ಭರ್ತಾರಂ ಚರಣಕಮಲೇ ತಾಡಯತಿ ತೇ ।
ಚಿರಾದಂತಶ್ಶಲ್ಯಂ ದಹನಕೃತಮುನ್ಮೀಲಿತವತಾ
ತುಲಾಕೋಟಿಕ್ವಾಣೈಃ ಕಿಲಿಕಿಲಿತಮೀಶಾನರಿಪುಣಾ ॥ ೮೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಮೃಷಾ, ಕೃತ್ವಾ, (ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಮಥ) = ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಂ + ಅಥ, ವೈಲಕ್ಷ್ಯನಮಿತಂ, ಲಲಾಟೇ, ಭರ್ತಾರಂ, ಚರಣಕಮಲೇ, ತಾಡಯತಿ, ತ್ಯೇ (ಚಿರಾದಂತಶ್ಶಲ್ಯಂ) ಚಿರಾತ್+ಅಂತಃಶಲ್ಯಂ, (ದಹನಕೃತಮುನ್ಮೀಲತವತಾ) = ದಹನಕೃತಮ್+ಉನ್ಮೀಲಿತವತಾ, ತುಲಾಕೋಟಿಕ್ವಾಣೈಃ, (ಕಿಲಿಕಿಲಿತಮೀಶಾನರಿಪುಣಾ) = ಕಿಲಿಕಿಲಿತಂ + ಈಶಾನರಿಪುಣಾ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತೀ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ,
ಮೃಷಾ	ಸುಳ್ಳಸುಳ್ಳಾಗಿ
ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಂ	ಮತ್ತೊಬ್ಬನಾಯಕಿಯ ಹೆಸರನ್ನು
ಕೃತ್ವಾ	ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ
ಅಥ	ಆಮೇಲೆ
ವೈಲಕ್ಷ್ಯ ನಮಿತಂ	ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ–ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಭರ್ತಾರಂ	ಗಂಡನನ್ನು
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಚರಣಕಮಲೇ	ಪಾದಕಮಲಗಳು
ಲಲಾಟೇ	ಹಣೆಯಲ್ಲಿ
ತಾಡಯತಿ (ಸತಿ)	ಹೊಡೆಯಲಾಗಿ (ಒದೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ)
ಈಶಾನರಿಪುಣಾ	(ಮನ್ಮಥನಿಂದ) ಶಿವನ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ
ಚಿರಾತ್	ಬಹಳಕಾಲಕ್ಕೆ
ದಹನಕೃತಂ	(ಶಿವನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ) ಸುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಾದ
ಅಂತಶ್ಶಲ್ಯಂ	ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತಾಪವನ್ನು

ಉನ್ಮೂಲಿತವತಾ	ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಾಗಿ
ತುಲಾಕೋಟಿ ಕ್ವಾಣೈಃ	ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗಡಗದ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ
ಕಿಲಿಕಿಲಿತಂ	ಕಿಲಿಕಿಲಿಯೆಂದು ನಕ್ಕಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು (ಮನ್ಮಥನು ನಕ್ಕನು)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮರೆತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನಾಯಿಕೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದಕೂಡಲೇ, ಗಾಬರಿಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ನೀನು ಅವನ ಹಣೆಗೆ ಒದೆಯಲು ಮನ್ಮಥನು–ಈಶ್ವರನ ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ತನಗೆ ತಾಪವಾದ ದಿನದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹಗೆತನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗ ದೇವಿಯ ಪಾದದ ಒದೆಯು ಈಶ್ವರನ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತೆಂದು ಕಿಲಕಿಲ ಎಂದು ನಕ್ಕನು. ತಿಳಿಯದವರು ಕಾಲುಗಡಗದ ಗೆಜ್ಜೆಯ ದನಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ–೮೬)

ಯಂ ಯಂ ಯಂ

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಚತುರಶ್ರವನ್ನು (ಆಯಾಕಾರ) ರಚಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಯಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಸಲ ಒಂದರಕೆಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು

ಪೂಜೆ : ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಕ್ಷೀರಪಾಯಸ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ೨೧ ದಿನಗಳಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಲಶವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಮಸ್ತಪಿಶಾಚಬಾಧಾನಿವೃತ್ತಿ

ಶ್ಲೋಕ–೮೭

ದೇವಿಯ ಪದಕಮಲ ವರ್ಣನೆ

ಹಿಮಾನೀ ಹಂತವ್ಯಂ ಹಿಮಗಿರಿನಿವಾಸೈಕಚತುರೌ
ನಿಶಾಯಾಂ ನಿದ್ರಾಣಂ ನಿಶಿ ಚರಮಭಾಗೇ ಚ ವಿಶದೌ
ವರಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪಾತ್ರಂ ಶ್ರಿಯಮತಿಸೃಜಂತೌ ಸಮಯಿನಾಂ
ಸರೋಜಂ ತ್ವತ್ಪಾದೌ ಜನನಿ ಜಯತಶ್ಚಿತ್ರಮಿಹ ಕಿಮ್ ॥ ೮೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಹಿಮಾನೀ, ಹಂತವ್ಯಂ, (ಹಿಮಗಿರಿನಿವಾಸೈಕಚತುರೌ) = ಹಿಮಗಿರಿನಿವಾಸ + ಏಕಚತುರೌ, ನಿಶಾಯಾಂ, ನಿದ್ರಾಣಂ, ನಿಶಿ, ಚರಮಭಾಗೇ, ಚ, ವಿಶದೌ, ವರಂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪಾತ್ರಂ, (ಶ್ರಿಯಮತಿಸೃಜಂತೌ) = ಶ್ರಿಯಮ್+ಅತಿಸೃಜಂತೌ, ಸಮಯಿನಾಂ, ಸರೋಜಂ, (ತ್ವತ್ಪಾದೌ) = ತ್ವತ್ + ಪಾದೌ, ಜನನಿ, (ಜಯತಶ್ಚಿತ್ರಮಿಹ) = ಜಯತಃ+ಚಿತ್ರಂ+ಇಹ, ಕಿಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

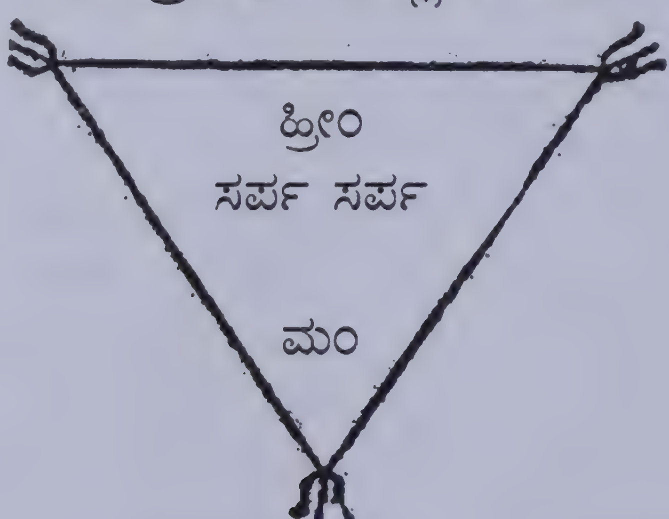
(ಹೇ) ಜನನೀ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ,
ಹಿಮಗಿರಿನಿವಾಸೈಕ ಚತುರೌ	(ಹಿಮಗಿರಿ+ನಿವಾಸ+ಏಕ+ಚತುರೌ) ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ–ವಾಸ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ– ಮುಖ್ಯ–ಜಾಣತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
ನಿಶಿ ಚರಮಭಾಗೇ ಚ	ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲೂ – ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲೂ
ವಿಶದೌ	ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುವ
ಸಮಯಿನಾಂ	ಸಮಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ (ಉಪಾಸಕರಿಗೆ)
ಶ್ರಿಯಮತಿಸೃಜಂತೌ	(ಶ್ರಿಯಂ+ಅತಿ ಸೃಜಂತೌ)=ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು– ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ
ತ್ವತ್ಪಾದೌ	ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳು
ಹಿಮಾನೀ ಹಂತವ್ಯಂ	ಮಂಜಿನ ಸಮೂಹದಿಂದ – ನಾಶ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ನಿಶಾಯಾಂ	ರಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ
ನಿದ್ರಾಣಂ	ಮೊಗ್ಗಾಗಿರುವ
ವರಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಪಾತ್ರಂ	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ – ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ

ಸರೋಜಂ	ಕಮಲವನ್ನು
ಜಯತಃ	ಜಯಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ
ಇಹ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಂ	ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಸಮಯೋಪಾಸಕರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುವ ಅಂದರೆ ಮೊಗ್ಗಾಗಿ ಬಿಡುವ, ಹಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ (ಅರಳುವ) ಕಮಲವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯುಳ್ಳ ಚರಣಗಳು, ಜಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಕಮಲವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಅತಿಶಯವಲ್ಲ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನ ಭಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣಕ್ಕೆ ತ್ರಿಕೋಣ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ೩ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ತ್ರಿಕೋಣದ ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ, ಸರ್ಪ ಸರ್ಪ, ಮಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕಮಲದಳಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೧೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸರ್ಪಾನಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೮೮

ದೇವಿಯ ಪಾದಾಗ್ರ ವರ್ಣನೆ

ಪದಂ ತೇ ಕೀರ್ತೀನಾಂ ಪ್ರಪದಮಪದಂ ದೇವಿ ವಿಪದಾಂ
ಕಥಂ ನೀತಂ ಸದ್ಭಿಃ ಕಠಿನಕಮಠೀಕರ್ಪರತುಲಾಮ್ ।
ಕಥಂ ವಾ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮುಪಯಮನಕಾಲೇ ಪುರಭಿದಾ
ಯದಾದಾಯ ನ್ಯಸ್ತಂ ದೃಷದಿ ದಯಮಾನೇನ ಮನಸಾ ॥ ೮೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಪದಂ, ತೇ, ಕೀರ್ತೀನಾಂ (ಪ್ರಪದಮಪದಂ)= ಪ್ರಮದಂ+ಅಪದಂ, ದೇವಿ, ವಿಪದಾಂ, ಕಥಂ, ನೀತಂ, ಸದ್ಭಿಃ, ಕಠಿನಕಮಠೀಕರ್ಪರ ತುಲಾಮ್, ಕಥಂ, ವಾ, (ಬಾಹುಭ್ಯಾಮುಪಯಮನಕಾಲೇ) = ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ + ಉಪಯಮನಕಾಲೇ, ಪುರಭಿದಾ, (ಯದಾದಾಯ) = ಯತ್+ಆದಾಯ, ನ್ಯಸ್ತಂ, ದೃಷದಿ, ದಯಮಾನೇನ, ಮನಸಾ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

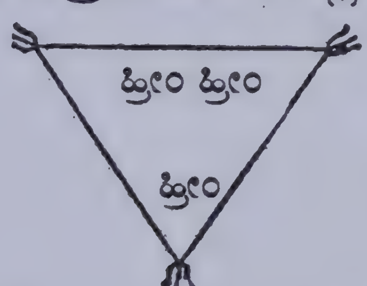
(ಹೇ) ದೇವಿ	(ಎಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ಕೀರ್ತೀನಾಂ	ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಗೆ
ಪದಂ	ಸ್ಥಾನವಾದ
ವಿಪದಾಂ+ಅಪದಂ	ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ (ಗುರಿಯಾಗದೆಯಿರುವ) ಸ್ಥಾನವಲ್ಲದ
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಪ್ರಪದಂ	(ಮೇಗಾಲು) ಪಾದಾಗ್ರವು
ಸದ್ಭಿಃ	(ಕವಿಗಳಿಂದ) ಸಜ್ಜನರಿಂದ
ಕಠಿನಕಮಠೀಕರ್ಪರತುಲಾಂ	(ಕಠಿಣ+ಕಮಠೀ+ಕರ್ಪರತುಲಾಂ) = ಒರಟಾದ–ಹೆಣ್ಣು ಆಮೆಯ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು
ಕಥಂ	ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ನೀತಂ	ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು (ಕಂಡೀತು)
ದಯಮಾನೇನ	ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮನಸಾ	ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ಪುರಭಿದಾ	(ಈಶ್ವರನಿಂದ) ಪುರಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದವನಿಂದ

ಉಪಯಮನ ಕಾಲೇ	ವಿವಾಹದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ	ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ
ಯದಾದಾಯ	ಯಾವ ಪಾದಾಗ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಕಥಂ ವಾ	ಹೇಗೆ ತಾನೇ (ಮೃದುವಾದ ಅಂಗಾಲಿಗೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ)
ದೃಷದಿ	ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ನ್ಯಸ್ತಂ	ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಕೀರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಗ್ರವನ್ನು ಕವಿಗಳು ಆಮೆಯ ಕಠಿಣವಾದ ಬೆನ್ನಿನ (ಚಿಪ್ಪಿಗೆ) ಓಟೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೋ ನಾನು ಕಾಣೆ. ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನು ವಿವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಪಾದಾಗ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಂಧದಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಇಟ್ಟನೋ ನಾನು ಕಾಣೆ. (ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳು ಬಹಳ ಅನುಚಿತವಾದವು ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಲಾಜಾಹೋಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ವಾಯುವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕನ್ಯೆಯ ಬಲದ ತುದಿಗಾಲನ್ನು ವರನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಇಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುವುದು.)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೮೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ೩ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ನಡುವೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಸಲ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬತ್ತದ ಹರಳಿನಿಂದ (ಲಾಜಾ) ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಪಾಯಸ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು.

ಜಪ : ೧೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : **ಮೃಗಾನಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಾಭ (ಮೃಗಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ.)**

ಶ್ಲೋಕ–೮೯

ದೇವಿಯ ಪದಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆ

ನಖೈರ್ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕರಕಮಲಸಂಕೋಚಶಶಿಭಿಃ
ತರೂಣಾಂ ದಿವ್ಯಾನಾಂ ಹಸತ ಇವ ತೇ ಚಂಡಿ ಚರಣೌ ।
ಫಲಾನಿ ಸ್ವಸ್ಸ್ಥೇಭ್ಯಃ ಕಿಸಲಯಕರಾಗ್ರೇಣ ದದತಾಂ
ದರಿದ್ರೇಭ್ಯೋ ಭದ್ರಾಂ ಶ್ರಿಯಮನಿಶಮಹ್ನಾಯ ದದತೌ ॥ ೮೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ನಖೈರ್ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ) = ನಖೈಃ+ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ, ಕರಕಮಲ ಸಂಕೋಚಶಶಿಭಿಃ, ತರೂಣಾಂ, ದಿವ್ಯಾನಾಂ, (ಹಸತ) = ಹಸತಃ, ಇವ, ತೇ, ಚಂಡಿ, ಚರಣೌ, ಫಲಾನಿ, (ಸ್ವಸ್ಥೇಭ್ಯಃ) = ಸ್ವಃ+ಸ್ಥೇಭ್ಯಃ, ಕಿಸಲಯಕರಾಗ್ರೇಣ, ದದತಾಂ, (ದರಿದ್ರೇಭ್ಯೋ) = ದರಿದ್ರೇಭ್ಯಃ, ಭದ್ರಾಂ, (ಶ್ರೀಯಮನಿಶಮಹ್ನಾಯ) = ಶ್ರೀಯಂ+ಅನಿಶಂ+ ಅಹ್ನಾಯ, ದದತೌ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಚಂಡಿ	(ಚಂಡಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ) ಚಂಡಿಯೇ
ಕಿಸಲಯ ಕರಾಗ್ರೇಣ	ಚಿಗುರಿನಂತಹ–ಕೈಯತುದಿಯಿಂದ
ಸ್ವಸ್ಥೇಭ್ಯಃ (ಏವ)	ಸ್ವಃ + ಸ್ಥೇಭ್ಯಃ (ಏವ) ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ (ಸ್ವ=ಸ್ವರ್ಗ, ಸ್ಥಾ=ಇರತಕ್ಕವರು)
ಫಲಾನಿ	ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು
ದದತಾಂ	ಕೊಡುತ್ತಿರುವ
ದಿವ್ಯಾನಾಂ	ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ
ತರೂಣಾಂ	ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು
ದರಿದ್ರೇಭ್ಯಃ	ದರಿದ್ರರಾದವರಿಗೆ (ದೀನರಾದವರಿಗೆ)
ಭದ್ರಾಂ ಶ್ರೀಯಂ	ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ
ಅನಿಶಂ ಅಹ್ನಾಯ	ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ–ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ
ದದತೌ	ಕೊಡುತ್ತಿರುವ
ತೇ ಚರಣೌ	ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳೆರಡು
ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ	ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರ

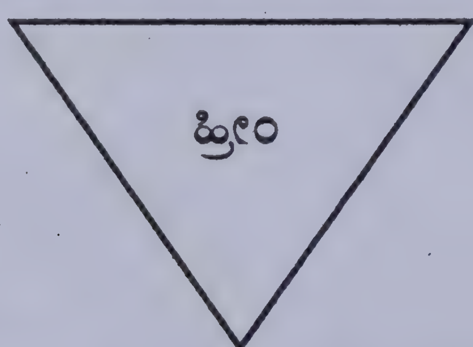
ಕರಕಮಲಸಂಕೋಚಶಶಿಭಿಃ	ಕೈಗಳೆಂಬ ಕಮಲಕ್ಕೆ-ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಾಯಿಗಳಾದ
ನಖೈಃ	(ಪಾದದ) ಉಗುರುಗಳಿಂದ
ಹಸತಃ ಇವ	ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೇ ಇದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಚಂಡಿಯೇ, ಚಿಗುರುಗಳೆಂಬ ಕೈಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿಯುವಂತೆ, ದರಿದ್ರರಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳು, ಉಗುರುಗಳ ನೆಪದಿಂದ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ.

ಉಗುರುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರನನ್ನು ಕವಿಗಳು ಹೋಲಿಸುವುದುಂಟು. ಅಂದರೆ ಉಗುರುಗಳು ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾದಗಳು ನಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ವರ್ಣನೆಯು,

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೮೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜದ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಪಾಯಸ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ೩೦ ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸರ್ವರೋಗ ಶಮನ

ಶ್ಲೋಕ-೯೦
ದೇವಿಯ ಚರಣಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ದದಾನೇ ದೀನೇಭ್ಯಶ್ಶ್ರಿಯಮನಿಶಮಾಶಾನುಸದೃಶೀಮ್
ಅಮಂದಂ ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಕರಮಕರಂದಂ ವಿಕಿರತಿ ।
ತವಾಸ್ಮಿನ್ ಮಂದಾರಸ್ತಬಕಸುಭಗೇ ಯಾತು ಚರಣೇ
ನಿಮಜ್ಜನ್ಮಜ್ಜೀವಃ ಕರಣಚರಣಷ್ಷಟ್ಚರಣತಾಮ್ ॥ ೯೦ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ದದಾನೇ, (ದೀನೇಭ್ಯ, ಶ್ರಿಯಮನಿಶಮಾಶಾನು ಸದೃಶೀಮ್) = ದೀನೇಭ್ಯಃ + ಶ್ರೀಯಮ್, ಅನಿಶಮ್, ಆಶಾ ನುಸದೃಶೀಮ್, ಅಮಂದಂ, ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಕರಮಕರಂದಂ, ವಿಕಿರತಿ, (ತವಾಸ್ಮಿನ್) = ತವ+ಅಸ್ಮಿನ್, ಮಂದಾರಸ್ತಬಕಸುಭಗೇ, ಯಾತು, ಚರಣೇ, (ನಿಮಜ್ಜನ್ಮಜ್ಜೀವಃ) = ನಿಮಜ್ಜನ್+ಮತ್+ಜೀವಃ (ಕರಣಚರಣಷ್ಷಟ್ಚರಣತಾಮ್) = ಕರಣಚರಣಃ + ಷಟ್‌ಚರಣತಾಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದವಳೇ,
ದೀನೇಭ್ಯಃ	ದರಿದ್ರರಿಗೆ
ಆಶಾನುಸದೃಶೀಂ	ಇಚ್ಛೆಗೆ-ಸರಿಯಾದ (ಅನುಸಾರವಾದ)
ಶ್ರಿಯಂ	ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಅನಿಶಂ ದದಾನೇ	ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ
ಅಮಂದಂ	(ಅಧಿಕವಾಗಿ) ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಕರಮಕರಂದಂ	ಸೌಂದರ್ಯ (ಲಾವಣ್ಯರಾಶಿ)-ಸಮೂಹ ವೆಂಬ - ಪುಷ್ಪರಸವನ್ನು
ವಿಕಿರತಿ	(ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ) ಎರಚುತ್ತಿರುವ
ಅಸ್ಮಿನ್ ತವ	ಈ ನಿನ್ನ
ಚರಣೇ	ಪಾದ(ವೆಂಬ ಪುಷ್ಪ)ದಲ್ಲಿ
ಕರಣ ಚರಣಃ	ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ - ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ
ಮಜ್ಜೀವಃ	ನನ್ನ ಜೀವಾತ್ಮನು
ನಿಮಜ್ಜನ್	ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂಥದ್ದಾಗಿ (ಮುಳುಗುತ್ತಾ)
ಷಟ್ ಚರಣತಾಂ	ಭ್ರಮರತ್ವವನ್ನು (ಆರುಕಾಲಿನ ದುಂಬಿ)
ಯಾತು	ಹೊಂದಲಿ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಭಕ್ತರಾದ ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಮಕರಂದವನ್ನು (ಪುಷ್ಪರಸವನ್ನು) ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳ ಗೊಂಚಲಿನಂತೆ ಸುಕುಮಾರವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಸೇರಿಕೊಂಡು (ಮುಳುಗಿಕೊಂಡು) ಮನಸ್ಸು, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ನಾಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಮವೆಂಬ ಆರುಕಾಲುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿ (ಆರುಕಾಲುಗಳ) ಭ್ರಮರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ಅಂದರೆ ಭ್ರಮರವು ಕಮಲದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಗಿರುವುದೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲದಲ್ಲೇ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರಲಿ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೯೦)

ಕ್ಷಾಂ	ಕ್ಷಾಂ
ಕ್ಷೀಯ	ಕ್ಷೀಯ
ಹ್ರೀಂ	

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಚತುರಶ್ರದಲ್ಲಿ (ಆಯಾಕಾರದ) ದಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಾಂ ಕ್ಷಾಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳು ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷೀಯ, ಕ್ಷೀಯ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ೨ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ನೇಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಹಾಲುಕೀರು ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಸಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಕ್ಷುದ್ರಬಾಧಾನಿವೃತ್ತಿ

ಶ್ಲೋಕ-೯೧

ದೇವಿಯ ಕಾಲ್ಗಡಗಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಪದನ್ಯಾಸಕ್ರೀಡಾಪರಿಚಯಮಿವಾರಬ್ಧುಮನಸಃ
ಸ್ಖಲಂತಸ್ತೇ ಖೇಲಂ ಭವನಕಲಹಂಸಾ ನ ಜಹತಿ ।
ಅತಸ್ತೇಷಾಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಸುಭಗಮಣಿಮಂಜೀರರಣಿತ-
ಚ್ಛಲಾದಾಚಕ್ಷಾಣಂ ಚರಣಕಮಲಂ ಚಾರುಚರಿತೇ ॥ ೯೧ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಪದನ್ಯಾಸಕ್ರೀಡಾಪರಿಚಯಮಿವಾರಬ್ಧುಮನಸಃ) = ಪದನ್ಯಾಸ ಕ್ರೀಡಾಪರಿಚಯಮ್ + ಇವ + ಆರಬ್ಧುಮನಸಃ, (ಸ್ಖಲಂತಸ್ತೇ) = ಸ್ಖಲಂತಃ+ತೇ, ಖೇಲಂ, (ಭವನಕಲಹಂಸಾ) = ಭವನಕಲಹಂಸಾಃ, ನ, ಜಹತಿ, (ಅತಸ್ತೇಷಾಂ) = ಅತಃ+ತೇಷಾಂ, ಶಿಕ್ಷಾಂ, (ಸುಭಗಮಣಿಮಂಜೀರರಣಿತಚ್ಛಲಾದಚಕ್ಷಾಣಂ) = ಸುಭಗಮಣಿ ಮಂಜೀರರಣಿತಚ್ಛಲಾತ್+ಆಚಕ್ಷಾಣಂ, ಚರಣಕಮಲಂ, ಚಾರುಚರಿತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಚಾರು ಚರಿತೇ,	ಎಲೈ ಮನೋಹರವಾದ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ ದೇವಿಯೆ
ಪದನ್ಯಾಸಕ್ರೀಡಾಪರಿಚಯಂ	(ಪದನ್ಯಾಸ + ಕ್ರೀಡಾ + ಪರಿಚಯಂ) ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಲೀಲೆಯ-ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು
ಆರಬ್ಧುಮನಸಃ	ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
ಭವನಕಲಹಂಸಾಃ	(ಭವನ+ಕಲಹಂಸಾಃ) ಮನೆಯಲ್ಲಿ-ಸಾಕಿದ ಹಂಸಗಳು
ಸ್ಖಲಂತಃ ಸಂತಃ	ತಡೆದು ತಡೆದು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾ
ತೇ ಖೇಲಂ	ನಿನ್ನ ಸಂಚಾರವನ್ನು (ನಡಿಗೆಯನ್ನು)
ನ ಜಹತಿ	ಬಿಡದಂತೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದ
ಚರಣಕಮಲಂ	ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವು
ಸುಭಗಮಣಿಮಂಜೀರ	(ಸುಭಗ + ಮಣಿ ಮಂಜೀರ) ಮನೋಹರವಾದ-ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಕಾಲು ಕಡಗಗಳ
ರಣಿತಚ್ಛಲಾತ್	ಧ್ವನಿಯ-ನೆವದಿಂದ
ತೇಷಾಂ	ಆ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ

ಶಿಕ್ಷಾಂ	ನಡಿಗೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು
ಆಚಕ್ಷಾಣಂ ಇವ	ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾ ಇವೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ
ಭಾತಿ	ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ.

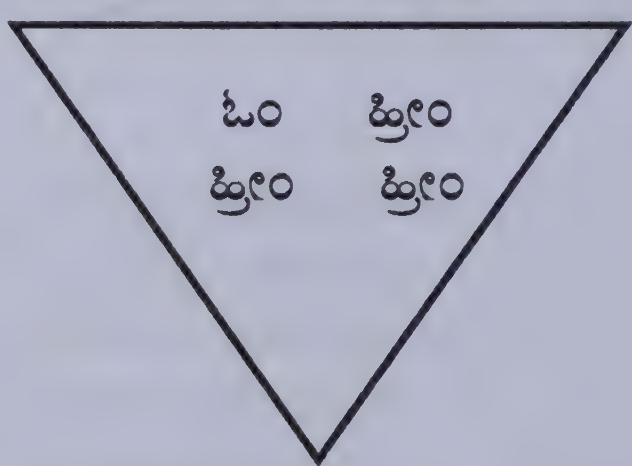
ತಾತ್ಪರ್ಯ

ದೇವಿಯ ಮಂದಗಮನದ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಕವಿಯು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:-

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನೀನು ನಡೆಯುವಾಗ ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತೀಯೋ, ಅದರಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು ಎಡವುತ್ತಾ ಬೀಳುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ನಡಿಗೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಚರಣವು ಈ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂದು ಕಲಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಕಾಲುಕಡಗದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ತೋರುತ್ತದೆ.

(ದೇವಿಯ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ).

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೯೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಮೊದಲ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೀಂ ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು
ನೈವೇದ್ಯ :	ಕ್ಷೀರಪಾಯಸ
ಜಪ :	೨೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ :	**ಭೂಲಾಭ ಮತ್ತು ಧನಲಾಭ.**

ಶ್ಲೋಕ–೯೨

ದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಣನೆ

ಗತಾಸ್ತೇ ಮಂಚತ್ವಂ ದ್ರುಹಿಣಹರಿರುದ್ರೇಶ್ವರಭೃತಃ
ಶಿವ ಸ್ಸ್ವಚ್ಛಚ್ಛಾಯಾಘಟಿತಕಪಟಪ್ರಚ್ಛದಪಟಃ ।
ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಭಾಸಾಂ ಪ್ರತಿಫಲನರಾಗಾರುಣತಯಾ
ಶರೀರೀ ಶೃಂಗಾರೋ ರಸ ಇವ ದೃಶಾಂ ದೋಗ್ಧಿ ಕುತುಕಮ್ ॥ ೯೨ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಗತಾಸ್ತೇ)=ಗತಾಃ+ತೇ, ಮಂಚತ್ವಂ, (ದ್ರುಹಿಣಹರಿರುದ್ರೇಶ್ವರ ಭೃತಃ) = ದ್ರುಹಿಣ ಹರಿರುದ್ರ + ಈಶ್ವರಭೃತಃ, ಶಿವಃ, ಸ್ವಚ್ಛಚ್ಛಾಯಾ ಘಟಿತಕಪಟಪ್ರಚ್ಛಾದಪಟಃ, ತ್ವದೀಯಾನಾಂ, ಭಾಸಾಂ, (ಪ್ರತಿಫಲನರಾಗಾರುಣತಯಾ) = ಪ್ರತಿಫಲನರಾಗ + ಅರುಣತಯಾ, ಶರೀರೀ, (ಶೃಂಗಾರೋ) = ಶೃಂಗಾರಃ, (ರಸ) ರಸಃ, ಇವ, ದೃಶಾಂ, ದೋಗ್ಧಿ, ಕುತುಕಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತೀ,)	(ಹೇ ಭಗವತಿಯೇ,)
ತೇ	ನಿನ್ನ
ಮಂಚತ್ವಂ	(ನಾಲ್ಕುಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ) ಮಂಚದ ರೂಪವನ್ನು
ದ್ರುಹಿಣಹರಿರುದ್ರೇಶ್ವರ ಭೃತಃ	(ದ್ರುಹಿಣ+ಹರಿ+ರುದ್ರ+ಈಶ್ವರ ಭೃತಃ) =ಬ್ರಹ್ಮ–ವಿಷ್ಣು–ರುದ್ರ–ಪರಮೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಸೇವಕರು
ಗತಾಃ	ಹೊಂದಿದರು
ಶಿವಃ	ಪರಶಿವನು
ಸ್ವಚ್ಛಚ್ಛಾಯಾ	ಶುಭ್ರವಾದ–ಕಾಂತಿಯೆಂಬ
ಘಟಿತಕಪಟ	ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ–ನೆವದಿಂದ
ಪ್ರಚ್ಛದಪಟಃ(ಸನ್)	ಮೇಲು ಹಾಸಿಗೆ (ಹೊದಿಕೆಯ ಬಟ್ಟೆ) ಯಾಗಿ
ತ್ವದೀಯಾನಾಂ	ನಿನ್ನ
ಭಾಸಾಂ	ಅರುಣಕಾಂತಿಗಳ
ಪ್ರತಿಫಲನ ರಾಗಾರುಣತಯಾ	(ಪ್ರತಿಫಲನ+ರಾಗ+ಅರುಣತಯಾ) ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬದಿಂದ ಉಂಟಾದ–ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ

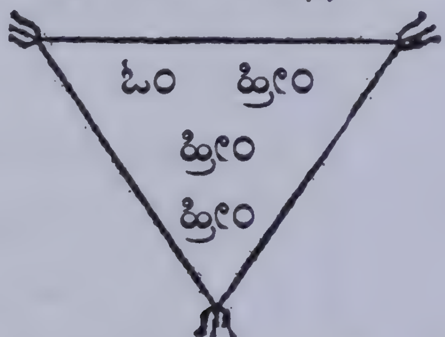
ಶರೀರೀ	ದೇಹವನ್ನು ತಾಳಿದ
ಶೃಂಗಾರಃ	ಶೃಂಗಾರವೆಂಬ
ರಸ ಇವ	ರಸವೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ
ದೃಶಾಂ	ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ
ಕುತುಕಂ	ಕುತೂಹಲವನ್ನು (ಆನಂದವನ್ನು)
ದೋಗ್ಧಿ	(ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.) ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಕಾಮೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ:-

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಈಶ್ವರ ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ನಿನ್ನ ಸಾಮಿಪ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಮಂಚದ ಕಾಲುಗಳ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದಾಶಿವನು ತನ್ನ (ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ) ಶುಭ್ರವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮೇಲು ಹಾಸಿಗೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದವನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾದ ಅರುಣಕಾಂತಿಯ ವ್ಯಾಪನೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಕೆಂಪಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶೃಂಗಾರರಸವೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. (ಶೃಂಗಾರರಸವು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದೆಂದು ಕವಿ ಸಮಯವು) ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಮತ್ತು ಈಶ್ವರ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಅಧಿಕಾರ ಪುರುಷರು, ಮತ್ತು ಮಹೇಶ್ವರ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭೂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೯೨)

ಯಂತ್ರ ರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ರಚಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರ ೩ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು ತ್ರಿಕೋಣದ ಬಳಗೆ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಒಂದನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರನನ್ನು ೨ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹ್ರೀಂ ಅನ್ನು ೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಹಾಲು, ಪಾಯಸ, ತಾಂಬೂಲ.

ಜಪ : ೨೫ ದಿನಗಳಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ರಾಜ್ಯಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ–೯೩

ದೇವೀ ಚೆಲುವಿನ ವರ್ಣನೆ

ಅರಾಲಾ ಕೇಶೇಷು ಪ್ರಕೃತಿಸರಲಾ ಮಂದಹಸಿತೇ
ಶಿರೀಷಾಭಾ ಚಿತ್ತೇ ದೃಷದುಪಲಶೋಭಾ ಕುಚತಟೇ ।
ಭೃಶಂ ತನ್ವೀ ಮಧ್ಯೇ ಪೃಥುರುರಸಿಜಾರೋಹವಿಷಯೇ
ಜಗತ್ತ್ರಾತುಂ ಶಂಭೋರ್ಜಯತಿ ಕರುಣಾ ಕಾಚಿದರುಣಾ ॥ ೯೩ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಅರಾಲಾ, ಕೇಶೇಷು, ಪ್ರಕೃತಿಸರಲಾ, ಮಂದಹಸಿತೇ, (ಶಿರೀಷಾಭಾ) = ಶಿರೀಷ + ಆಭಾ, ಚಿತ್ತೇ (ದೃಷದುಪಲಶೋಭಾ) = ದೃಷತ್ + ಉಪಲಶೋಭಾ, ಕುಚತಟೇ, ಭೃಶಂ, ತನ್ವೀ, ಮಧ್ಯೇ (ಪೃಥುರುರಸಿಜಾರೋಹವಿಷಯೇ) = ಪೃಥುಃ + ಉರಸಿಜ+ಆರೋಹವಿಷಯೇ, (ಜಗತ್ತ್ರಾತುಂ)+ಜಗತ್+ತ್ರಾತುಮ್, (ಶಂಭೋರ್ಜಯತಿ) = ಶಂಭೋಃ+ಜಯತಿ, ಕರುಣಾ, (ಕಾಚಿದರುಣಾ)= ಕಾಚಿತ್+ ಅರುಣಾ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

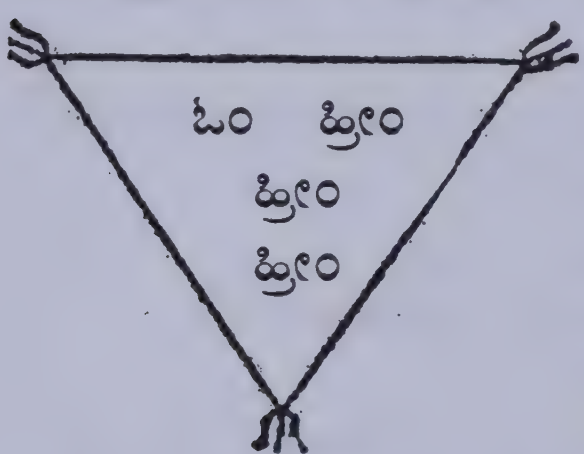
(ಕಾಚಿತ್) ಕೇಶೇಷು	(ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ) ಕೂದಲುಗಳಲ್ಲಿ
ಅರಾಲಾ ಮಂದಹಸಿತೇ	ವಕ್ರವಾಗಿಯೂ, ಮುಗುಳುನಗೆಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕೃತಿಸರಲಾ	ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಸರಳವಾಗಿಯೂ
ಚಿತ್ತೇ	ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಶಿರೀಷಾಭಾ	ಬಾಗೇಹೂವಿನಂತೆ–ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ (ಮೃದುವಾಗಿ)
ಕುಚತಟೇ	ಸ್ತನಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ
ದೃಷದುಪಲಶೋಭಾ	(ದೃಷತ್+ಉಪಲ+ಶೋಭಾ) = ಒರಳುಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಗುಂಡುಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಕಠಿಣವಾದ
ಮಧ್ಯೇ	ನಡುವಿನಲ್ಲಿ
ತನ್ವೀ	ಕೃಶವಾಗಿರುವ (ತೆಳ್ಳಗಾಗಿರುವ)
ಉರಸಿಜಾರೋಹವಿಷಯೇ	(ಉರಸಿಜ+ಆರೋಹ+ವಿಷಯೇ) ಸ್ತನ ಮತ್ತು ನಿತಂಬಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಪೃಥುಃ	ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ
ಅರುಣಾ	(ಅರುಣಾಂಬೆಯ) ಅರುಣ ಬಣ್ಣದ

ಶಂಭೋಃ ಕರುಣಾ	(ಕರುಣಾ ದೇವಿಯಾ) ಶಿವನ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯ
ಜಗತ್	ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ತ್ರಾತುಂ	ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ಜಯತಿ	ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ದೇವಿಯ ಅಖಂಡಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಕ್ರವಾದ ಕೇಶಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸರಳವಾದ ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಬಾಗೇಹೂವಿನಂತೆ ಕೋಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ಮತ್ತು ದಪ್ಪನಾದ ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಬಹಳ ಕೃಶವಾದ ನಡುವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಿತಂಬವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನ ಕರುಣಾರೂಪಳಾದ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯಳಾದ ಅರುಣಾಂಬೆಯು (ಕಾಮೇಶ್ವರಿಯು) ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಳಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೯೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕು. ಅಧೋಮುಖವಾದ ತ್ರಿಕೋಣದ ಮೂರು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ತ್ರಿಕೋಣದ ಒಳಗೆ ಒಂದನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎರಡನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಮೂರನೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹ್ರೀಂ ಎಂದು ಬರೆಸಬೇಕು.

ಜಪ : ೨೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ೧೦೦೦ ಸಲ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕಮಲದ ದಳಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಫಲ : **ಸಕಲಾಭಿಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ.**

ಶ್ಲೋಕ–೯೪
ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೇ ದೇವಿಯ ಕರ್ಪೂರಕರಂಡ

ಕಲಂಕಃ ಕಸ್ತೂರೀ ರಜನಿಕರಬಿಂಬಂ ಜಲಮಯಂ
ಕಲಾಭಿಃ ಕರ್ಪೂರೈರ್ಮರಕತಕರಂಡಂ ನಿಬಿಡಿತಮ್ ।
ಅತಸ್ತ್ವದ್ಭೋಗೇನ ಪ್ರತಿದಿನಮಿದಂ ರಿಕ್ತಕುಹರಂ
ವಿಧಿರ್ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ ನಿಬಿಡಯತಿ ನೂನಂ ತವ ಕೃತೇ ॥ ೯೪ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕಲಂಕಃ, ಕಸ್ತೂರೀ, ರಜನಿಕರಬಿಂಬಂ, ಜಲಮಯಂ, ಕಲಾಭಿಃ, (ಕರ್ಪೂರೈರ್ಮರಕತಕರಂಡಂ) = ಕರ್ಪೂರೈಃ + ಮರಕತಕರಂಡಂ, ನಿಬಿಡಿತಮ್, (ಅತಸ್ತ್ವದ್ಭೋಗೇನ) = ಅತಃ+ತ್ವತ್+ಭೋಗೇನ, (ಪ್ರತಿದಿನಮಿದಂ) = ಪ್ರತಿದಿನಂ+ಇದಂ, ರಿಕ್ತಕುಹರಂ, (ವಿಧಿರ್ಭೂಯೋ) = ವಿಧಿಃ+ಭೂಯಃ, (ಭೂಯೋ)=ಭೂಯಃ, ನಿಬಿಡಯತಿ, ನೂನಂ, ತವ, ಕೃತೇ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ,)	ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ,
ಕಲಂಕಃ	(ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ) ಕಲಂಕವೇ
ಕಸ್ತೂರೀ	ಕಸ್ತೂರಿಯು ಆಗಿರುವುದು.
ರಜನಿಕರಬಿಂಬಂ	(ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಕಿರಣಗಳ) ಚಂದ್ರನ ಮಂಡಲವು
ಜಲಮಯಂ	ನೀರು (ಪನ್ನೀರು) ಆಗಿರುವುದು
ಕಲಾಭಿಃ	ಹದಿನಾರು ಚಂದ್ರಕಲೆಗಳೆಂಬ
ಕರ್ಪೂರೈಃ	ಕರ್ಪೂರದ ಹುಡಿಗಳಿಂದ
ನಿಬಿಡತಂ	ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟ (ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು)
ಮರಕತಕರಂಡಂ	ಮರಕತ (ಪಚ್ಚೆಯ)–ಭರಣಿಯಾಗಿರುವುದು
ಅತಃ	ಈ ಕಾರಣದಿಂದ
ಪ್ರತಿದಿನಂ	ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ (ತ್ವತ್ + ಭೋಗೇನ
ತ್ವದ್ಭೋಗೇನ	ನೀನು ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ (ಎಂದರೆ ಕಸ್ತೂರಿ, ಪನ್ನೀರು, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರಂಗಳ ಸುಖದಿಂದ)
ರಿಕ್ತಕುಹರಂ	ಬರಿದಾದ–ಒಳಭಾಗವುಳ್ಳ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು

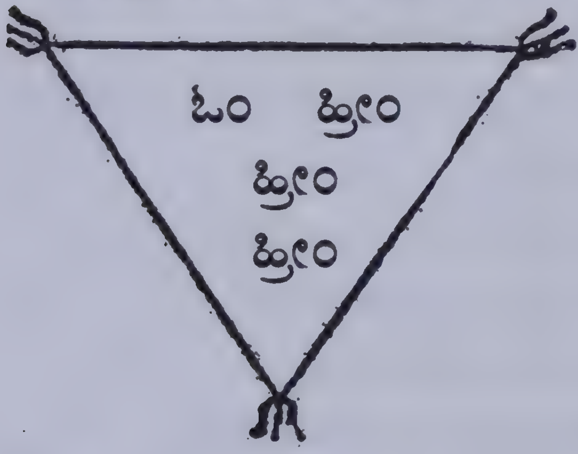
ವಿಧಿಃ	ಬ್ರಹ್ಮನು
ತವ ಕೃತೇ	ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿ
ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ	ಆಗಾಗ (ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ)
ನಿಬಿಡಯತಿ	ತುಂಬುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು
ನೂನಂ	ನಿಶ್ಚಯ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ ಕಳಂಕವೆಂಬ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದಲೂ ನೀರೆಂಬ ಪನ್ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಕಲೆಗಳೆಂಬ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ನಿನ್ನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಚ್ಚೆಭರಣಿ ಆಗಿದೆ. ನೀನು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕಸ್ತೂರಿ. ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಪನ್ನೀರು, ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೆಂಬ ಭರಣಿಯು ಬರಿದಾಗುವುದು. ಅದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಆಯಾಯಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಜವು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಚಣಿಗೆ, ಶಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾದು, ಕಾಡಿಗೆ, ಕನ್ನಡಿ, ಕಲಸಿದ ಕುಂಕುಮ, ಜಡೆಗೆ ನಾರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಾಯಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯೪)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕು. ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ಮೂರು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ತ್ರಿಕೋಣಗಳ ತುದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ತ್ರಿಕೋಣದ ನಡುವೆ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಮೊದಲನೇ ಸಾಲು ಎರಡನೇ ಸಾಲು ಹ್ರೀಂ ಮೂರನೆಯ ಹ್ರೀಂ ಬರೆಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ : ಮುದ್ರಾನ್ನ, ನಾರಿಕೇಳಫಲ, ಕದಳೀಫಲ
ಜಪ : ೨೫ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ : ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೯೫

ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಿಗೆ ದೇವೀಪೂದೆ ದುರ್ಲಭ

ಪುರಾರಾತೇರಂತಃಪುರಮಸಿ ತತಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಯೋಃ
ಸಪರ್ಯಾಮರ್ಯಾದಾ ತರಲಕರಣಾನಾಮಸುಲಭಾ ।
ತಥಾ ಹ್ಯೇತೇ ನೀತಾಶ್ಶತಮಖಮುಖಾಸ್ಸಿದ್ಧಿಮತುಲಾಂ
ತವ ದ್ವಾರೋಪಾಂತಸ್ಥಿತಿಭಿರಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿರಮರಾಃ ॥ ೯೫ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಪುರಾರಾತೇರಂತಃಪುರಮಸಿ) = ಪುರ + ಆರಾತೇಃ + ಅಂತಃಪುರಂ + ಅಸಿ, (ತತಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಯೋಃ) = ತತಃ + ತ್ವತ್ + ಚರಣಯೋಃ, ಸಪರ್ಯಾಮರ್ಯಾದಾ, (ತರಲಕರಣಾನಾಮಸುಲಭಾ) = ತರಲಕರಣಾನಾಮ್ +ಅಸುಲಭಾ, (ತಥಾಹ್ಯೇತೇ) = ತಥಾ+ಹಿ+ಏತೇ, (ನೀತಾಶ್ಶತಮಖಮುಖಾ) ನೀತಾಃ + ಶತಮಖಮುಖಾಃ, (ಸಿದ್ಧಿಮತುಲಾಂ) = ಸಿದ್ಧಿಂ + ಅತುಲಾಂ, ತವ, (ದ್ವಾರೋಪಾಂತ ಸ್ಥಿತಿಭಿರಣಿ ಮಾದ್ಯಾಭಿರಮರಾಃ) = ದ್ವಾರ+ಉಪಾಂತಸ್ಥಿತಿಭಿಃ + ಅಣಿಮಾ+ಆದ್ಯಾಭಿಃ+ಅಮರಾಃ

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ ಭಗವತಿ) ತ್ವಂ	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ) ನೀನು
ಪುರಾರಾತೇಃ	(ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಿಗೆ ಶತ್ರುವಾದ) ಈಶ್ವರನಿಗೆ
ಅಂತಃಪುರಂ (ಅಸಿ)	ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯು–ಆಗಿದ್ದೀಯೆ
ತತಃ	ಆ ಕಾರಣದಿಂದ
ತ್ವಚ್ಚರಣಯೋಃ	ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳ
ಸಪರ್ಯಾಮರ್ಯಾದಾ	ಪೂಜಾಕ್ರಮವು
ತರಲಕರಣಾನಾಮಸುಲಭಾ	(ತರಲ+ಕರಣಾನಾಂ+ಅಸುಲಭಾ) =ಚಂಚಲವಾದ–ಇಂದ್ರಿಯಗಳುಳ್ಳವರಿಗೆ (ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ)–ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದು
ತಥಾ ಹಿ	ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ
ಏತೇ	ಈ
ಶತಮಖಮುಖಾಃ	(ನೂರು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ) ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ
ಅಮರಾಃ	ದೇವತೆಗಳು
ತವ	ನಿನ್ನ

ದ್ವಾರೋಪಾಂತಸ್ಥಿತಿಭಿಃ	(ದ್ವಾರ+ಉಪಾಂತ+ಸ್ಥಿತಿಭಿಃ) = ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ-ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ-ಇರೋಣವುಳ್ಳ
ಅಣಿಮಾದ್ಯಾಭಿಸ್ಸಹ	ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳೊಡನೆ ಮಾತ್ರ
ಅತುಲಾಂ	ಅಸದೃಶವಾದ
ಸಿದ್ಧಿಂ	ಮನೋಪಥವನ್ನು
ನೀತಾಃ	ಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

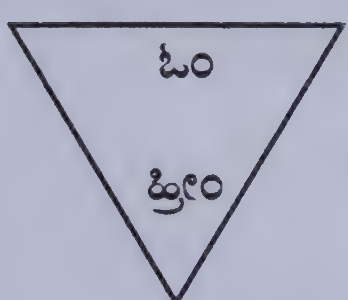
ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನೀನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ಆಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಾದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಬಂದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ನಿನ್ನ ಅಂತಃಪುರದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಣಿಮಾದ್ಯಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದಲೇ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಗೆ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ದೇವೀಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು ಅತಿಶಯವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ರಾಜನೀತಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ, ಚಪಲಚಿತ್ತರಾದ ಯಾವ ಗಂಡಸರನ್ನೂ ಅಂತಃಪುರದ ಒಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದೆಂದು ನಿಯಮ ಇರುವುದು. ಇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಚಪಲಚಿತ್ತರೆಂಬುದು ಅಹಲ್ಯಾಹರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ-೯೫)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸಬೇಕು. ಕೆಳಮುಖವಾದ ತ್ರಿಕೋಣದಲ್ಲಿ ಓಂ, ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಗಳಿಂದ ಶಿವಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಲಲಿತಾ ಅಷ್ಟೋತ್ತರವನ್ನು ಯಂತ್ರದ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ.

ಜಪ : ಯಂತ್ರವನ್ನು ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮೂರು ದಿನಗಳು ಪೂಜಿಸಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ೧೦೮ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಆ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ವ್ರಣಕ್ಕೆ (ಗಾಯಕ್ಕೆ) ಹಚ್ಚಿದರೆ ಆ ಗಾಯ ವಾಸಿಯಾಗುವುದು **ವ್ರಣನಿವಾರಣೆ**

ಶ್ಲೋಕ–೯೬

ದೇವಿಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ವರ್ಣನೆ

ಕಲತ್ರಂ ವೈಧಾತ್ರಂ ಕತಿಕತಿ ಭಜಂತೇ ನ ಕವಯಃ
ಶ್ರಿಯೋ ದೇವ್ಯಾಃ ಕೋ ವಾ ನ ಭವತಿ ಪತಿಃ ಕೈರಪಿ ಧನ್ಯೈಃ ।
ಮಹಾದೇವಂ ಹಿತ್ವಾ ತವ ಸತಿ ಸತೀನಾಮಚರಮೇ
ಕುಚಾಭ್ಯಾಮಾಸಂಗಃ ಕುರವಕತರೋರಪ್ಯಸುಲಭಃ ॥ ೯೬ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕಲತ್ರಂ, ವೈಧಾತ್ರಂ, ಕತಿಕತಿ, ಭಜಂತೇ, ನ, ಕವಯಃ, (ಶ್ರಿಯೋ) = ಶ್ರೀಯಃ, ದೇವ್ಯಾಃ, (ಕೋ) ಕಃ, ವಾ, ನ, ಭವತಿ, ಪತಿಃ, (ಕೈರಪಿ) = ಕೈಃ +ಅಪಿ, ಧನ್ಯೈಃ, ಮಹಾದೇವಂ, ಹಿತ್ವಾ, ತವ, ಸತಿ (ಸತೀನಾಮಚರಮೇ) ಸತೀನಾಂ+ಅಚರಮೇ, (ಕುಚಾಭ್ಯಾಮಾಸಂಗಃ)= ಕುಚಾಭ್ಯಾಂ + ಆಸಂಗಃ (ಕುರವಕತರೋರಪ್ಯಸುಲಭಃ) = ಕುರವಕತರೋಃ + ಅಪಿ + ಅಸುಲಭಃ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಸತಿ	(ಎಲೈ) ಪತಿವ್ರತೆಯೇ
ವೈಧಾತ್ರಂ	ಬ್ರಹ್ಮನ
ಕಲತ್ರಂ	ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು
ಕತಿಕತಿ	ಎಷ್ಟೇಷ್ಟೋ ಮಂದಿ
ಕವಯಃ	ಕವಿಗಳು
ನ ಭಜಂತೇ	ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೇ? (ಭಜಿಸುವರಲ್ಲವೇ?)
ಕೈರಪಿ ಧನ್ಯೈಃ	(ಕೈಃ+ಅಪಿ+ಧನ್ಯೈಃ) ಯಾವನಾದರೂ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ
ಕೋ ವಾ	ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನು
ಶ್ರಿಯಃ ದೇವ್ಯಾಃ	ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ
ಪತಿಃ	ಗಂಡನಾಗಿ
ನ ಭವತಿ	ಆಗಲಿಲ್ಲವೇನು? (ಆಗಿದ್ದಾನೆ)
ಸತೀನಾಮಚರಮೇ	(ಸತೀನಾಂ+ಅಚರಮೇ) ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಒಳಗೆ – ಅಗ್ರಗಣ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ
ಮಹಾದೇವಂ	ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು
ಹಿತ್ವಾ	ಬಿಟ್ಟು

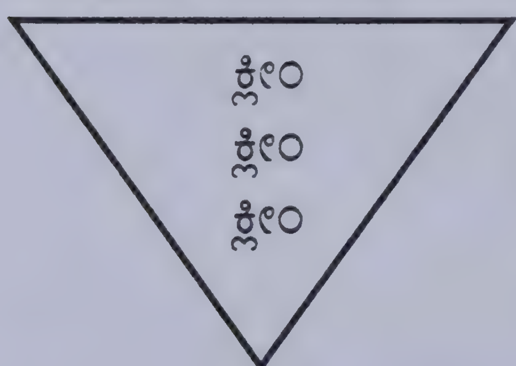
ತವ	ನಿನ್ನ
ಕುಚಾಭ್ಯಾಂ ಆಸಂಗಃ	ಕುಚಗಳ ಸಂಗವು (ದೇಹಸಂಬಂಧವು)
ಕುರವಕತರೋರಪ್ಯಸುಲಭಃ	(ಕುರವಕತರೋಃ + ಅಪಿ + ಅಸುಲಭಃ) = ಗೋರಂಟೀ ಮರಕ್ಕೂ ದುರ್ಲಭವು

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಎಲೈ ಸತೀದೇವಿಯೇ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಧನಿಕರು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. (ಇವರಿಬ್ಬರೂ ತಂತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನೇಕ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಾವವು) ದೇವಿಯಾದರೋ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನಳಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅಚೇತನವಾದ ಗೋರಂಟೀ ಮರಕ್ಕೂ ಆಲಿಂಗನಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸರಸ್ವತಿಯರ ನಿಂದೆಯಿಂದ ದೇವಿಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ಒಲಿದ ಹೊರತು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಒಲಿದ ಹೊರತು ಧನಿಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕವಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯೬)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಿಳಿ ಎಕ್ಕದ ಹಾಲಿನಿಂದ ಧರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಅಧೋಮುಖ ತ್ರಿಕೋಣ ರಚಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ಲೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವನ್ನು ೩ ಬಾರಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು, ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲುಕೀರು

ಜಪ : ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ವಿದ್ಯಾಲಾಭ

ಶ್ಲೋಕ–೯೭

ದೇವಿಯ ತುರೀಯತ್ವ ವರ್ಣನೆ

ಗಿರಾಮಾಹುರ್ದೇವೀಂ ದ್ರುಹಿಣಗೃಹಿಣೀಮಾಗಮವಿದೋ
ಹರೇಃ ಪತ್ನೀಂ ಪದ್ಮಾಂ ಹರಸಹಚರೀಮದ್ರೀತನಯಾಮ್ ।
ತುರೀಯಾ ಕಾಪಿ ತ್ವಂ ದುರಧಿಗಮನಿಸ್ಸೀಮಮಹಿಮಾ
ಮಹಾಮಾಯಾ ವಿಶ್ವಂ ಭ್ರಮಯಸಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಿಷಿ ॥ ೯೭ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಗಿರಾಮಾಹುರ್ದೇವೀಂ) = ಗಿರಾಮ್ + ಆಹುಃ + ದೇವೀಂ, (ದ್ರುಹಿಣಗೃಹಿಣೀಮಾಗಮವಿದೋ) = ದ್ರುಹಿಣಗೃಹಿಣೀಂ + ಆಗಮವಿದಃ, ಹರೇಃ, ಪತ್ನೀಂ, ಪದ್ಮಾಂ, (ಹರಸಹಚರೀಮ ದ್ರಿತನಯಾಮ್) = ಹರಸಹಚರೀಂ + ಅದ್ರಿತನಯಾಮ್, ತುರೀಯಾ, ಕಾಪಿ, ತ್ವಂ, (ದುರಧಿಗಮನಿಸ್ಸೀಮಮಹಿಮಾ)=ದುಃ + ಅಧಿಗಮ ನಿಸ್ಸೀಮ ಮಹಿಮಾ, ಮಹಾಮಾಯಾ, ವಿಶ್ವಂ, ಭ್ರಮಯಸಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಿಷಿ.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

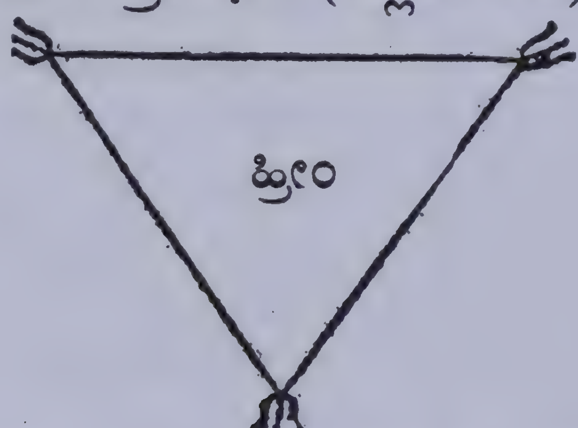
(ಹೇ) ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಿಷಿ	ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ (ಸದಾಶಿವನ) ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯೇ (ಮಹಿಷಿ)
ಆಗಮವಿದಃ	(ವೇದ) ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವರು
(ತ್ವಾಮೇವ)	(ತ್ವಾಂ+ಏವ) ನಿನ್ನನ್ನೇ
ದ್ರುಹಿಣ ಗೃಹಿಣೀಂ	ಬ್ರಹ್ಮನ – ಪತ್ನಿಯಾದ
ಗಿರಾಂ ದೇವೀಂ ಅಹುಃ	ವಾಕ್ಕುಗಳಿಗೆ – ಅಧಿಷ್ಠಾನಳಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ – ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ತ್ವಾಮೇವ	(ನಿನ್ನನ್ನೇ)
ಹರೇಃ	ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ
ಪತ್ನೀಂ	ಹೆಂಡತಿಯಾದ
ಪದ್ಮಾಂ (ಆಹುಃ)	ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನಾಗಿಯೂ – (ಹೇಳುತ್ತಾರೆ)
(ತ್ವಾಮೇವ)	(ನಿನ್ನನ್ನೇ)
ಹರಸಹಚರೀಂ	ಈಶ್ವರನ – ಹೆಂಡತಿಯಾದ
ಅದ್ರಿ ತನಯಾಂ (ಆಹುಃ)	ಪರ್ವತ ಪುತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ (ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.)
ತ್ವಂ	ನೀನು
ತುರೀಯಾ	(ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ) ನಾಲ್ಕನೆಯವಳಾದ

ಕಾಪಿ	ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಸ್ವರೂಪಳಾದ
ದುರಧಿಗಮನಿಸ್ಸೀಮಮಹಿಮಾ	ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ – ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ – ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯುಳ್ಳ
ಮಹಾಮಾಯಾ (ಸತೀ)	ಮಹಾಮಾಯಾ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿ
ವಿಶ್ವಂ	ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ಭ್ರಮಯಸಿ	ಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. (ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಇರುವೆ.)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಈಶ್ವರನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾದ ದೇವಿಯೇ, ನೀನು ಅನಿರ್ವಚನೀಯಳಾದ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಳಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯೭)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು, ಕೋಣಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಬಿಳಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಸರಸ್ವತೀ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಶುದ್ಧಾನ್ನ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ

ಜಪ : ೮ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ದೃಢಕಾಯ ಲಾಭ

ಶ್ಲೋಕ–೯೮

ದೇವಿಯ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಕದಾ ಕಾಲೇ ಮಾತಃ ಕಥಯ ಕಲಿತಾಲಕ್ತಕರಸಂ
ಪಿಬೇಯಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ ತವ ಚರಣನಿರ್ಣೇಜನಜಲಮ್ ।
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಮೂಕಾನಾಮಪಿ ಚ ಕವಿತಾಕಾರಣತಯಾ
ಕದಾ ಧತ್ತೇ ವಾಣೀಮುಖಕಮಲತಾಂಬೂಲಸರತಾಮ್ ॥ ೯೮ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಕದಾ, ಕಾಲೇ, ಮಾತಃ, ಕಥಯ, (ಕಲಿತಾಲಕ್ತಕರಸಂ) ಕಲಿತ+ಆಲಕ್ತಕರಸಂ,ಪಿಬೇಯಂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ, ತವ, ಚರಣನಿರ್ಣೇಜನಜಲಮ್, ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ, (ಮೂಕನಾಮಪಿ) = ಮೂಕಾನಾಂ+ಅಪಿ, ಚ, ಕವಿತಾಕಾರಣತಯಾ, ಕದಾ, ಧತ್ತೇ, ವಾಣೀಮುಖಕಮಲ–ತಾಂಬೂಲರಸತಾಮ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) ಮಾತಃ	(ಎಲ್ಲೈ) ತಾಯಿಯೇ
ತವ ಕಲಿತಾಲಕ್ತಕರಸಂ	(ತವ+ಕಲಿತಾ+ಅಲಕ್ತಕ ರಸಂ) ನಿನ್ನ–ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ–ಅರಗಿನರಸವುಳ್ಳ
ಚರಣನಿರ್ಣೇಜನ ಜಲಂ	(ಚರಣ+ನಿರ್ಣೇಜನ+ಜಲಂ) = ಕಾಲುಗಳನ್ನು – ತೊಳೆದ – ನೀರನ್ನು
ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ	ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಳ್ಳ (ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬೇಡುವವನಾಗಿ)
ಅಹಂ	ನಾನು
ಕದಾ ಕಾಲೇ	ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಪಿಬೇಯಂ	ಕುಡಿದೇನು [ಪಾನ ಮಾಡಿಯೇನು]
ಕಥಯ	ಹೇಳು
(ತಚ್ಚ)	(ಆ ಪಾದೋದಕವು)
ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ	ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ (ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ)
ಮೂಕಾನಾಂ	ಮೂಗರಿಗೂ
ಕವಿತಾ ಕಾರಣತಯಾ	ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರೋಣದರಿಂದ
ವಾಣೀಮುಖಕಮಲ	(ವಾಣೀಮುಖ ಕಮಲ–ತಾಂಬೂಲ ರಸತಾಂ) =

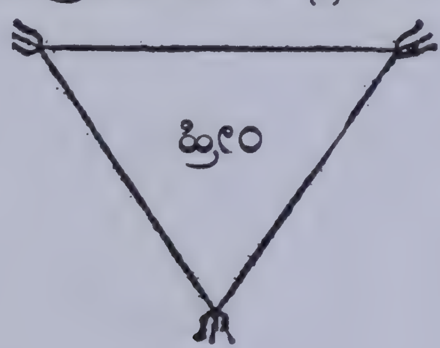
ತಾಂಬೂಲರಸತಾಂ	ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ – ಕಮಲದಂತಿರುವ ಮುಖದಲ್ಲಿ – ಎಲೆಯಡಿಕೆಯ ರಸ ರೂಪವನ್ನು
ಕದಾ	ಯಾವಾಗ
ಧತ್ತೇ	ಧರಿಸುತ್ತದೆ, (ನಿನ್ನ ಪಾದೋದಕವೇ ಸರಸ್ವತಿಯ ತಾಂಬೂಲ ರಸದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡ ಯಾವಾಗ ಮಾಡುತ್ತದೆ?)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಕವಿಯು ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದ್ದಾನೆ.

ಎಲೈ ತಾಯಿಯೇ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ನಾನು ಅರಗಿನ ರಸದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದೋದಕವನ್ನು, ಯಾವಾಗ ಕುಡಿಯುವುದು ಹೇಳು? ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜೆಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನನಗೆ ಲಭಿಸುವುದು ಯಾವಾಗ? ಮತ್ತು ಆ ಪಾದೋದಕವು ಮೂಗರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಮೂಢರಿಗೆ, ಕವಿತಾಕಾರಣವಾದ ಸರಸ್ವತಿಯ ತಾಂಬೂಲದ ಗುಳಿಗೆಯಾಗುವುದು. ಅಂದರೆ ಮೂಗರಿಗೂ ಕವಿತ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯೮)

ಯಂತ್ರರಚನೆ :	ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ಮಧ್ಯೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.
ಪೂಜೆ :	ಕೆಂಪು ಹೂಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ನೈವೇದ್ಯ :	ಜೇನುತುಪ್ಪ
ಜಪ :	೧೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.
ಫಲ :	ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ; ಪುರುಷರಿಗೆ ವೀರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೯೯
ದೇವೀಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆ

ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ವಿಧಿಹರಿಸಪತ್ನೋ ವಿಹರತೇ
ರತೇಃ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ ಶಿಥಿಲಯತಿ ರಮ್ಯೇಣ ವಪುಷಾ ।
ಚಿರಂಜೀವನ್ನೇವ ಕ್ಷಪಿತಪಶುಪಾಶವ್ಯತಿಕರಃ
ಪರಾನಂದಾಭಿಖ್ಯಂ ರಸಯತಿ ರಸಂ ತ್ವದ್ಭಜನವಾನ್ ॥ ೯೯ ॥

ಪದವಿಭಾಗ

ಸರಸ್ವತ್ಯಾ, ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ, (ವಿಧಿಹರಿಸಪತ್ನೋ) = ವಿಧಿಹರಿಸಪತ್ನಃ, ವಿಹರತೇ, ರತೇಃ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ, ಶಿಥಿಲಯತಿ, ರಮ್ಯೇಣ, ವಪುಷಾ, ಚಿರಂ, (ಜೀವನ್ನೇವ) = ಜೀವನ್+ಏವ, ಕ್ಷಪಿತಪಶುಪಾಶವ್ಯತಿಕರಃ, (ಪರಾನಂದಾಭಿಖ್ಯಂ) = ಪರ + ಆನಂದ + ಆಭಿಖ್ಯಂ, ರಸಯತಿ, ರಸಂ, (ತ್ವದ್ಭಜನವಾನ್) = ತ್ವತ್ + ಭಜನವಾನ್.

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

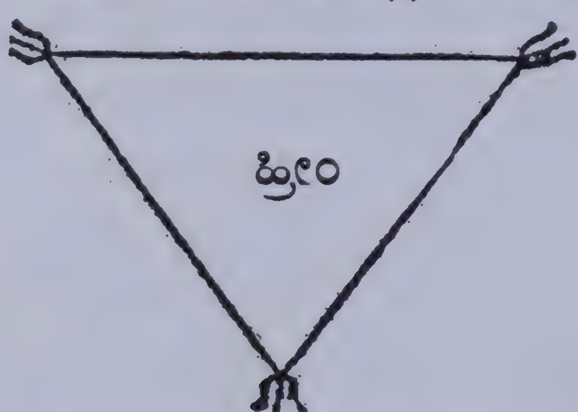
(ಹೇ ಭಗವತಿ)	(ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದವಳೇ,)
ತ್ವದ್ಭಜನವಾನ್	ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು (ಉಪಾಸಕನು)
ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ	ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯಿಂದಲೂ – ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದಲೂ (ಸೇರಿ)
ವಿಧಿಹರಿ ಸಪತ್ನಃ (ಸನ್)	ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ, ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ಶತ್ರುವಾಗಿ (ಅವರ ಅಸೂಯೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ)
ವಿಹರತೇ	ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ (ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ) ಮತ್ತು
ರಮ್ಯೇ ಚ ವಪುಷಾ	ಮನೋಹರವಾದ ಶರೀರದಿಂದ
ರತೇಃ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಂ	ರತೀದೇವಿಯ ಪತಿವ್ರತಾಧರ್ಮವನ್ನು
ಶಿಥಿಲಯತಿ	ಜಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ [ರತಿಗೆ ತಾನೇ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ]
ಕ್ಷಪಿತ ಪಶುಪಾಶ	ನಾಶ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಶುಪಾಶ ಬಂಧನ
ವ್ಯತಿಕರಃ	(ಸಂಸಾರಬಂಧದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು) ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿ

ಚಿರಂಜೀವನ್ನೇವ	ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೂ–ಬದುಕಿದವನಾಗಿಯೇ
ಪರಾನಂದಾಭಿಖ್ಯಂ	(ಪರ+ಆನಂದ+ಅಭಿಖ್ಯಂ) ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ
ರಸಂ ರಸಯತಿ	ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಅಂದರೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯಳಾದ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಅಂದರೆ ಅಸೂಯಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಸರಸ್ವತಿಯೊಡನೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೊಡನೆಯೂ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಬಹಳ ಧನಿಕನೂ ಆಗಿರುವನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶರೀರದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ರತಿದೇವಿಗೂ ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಸಂಸಾರಬಂಧನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೯೯)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ಬರೆದು ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ತುದಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ತ್ರಿಕೋಣದ ಮಧ್ಯೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ತ್ರಿಶತೀ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತ್ರಿಮಧುರ, ಉದ್ದಿನ ವಡೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ.

ಜಪ : ೧೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿಯಂತೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಶೌರ್ಯಲಾಭ.

ಶ್ಲೋಕ-೧೦೦

ದೇವಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರದ ಅರ್ಪಣೆ

ಪ್ರದೀಪಜ್ವಾಲಾಭಿರ್ದಿವಸಕರನೀರಾಜನವಿಧಿಃ
ಸುಧಾಸೂತೇಶ್ಚಂದ್ರೋಪಲಜಲಲವೈರರ್ಘ್ಯರಚನಾ ।
ಸ್ವಕೀಯೈರಂಭೋಭಿಃ ಸಲಿಲನಿಧಿಸೌಹಿತ್ಯಕರಣಂ
ತ್ವದೀಯಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಸ್ತವ ಜನನಿ ! ವಾಚಾಂ ಸ್ತುತಿರಿಯಮ್ ॥ ೧೦೦॥

ಪದವಿಭಾಗ

(ಪ್ರದೀಪಜ್ವಾಲಾಭಿರ್ದಿವಸಕರನೀರಾಜನವಿಧಿಃ)= ಪ್ರದೀಪ ಜ್ವಾಲಾಭಿಃ + ದಿವಸಕರ ನೀರಾಜನವಿಧಿಃ, (ಸುಧಾಸೂತೇಶ್ಚಂ ದ್ರೋಪಲಜಲಲವೈರರ್ಘ್ಯರಚನಾ)= ಸುಧಾಸೂತೇಃ + ಚಂದ್ರ+ಉಪಲ+ಜಲಲವೈಃ + ಅರ್ಘ್ಯರಚನಾ, (ಸ್ವಕೀಯೈ ರಂಭೋಭಿಃ) = ಸ್ವಕೀಯೈಃ + ಅಂಭೋಭಿಃ, ಸಲಿಲನಿಧಿ ಸೌಹಿತ್ಯಕರಣಂ, (ತ್ವದೀಯಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಸ್ತವ) = ತ್ವದೀಯಾಭಿಃ + ವಾಗ್ಭಿಃ + ತವ, ಜನನಿ, ವಾಚಾಂ, (ಸ್ತುತಿರಿಯಂ)= (ಸ್ತುತಿಃ + ಇಯಮ್).

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

(ಹೇ) (ವಾಚಾಂ) ಜನನಿ	(ಎಲ್ಲೈ ಶಬ್ದ) ತಾಯಿಯೇ,
ಸ್ವಕೀಯಾಭಿಃ	ತನ್ನದಾದ (ಸೂರ್ಯನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ)
ಪ್ರದೀಪ ಜ್ವಾಲಾಭಿಃ	ದೀವಟಿಗೆಯ - ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ
ದಿವಸಕರನೀರಾಜನವಿಧಿಃ	(ಹಗಲನ್ನು ಮಾಡುವ) ಸೂರ್ಯನಿಗೆ - ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡೋಣವು
(ಯಥಾ)	(ಹೇಗೋ)
ಸ್ವಕೀಯೈಃ ಚಂದ್ರೋಪಲ ಜಲಲವೈಃ	ತನ್ನದಾದ (ಚಂದ್ರನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ) ಚಕ್ರದ ಕಾಂತಶಿಲೆಯ - ನೀರಿನ - ಹನಿಗಳಿಂದ
ಸುಧಾಸೂತೇಃ ಅರ್ಘ್ಯರಚನಾ	ಚಂದ್ರನಿಗೆ (ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ) - ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡೋಣವು
(ಯಥಾ)	(ಹೇಗೋ)
(ಭವತಿ)	(ಆಗುತ್ತದೆಯೋ)
(ಸ್ವಕೀಯೈಃ) ಅಂಭೋಭಿಃ	(ತನ್ನದಾದ) (ಸಮುದ್ರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ) ನೀರಿನಿಂದ

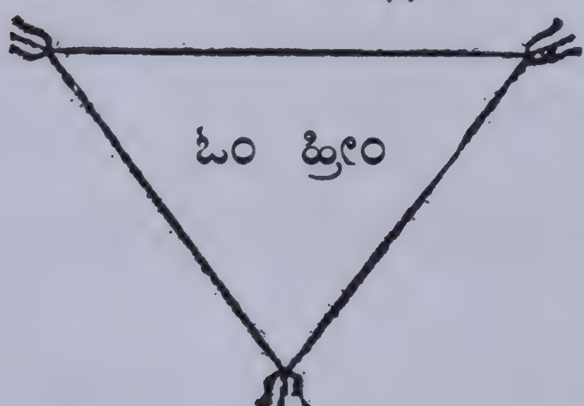
ಸಲಿಲನಿಧಿ ಸೌಹಿತ್ಯಕರಣಂ	ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡೋಣವು
(ಯಥಾಭವತಿ)	(ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೋ)
(ತಥಾ)	(ಅದೇ ರೀತಿ)
ತ್ವದೀಯಾಭಿಃ	ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ (ಪಾರ್ವತಿಯ)
ವಾಗ್ಭಿಃ	ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ
ತವ	ನಿನ್ನ
ಇಯಂ (ಸ್ತುತಿಃ)	ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು
ವಾಚಾಂ ಸ್ತುತಿಃ	ವಾಕ್‌ರೂಪದ ಸ್ತೋತ್ರವಾಗಿದೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಎಲೈ ವಾಗ್ರೂಪಳಾದ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನದಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕೈದೀಪದಿಂದ (ನೀರಾಜನದಿಂದ) ಆರತಿಯೆತ್ತಿದಂತೆಯೂ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದುಂಟಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಅರ್ಘ್ಯದಂತೆಯೂ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದಂತೆಯೂ ಆಗಿರುವುದು.

(ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ಸಕಲ ಶಬ್ದರೂಪಗಳೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರವು ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ನಿನ್ನದನ್ನು ನಿನಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೦೦)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಚಿನ್ನದ ರೇಖಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧೋಮುಖವಾದ ತ್ರಿಕೋಣದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ೩ ಕಡೆ ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಧ್ಯೆ ಓಂ, ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಲಿಖಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ಜಪ : ೧೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ.

ಶ್ಲೋಕ–೧೦೧
ದೇವಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ವರ್ಣನೆ

ಸಮಾನೀತಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಮಣಿ ಮುಕುರತಾಮಂಬರಮಣಿಃ
ಭಯಾದಾಸ್ಯಸ್ಯಾಂತಃ ಸ್ತಿಮಿತಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಮಸೃಣಃ
ದಧಾತಿ ತ್ವದ್ವಕ್ತ್ರ ಪ್ರತಿಫಲನಮಶ್ರಾಂತ ವಿಕಚಂ
ನಿರಾತಂಕಂ ಚಂದ್ರಾನ್ನಿಜ ಹೃದಯಪಂಕೇರುಹಮಿವ ॥ ೧೦೧ ॥

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಮಣಿಮುಕುರತಾಂ	ದೇವಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ರನ್ನಗನ್ನಡಿರೂಪವನ್ನು
ಸಮಾನೀತಃ	ತಂದವನಾದ
ಅಂಬರಮಣಿಃ	(ಗಗನರತ್ನನಾದ) ಸೂರ್ಯನು
ಆಸ್ಯಾತ್ ಭಯಾತ್	ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಭಯದಿಂದ
ಅಂತಃ ಸ್ಥಿಮಿತ ಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಮಸೃಣಃ	(ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಆಯಾಸ ಉಂಟಾದೀತೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ) ಉಷ್ಣ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೋಮಲಾಕಾರನಾದ
ಚಂದ್ರಾತ್ ನಿರಾತಂಕಂ	ಚಂದ್ರನಿಂದ ಮುದುಡಿಹೋಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರುವ
ಅಶ್ರಾಂತ ವಿಕಚಂ	ಸದಾ ಅರಳಿರುವ
ನಿಜಹೃದಯ ಪಂಕೇರುಹಮಿವ	ತನ್ನ ಹೃದಯ ಕಮಲದಂತಿರುವ
ತ್ವದ್ವಕ್ತ್ರಪ್ರತಿಫಲನಂ ದಧಾತಿ	ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

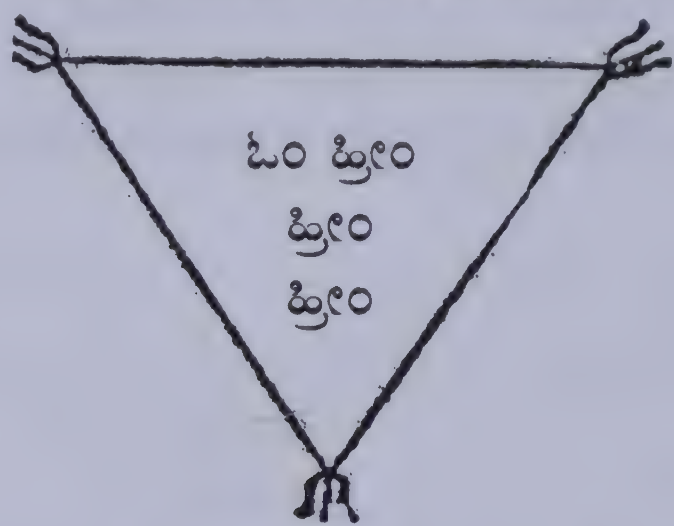
ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ಭಗವತಿ, ಗಗನರತ್ನನಾದ ಸೂರ್ಯನು ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಮಣಿದರ್ಪಣ (ರನ್ನಗನ್ನಡಿ) ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ತನ್ನ ಪ್ರಖರವಾದ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಳಲಿಕೆ ಉಂಟಾದೀತೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸೌಮ್ಯರೂಪವನ್ನು

ತಾಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ನಿನ್ನ ಮುಖ ಕಮಲವು ಚಂದ್ರನಿಂದ ಮುದುಡಿ ಹೋಗದೆ ಸದಾ ವಿಕಸಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದ್ದಾನೆ. (ತನ್ನ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿದಂತೆ ತನ್ನ ರನ್ನದ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ.)

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೦೧)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ ತ್ರಿಶೂಲ ಸಹಿತ ಅಧೋಮುಖವಾದ ಸಮಭುಜ ತ್ರಿಕೋಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಾಕಾರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು. ತ್ರಿಭುಜದ ಮಧ್ಯ ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಒಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೀಂ ಎಂಬುದನ್ನು ೨ನೇ ೩ನೇ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ತ್ರಿಮಧುರ, ಗಾರಿಗೆ, ಜೇನತುಪ್ಪ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ತೊವ್ವೆ

ಜಪ : ೨೬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿ

ಶ್ಲೋಕ–೧೦೨
ದೇವಿಯ ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲ

ಸಮುದ್ಭೂತಸ್ಥೂಲಸ್ತನಭರಮುರಶ್ಚಾರುಹಸಿತಂ
ಕಟಾಕ್ಷೇ ಕಂದರ್ಪಾಃ ಕತಿಚನ ಕದಂಬದ್ಯುತಿ ವಪುಃ
ಹರಸ್ಯ ತ್ವದ್ಭ್ರಾಂತಿಂ ಮನಸಿ ಜನಯಂತಿಸ್ಮ ವಿಮಲಾಃ
ಭವತ್ಯಾ ಯೇ ಭಕ್ತಾಃ ಪರಿಣತಿರಮೀಷಾಮಿಯಮುಮೇ ॥ ೧೦೨ ॥

ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ಉಮೇ	ಹೇ ಉಮಾದೇವಿಯೆ,
ವಿಮಲಾಃ	(ನಿನ್ನ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ) ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ
ಯೇ ಭಕ್ತಾಃ	ಯಾವ ಭಕ್ತರಿರುವರೋ
ಅಮೀಷಾಂ	ಅವರಿಗೆ
ಇಯಂ ಪರಿಣತಿಃ	ಈ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿದೆ (ಅದೇನೆಂದರೆ)
ಸಮುದ್ಭೂತ ಸ್ಥೂಲ	ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ – ಸ್ಥೂಲವಾದ
ಸ್ತನಭಾರಮುರಃ	ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ ತುಂಬಿದೆದೆಯು ಉಂಟಾಗಿದೆ
ಚಾರು ಹಸತಂ	ಮಂದಹಾಸವು
ಕಟಾಕ್ಷೇ ಕತಿ ಚ ನ ಕಂದರ್ಪಾಃ	ಕಡೆ ಕಣ್ಣೋಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮದನಾಕರ್ಷಣೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ
ಕದಂಬದ್ಯುತಿ ವಪುಃ	ಕದಂಬ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಶರೀರವು ಉಂಟಾಗಿದೆ
ಹರಸ್ಯ ಮನಸಿ	ಪರಶಿವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ತ್ವದ್ಭ್ರಾಂತಿಂ ಜನಯಂತಿಸ್ಮ	ನೀನು ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು (ಭಕ್ತರು) ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಅಮ್ಮ ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿದೇವಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವ ಭಕ್ತರು ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಿತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವುದರಿಂದ ತುಂಬಿದೆದೆಯವರಾಗಿ, ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತರಾಗಿ, ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟದಲ್ಲೇ ಸ್ಮರಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವರಾಗಿ, ನಸುಕೆಂಪಾದ ಕದಂಬಪುಷ್ಪದ ಕಾಂತಿಯ ಶರೀರಗಳಾಗಿರುವರು. ಹೀಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಸಮಾನರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ಮರಾಂತಕನಾದ ಶಿವನಿಗೆ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೋಡಿದ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲರಾದ ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಸಖಿಯರಂತೆ ಇರುತ್ತಾ ಶಿವನಿಗೆ ನೀನೇ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (ದೇವಿಯ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮೋಕ್ಷ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂದರ್ಥ).

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೦೨)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಮುಖವಾದ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಿ, ಅದರ ೩ ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲಾಕಾರ ರಚಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಪಠಿಸಿ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು(?)

ನೈವೇದ್ಯ : ತ್ರಿಮಧುರ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ತೊವ್ವೆ. (ಉದ್ದಿನ ವಡೆ)

ಜಪ : ೧೬ ದಿನಗಳು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಪಠಿಸಬೇಕು

ಫಲ : ಶೂರತ್ವ ಸಿದ್ಧಿ

ಶ್ಲೋಕ–೧೦೩

ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಹ

ನಿಧೇ ನಿತ್ಯಸ್ಮೇರೇ ನಿರವಧಿಗುಣೇ ನೀತಿನಿಪುಣೇ
ನಿರಾಘಾತಜ್ಞಾನೇ ನಿಯಮಪರ ಚಿತ್ತೈಕನಿಲಯೇ
ನಿಯತ್ಯಾ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇ ನಿಖಿಲಾಗಮಾಂತಸ್ತುತಿಪದೇ
ನಿರಾತಂಕೇ ನಿತ್ಯೇ ನಿಗಮಯ ಮಮಾಪಿ ಸ್ತುತಿಮಿಮಾಂ ॥ ೧೦೩ ॥

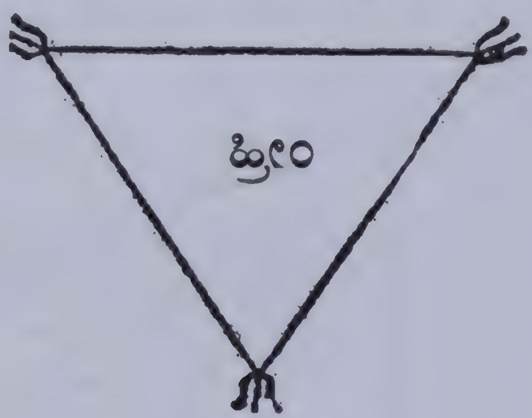
ಅನ್ವಯಾರ್ಥ

ನಿಧೇ	ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತಳಾದವಳೇ
ನಿತ್ಯಸ್ಮೇರೇ	ಸದಾ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುವವಳೇ
ನಿರವಧಿಗುಣೇ	ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಕ್ತಿವಿಲಾಸಗಳನ್ನೇ ಗುಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಉಳ್ಳವಳೇ
ನೀತಿ ನಿಪುಣೇ	ಸಾಧಕರ ಸಾಧನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಫಲನೀಡುವವಳೇ
ನಿರಾಘಾತಜ್ಞಾನೇ	ಅಪಾರವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವರೂಪಳೇ
ನಿಯಮಪರಚಿತ್ತೈಕ ನಿಲಯೇ	ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೂ ಸಿಗದವಳೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರಳೇ
ನಿಯತ್ಯಾ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇ	ಜನನ ಮರಣ ರೂಪಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ನೀಡುವವಳೇ
ನಿಖಿಗಮಾಂತಸ್ತುತಪದೇ	ಸಮಸ್ತ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವಳೇ (ಪರಮ ನೆಲೆಯಾದವಳೇ)
ನಿರಾತಂಕೇ	ನಿರ್ಭಯಳೇ
ನಿತ್ಯೇ	ಶಾಶ್ವತ ರೂಪಳೇ
ಮಮ	ನನ್ನ
ಇಮಾಂ ಸ್ತುತಿಂ	ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೂ
ನಿಗಮಯ	ವೇದ ಸಮಾನವಾಗಿ ಭಾವಿಸು (ವೇದದಂತೆ ಈ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು)

ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಹೇ ದೇವಿ, ನೀನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಪ್ರಾಯಳಾಗಿರುವೆ. ಸದಾ ನಗೆಮುಖದಿಂದ ಕೂಡಿರುವೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಕ್ತಿವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸಾಧನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅಪಾರವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶರೂಪಿಯಾಗಿರುವೆ. ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೂ ಒಳಗಾಗದ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದ ನೀನು, ಸಮಸ್ತ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವೆ. ನಿರ್ಭಯೆ, ನಿರಾತಂಕೆ ಆಗಿರುವ ನೀನು ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಾ ವೇದದಂತೆ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆ (ಶ್ಲೋಕ ೧೦೩)

ಯಂತ್ರರಚನೆ : ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಿ ಮುಮ್ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಶೂಲಾಕಾರ ಬರೆಯಬೇಕು. ತ್ರಿಭುಜದ ಮಧ್ಯೆ ಹ್ರೀಂ ಬೀಜಾಕ್ಷರ ರಚಿಸಬೇಕು.

ಪೂಜೆ : ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮದೊಂದಿಗೆ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯ : ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಹಾಲು ಪಾಯಸ, ಎಳನೀರು.

ಜಪ : ೪೮ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿದಿನ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ೧೦೦೦ ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಫಲ : ಸಕಲ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿ.

ಅನುಬಂಧ – ೧

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಮತ್ತು ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ–ಭಾವಗಳ ಶ್ಲೋಕ–ನಾಮಗಳು

ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ–ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ನಾಮಸಂಖ್ಯೆ–ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೧. ಶಿವಶ್ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಕ್ತೋ	೯೯೯. ಶಿವಶಕ್ತ್ಯೈಕರೂಪಿಣೀ
೧. ಹರಿಹರವಿರಿಂಚಾದಿಭಿಃ	೨೯೭. ಹರಿಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ ಸೇವಿತಾ
೧. ಕಥಾನುಕೃತಪುಣ್ಯಃ ಪ್ರಭವತಿ	೫೪೩. ಪುಣ್ಯಲಭ್ಯಾ
೨. ತನೀಯಾಂಸು ಪಾಂಸುಂ	೨೬೪. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ್ರೀ
೨. ತವಚರಣ ಪಂಕೇರುಹಭವಂ	೨೬೫. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಾ
೨. ವಹತ್ಯೇನಂ ಶೌರೀ ಕಥಮಪಿ ಸಹಸ್ರೇಣ ಶಿರಸಾಂ	೬೪. ಗೋಪ್ತ್ರೀ ೬೪. ಗೋವಿಂದರೂಪಿಣೀ
೨. ಲೋಕಾನ್ ವಿಕಲಂ ವಿರಚಯತಿ	೯೨೭. ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯಾ
೨. ಲೋಕಾನ್ ವಿಕಲಂ ವಿರಚಯತಿ	೨೬೦. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ್ರೀ ೨೬೧. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಾ
೨. ಹರಃ ಸಂಕ್ಷುದ್ಯೈನಂ ಭಜಂತಿ ಭಸಿತೋದ್ಧೂಲನವಿಧಿಂ	೨೬೮. ಸಂಹಾರಿಣೀ ೨೬೯. ರುದ್ರರೂಪಾ
೩. ಅವಿದ್ಯಾನಾಂ ಅಂತಸ್ತಿಮಿರ ಮಿಹಿರದ್ವೀಪ ನಗರೀ	೯೯೩. ಅಜ್ಞಾನಧ್ವಾಂತ ದೀಪಿಕಾ ೭೨೭. ಶಿವಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾಯಿನೀ
೩. ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗುಣನಿಕಾ	೯೮೯. ವಾಂಛಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಾಯಿನೀ
೩. ಜನ್ಮಜಲಧೌ ನಿಮಗ್ನಾನಾಂ ದಂಷ್ಟ್ರಾ ಮುರರಿಪುವರಾಹಸ್ಯ	೮೮೦. ಸಂಸಾರ ಪಂಕನಿರ್ಮಗ್ನ ಸಮುದ್ಧರಣ ಪಂಡಿತಾ
೪. ಅಭಯ ವರದಃ	೧೨೧. ಭಯಾಪಹಃ ೩೩೧. ವರದಾ ೧೮೬. ನಿರಪಾಯಾ ೧೯೮೯. ವಾಂಛಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಾಯಿನೀ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೪. ಭಯಾತ್ ದಾತುಂ ವಾಂಛಾ ಸಮಧಿಕಂ ಫಲಂ ಅಪಿದಾತುಂ ನಿಪುಣಾಂ	೧೨೧. ಭಯಾಪಹಾ ಸಂಸಾರಭಯ ನಾಶಿನೀ ೩೮೧. ವರದಾ ೧೮೬. ನಿರಪಾಯಾ ೯೮೯. ವಾಂಛಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಾಯಿನೀ
೫. ರತಿನಯನಲೇಹ್ಯೇನವಪುಷಾ	೮೪. ಹರನೇತ್ರಾಗ್ನಿ ಸಂದಿಗ್ಧ ಕಾಮ ಸಂಜೀವೌಷಧಿಃ
೭. ಕ್ವಣತ್ ಕಾಂಚೀದಾಮಾ	೩೮. ರತ್ನಕಿಂಕಿಣಿಕಾರಮ್ಯರಶನಾದಾಮ ಭೂಷಿತಾ
೭. ಧನುರ್ಬಾಣಾನ್ ಪಾಶಂ ಸೃಣಿಮಪಿ ದಧಾನಾ ಕರತಲೈಃ	೧೦. ಮನೋರೂಪೇಕ್ಷುಕೋದಂಡಾ ೧೧. ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರಸಾಯಕಾ ೮. ರಾಗಸ್ವರೂಪ ಪಾಶಾಢ್ಯ ೯. ಕ್ರೋಧಾಕಾರಾಂಕುಶೋಜ್ವಲಾ
೮. ಚಿಂತಾಮಣಿಗೃಹೇ	೮೭೦. ಅಂತರ್ಮುಖ ಸಮಾರಾಧ್ಯಾ ೮೭೧. ಬಹಿರ್ಮುಖ ಸುದುರ್ಲಭಾ ೮೭೨. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗೃಹಾಂತಸ್ಥಾ
೮. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗೃಹೇ	೫೭. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಗೃಹಾಂತಸ್ಥಾ
೮. ಭಜಂತಿ ತ್ವಾಂ ಧನ್ಯಾಃ ಕತಿಚನ ಚಿದಾನಂದ ಲಹರೀಂ	೯೦೫. ಬೈಂದವಾಸನಾ
೮. ಚಿದಾನಂದಲಹರೀಂ	೫೨. ಶಿವಕಾಮೇಶ್ವರಾಂಕ ಸ್ಥಾ ೫೫. ಸುಮೇರು ಮಧ್ಯಶೃಂಗಸ್ಥಾ ೯೦೫. ಬೈಂದವಾಸನಾ ೯೯೯. ಶಿವಶಕ್ತ್ಯೈಕರೂಪಿಣೀ
೮. ಸುಧಾ ಸಿಂಧೋರ್ಮಧ್ಯೇ	೬೧. ಸುಧಾಸಾಗರಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ೫೮. ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಾಸನಸ್ಥಿತಾ
೮. ನೀಪೋಪವನವತಿ ೮. ಸುರವಿಟಪಿವಾಟೀ ಪರಿವೃತೇ	೬೦. ಕದಂಬವನವಾಸಿನೀ ೩೨೩. ಕದಂಬಕುಸುಮಪ್ರಿಯೆ ೩೩೦. ಕಾದಂಬರೀ ಪ್ರಿಯಾ
೯. ಮಹೀಂ ಮೂಲಾಧಾರೇ	೫೧೪. ಮೂಲಾಧಾರಾಂಬುಜಾರೂಢಾ ೯೯. ಮೂಲಾಧಾರೈಕ ನಿಲಯಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೯. ಕಮಪಿ ಮಣಿಪೂರೇ ಹುತವಹಂ	೪೯೫. ಮಣಿಪೂರಾಬ್ಜನಿಲಯಾ ೧೦೧. ಮಣಿಪೂರಾಂತರುದಿತಾ
೯. ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ್	೫೦೪. ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನಾಂಬುಜಗತಾ
೯. ಹೃದಿ ಮರುತಮಾಕಾಶಮುಪರಿ	೪೭೫. ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರನಿಲಯಾ
೯. ಸಹಸ್ರಾರೇ ಪದ್ಮೇ ಸಹ ರಹಸಿ ಪತ್ಯಾ ವಿಹರಸೇ	೫೨೮. ಸಹಸ್ರದಲ ಪದ್ಮಸ್ಥ ಕುಂಡಲಿನೀ ೧೧೦. ಸಹಸ್ರಾರಾಂಬುಜಾರೂಢಾ
೯. ಕುಲಕುಂಡೇ ಸ್ವಪಿಷಿ	೯೯. ಮೂಲಾಧಾರೈಕನಿಲಯಾ
೧೦. ಸುಧಾಧಾರಾ ಸಾರೈ	೧೦೬. ಸುಧಾಸಾರಾಭಿವರ್ಷಿಣೀ ೮೭೯. ಸುಧಾಸೃತಿಃ
೧೭. ಸವಿತ್ರೀಭಿಃ	೬೯೯. ಸಾವಿತ್ರೀ
೧೬. ಕಮಲವನಬಾಲಾತಪರುಚಿಂ	೯೨೨. ತರುಣಾದಿತ್ಯ ಪಾಟಲಾ
೧೭. ವಶಿನ್ಯಾದ್ಯಾಭಿಃ ಸಹ	೮೫. ಶ್ರೀಮದ್ವಾಗ್ಭವಕೂಟೈಕಸ್ವರೂಪ ಪಂಕಜಾ ೮೬. ಕಂಠಾಧಃ ಕಟಿಪರ್ಯಂತ ಮಧ್ಯಕೂಟ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ೮೭. ಶಕ್ತಿಕೂಟೈಕತಾಪನ್ನಕಟ್ಯಧೋಧಾಗ ಧಾರಿಣೀ ೮೮. ಮೂಲಮಂತ್ರಾತ್ಮಿಕಾ ೮೯. ಮೂಲಕೂಟತ್ರಯ ಕಲೇವರಾ
೧೮. ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಸ್ತೇ ತರುಣ ಶ್ರೀಸರಣಿಭಿಃ	೪೯೯. ರಕ್ತವರ್ಣಾ ೪೯. ಸರ್ವಾರುಣಾ ೯೨. ತರುಣಾದಿತ್ಯ ಪಾಟಲಾಂ
೧೮. ದಿವಂ ಸರ್ವಾಮುರ್ವೀ ಮರುಣಿಮನಿಮಗ್ನಾಂ ಸ್ಮರತಿ ಯಃ	೧೨. ನಿಜಾರುಣ ಪ್ರಭಾಪೂರ ಮಜ್ಜತ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲಾ
೨೨. ಭವಾನಿ ತ್ವಂ ದಾಸೇ ಮಯಿ ವಿತರ ದೃಷ್ಟಿಂ ಸಕುರಣಾಂ	೯೯೨. ಅವ್ಯಾಜ ಕರುಣಾಮೂರ್ತಿ
೨೨. ಮುಕುಂದ ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ ಸ್ಫುಟ ಮಕುಟನೀರಾಜಿತಪದಾಂ	೨೯೭. ಹರಿಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ ಸೇವಿತಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೨೨. ಸಕರುಣಾಂ ದೃಷ್ಟಿಂ ವಿತರ	೯೯೨. ಅವ್ಯಾಜ ಕರುಣಾಮೂರ್ತಿ
೨೨. ನಿಜ ಸಾಯುಜ್ಯಪದವೀಂ ದಿಶಸಿ	೧೯೭. ಸಾಂದ್ರಕರುಣಾ ೫೮೧. ದಯಾಮೂರ್ತಿಃ
೨೩. ಯದೇತತ್ತ್ವದ್ರೂಪಂ ಸಕಲಮರುಣಾಭಂ ತ್ರಿನಯನಂ	೯೯೯. ಶಿವಶಕ್ತ್ಯೈಕರೂಪಿಣೀ ೯೯೮. ಶ್ರೀಶಿವಾ
೨೪. ಸರ್ವಂ + ತದಿದಂ ತಿರಯತಿ ಸದಾಪೂರ್ವಃ ಶಿವಃ ಇತ್ಯಾದಿ	೨೭೪. ಪಂಚಕೃತ್ಯ ಪರಾಯಣಾ ೨೬೪. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ್ರೀ
೨೪. ಜಗತ್ಸೂತೇ....ಭ್ರೂಲತಿಕಯೋಃ	೨೬೫. ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಾ ೨೬೬. ಗೋಪ್ತ್ರೀ ೨೬೭. ಗೋವಿಂದ ರೂಪಿಣೀ ೨೬೮. ಸಂಹಾರಿಣೀ ೨೬೯. ರುದ್ರರೂಪಾ ೨೭೦. ತಿರೋಧಾನ ಕರೀ ೨೭೧. ಈಶ್ವರೀ ೨೭೨. ಸದಾಶಿವಾ ೨೭೩. ಅನುಗ್ರಹ ೨೭೪. ಪಂಚಕೃತ್ಯ ಪರಾಮ್ಯಯಣಾ
೨೭. ಜಪೋಜಲ್ಪಃ	೫೭೭. ಮಾತೃಕಾವರ್ಣ ರೂಪಿಣೀ
೨೮. ತನ್ಮೂಲಂ ತವ ಜನನಿ ತಾಟಂಕ ಮಹಿಮಾ	೨೨. ತಾಟಂಕಯುಗಳೀಭೂತ ತಪನೋಡುಪಮಂಡಲಾ
೨೯. ಪ್ರಣಮ್ರೇಷ್ವೇತೇಷು	೨೯೭. ಹರಿಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರ ಸೇವಿತಾ
೩೦. ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾ.... ನೀರಾಜನವಿಧಿಂ	(ಲಲಿತಾ ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕ) ಅರುಣಾಂ ಕರುಣಾತರಂಗಿತಾಕ್ಷೀಂ
೩೨. ಶಿವಶ್ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಮಃ ಕ್ಷಿತಿಃ	೮೫. ಶ್ರೀ ಮದ್ವಾಗ್ಭವ ಕೂಟೈಕಸ್ವರೂಪಮುಖಪಂಕಜಾ
೩೨. ಅಥರವಿಃ ಶೀತಕಿರಣಃ ಸ್ಮರೋ ಹಂಶಶ್ಶಕ್ರಃ	೮೬. ಕಂಠಾಧಃಕಟಿಪರ್ಯಂತ ಮಧ್ಯಕೂಟಸ್ವರೂಪಿಣೀ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೩೨. ತದನು ಚ ಪರಾಮಾರ ಹರಯಃ	೮೭. ಶಕ್ತಿಕೂಟೈಕತಾಪನ್ನ ಕಟ್ಯಧೋಭಾಗಧಾರಿಣೀ
೩೨. ಅವಸಾನೇಷು ಘಟಿತಾಃ ತವ ನಾಮಾವಯತಾಂ...	೮೫. ಶ್ರೀಮದ್ವಾಗ್ಭವಕೂಟೈಕ ಸ್ವರೂಪಮುಖ ಪಂಕಜಾ ೮೬. ಕಂಠಾಥಃ ಕಟಿಪರ್ಯಂತ ಮಧ್ಯಕೂಟ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ೮೭. ಶಕ್ತಿಕೂಟೈಕತಾಪನ್ನ ಕಟ್ಯಧೋಭಾಗ ಧಾರಿಣೀ
೩೬. ತವಾಜ್ಞಾ ಚಕ್ರಸ್ತಂ...	೧೦೩. ಆಜ್ಞಾಚಕ್ರಾಂತರಾಲಸ್ಥಾ ೫೯. ಮಹಾಪದ್ಮಾಟವೀ ಸಂಸ್ಥಾ
೪೦. ಮಣಿಪೂರೈಕಶರಣಂ	ನಾಮ ೪೯೫ರಿಂದ ೫೦ರವರೆಗೆ ಮಣಿಪೂರ ಚಕ್ರದ ವಿವರಣೆ ಇದೆ. ೪೯೫. ಮಣಿಪೂರಾಬ್ಜನಿಲಯಾ ೪೯೬. ವದನತ್ರಯಸಂಯುತಾ ೪೯೭. ವಜ್ರಾದಿಕಾಯಾಧೋಪೇತಾ ೪೯೮. ಡಾಮರ್ಯಾದಿಭಿರಾವೃತಾ ೪೯೯. ರಕ್ತವರ್ಣಾ ೫೦೦. ಮಾಂಸನಿಷ್ಠಾ ೫೦೧. ಗುಡಾನ್ನಪ್ರೀತ ಮಾನಸಾ ೫೦೨. ಸಮಸ್ತಭಕ್ತಸುಖದಾ ೫೦೩. ಲಾಕಿನ್ಯಾಂಬಾಸ್ವರೂಪಿಣೀ
೪೨. ಗತೈರ್ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ ಗಗನ ಮಣಿಭಿಃ ಸಾಂದ್ರಘಟಿತಂ ಕಿರೀಟಂ	೧೪. ಕುರುವಿಂದ ಮಣಿಶ್ರೇಣೀ ಕನತ್ಕೋಟೀರಮಂಡಿತಾ ೬. ಉದ್ಯದ್ಭಾನುಸಹಸ್ರಾಭಾ
೪೩. ತುಲಿತದಲಿತೇಂದೀವರವನಂ ಘನಸ್ನಿಗ್ಧಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ತವ ಚಿಕುರ ನಿಕುರುಂಬಂ	೧೩. ಚಂಪಕಾಶೋಕಪುನ್ನಾಗ ಸೌಗಂಧಿಕಲಸತ್ಕಚಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ		ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೪೫. ದರಸ್ಮೇರೇ ದಶನರುಚಿ ಕಿಂಜಲ್ಕರುಚಿರೇ	೨೫. ೨೬.	ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾಂ ಕುರಾಕಾರ ದ್ವಿಜ ಪಂಕ್ತಿದ್ವಯೋಜ್ವಲಾ ಕರ್ಪೂರವೀಟಿಕಾಮೋದ ಸಮಾಕರ್ಷದ್ದಿಗಂತರಾ
೪೬. ಲಲಾಟಂ ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿ ವಿಮಲಮಾಭಾತಿ ತವ ಯತ್	೧೫.	ಅಷ್ಟಮಿಚಂದ್ರವಿಭ್ರಾಜದಲಿಕ ಸ್ಥಲಶೋಭಿತಾ
೪೭. ಭ್ರುವೌ ಭುಗ್ನೇ ಕಿಂಚಿದ್ಭುವನ ಭಯ ಭಂಗವ್ಯಸನಿನಿ	೧೭.	ವದನಸ್ಮರಮಾಂಗಲ್ಯ ಗೃಹತೋರಣ ಚಿಲ್ಲಿಕಾ
೪೮. ಅಹಸ್ಸೂತೇ ಸವ್ಯಂ.... ಅಂತರ ಚರೀಂ	೧೮.	ವಕ್ತ್ರಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪರೀವಾಹ ಚಲನ್ ಮೀನಾಭಲೋಚನಾ (೪೮ನೇ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ೫೭ನೇ ಶ್ಲೋಕದವರೆಗೆ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ.)
೫೩. ಬಿಭ್ರತ್ತಮ ಇತಿ ಗುಣಾನಾಂ ತ್ರಯಮಿವ	೨೮೧.	ಉನ್ಮೇಷ ನಿಮಿಷೋತ್ಪನ್ನ ವಿಪನ್ನ ಭುವನಾವಲಿಃ
೫೫. ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಳಯ ಮುದಯಂಯಾತಿ ಜಗತೀ	೨೮೧.	ಉನ್ಮೇಷನಿಮಿಷೋತ್ಪನ್ನ ವಿಪನ್ನ ಭುವನಾವಲಿಃ
೫೬. ತವಾಪರ್ಣೇ ಕರ್ಣೇ ಜಪನಯನಪೈಶುನ್ಯಚಕಿತಾಃ	೭೫೪.	ಅಪರ್ಣಾ....
೫೯. ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗಪ್ರತಿಫಲಿತ ತಾಟಂಕಯುಗಲಂ	೨೨.	ತಾಟಂಕಯುಗಲೀಭೂತ ತಪನೋಡುಪಮಂಡಲಾ
೬೧. ಅಸೌ ನಾಸಾವಂಶಸ್ತುಹಿನಗಿರಿ ವಂಶಧ್ವಜಪಟಿ	೧೯. ೨೦.	ನವಚಂಪಕಪುಷ್ಪಾಭನಾಸಾದಂಡ ವಿರಾಜಿತಾ ತಾರಾಕಾಂತಿತಿರಸ್ಕಾರಿ ನಾಸಾಭರಣಭಾಸುರಾ
೬೨. ನ ಬಿಂಬಂ ತದ್ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಫಲನ ರಾಗಾದರುಣಿತಂ	೨೪.	ನವ ವಿದ್ರುಮ ಬಿಂಬಶ್ರೀನ್ಯಕ್ಕಾರಿರದನಚ್ಛದಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ		ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೬೫. ಶಶಿವಿಶದ ಕರ್ಪೂರ ಶಕಲಾಃ ವಿಲೀಯಂತೇ ಮಾತಸ್ತವ ವದನತಾಂಬೂಲಕಬಲಾಃ	೨೬.	ಕರ್ಪೂರ ವೀಟಿಕಾಮೋದ ಸಮಾಕರ್ಷದ್ದಿಗಂತರಾ
	೫೫೯.	ತಾಂಬೂಲಪೂರಿತಮುಖೀ
೬೬. ನಿಜಾಂ ವೀಣಾ ವಾಣೀ ನಿಚುಲಯತಿ ಚೋಲೇನ ನಿಭೃತಮ್	೨೭.	ನಿಜಸಲ್ಲಾಪ ಮಾಧುರ್ಯ ವಿನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿತ ಕಚ್ಛಪೀ
೬೭. ಕಥಂಕಾರಂ ಬ್ರೂಮಸ್ತವ ಚುಬುಕಮೌಪಮ್ಯರಹಿತಂ	೨೯.	ಅನಾಕಲಿತ ಸಾದೃಶ್ಯ ಚುಬುಕ ಶ್ರೀವಿರಾಜಿತಾ
೬೯. ವಿವಾಹವ್ಯಾನದ್ಧ ಪ್ರಗುಣಗುಣ ಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರತಿಭುವಃ	೩೦.	ಕಾಮೇಶಬದ್ಧ ಮಾಂಗಲ್ಯಸೂತ್ರ ಶೋಭಿತ ಕಂದರಾ
೭೦. ಮೃಣಾಲೀಮೃದ್ವೀನಾಂ ತವ ಭುಜಲತಾನಾಂ ಚತಸೃಣಾಂ	೩೧.	ಕನಕಾಂಗದ ಕೇಯೂರ ಕಮನೀಯ ಭುಜಾನ್ವಿತಾ
	೫೭೯.	ಮೃಣಾಲಮೃದುದರ್ಘರ್ಲತಾ
೭೧. ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತೈರ್ನವ ನಲಿನರಾಗಂ	೮೦.	ಕರಾಂಗುಲಿನಖೋತ್ಪನ್ನ ನಾರಾಯಣ ದಶಾಕೃತಿಃ
	೪೪.	ನಖದೀಧಿತಿ ಸಂಛನ್ನಮಜ್ಜನ ತಮೋಗುಣಾ
೭೧. ಯದಿಕ್ರೀಡಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚರಣತಲ ಲಾಕ್ಷಾರಸಚಣಮ್	೪೫.	ಪದದ್ವಯಪ್ರಭಾಜಾಲ ಪರಾಕೃತ ಸರೋರುಹಾ
೭೪. ಸಮಾರಬ್ಧಾಂ ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿ ರಮಲಾಂ ಹಾರಲತಿಕಾಮ್	೩೨.	ರತ್ನಗ್ರೈವೇಯ ಚಿಂತಾಕ ಲೋಲಮುಕ್ತಾಫಲಾನ್ವಿತಾ
೭೬. ಜನಸ್ತಾಂ ಜಾನೀತೇ ತವ ಜನನಿ ರೋಮಾವಲಿರಿತಿ	೩೪.	ನಾಭ್ಯಾಲವಾಲ ರೋಮಾಲಿ ಲತಾಫಲ ಕುಚದ್ವಯಿಾಂ
೭೮. ಸ್ತನಮುಕುಲ ರೋಮಾವಲೀ ಲತಾಕಲಾವಾಲಂ	೩೪.	ನಾಭ್ಯಾಲವಾಲ ರೋಮಾಲಿ ಲತಾಫಲ ಕುಚದ್ವಯೀ
೭೮. ರತೇರ್ಲೀಲಾಗಾರಂ ಕಿಮಪಿ ತವನಾಭಿರ್ಗಿರಿಸುತೇ	೩೫.	ಲಕ್ಷ್ಯರೋಮಲತಾಧಾರತಾ ಸಮುನ್ನೇಯಮಧ್ಯಮಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೮೦. ತ್ರಿಧಾನದ್ಧಂ ದೇವಿ ತ್ರಿವಲಿ ಲವಲೀವಲ್ಲೀಭಿರಿವ	೩೬. ಸ್ತನಭಾರದಲನ್ಮಧ್ಯ ಪಟ್ಟಬಂಧ ವಲಿತ್ರಯಾ
೮೨. ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಶುಂಡಾನ್ ಕನಕದಲೀಕಾಂಡಪಟಲೀಮ್ ಉಭಾಭ್ಯಾಮೂರುಭ್ಯಾ ಮುಭಯಮಪಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಭವತಿ	೩೯. ಕಾಮೇಶಜ್ಞಾತಸೌಭಾಗ್ಯ ಮಾರ್ದವೋರುದ್ವಯಾನ್ವಿತಾ
೮೩. ನಿಷಂಗೌ ಜಂಘೇ ತೇ ವಿಷಮವಿಶಿಖೋ ಬಾಢಮಕೃತ	೪೧. ಇಂದ್ರಗೋಪ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ಮರತೂಣಾಭಜಂಘಿಕಾ
೮೪. ಯಯೋರ್ಲಾಕ್ಷಾಲಕ್ಷ್ಮೀರರುಣ ಹರಿಚೂಡಾಮಣಿ ರುಚಿಃ	೮೫. ಶ್ರುತಿ ಸೀಮಂತ ಸಿಂದೂರೀಕೃತ ಪಾದಾಬ್ಜಧೂಲಿಕಾ
೮೬. ತುಲಾಕೋಟಿಕ್ವಾಣೈಃ ಕಿಲಿಕಿಲಿತಮೀಶಾನರಿಪುಣಾ	೪೬. ಶಿಂಜಾನಮಣಿಮಂಜೀರಮಂಡಿತ ಶ್ರೀಪದಾಂಬುಜಾ
೮೭. ಸರೋಜಂ ತ್ವತ್ಪಾದೌ ಜನನಿ ಜಯತಶ್ಚಿತ್ರಮಿಹ ಕಿಮ್	೪೫. ಪದದ್ವಯ ಪ್ರಭಾಜಾಲ ಪರಾಕೃತ ಸರೋರುಹಾ
೮೮. ಕಥಂ ನೀತಂ ಸದ್ಭಿಃ ಕಠಿಣ ಕಠಿಣಕಮಠೀ ಕರ್ಪರತುಲಮ್	೪೩. ಕೂರ್ಮಪೃಷ್ಠ ಜಯಿಷ್ಣು ಪ್ರಪದಾನ್ವಿತಾ
೮೯. ನಖೈರ್ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕರಕಮಲಸಂಕೋಚಶಶಿಭಿಃ	೪೪. ನಖದೀಧಿತಿಸಂಛನ್ನನಮಜ್ಜನ ತಮೋಗುಣಾ
೯೦. ನಿಮಜ್ಜನ್ಮಜ್ಜೀವಃ ಕರಣಚರಣ ಷ್ಷಟ್ಚರಣತಾಮ್	೮೭. ಶಕ್ತಿಕೂಟೈಕತಾಪನ್ನ ಕಟ್ಯಧೋಭಾಗಧಾರಿಣೀ
೯೧. ಸ್ಖಲಂತಸ್ತೇ ಖೇಲಂ ಭವನ ಕಲಹಂಸಾ ನ ಜಹತಿ	೪೭. ಮರಾಲೀಮಂದಗಮನಾ
೯೧. ಅತಸ್ತೇಷಾಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಸುಭಗ ಮಣಿಮಂಜೀರರಣಿತ	೪೬. ಶಿಂಜಾನಮಣಿಮಂಜೀರ ಮಂಡಿತ ಶ್ರೀಪದಾಂಬುಜಾ
೯೨. ಗತಾಸ್ತೇ ಮಂಚತ್ವಂ ದ್ರುಹಿಣ ಹರಿರುದ್ರೇಶ್ವರಭೃತಃ	೫೮. ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಾಸನಸ್ಥಿತಾ ೨೭೪. ಪಂಚಕೃತ್ಯಪರಾಯಣಾ ೨೪೯. ಪಂಚಪ್ರೇತಾಸನಾಸೀನಾ

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ	ಲಲಿತಾಸಹಸ್ರನಾಮ
೯೩. ಜಗತ್ತ್ರಾತುಂ ಚಂಭೋರ್ಜಯತಿ ಕರುಣಾ ಕಾಚಿದರುಣಾ	೩೭. ಅರುಣಾರುಣ ಕೌಸುಂಭ ವಸ್ತ್ರಭಾಸ್ವತ್ಕಟೀತಟೀ ೪೯. ಸರ್ವಾರುಣಾ
೯೪. ಕಲಂಕಃ ಕಸ್ತೂರೀ ರಜನಿಕರ ಬಿಂಬಂ ಜಲಮಯಂ	೧೬. ಮುಖಚಂದ್ರಕಲಂಕಾಭ ಮೃಗನಾಭಿವಿಶೇಷಾ
೯೫. ಸಪರ್ಯಾಮರ್ಯಾದಾ ತರಲ ಕರಣಾ ನಾಮಸುಲಭಾ	೮೭೦. ಅಂತರ್ಮುಖ ಸಮಾರಾಧ್ಯಾ ೮೭೧. ಬಹಿರ್ಮುಖ ಸುದುರ್ಲಭಾ
೯೭. ನಿರಾಮಾಹುರ್ದೇವೀಂ ದ್ರುಹಿಣಗೃಹಿಣೀಮಾಗಮ ವಿದೋ	೭೦೪. ಸರಸ್ವತೀ ೬೭೫. ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ೮೨೧. ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ೬೪೦. ವಾಗಧೀಶ್ವರೀ ೫೮೪. ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ೫೪೯. ವಿದ್ಯಾ
೯೭. ಮಹಾಮಾಯಾ ವಿಶ್ವಂ	೭೧೬. ಮಾಯಾ ೨೧೫. ಮಹಾಮಾಯಾ
೯೭. ಭ್ರಮಯಸಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಮಹಿಷಿ	೭೦೩. ಸರ್ವಮೋಹಿನೀ ೮೮೯. ವಿಶ್ವಭ್ರಮಣಕಾರಿಣೀ ೭೦೧. ದೇಶಕಾಲಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾ
೯೭. ಹರಸಹಚರೀಮದ್ರಿತನಯಾಮ್	೫೩. ಶಿವಾ ೯೯೨. ಭವಾನೀ ೯೨೨. ಶಾಂಭವೀ ೨೪೬. ಪಾರ್ವತೀ ೧೨೪. ಶರ್ವಾಣೀ
೯೭. ಹರೇಃ ಪತ್ನೀಂ ಪದ್ಮಾಂ	೨೧೦. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ೨೯೮. ನಾರಾಯಣೀ ೮೩೮. ಮುಕುಂದಾ ೮೯೨. ವೈಷ್ಣವೀ

ಅನುಬಂಧ – ೨

ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊದಲ ಸಾಲು	ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ
	ಅ	
೧.	ಅಮೂ ತೇ ವಕ್ಷೋಜೌ	೭೩
೨.	ಅರಾಲಂ ತೇ ಪಾಲೀಯುಗಲಂ	೫೮
೩.	ಅರಾಲಾಂ ಕೇಶೇಷು	೬೩
೪.	ಅರಾಲೈಸ್ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಾತ್	೪೫
೫.	ಅವಿದ್ಯಾನಾಮಂತಸ್ತಿಮಿರ	೩
೬.	ಅವಿಶ್ರಾಂತಂ ಪತ್ಯುಃ	೬೪
೭.	ಅಸೌ ನಾಸಾವಂಶಃ	೬೧
೮.	ಅಹಸ್ಸೂತೇ ಸವ್ಯಂ	೪೮
	ಕ	
೯.	ಕದಾ ಕಾಲೇ ಮಾತಃ	೯೮
೧೦.	ಕರಾಗ್ರೇಣ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ	೬೭
೧೧.	ಕರೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಶುಂಡಾನ್	೮೨
೧೨.	ಕಲಂಕಃ ಕಸ್ತೂರೀ	೯೪
೧೩.	ಕಲತ್ರಂ ವೈಧಾತ್ರಂ ಕತಿಕತಿ	೯೭
೧೪.	ಕವೀನಾಂ ಸಂದರ್ಭಃ	೫೦
೧೫.	ಕವೀಂದ್ರಾಣಾಂ ಚೇತಃ	೧೬
೧೬.	ಕಿರಂತೀಮಂಗೇಭ್ಯಃ	೨೦
೧೭.	ಕಿರೀಟಂ ವೈರಿಂಚಂ	೨೯
೧೮.	ಕುಚೌ ಸದ್ಯಸ್ಸ್ವಿದ್ಯತ್	೮೦
೧೯.	ಕ್ವಣತ್ಕಾಂಚೀದಾಮಾ	೭
೨೦.	ಕ್ಷಿತೌ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್	೧೪

ಗ

೨೧. ಗತಾಸ್ತೇ ಮಂಚ ತ್ವಂ ೯೨
೨೨. ಗತೇ ಕರ್ಣಾಭ್ಯರ್ಣಂ ೫೨
೨೩. ಗತೈರ್ಮಾಣಿಕ್ಯತ್ವಂ ೪೨
೨೪. ಗಲೇ ರೇಖಾಸ್ತಿಸ್ರೋಃ ೬೯
೨೫. ಗಿರಾಮಾಹುರ್ದೇವೀಂ ೯೭
೨೬. ಗುರುತ್ವಂ ವಿಸ್ತಾರಂ ೮೧

ಚ

೨೭. ಚತುರ್ಭಿಃ ಶ್ರೀಕಂಠೈಃ ೧೧
೨೮. ಚತುಷ್ಷಷ್ಟ್ಯಾ ತಂತ್ರೈಃ ೩೧

ಜ

೨೯. ಜಗತ್ಸೂತೇ ಧಾತಾ ೨೪
೩೦. ಜಪೋ ಜಲ್ಪಃ ೨೭

ತ

೩೧. ತಟಿತ್ತ್ವಂತಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ೪೦
೩೨. ತಟಿಲ್ಲೇಖಾ ತನ್ವೀಂ ೨೧
೩೩. ತನುಚ್ಛಾಯಾಭಿಸ್ತೇ ೧೮
೩೪. ತನೀಯಾಂಸಂ ಪಾಂಸುಂ ೨
೩೫. ತನೋತು ಕ್ಷೇಮಂ ೪೪
೩೬. ತವ ಸ್ತನ್ಯಂ ಮನ್ಯೇ ೭೫
೩೭. ತವ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನೇ ೩೯
೩೮. ತವಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಸ್ಥಂ ೩೬
೩೯. ತವಾಧಾರೇ ಮೂಲೇ ೪೧
೪೦. ತವಾಪರ್ಣೇ ಕರ್ಣೇ ೫೬
೪೧. ತ್ರಯಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಂ ೨೫

೪೨.	ತ್ವದನ್ಯಃ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ	೪
೪೩.	ತ್ವದೀಯಂ ಸೌಂದರ್ಯಂ	೧೨
೪೪.	ತ್ವಯಾ ಹೃತ್ವಾ ವಾಮಂ	೨೩
	ದ	
೪೫.	ದದಾನೇ ದೀನೇಭ್ಯಃ	೯೦
೪೬.	ದೃಶಾ ದ್ರಾಘೀಯಸ್ಯಾ	೫೭
	ಧ	
೪೭.	ಧನುಃ ಪೌಷ್ಪಂ	೬
೪೮.	ಧುನೋತು ಧ್ವಾಂತಂ	೪೩
	ನ	
೪೯.	ನಖಾನಾಮುದ್ಯೋತ್ಯೈಃ	೭೧
೫೦.	ನಖೈರ್ನಾಕಸ್ತ್ರೀಣಾಂ	೮೯
೫೧.	ನಮೋ ವಾಕಂ ಬ್ರೂಮೋ	೮೫
೫೨.	ನರಂ ವರ್ಷೀಯಾಂಸಂ	೧೩
೫೩.	ನಿಧೇ ನಿತ್ಯಸ್ಮೇರೇ*	೧೦೩
೫೪.	ನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಾಭ್ಯಾಂ	೫೫
೫೫.	ನಿಸರ್ಗಕ್ಷೀಣಸ್ಯ	೭೯
	ಪ	
೫೬.	ಪದಂ ತೇ ಕೀರ್ತೀನಾಂ	೮೮
೫೭.	ಪದನ್ಯಾಸ ಕ್ರೀಡಾ ಪರಿಚಯಂ	೯೧
೫೮.	ಪರಾಜೇತುಂ ರುದ್ರಂ	೮೩
೫೯.	ಪವಿತ್ರೀಕರ್ತುಂ ನಃ	೫೪
೬೦.	ಪುರಾರಾತೇರಂತಃಪುರಮಸಿ	೯೫
೬೧.	ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಽಽರಕ್ತಾಯಾಸ್ತವ	೬೨
೬೨.	ಪ್ರದೀಪಜ್ವಾಲಾಭಿಃ	೧೦೦

ಭ

೬೩.	ಭವಾನೀ ತ್ವಂ ದಾಸೇ	೨೨
೬೪.	ಭುಜಾಶ್ಲೇಷಾನ್ನಿತ್ಯಂ	೬೮
೬೫.	ಭ್ರುವೌ ಭುಗ್ನೇ	೪೭

ಮ

೬೬.	ಮನಸ್ತ್ವಂ ವ್ಯೋಮತ್ವಂ	೩೫
೬೭.	ಮಹೀಂ ಮೂಲಾಧಾರೇ	೯
೬೮.	ಮುಖಂ ಬಿಂದುಂ ಕೃತ್ವಾ	೧೯
೬೯.	ಮೃಣಾಲೀ ಮೃದ್ವೀನಾಂ	೭೦
೭೦.	ಮೃಷಾ ಕೃತ್ವಾ ಗೋತ್ರಸ್ಖಲನಂ	೮೬

ಯ

೭೧.	ಯದೇತತ್ಕಾಲಿಂದೀ	೭೭

ರ

೭೨.	ರಣೇ ಜಿತ್ವಾ ದೈತ್ಯಾನ್	೬೫

ಲ

೭೩.	ಲಲಾಟಂ ಲಾವಣ್ಯದ್ಯುತಿ	೪೬

ವ

೭೪.	ವಹತ್ಯಂಬಸ್ತಂಬೇರ ಮದನುಜ	೭೪
೭೫.	ವಿಪಂಚ್ಯಾ ಗಾಯಂತೀ	೬೬
೭೬.	ವಿಭಕ್ತತ್ರೈವರ್ಣ್ಯಂ	೫೩
೭೭.	ವಿರಂಚಿಃ ಪಂಚತ್ವಂ	೨೬
೭೮.	ವಿಶಾಲಾ ಕಲ್ಯಾಣೀ	೪೯
೭೯.	ವಿಶುದ್ಧೌ ತೇ	೩೭

ಶ

೮೦.	ಶರಜ್ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಶುದ್ಧಾಂ	೧೫

೮೧.	ಶರೀರಂ ತ್ವಂ ಶಂಭೋಃ	೩೪
೮೨.	ಶಿವಶ್ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಮಃ	೩೨
೮೩.	ಶಿವಶ್ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಕ್ತೋ	೧
೮೪.	ಶಿವೇ ಶೃಂಗಾರಾರ್ದ್ರಾ	೫೧
೮೫.	ಶ್ರುತೀನಾಂ ಮೂರ್ಧಾನೋಃ	೮೪

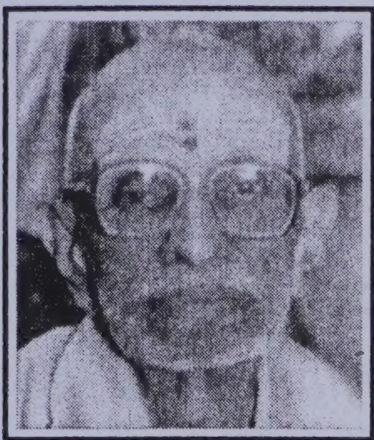
ಸ

೮೬.	ಸಮಂ ದೇವಿ	೭೨
೮೭.	ಸಮಾನೀತಃ ಪದ್ಭ್ಯಾ*	೧೦೧
೮೮.	ಸಮುದ್ಭೂತಸ್ಥೂಲ ಸ್ತನಭರಂ*	೧೦೨
೮೯.	ಸಮುನ್ಮೀಲತ್ಸಂವಿತ್	೩೮
೯೦.	ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ಸೂಕ್ತೀಃ	೬೦
೯೧.	ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಃ	೯೯
೯೨.	ಸವಿತ್ರೀಭಿರ್ವಾಚಾಂ	೧೭
೯೩.	ಸುಧಾಧಾರಾಸಾರೈಃ	೧೦
೯೪.	ಸುಧಾಮಪ್ಯಾಸ್ವಾದ್ಯ	೨೮
೯೫.	ಸುಧಾಸಿಂಧೋರ್ಮಧ್ಯೇ	೮
೯೬.	ಸ್ಥಿರೋ ಗಂಗಾವರ್ತಃ	೭೮
೯೭.	ಸ್ಫುರದ್ಗಂಡಾಭೋಗ	೫೯
೯೮.	ಸ್ಮರಂ ಯೋನಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ	೩೩
೯೯.	ಸ್ಮಿತಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಜಾಲಂ	೬೩
೧೦೦.	ಸ್ವದೇಹೋದ್ಭೂತಾಭಿಃ	೩೦

ಹ

೧೦೧.	ಹರಕ್ರೋಧಜ್ವಾಲಾವಲಿಭಿಃ	೭೬
೧೦೨.	ಹರಸ್ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ	೫
೧೦೩.	ಹಿಮಾನೀ ಹಂತವ್ಯ	೮೭

[*ಈ ಚಿಹ್ನೆಯ ೧೦೧, ೧೦೨, ೧೦೩ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ]

ಅನುಬಂಧ – ೩

ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯ

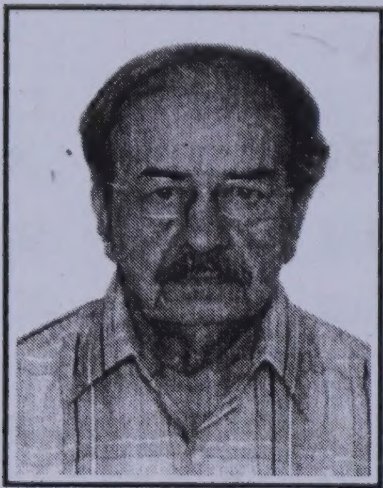
(ಟೀಕಾಕಾರರು)

ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀತಯ್ಯನವರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೂಕನಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ–ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಎಂ.ವಿ.ಸೀ. ಅವರ ತಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಗಳಿಸಿ ೧೯೩೩ ರಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾವಂತರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ೧೯೫೮ ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಅನಂತರ ಹಲವಾರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷ ಪರ್ಯಂಕಶಾಯಿಯಾದ ರಂಗನಾಥಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಪಡೆದು ಬೂಕನಕೆರೆಯ ರಂಗನಾಥ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರಿನ ಹಳೇ ಅಗ್ರಹಾರದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಕೋ–ಆಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ, ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಿನವ ಶಂಕರಾಲಯದ ಶಂಕರ ಜಯಂತಿ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲೂ ಅನುಪಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ನೀಡಿವೆ. ಶ್ರೀರಾಮತತ್ತ್ವ ಪಾರಾಯಣ ಗುರುಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯ, ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಪೂರ್ವಮಹಿಮಾ ನಿರೂಪಣಾಚತುರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದವು.

ವೇದಾಂತ, ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅನುವಾದ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರು ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಲುವು ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾಧಿಕಂ, ಬಬ್ಬೂರು ಕರ್ಮಯೋಗಿ ..... ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಂತ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮ, ಶ್ರೀರಾಮಕರ್ಣಾಮೃತ ಮೊದಲಾದ ವಿದವತ್ಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥಗನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದ ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ತೋತ್ರ ಗ್ರಂಥ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರಿ ಬರೆದ ಟೀಕೆ ಇದೀಗ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬೋಧಕರೂ, ನಾಟಕರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರೂ ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬಿ.ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರು ೧೪.೩.೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ೯೩ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತರಾದರು.

ಅನುಬಂಧ - ೪

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ

(ಸಂಪಾದಕರು)

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ ಅವರು ಹೆಚ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜಾನಿಕಮ್ಮ ಅವರ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೨ ಮೇ ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಎಸ್.ಜೆ. ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂಎ, ಕನ್ನಡ ಎಂಎ, ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಗಳಿಸಿರುವ ಇವರು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ೩೦ ವರುಷ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

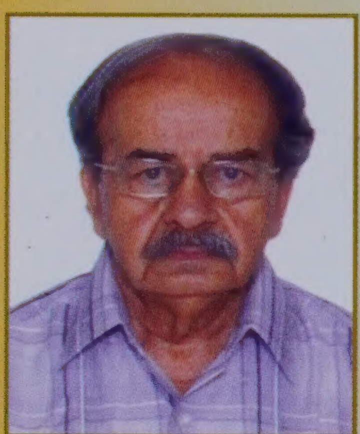
ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ೬ ಮಂದಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕೆಯ ಮೇರಿಲ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲ್ಟಿಮೋರ್ ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಕ್ಕ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ದೇವುಡು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗಮಕ ಕಲಾಸಂಸ್ಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗಾನಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಇವರು ಪರಿಷತ್ತಿನ ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು (೧೦೦೦ ಪುಟಗಳು) ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಗ್ರ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ೫೦ ಸಂಪುಟಗಳ ಸಹ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನಕೃ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಇವರು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾಗಿ ೩೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗನ ಅನುಭವಾಮೃತ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ೨೦೧೨ರ ಗ್ರಂಥಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ೨೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ. ಎಸ್. ಕಪನೀಪತಯ್ಯ (ಟೀಕಾಕಾರರು) ಅವರು ನಾಲ್ವಡಿಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಕಚೇರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು. ಅನೇಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಮತತ್ತ್ವಪರಾಯಣ, ಗುರುಭಕ್ತಪ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಆದಿಶಂಕರ ಸ್ತೋತ್ರಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ಬರೆದ ಅವರು ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನಕ್ಕೆ ಅಮೋಘಟೀಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅಪ್ರಕಟಿತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಟೀಕೆ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಕರ್ಣಾಟಕಮೃತ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ-ಶ್ರಾದ್ಧ-ಮಂತ್ರ-ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಹಲವಾರು ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರೊ॥ ಜಿ. ಅಶ್ವತ್ಥನಾರಾಯಣ (ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕರು) ಇವರು ಈಗಾಗಲೇ ವಿಜಯದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಸಮಗ್ರಕೃತಿಗಳು, ಮಹಲಿಂಗರಂಗನ ಅನುಭವಾಮೃತ (ಟೀಕೆ), ಎಂ.ವಿ.ಸೀ. ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರು ಬರೆದ ಟೀಕೆ ಮತ್ತು ಎಂ.ವಿ.ಸೀ. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಾನುವಾದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಪನೀಪತಯ್ಯನವರ ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮೂಲ-ಪಾಠಾಂತರ-ಪದವಿಭಾಗ-ಅನ್ವಯಾರ್ಥ-ತಾತ್ಪರ್ಯ-ಎಂ.ವಿ.ಸೀ. ಅವರ ಪದ್ಯಾನುವಾದ - ಟಿಪ್ಪಣೀ - ಯಂತ್ರಾರಾಧನೆಗಳೊಡನೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೌಂದರ್ಯಲಹರೀ ಸ್ತೋತ್ರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿವರಣೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಕಾಶನ
ಬೆಂಗಳೂರು-10